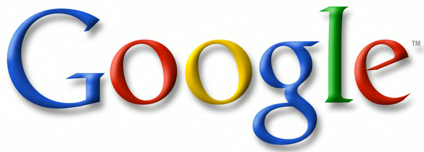

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

R
01
171
24

B 1,087,341

КЊИЖАРА и АНТИКВАРНИЦА
„ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“
БЕОГРАД
БАЛКАНСКА УЛ. 9 А

PROPERTY OF
University of
Michigan
Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

ГЛАСНИК
СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА

2-ги ОДЕЉАК

ГРАЂА ЗА НОВИЈУ СРПСКУ ИСТОРИЈУ.

II 4

КЊИГА ЧЕТВРТА

СПОМЕНИЦИ

ИЗ

ВУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА

од год. 1728—1748.

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ

РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА,

и поч. члан. Матице српске.

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1873.

ГЛАСНИК
СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА

2-ги ОДЕЉАК

ГРАЂА ЗА НОВИЈУ СРПСКУ ИСТОРИЈУ.

КЊИГА ЧЕТВРТА

СПОМЕНИЦИ

ИЗ

БУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА

од год. 1728—1748.

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ

РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА,

и поч. члан. Матице српске.

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1873.

DR
301
.S771
v.4

Dir. Perlstein
10.13.54
89161

СПОМЕНИЦИ

ИЗ

БУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА.

од год. 1728—1748.

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ

РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА
и поч. члан Матице српске.

ЗБИРКА ДРУГА.

DR
301
.S771
v.4

Dir. Perlstein
10.13.54
59161

СПОМЕНИЦИ

ИЗ

БУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА.

од год. 1728—1748.

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ

РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА
и поч. члан Матице српске.

ЗБИРКА ДРУГА.

Предговор.

Ево и друга збирка споменика из будимског и пештанског Архива.

У овој збирци налазе се споменици од 1728 до 1748 год. Овај период од 20 година садржи знатније податке из живота српских отсељеника у Угарској.

Што је ова збирка на три месеца после оне прве угледала света, то је заслуга српског ученог друштва, о чијем је трошку ово дело печатано.

Не мања заслуга припада Матици српској, која ме је за три године материјално помагала, те сам у стању био толику историјску грађу прикупити.

Многима биће јамачно непознато, да оба ова наша литерарна друштва, према свом великом задатку, разполажу веома маленим новчаним средствима.

Да је од големе штете таква материјална оскудица за развиће народне просвете, то ће сваки увидити.

Најпоузданије је мерило образовања свакога народа, ступањ на ком стоје његова литерарна друштва.

Зато код свесних народа сваки члан сматра као свету дужност, да своја литерарна друштва, као главне покретаче умног развитка свог, целом својом снагом усрдно помаже.

Ови споменици сведоче, да су наши очеви најусрдније подносили жртве на олтар народне просвете.

Наш је народ свакад био најпоузданија подпора својој народној просвети, он је најмоћнији помагач био своје народне књижевности, он је знао добро, да само просветом долази сваки народ до моралне а потом и до материјалне моћи.

Потомци оних свесних родољуба, неће изостати од својих праотаца.

Они имају већу моралну обвезу, да помажу и унапреде просвету у свом народу, што су срећнији, от својих отаца, јер имају стожера, на коме бар један део народа ужива благодети политичне слободе, и уређеног државног живота.

Но ваља имати на уму, да се још велики део народа нашег лишава ове велике благодети. Да и остали мање срећни делови нашег народа дођу до истога срећног положаја, до уједињења свију у једну целину, то ваља, да је стална мисао свију свесних родољуба.

Ова велика и света тежња може се остварити, само подизањем свести у народу, а сваки народ постаје свестан само просветом.

Но просвећен народ ваља да познаје своју прошлост, а дужност му је, да и остале народе упозна са својом прошлошћу. А да исту што боље проучи, ваља да најживље настане, да све прикупи, што би ту прошлост расветлило.

Скупљање дакле историјских споменика дужност је литерарних друштава, па и свакога, који познаје користи од скупљене историјске грађе.

Но и свију осталих чланова нашег народа најсветија је дужност, да по свом могућству моралним или материјалним средствима раде на том, да спменке народног бића чувају, и да не дозволе, да ови споменици дођу у туђинске руке.

Несмемо и за часак дакле оклевати, кад видимо, где је туђин већ пружијо руку, да ову народњу светињу од нас отме, утамани, како би се сваки спомен и траг нашег народњег живота збрисао, и нестао.

Ко дакле неможе иначе да користи овој светој ствари, онај нека унапређењу народње свести жртву принесе у новцу. Свака и најмања новчана помоћ, која дође на олтар народне просвете, допринеће, да ћемо сами себе штовати, а и штовање осталих народа заслужити.

На Илији дан 1873 год.
у Београду.

Проф. Г. Витковић.

1.

Извод протокола Српског Танача Табанског од месеца Октобра 1728 год. из кога се види, како су судили будимски Срби.

Сѫдъ Табань.

18. Сект. (Септембра) лета 1728. предъ вел. госп. Б. (біровом) Ефт. Кнежевићь.

Госп. Живанъ Бранковичь.
Госп. Иосифь Николичь.
Госп. Станко Тодоровичь.
Госп. Анта Милошевичь.
Госп. Живко Ратковить.
Госп. Ристо Велковичь.
Госп. Иосиф Стефановићь.
Госп. Ђѹрица Вѹковићь.
Госп. Иованъ Цветиновићь.

Варошки нотариѹсь Иосифь Ненадовичь.

Из ареста преведенъ бистъ сеи Дмитаръ Сара испитати се, зашто есте на аристѹ и зашто трпи арепте.

Како ће се болше разѹмети, како ће последовати.

Питанѣ.	Одговорь.
1. Пита се како се именѹешъ.	1 Димитри Сара.
2. Колико ти година и одкѹд си.	2. Имам 37 година рођенемь есамь ѹ Грчкои.

3. Коега еси закона.

3. Грчкога закона есамь.

4. Зашто си на арештȣ.

4. Пошто се есам стигао дасам госп. Живка хеспапь крао, и зато есамь арестовань.

5. Коме си и што си крао.

5. Госп. Живка веће есте 3-ћа година како помало носимь, како ће сад последовати.

6. Казȣи право.

6. 2 Свилене фȣте црвене, пакъ 1 црнȣ Свиленȣ фȣтȣ; 10 аршина паћелота ȣска; 17 аршина паћелота широка; 4 шамие велике; 4 енишера, 3 есȣ наплаћена; 12 аршина чиста токаиска неплаћено. 2 чифта 45 калем фȣта; 3 шамие велике; 1 чифть 40 калемь; 1 чифть 35 калемь; 9 фȣта парачика коекакви; 7 шамиꙗ велики, 1 неплаћена; $1\frac{1}{2}$ аршинь паћелота мермерие; 1 паћелоть са двема краеви; $3\frac{1}{2}$ аршина бȣлѥвасна са 2 краꙗ; 1 чифть 45 калем 1 неплаћена; 5 енишера 1 неплаћенъ; 2 чифта барбирски фȣта; 1 перде енишерско; 1 шамиꙗ мала 1 прослȣкъ Цинци Ференцȣ 5 просфлика Юнаћȣ ȣ Веспремь; 1 Абȣ Атанацкȣ Юнковичу; 1 футу горно - грађанинȣ

продали; 1 чифть 45 калемь; 1 чифть 35 калемь; 14 аршина бѹлѥвасна; 2½ аршина мѹсѹла; 2 аршина паћелота 1 зѹбѹнъ чивиди; 1 кордованъ црнъ; 1 кармажинъ црьвенъ.

7. Ове ствари еси ли ѹ еданъ пѹть продао или ние, и коме си продавао; кажи право.

7. Овом Тодори ѹ Сентандреи есам дао:

2 Свилене црвене фѹте 8 ф. 50 кр.; 10 аршина паћелота по 30 кр. 3 ф. — кр.; 17 аршина такођерь широка 9 ф. 63½ кр. 4 шамие 6 ф. 80 кр. 4 комада енишера 6 ф. 23½ кр. 1 стои неплаћенъ; 12 аршина токаиска чиста по 30 кр. стои неплаћено.

Ѹ Кечкеметѹ Инкѹ бѹгаринѹ есам продао.

1 Свиленѹ црнѹ фѹтѹ 4 ф. 81½ кр.; 10 аршина паћелота 2 ф. 50 кр..

Ѹ Цигледи Хариши арнаѹтинѹ.

1 Чифть 45 калемь — ф. — кр.; 1 чифть 35 калем — ф. — кр.; 14 аршина бѹлѥвасна 2 ф. 80 кр. 2½ аршина мѹсѹла — ф. 70 кр. 2 паћелота аршина 1 ф. 70

кр.; 1 зѹбѹнъ чивиди 2 ф. 90 кр..

Такожде ѹ Везпремѹ Ю-наћѹ арнаѹтинѹ есамь продао.

5 Просфлика по 1 ф. 5 ф. — кр..

Ѹ Табани Цинци Ференцѹ есамь продавао и немѹ.

3 Прослѹка по 1 ф. 2. ф. — кр.; такожде и едном страном проса. 1 ф. — кр..

Цвети ѹдовици есамь кое кадъ и понаивише доносио, да продае ѹ ови 3 године дана.

10 Шамиа велики 17 ф. — кр.; 1 мала — ф. 40 кр.; 9 фѹта коекакви — ф. — кр.; 4 фѹте болбирске 4 ф. 53½ кр.; 1 перде 1 ф. — кр.; 5 штѹка енишера 7 ф. 8½ кр.; 2½ аршина паћелота 2 ф. 12 кр.; 3½ бѹлєвасна — ф. 70 кр..

Овом чизмичии ери Чаковичѹ.

1 Црнъ кордованъ 1 ф. 41½ кр..

Сабовѹ Атанацкѹ Юнковичѹ.

1 Комадъ абе 1 ф. 41 ½ краицаре.

Иосифѹ Милинковичѹ такоћерь.

1 Кармажинъ 2 ф. кр..

Браћи шишковои.

1 Фѹтѹ 35 калем 1 ф. 41 ½ краицаре.

Сѹдь Табанъ.

19 Окт. (Октомбра лета 1728 пред госп. Титѹль Тилмѹнь госп. бировомь и таначници.

Питанѣ.	Одговоръ.
1. Ест ли све истина ово што еси самъ исповедио и казао овде, и што пописато ест:	1. Естъ све, и како пакъ самь све по редѹ есте казао и госп. писата са собом есте однео, како што ѹ днѹ 18 Сект. (Септембра) есте било.
2. Да ниси што иоштъ пред тим ѹкрао, овде казѹи право.	2. Есамь иоштъ ѹ летѹ 1724. 22 ф. готови новаца, закое г. Живко до моега хака есте дошао 30 ф. кое сам се био погодио 3 а. 80 ф.
3. Имаш ли иоштъ какови ствари крадени и сакривени кое ниси казао, а ти кажи.	3. Неимамь више ништа него што сам казао; ако се што више изнаће, нека чине што хоће.
4. Казѹи докле ние изишло преко ѹста.	4. Вели незнам.

Говори госп. Живко 30 аршина свилене материе, код Стоіана ћурчие еси ли продао.

Та есте, нисам ктео казати, мислио сам даће проћи тако.

5. Пошто си продао и комь си продао, кажи право.

5. Продао сам госп. диіакону протосинђелову, пакъ онъ продао Стоіану Славкову, а диіакону сам дао рифь по 2 мариіаша.

6. Ест ли тебе тко кад год питао, од кудъ тебе таи хаспапь, и есу ли знали, да ти си крао.

6. Есу питали мене коме сам продавао, а наивише Цвета моіа Снаха, од кудъ тебе оваки фришки и лепъ хеспапъ, іа самь говорио: та ти сама знашъ иоштъ кадь самь са Парасковичем ортакъ био, те ми е на мои талъ дошло од сваке ствари помало, пакъ сад ме е стидъ самом продавати, а потребан-сам, вала ми брашна и друге мое потребе.

1. Дна того после подне испитати паки овога Димит. ест ли све оно истина, што пакъ пред комесаром есте говорио, и ели истина све онолико, дае Цвета од тебе примала они ствари, и ели тебе од они ствари новце давала, и еси ли примио.

1. Есамь давао, што самь и прећe казивао, то и сад казуемъ; од свега новце есамь примио, и пошто сам рекао, да продае, есте продала и мене повце дала, окромь едне футе, кое она Цвета онде, на П. В. Т. (поштеном вел. Таначу) положили 5 мариіаша, и Живко прими и

една шамию ние ми платила едань енишерь.

2 Ест ли имала ова Цвета кои таль, или си нои плаћао, што ти е толике ствари продавала и себе трудила.

2 Есамь кад кад давао маримшъ, кад 2, ние хтела примити нигда.

Того дна предведена бистъ и Цвета да одговара, ест ли оволике ствари к себе примила, да продае, и нека говори лице ка лицу, ест ли ние ли.?

1. Цвето еси ли ти ова сваколика, кое прочатесмо к себе примила и по речи негови продавала.

1. Есам примала доста, а у зли часъ самь примала: хеи убио те Богь, зашто ме осрамоти, нисам све толико примила, убио га Богь, него што ком есам продала, да кажем.

2. Кажи све и промисли добро, коме си што продала.

2. 1 Футо Топаловици, 1 дето Васе Кишъ домаћици; 1 Томе пекара домаћици; 2 Воики; 1 Иосифу Милинковићу; 1 Стоина барбира жени; 1 виназити; 1 имамь сама и платила сам; 2 у Невене.

Шамие

1 Перичиница; 1 Санда степанова; 1 сама имам и платила сам; 1 Теодосиевица на П. В. Т. плати; 1 Никола

Ћѹркиһь и тѹлбенте, и то може бити, да што више есте ми доносио, да продаемь, немогѹ знати; али ради Енишера, могѹ ѹзети на мою дѹшѹ, да за ни незнам, ни ти сам видела ни по аршина.

21 Окт. 1728.

Также госп. Титѹль Тилмѹнъ комесарь и таначници.

3. Да ни си какавъ годъ талъ или плаһѹ за толики трѹдъ нѣзинь нои давао или плаһао.

3. Ни самь плаһао, и ние никаква тала имала, него есам кадъ кад давао по мариашъ по два, и ние хотела примити, него есам од свега тога едне пантофлие дао, што мие од чизама претекло.

Того дна и послѣ комесеа.

Питане.

1. Преведена бист Цвета да се испита, ели кад ѹзела кои таль или плаһѹ, за нен трѹдъ.

Одговоръ.

1. Ест ми кад кад давао по маріаш по 2, нисамь хтела примити, зашто сваки данъ долазеһи, досађѹе ми, иште новце, есам ли што продала, какоһѹ ѹзети, кад тѹжи се, да леба нема.

2. То неможе бити, да ти без плаһе еси немѹ то продавала.

2. Госп. плаһе нисам имала, него мислеһи, гди е злосреһни ми деверъ, покоинога газде братъ, кои

ли ђаво, нато сам се преварила, едно, дрȣго мислећи по неговои речи и беседи, да и оште од Параскавича, каде био ортакъ, и немȣ може бити такове ствари да сȣ дошле на таль, пакъ сад ȣ потреби своиои продае, и ние ми ништа више дао, окром едне пантофлие од кармафина, а етога нека каже.

Овога Окт. (Октомбра) 1728 лета.

Пред госп. сви таначници и са госп. бировом заедно.

Последне испитанѥ овога Дмитра како последȣе.

1, Да те ние тко на такове ствари наговоріо даȣкрадешъ, или, да ти ние тко издавао, или, да зато тко незна, или слȣга, или слȣшкина, или синовац, или жена, или тко дрȣги, и знали тко дрȣги зато окром ти.

1. Нити ми е тко наговарао, нити тко издавао, нити тко зна, окром ꙗ, и моꙗ рȣка есте ȣзимала и носила.

2. Ели ти тко на пенџерь долазио, што год говорити, или да искажешъ све право, или што дрȣго да ти е тко говорио.

2. Ние ми нитко ништа говорио ни ȣчио.

3. Ти кажи, ми знамо и тко е, и што е говорио, него кажи.

3. Ест ми долазио госп. Живан, и говорио, ти кажи право и не таи, но некати по-

могне, да ние примала, неби
ти крао.

2.

Тастаменат Јеромонаха Ковинског Митрофана од 27 Децембра 1728, из кога се види, да су тада калуђери слободно располагали својим имањем.

„Ва име свѧтие едино сѫштние нераздалиме троици отца и сина и свѧтаго дѹха амин.“

Ѧ манши ва Христа Бога слѹжитель и свѧштеноѥреи монах ва свѧтом манастирѹ Ковинѹ, именовати и наречени Митрофанъ, сие азъ изволи, и добро извиди, видећи себе ѹ болести своиоіи, а бѹдѹћи ѹ бистрои памети, овога моега сиромашства, кое ми се досад есте затекло, кое ми га Богъ даровао.

1-во Како ови мои домъ, кое са едне стране кодь Павла Станковича, а са дрѹге стране Живко Ћебецић.

2-го Имам виноград на бѹдимском крѹнтѹ, 2 фртали и 1 осмина.

3-ће Имам виноград на пѹстари 3 фртали и 4 осмине.

4-то Имам еданъ казанъ што се пече ракиѧ.

5-то Вина бистра црвена 50 хакова.

6-то Бакарни сѹдова, кое какви тенчера, и сахана, 8 ока.

7-мо Имам 2 каце овде код дома, а еднѹ на пѹстари кое хакова, ѹ сви под слдрмом 50 хакова, и мала каца од 20 хакова пѹна комине, и да се изпече, пакъ да се разделе на поле.

Ѹ р е д б а.

Од овога моега иманѧ кое кѹдъ изволи раздати и поделити моимъ наследником, како синѹ моемѹ Димитрию и кћери моиои Ани, овако ѹређѹемь, како последѹетъ.

1-во Моему сину Димитрию оваи мои домъ, како она страна чиста, хоће сведочити; неговь савь да буде, и други да неима се мешати.

2-го Виноград на пустари, и она каца на пустари

3-ће Казанъ Димитрию, и 20 ф. бели новаца, што има у сандуку код игумна.

4-то И ова мања каца у кои у подруму, 50 хакова Димитрию.

5-то Што бакарни судова 8 ока есу, то на поле да се раздели, кое 4 оке нему, и ћугумь што има на пустари.

6-то Ћурдию нову шутить морь, и плаветну ветруча.

7-мо На постели у постели што се затекло све Дим.

8-мо Што у манастиру Ковину има сандукъ и у нему платна, кошуља и проче нека госп. Отець игуменъ да раздели, два тала Димитрию, а еданъ Ани, и што е код Вуине жене, старо код ње, нека остае, а нова кошуља дасе постави у сандукь. Мали крстъ, сребрни ножница и дугмета сребрна и позлаћена Димитрино.

Такожде уредба Ани моиои кћери.

1-во Онаи виноград у Ўмки од 2 фртаља и 1 осмина Ани.

2-го Каце две под судрмом мана и већа.

3-ће Осим оне 4 оке бакара една тепсија од 2 оке и поль.

4-то Ово ново ћебе бело Ани, и у Ковину што е код ћоре абације од ракие 12 ф. да узме.

5-то Трећи таль платна и кошуља штое у Ковину.

6-то Судова вински трећи таль такожде и земљано и древно наполе.

Саландари.

1-во Свјатомь манастиру Ковину, они сребром ковани частни крстъ осталамъ на саландаре 12 ф.

2-го Свештеником овдешним моим братиꙗм са 12 ф.

3-ће Ꙋ великꙋ црквꙋ сентандреискꙋ свꙗштен. 12 ф.

4-то Госп. преосвꙗштенеишемꙋ митропол. за молитвꙋ 4 ф. Ова више ꙋређена моꙗ ꙋредба, дасе исправи лепо од они 10 дꙋката, штое код госп. игꙋмна Пахомиꙗ. Такожде Свꙗтом манастирꙋ 10 хакова вина црвена а оно 30 хакова вина на поле, а оно 10 хакова, да разделе сиромашма онога дна, а што претече, да се прода и дететꙋ Анином Симеонꙋ, дасе начине халинице, да неходи голо и босо.

Попа Василии крстъ древенъ и петрахиль и книжицꙋ летꙋргию.

И што имамь ꙋ сандꙋкꙋ бели новаца 46 ф. ако ми дође данъ, те се преставим, што пође, трошка онда нека госп. отацъ троши манас. новаца, пакь нека оданде ꙋзме.

И овꙋ мою тастаментꙋ и ꙋредбꙋ оставлꙗм прво на господа Бога, пакъ на ове мое добре и поштене госп. тꙋторе, како ти, госп. варошка бирова Ефтимиꙗ Кнежевича и госп. Иована Цветиновића, да они нагледаю и по жꙋрꙋю и ово ꙋређено све подпꙋном да испралꙗю, а овим моимь наследником и сином, како моемꙋ синꙋ Димитрию тако и моиои кћери Ани, да недопꙋштаю нима до рꙋкꙋ, ова моꙗ ꙋреждениꙗ и без нинога тꙋторского знана, да ништа неима нитко ꙋзети, нити што продати, него цело да имадꙋ сачꙋвати до болꙗга нинога разꙋма.

И ако бꙋдꙋ ови мои госп. тꙋтори видели, да болꙗ бꙋдꙋ напредовали на свои биршофтъ (имање) бꙋдꙋсе лепше обратили, ондакъ нека нима до рꙋкꙋ допꙋштаю.

А мене часно и лепо ꙋ гроблю да сахране код моега сародства и рода, и сви свештеници да ме лепо одпрате до гроба, и да се очате 4 главе Еванђелиа, а што имам моега синовца именовата Ꙗкова Михаила, како што сам иоштъ за живота моега нꙗмꙋ старꙋ кꙋћꙋ немꙋ есам

поклонио, и нитко да од нега неима ништа тражити, ни синъ, ни кћи моꙗ, или тко дрꙋги.

И овде приклꙋчившꙋсе ми и за сведетелствꙋемо, да ова ꙋредба есте чрезъ ꙋста свꙗштено-иеромонаха ꙋређена, и пред нами есте очатено и сведетелствꙋемо.

Свештено Иермонах Митрофанъ.
(М. П.) Госп. В. Б. Ефтимие Кнежевићъ.
(М. П.) Госп. Живанъ Бранковићь.
(М. П.) Госп. Иованъ Цветиновичь.
(М. П.) Госп. Мариꙗнъ Алмашаць.
(М. П.) Госп. Паваль Станковичь.

Написа се сего 27 Децембра лета 1728 ꙋ Табани чрез мене Иосифа Ненадовича в. нотариꙋша.

3.

Списак неких српских породица из Сентандреје, који су тамошним црквама били оснивачи у год. 1729.

Саборніе црковне ктиторіи.

1 Миꙗтовица и синь еꙗ.
2 Иоанъ Мишићъ и жена его.
3 Максимъ Миливоевићъ и снаха его.
4 Анна Завишина снаха.
5 Алекса Пꙋзићъ и мати и снаха.
6 Аврамъ Косићъ.
7 Ђора грькъ ꙗбанъ (странац) и жена его.
8 Гладиберковъ домъ цели.
9 Механчићъ Стефанъ и Петаръ.
10 Сима Калићъ и жена.
11 Иосифъ Калаичићъ,
12 Петаръ Врꙋлашевићъ.
13 Боꙗ и жена его.
14 Арсение и жена.
15 Ђꙋра ракиџіꙗ.

16 Митаръ Кѵралићъ и жена.
17 Стефанъ Аранитовъ и жена.
18 Лазо Тикачевъ.
19 Попа Адамовићи.
20 Бѵрмалина жена.
21 Михаль Грекъ.
22 Сима Бѵрназъ и жена.
23 Андреа Канћићъ.

Ћипроровачкіе црькви ктитори.

1 Илиа Симићъ.
2 Петарь Слепи братъ Илинъ.
3 Аврамъ Лѵкићъ.
4 Петаръ црнога Марка ѵнѵкь.
5 Петарь Копчићь.
6 Гаврило Ћебечіа.
7 Паваль Велковићь.
8 Стефанъ Николичићъ.
9 Рисимъ Свинаровићъ.
10 Маноило Весићь.
11 Иоанъ Милисавлевићъ.
12 Алекса Иоановићъ.
13 Антони Панићъ.
14 Иаковь Чамчићъ.
15 Гаврило Перишановићъ.
16 Аврамъ Тикачевићъ.
17 Тодоръ Стое попадіе синъ.
18 Нешко Хапла.
19 Филипъ Ивковићъ.
20 Іанко Гркъ Живанинъ зеть.
21 Иоанъ Тита.
22 Петаръ Бѵндићь.

Пожеревачкиіе цркве.

1 Попа Теодосіевъ братъ Паваль.

Хоповскіе цркви ктитори.

1 Павле Неде Прьвѹлове синъ.
2 Блажа Пирпириħъ.
3 Андреа Лазиħь, Еле божине синъ.

4.

Списак Српских катана у Будиму 1729 год. коих је било свега 104.

Дасе знадѹ катана кои слѹже ѹ овомѹ градѹ.

1 Прво господаръ капетанъ Ѹгринь.
2 Сима Лаитмань.
3 Вендрикь Иосимь
4 Вохть-маистор Ђѹка.
5 Фориер Милиħь.
6 Иовань каплар.
7 Ѩнко капларь.
8 Стипан Адони.
9 Нале Свирачъ.
10 Ѩковь Тарничанинь.
11 Сима Цидиловиħъ.
12 Живань Халмашацъ.
13 Никша Продановиħъ.
14 Радоица Богосавлевиħь.
15 Тодорь Кабакѹловиħь.
16 Марко Петровиħ тарничан.
17 Ионась Мишько.
18 Богиħь Табаханаць.
19 Петарь Кочиѩшь.
20 Раць Лацко.
21 Ѩгерь Ђѹрка.
22 Билошь Лѹкиħъ.
23 Ђѹрка Билошевиħъ.
24 Цвиѩ Тарничанинь.

25 Пано Халмашаць.
26 Пеио Сȣботићъ.
27 Криштовь Николићь.
28 Ђȣрка Вȣковићь.
29 Мали Михатъ.
30 Михать Живановићъ.
31 Радивои Тарничанинъ.
32 Милошь Краићъ.
33 Хрьвать Ђȣрька.
34 Стипань Биюклиа.
35 Марько Тарьничанинь.
36 Иовань козарь мали из Шошке.
37 Марько Вȣченовићъ.
38 Михаило Поповићъ.
39 Милȣтинь Бȣкинаць.
40 Марцика Лȣкинъ.
41 Степань Ивановићъ шраиберь.
42 Никола Ковачевићъ.
43 Иовань Халмашаць
44 Радоица Арменчићъ
45 Степан Тарноки.
46 Милићь Табаханаць.
47 Сава Тарничанинь.
48 Станое Алмашацъ.
49 Живань Острогонлиа Апићъ.
50 Михаило бешеноваць Вȣиковићь.
51 Живань Чобань.
52 Данилъ Влахъ.
53 Илиа Тарничанинь.
54 Видъ Вȣ[illegible]диновићь.
55 Адано Варкашь.
56 Вȣкь Кананинь,
57 Сава Каначаи.
58 Тодорь Димићъ.

59 Адони Иосивъ.
60 Адони Петко.
61 Бркати Рако.
62 Бркати Голубъ.
63 Холмаши Ђурко.
64 Миливои Веменацъ.
65 Мирко Бркати.
67 Дмитаръ.
68 Проданъ Морачанинъ.
69 Антоиие Субочин.
70 Симо Гудовићъ.
71 Живанъ Табаханацъ.
72 Томашъ Фехирьвари.
73 Минцетли Јаношъ.
74 Михаль Иовановићъ.
75 Иосивъ Табани.
76 Станко Сабачанинъ.
77 Иованъ Живановићъ.
78 Адони Јанко.
79 Илија Солнучанинъ.
80 Тадија Видићъ.
81 Икриша Релићъ.
82 Обрад Шошькути.
83 Маринко Шибалиа.
84 Иванъ Кезићъ.
85 Мартинъ Подриновићъ.
86 Никола Товићъ.
87 Видакъ Сентиванацъ.
88 Иванъ Сентиванацъ.
89 Зомбори Петръ Ћирлиа.
90 Будаи Томашъ.
91 Ловро Сентиванац.
92 Петаръ Сепетовић.
93 Грьга Перићъ.

94 Врано Тадићъ.
95 Марко Милковићь.
96 Ђури Михал Форирь.
97 Илиа Хуки Лукинь.
98 Хрьвать Томашь.
99 Будаи Габорь.
100 Маћашь Папулашевићъ.
101 Мариань Халмашаць
102 Иовань Радонинь Зеть.
103 Вуико Радановићъ.
104 Мишко Тарьничанинь.

5.

Писмо бирова и ешкута београдских од 20 Марта 1729 због одкупа некога Будимца Николе Крстића, за кога је изјемчио новце Никола рибар из Београда од хаџи Хасана турчина; моле будимски танач, да од Крстића наплати ујемчену суму, рад које је Никола рибарац уапшен. На овоме писму стоји печат београдског мађистрата од год. 1725 са надписом „сеі печать савске вароши. 1725."

6.

Митрополит Моисије Петровић у свом писму од 15 Новембера 1729 год. из Беча јавла Будимцима, како му спречавају немачка и мађарска господа у Бечу, да се држи опште народни сабор у Београду, и вели, да она господа интригирају, да се Србима дозволе само проринцијални засебни сабори.

„Ва богом хранимую варош будимскую Пешту, и Свети Андреи, Ковинъ и околна поизредная места, обретаюшти се од свете наше цркве људем, поштенороднимъ господином бировом, Таначником, трговцемь, Руфетом свакога чина, кметовом, и васе опште пра-

вославним христиѩном, ѹ господа Бога просимь мира, здравиѩ, длогоданствиѩ и спасениѩ вечнаго.

1-во Извествуемо вашим христолюбиѩм, понеже од многое време, како смо солицитировали код славнеишег двора цесарског за обште сабраніе еште не возмогохом допуштениѩ имѣт, како бисмо могли Саборне састати сѩ и разговорити за наше сваке обште послове и црквене и народне. Не вѣми причини сему, чесо ради не допуштают, а нужди многи имѣюште, кое свим нам налажетъ, а сами о себѣ не вѣми что творити, без сагласіа опште народнога, а наипаче что есть дошель одговор на наш обште народни реплик од нас свих горѣ послати високославному двору цесарскому. (Овде разуме рескриптъ од 12 Априла 1727. год. који је имао ту цел, да народу српском растумачи прави значај народних привилегија, наравно у оном смислу, како га је влада желела тумачити. Митрополит одбије овај рескрипт, као што сам казује у писму Будимцима, ни на кои начин не можемо примити.“) Когда смо и ми прежде овде били и отишли доле, да се тамо публицира чрез ѩснеишаго. Херцота Александра от Виртемберг и славніе цесарскіе белиградске администраціе, кое састоит сѩ у деветих пунктах, где и такожде за наше опште собраніе гласит; по коему начину допушта се, по коему и не недопуштат се, а не да будет целое народное сабраниіе (от коих ми домало време хоћемо послати о свих девет пунктов копіе). Но ми тогда и с тамо прилучивши сѩ народом сервиским, есмо се отговарали, да ништа ми сами по себѣ едни сервиски народ неможемо чинити, нити отговарати сѩ без осталога свега народа, кои се живимо под едним милостивеише издатим нашему свему народу расціанскому превилегіам, ва различних провинціа обретаюштему сѩ. А да би-

смо се били ва что тогда приволили, и по себе что отговарали, то бисте свих нас и ондашни сервиски народ виновне томѕ сказали бити. Него паки понизнеише молилисѧ преславномѕ дворѕ цесарскомѕ за милостивеише допѕштеније опште народног свега собранія, како смо и до сле обичаи имѣли. И тако свих опште да се отговорамо, а не свака провинція по себѣ, како есте и невозможно ѕ таквих стварих привилегиских, едни без дрѕгих отговарати сѧ, любо что било или на что ново приволети сѧ. Како е паки прошеніе наше и отговор наш ѕ пѕтѕ нам сѕштим есть декрет пришел нам славнѕ администрацију белиградскѕ от високославног цесарског уфъ кріегсърота и уфкамере, и нам от них решкрипт от тога стигл ѕ пѕтѕ, и о (т) тогó хоћемо ви послати копію екстрактъ. Како и паки недопѕштам се нам обште народно сабраніе, но ѕ свакои провинціи по себѣ, и исти ови декрет, да се пѕблицира еште и по свих провинціа ихъ.

Паки ѕ пѕтѕ бѕдѕћи, по первомѕ есмо се отговорили, да ничто не ћемо не можемо чинити без осталог народа. И на то от администрациіе белиградске хоћемо скоро видити, кои ћемо отвѣт имѣти. (На страни у истом писму стоји од руке митрополитове примедба: „Днесъ есмо примили отговор администраціиски, да óни дрѕгоѧчие не могѕ чинити, него цесарску заповед обдржавати.).“

Да знамо и овде себѣ држати и вам више реченни девет пѕнктах и тѐ одговоре издешне огласити; сего ради не оставих и вашим христолюбіам не известити са симъ писаніемъ, ѧкоже и по свѕда равно известили есмо. От Осека ѕ овом пѕтешествию есмо, и свѧштеним и воинским и мѣстним коиждо во своеи стране, да се искѕснеши состанете, и междѕ собою разѕмно да се договорите и прорасѕдите, каковѕ мисль за то имате. Како

смо сада овде ȣ Бечȣ, а наивише тога ради; ако неби нам никакоже допȣштенія било опште-народномȣ сабранію каковим пособіемь и начином бисмо се обдржавали, и свои народни совѣт имѣли. Почто ми ѩкоже рехом: никакоже по себѣ ничто не можемо творити; нити се паки и ȣ трошкȣ толикомȣ владати, занѣ и тако нам говоритъ сѧ, да ми све по себи чинимо, а не са знаниіем народним, и то како од господствȣюштих неких говорити сѧ, тако и измеждȣ вас нѣки говорѧтъ. Зато конечно дрȣгоѧчіе неможе бити, но ако никакоже не допȣстити се нам по первомȣ обичаю опште народни саборъ имѣти, да поне ȣстроит сѧ един чин, или ти совѣть народни, при коемȣ совѣтȣ да приседетъ от дȣховних неколико персона искȣсних, от воинственних такожде и од камералних. И по всегда такови егда бȣдемо их призивали, да приходат к' нам на совѣт за коеждо любо дѣло и црквеное и народное; и да бȣдѣтъ ȣ коегожде чина свои печатъ општи, егда что потребовати бȣдетъ, да точіе тіе печати положит сѧ, да ніе толико печата и мȣтне, како и сами господствȣюшти ȣ том завідатъ и не любетъ; и неколико кратъ есȣ нам нѣки и говорили. А мȣчна стварь естъ повсегда собрати толикіа люди, да печате полагают сѧ, и продолежнію сваком дѣлȣ биваетъ, и велики трошак, почто по свакомȣ начинȣ акоже и више рече се, ако коначно не би полȣчили допȣштенія сабраниіа по прежднемȣ обичаю; то таковимъ образом валѧ да сȣлицитирȣемо нинѣ при дворѣ цесарскомъ, наш же вотȣм и мненіе томȣ естъ сіе, да ȣ первȣю рȣкȣ бȣдȣт — 12 — ȣ дрȣгȣ — 24 — ȣ треѣȣ 36 персонов. Зато и ваше христолюбіе, что на то разсȣждаете, каколи за добро находите, да нам па писме пошлете ваш разȣм, како и от осталих провинціахъ имѣти, да можемо зде предложити. А от дȣховних

наипаче подобаетъ нам имѣти свое совѣтники за свакѫ црковна сѫдеиска по правилѫ дѣла и исправленіа. И како за таковиіе люди мислите о помошти и трошкѫ их, егда бѫдѫт приходили на совѣтъ, и находите ли тако за добро или не, оппта тако да нам своѧ мненіа сотворите, и на писме овамо ѫ Бечъ пошалете, и то что ѫ скореишем времени да совершите и пошлете.

2 Естъ ли с волею вашею општею единаго народнаго депѫтирта свагда имати при цесарскомѫ дворѫ, а именѫемаго паче нашего секретара Иосифа Иамбрековича, кои веѣ е ѫ свих наших народних послових изкусенъ и извѣстенъ естъ (или коегдо иного хоѣете) и за каквѫ плаѣѫ такожде, и каковим начином и титлом, таковаго хоѣете имѣти, или народнаго депѫтирта код двора цесарског, или Пленипотенціонала, или како іе Кварпентъ (царски комесар на првом сабору у Крушедолу) билъ за Протектора, како ли хоштете, да нам писме дате. И паки и дрѫгим господаром, что се даютъ диш-креціие (поклонити) под именом народним бѫдете ли помагати, како си мислите.

3 Каковъ промислъ имате за ове две архіепископіе именѫеміе Белиградска и Карловачка, единѫ ли надлежи нменовати архіепископію и митрополію белиградскѫю, коѧ е еште и за нашего Србског кралевства, и мачарскога, а и за тѫрскіе државн била. Такожде же и цесарско величество есѫ конфирмирали и потврдили. Или да ее и карловачка именѫе. На то добре да промислите, почто, ако бисмо обадве Архиепископіе звали и именовали, естъ мислити, да може паки по нашои несвести разделити сѧ и бити два архепископа. И на то свою чистѫ мислъ на писме по пѫнкти, како идетъ, да нам положите.

4 За наш прежни пѹт бечки, такожде и садашни, а пак и ѹ напредак, кадъ бѹдетъ потреба ѹ Бечъ поћи, саизволите ли нам помагати с трошком, или не да знамо.

5 За ново початѹю нашѹ ва Белиграде резиденцію то естъ; архиепископски и митрополитски пребивателни дом и црковъ имѣнѹемѹю архиепископію и митрополиію српскаго нашег провославног закона под властію цесарског величанства. При коеи архиепископіи и митрополіи ѹмислилисмо школи и семинарію (то есмо ѹчениковъ пребивателне своиство и на них иждивеніе) построити за наѹчениіе книжное, и петіа црковная. И такожде же и консесториѹм (то естъ дѹховное строителство), естъ ли вам ѹгодно и поволно или нестъ; и хоште ли вам ѹгодно бити помоштествовати.

За таковіа вѣшти и дѣлом и трошкомъ, и каковимъ начиномъ и по колико бѹдете помоштествовали или не бѹдете, да знамо, на вса сія по рядѹ да нам свое вотѹме и мисли разсѹшденіе на писме ѹ скоро пошлете.

Дато 1729 ѹ Бѣчѹ месеца Ноевріа 15 данъ.

(М П.) Моисеи Петровићъ с. р.

7.

На горне писмо митрополита Мојсија одговарају Будимци у свом велеважном писму од 3 Декембра 1729, из кога се најјасније огледа свест будимских Срба, која неда, да непријатељи народа српског поруше и ону верозаконску везу, која је у оно доба везала највећи део српског народа у једну целину, што се налазио под владом, која је ишла на то, да га систематично уништи.

„Пѹнкта и вотѹм.

Преосвештенеиши господине. . . .

Како разѹмели есмо от прислати благословения писания,

1. Что не недопѹштаютъ от іасно славног двора цесарскога намь опште народномъ сабранию, бити како

и до сле есте било, но свака Провинціа по себе договора чини. На кое ваше преосв. госп. есте се одговарали и толико кратъ код цес. крал. двора, да и молили, еже би по првомь осталло општи народни саборъ и Сѹгласіе, како и до сле есте било.

2. На кое пак госп. Преосвештени пишет намъ, ако дрѹгоѫчие не може бити, и нам од ѫсно славнога двора опште Народни Сабор не допѹстити се бѹдетъ. Тако гласит госп. Преосв. да предложени намисалъ и вотѹмъ свои намъ пресилаетъ, да бѹдѹтъ ѹ еднѹ рѹкѹ 12 изабрани Персоновъ и господара, а ѹ дрѹгѹ 24 персоне, а ѹ треһем 36 персона. Да һете почети солицитати, ѹ ѫсно Славномѹ дворѹ, а иоштъ нисте почели донде докле, од разслани Писаниа на коежде провинцію одговоръ не примите, неһете ништа починѫти.

На кое госп. Преосв. кад іоштъ ние почео солицитати ѹ цес. кр. дворъ, тако и не почините молимо, него солицитати просити по првомь, ѹ его ѫсно славномъ дворѹ. Ако госп. преос. пѹстимо речъ ѹ цесарски дворь, и бѹдемо се просили, може бити, да һемо милость ѹ ѫсности добити, на она 3 пѹнкта, али погѹбити хоһемо найпоглавити и наиболи пѹнктъ из превелеһие, еже изкоренити опште народни, а место народног сабора провициални ѹвести и заклѹчити ѹ превелеђии 36 персона, и на они 36 персона сав општи народъ, кои се обретаеть под его цес. и кр власти и државиi, то се намъ велики пѹнктъ тешки бити видить. За то госп. Преосв. да предложи:

3. За радъ ове две Архиепискѹпие белиградские и карловачкіе, да добро промотрено бѹдемо се договорили и разсѹдили, что до послетка не біи се разделили и не би били два Архиепискѹпа и два Архиепискѹпата.

За то Преосв. госп. како предпочивши наш Архиепискѹпи и Митрополити ест имали титѹль Архиепискѹпалски и Митрополитски, кое и цесарске привилеѣие поꙗвлюють, да народом поставити се един врховни Архиепискѹпъ и единъ да бѹдетъ от свето почившега господина Арсениꙗ Чрноевиѣа, потом такожде свето почивши госп. Исаиꙗ Диꙗковиѣь, и тако од преждни предецесоровъ до вашег Преос. господства пѹнь титѹлъ Архиепискѹпски есте биль, такови и вашем Преосв. господинѹ да пребива, како и до сле есте било, поредъ превилеѣиа и како и сабором есте претитѹлато ваше вис. Преосв.

4 Ради трошкова бечки предпрошли и садани кои се сад чини, разѹмели есмо госп. Преосв. За то кадь бѹдет опште народни Саборъ, ако господ Богь дарѹет намь ѹ ꙗсно славном цес. дворѹ, да бисмо помиловани били, и пакь Саборь би билъ опште народни, тако что бѹде се Народ дрѹги одговаралъ, тако и ми онда хоѣемо следити, против нас и противъ ѹсрдиꙗ нашего донде не можемо по себе ништа ѹчинити, докле општи народни Саборъ не бѹде

5 Господин Преосв. ново почетога двора и резиденцие ва Белиграде, что почели есте, то би велико Народно опште добро почело се рад свега како поꙗвили, и то од насъ осталꙗ се на саборѹ, кад бѹде опште народни Саборъ, како они бѹдѹ ѹчинили, остали, тако и ми ꙗкоже предрекосмо.

6 Што пишете рад едног опште народног депѹтирта при цесарском дворѹ имати, и томѹ есте предложили господина секретара Иосифа Иамбрековиѣа, да ли онъ вреданъ бил бити народни депѹтиртъ, и то од наше стране осталꙗ се до опште народног сагласиꙗ, или како дрѹги виши Народъ бѹде са-

гласно и учинио, тако и ми не хоћемо кварити, него хоћемо заедно ходити.

8.

Овде прилажемо пуномоћно писмо, од 10 Априла 1730, које су добили посланици будимске јепархије од јепаркијског сабора за опште народни сабор у Београду на дан Христова Вазнесења 21 Маја 1730 год. У овом пуномоћном писму јасно је одређен круг радње саборских посланика.

Инструкция или Наказъ.

Чрез ясности екцеленцие нашег Прѣимущства и преосвештенства его и архипастира госп. Оца нашего митрополита и Архи-Епискупа белиградскога Моусила. по препонизнейшему молению и са саветомь обштега народа нашего словено-србског, обретаюштих се ва различни провинциа, код пресветлеишаго и височаишега господара господара нашего цесара Аугустнеишаго и непобедимаго Ясненшаго аустрискаго цесаро кралевског двора, за милостивное допуштеніе генералнаго опште народна сабора, како досла обичаи есте био по закону нашему.

На кое его пресветло цесарско и кралевско величанство есу удостоили се нась милостиви отачаски призрети, и помиловати, и реченое опште народное прошеніе испланити, и поменути генерали саборъ есу допустили држати ва Белиграде и терминь учинили сеи гредуштти святи празникъ вазнесеніа господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, како нам есте извештено.

За кое васехь понизнеише и препокорнеише благодаримо, и кланаемо се его пресветлом цес. кр. величаству, што на нас подложнихъ своих такову милост излиали есу.

Зато и ми ниже именовани и подписати сви заедно ва іепархіи Будимскои, Столно-Белиградскои и

прочих околних обретаюштих се православни христиани сватие васточние цркве закона грчког велики же и мали и ва саког чина и реда единодѹшно, единогласно, и единомисално изабрасмо, наредисмо и посласмо од свию нас посланике и депѹтирте наше Иоана Цветиновића и Михаила Готовановића, на генерални оппте народни саборь ѹ Белиградъ. И таково плномоштие од свию нась примлене бити рекомандирамо, и да бѹдет веровaтелно, что бѹдет говорити и вотѹмь свои предложити, како од ѹсть свию нас и потребное слово представити. А что саборне обштимь сагласием изволит се доконати, и како од дрѹгих странихь и провинциалнихъ допѹтирти и посланици закона нашего православног доконателное заклѹчити бѹдет: тако даемо нашимь пленипотеционалом плномоштие, само да би следовало се ѹ свемѹ по нашемѹ благочастию, како до сле живели есмо ѹ законѹ грчанскомѹ и ѹправославию по обичаю свѧтие васточние цркве, и да би ѹ свемѹ мирни били ѹ свемѹ законѹ, и никаква новина да би непоставила, заключити, како ѹ цркви и ѹ дрѹго что, илити сѹшпензалитерь нерешено оставити, него по досадашнемѹ обичаю да бѹде, саизволѧемо бити, а не дрѹгоѧчие.

Како и самое его пресветлое и државнеишее цес. кр. величаство ѹ милостивеиши издати привилегіа своих к намь и нашемѹ народѹ, да ѹ своемѹ законѹ, и по календарѹ старомь и дрѹгихъ обичаевъ благочастиѧ свѧтие восточне цркве, да слободно можемо под властию его цес. кр. величанства живити и ѹмрети, есмо подаровани, да никакови ѹсиліа или тѹрбацие ѹ цркви и ѹ законѹ нашемѹ да нам се нечини ни од кога. — —

Зато сад и до после и свагда препокорни и препонизни ва всемь, али дрзновеніе ѹ законь и ѹ црковь гречаскѹю нашѹ ни под коим начинѹ нити хоћемо примити, нити хоћемо поднети.

А у прочему свакому понизнеишему решпекту и верности никогда изменителном ка его цес. и кр. величаству. И ако ли би кои од нашего закона свештенихъ или светских, любо коега чина буде, или баш од истихъ наших више помянути пленипотенциалов или пляномоштниковъ, по себи ва что ново обукли се будутъ, что до сле свѧтаѧ васточнаѧ црковъ ние садржавала, да би они до последнега слова и отео био и противъ закона нашего грчаскаго: то они нека приме и нека сами садржавають, а ми ни по коимь образомь примити неѣемо, нити садржавати.

Него у своему закону просимо и молимо мирно оставлѥни да будемо, а и са сваковю понизностию верностию ка цар. и кр. величаству до наипоследнеише каплѥ крви обештавамо се служити, како и до сад непотакновени обрели се есмо, са симь и у напредь подписуемо се и печати нашим назнаменуемо, ва болше извештение и утврждение. Дато у Табани сего 10 Априла 1730.

9.

Просба сентандрејских Срба опште народном Сабору написана 28 Априла 1730..

„Великоможніи и племенити сабор православнаго народа христиѧнскаго нам же премилосердніи патрон од господа радоватисе на многа лета.“

Пенизнеишом и препокорнеишом сіомь инштанциом приносимо теготу, кою имамо великоможному и племенитом сабору позаради вешти, коѥ стаю у нашои вароши Сент-Андреи.

1. Ово е шеста година, како нам починуо земльни господинь, од онога времена на велики интерес узимамо од велики господара, те плаѣамо синовомь уреченну аренду. А сад други земльни господар, како кредитор

освоио и рѫкѹ метнѹо на варош нашѹ, а под велики дѹгъ есмо ѹпали.

И сад како разѹмемо, нехоће прьви контракъ обдржати, коим досад сиромашка варошъ обдржавала се. Него ѹ напредакъ мисле обтешчавати нас, кое ради понизнеише препадамо и молимо великоможии саборъ, да би намъ ѹ поможть био колико вазможно бѹде.

2. Блаженеиши господинъ Епискѹпъ нам тастаменте чрезъ варошкогъ танача ѹчинѥнне необдржава, него ѹзима преко тастаменте милостиню себе по своеи воліи. А кои сирома неможе милостиню оставити, и до трећега дна держе тело ѹ домѹ, и неда свештеником власть опоѥти, ни звоном огласити на мрьтво тело, докъ себе не ѹзме милостиню, такођеръ и од деце, кои сѹ при сиси. Ако ли се кметови закосга сиромаха пођѹ молити; госп. Епискѹпъ кѹне, а клетвѹ нисмо ради терпити, него сѹдомъ каштигѹ по делѹ свакомѹ. А где знамо пріликѹ, да може изићи милостинѥ госп. Архиерею, незабранюемо.

3. Господинъ Епискѹпъ züктева милостиню од сиромашке варошп, а варош осиромашела неима одкѹдь дати, него димнинѹ по старом обичаю незабранюемо кѹпити. Такођеръ венчаницѹ ѹ свиткѹ доконатѹ, необдржава госп. Епискѹпъ, него по своеи воли архиереискои ѹзима.

4. Свѥштеници наши за опело ѹ свиткѹ ѹређеннѹ плаћѹ не обдржавају, него наисиромашниега чловека барабаре с болѥриномъ, и нехоће безъ 4 фор. и 80 нов. опоѥти никоега. Тако и од наиманѥга детета при сиси, докъ неѹзмѹ 120 нов. неће сјранити. Кое ради понизнеише и препокорнеише припадаемо великоможномѹ саборѹ, да би на том премотрили и разсѹждили, и нам ва писме издали, да би се и ѹнапредакъ ѹ православіи могли обрджавати, зашто на томѹ ни под каквим на-

чином остати неможемо, с коим милостивнѹю одговорь чекаюћи остаемо.

Велико-можномѹ и племенитомѹ саборѹ христианскомѹ.

Ѹ Сент-андреи Априла 28
1730 године.

Понизнеиши и препокорнеиши раби и слѹге биров вароши Сент-андреи Ћиро Поповићъ с кметови и вьса сиромашъ.

10.

На реду да изнесемо доказе о држању сабора у Београду год. 1730.

У тој цели износимо по реду све списове о поменутом сабору по кронологиском реду.

Писмо митрополита београдског Мојсија управлено на сабор београдски 14 Маја 1730.

„ Моисеи м. б. православни Архиепископь и Митрополить белиградскіи и т. д.

Племенито и почтенородни господари взрошки бирови, обркнезови, кнезови, ешкѹти и кметови, и остали православни христіани — — — —

Како сте фчера ѹ генералном народном саборѹ обштих просили и зактевали на знаменителніа пѹнкти или стати, во вештеи, что се достоит за опште народное добро и за веденіе добраго реда, како изь предлога сіи пѹнктах приложених о васемь болше разѹместе, да бисмо благоплеменито и почтенородіам, вашимь писмено предложили на опште по междѹсобни вашь договоръ, благоразсѹжденіе и промотреніе. Понеже и ми во свѧтем дѹсе лѹбезни сини наших прошеніе нам предложено ни ва маншимь како вашим синолепіам, тако частномь клерѹ и светломь народѹ отвратити не

хотевши, паче дозволити, и писмено обьꙗвити достоꙗли смо се.

Сего ради племенито и почтенородіам вашим всим опште на единокѫпни договорь и благоразсѫжденіе и промотрение сіа предложимо вса, да по междѫ собою кѫпним согласіем провидите, благоразсѫдите, и промотрите, что год за обште народное добро и добарь редь и сваки напредак би и постѫпакь било.

Сврхѫ тога ваш единомислни вотѫмъ, како за добро познате и за болше разсѫдите и промотрите, сіа писмене нам да предложите, за далшѫ декларацію обштѫю и ѫтврждеціе наше, како бѫдет се дати сатворити.

Дано ѫ генералномь конгресѫ народном ѫ Белиградѫ 14. Маіа 1730. Моисеи Петровић с. р.

11.

Предлог епаркиског сабора будимског опште народном сабору у Београду 1730 год.

„Знаменително бѫди: что о генералном саборѫ въ Белиграде Маꙗ 1730 год часномѫ Клерѫ и свѣтломѫ народѫ предлагатисꙗ бити имат пѫнкти (или статіи) за исправленіе дѣль опште-народніих.

Пѫнкти и отвѣти народни на предложени 15 пѫнктовъ (покоиногь) митрополита Моѵсеа Петровића 1730. Маꙗ 30.

По Проектѫ Преосвештенеишаго Господства вашего ради 25 Пѫнктовь, что сте милостивно на разсѫждевіе Светлоі депѫтации, от светлог Сабора наслонили есмо на оваки начинь за добро нашли, и понизно вашемѫ Преосвештенеишемѫ Господину отвестѫіемо. Каконо:

На 1. пѹнкт: за оправленіа дѣла, и наредбахь, и наставлѣніи, до нинѣ чрезь нась ѹправлѧюштымь да пробиратѣ, ест ли добро или ни.

1. За оправлѣніа дѣла, наредбахь, и наставлѣніа до нинѣ чрезь Преосвештенеишаго Господства вашего ꙗвственно ѹправлюшта апробирамо: како ти ходатаиство, ревность, таштаніе цело есть, а паки Резолѹціе какове сѹ исходиле против Правіцахь нашихь, то кодь цесарске власти Правіца се задрьжава. За коіе паки молимо трѹда и ревности како бисмо поред Правицах нашихь подпѹно и невредимо обдржалі сѧ не поштедите себе. Ми же паки Архіереи, и Клерь црьковни, воинствени чинь и поместни ревновати по дѹжности іединокѹпно хоћемо.

На 2. пѹнкт: За Архіереиски чинь и по редѹ седаніе.

2 Како ваше преосвештенеише Господство сада на овомь опште Народномь Генераломь Сабор ѹ седаніе Архіереиско ѹредило есть, тако и да и пребѹдеть.

На 3. пѹнкт: За конзисториѹмь, коадютора, и касе, и от кѹда за ихь сьдрьшаніе и за оправлѣніе опште народног дѣла; и сіи 6 персона, какоти Наместник, 2 конзилиара и 2 Секретара, Протоколиста.

3. Ꙗкоже имѣюште не обходімѹю нѹждѹ или потребѹ ва всѧкоіе време предлагати дѹховномѹ сѹдѹ, тѹжбы, прошеніа, молѣніа, и на сіа сѹда решеніе и изправлѣніе примати, тако всачаски требно есть Конзисториѹмъ да бѹдеть; что належешта сѹть Архіепискѹпатѹ, а Епискѹпи паки во своихь Епархіахь что надлежить сѹдѹ дѹховномѹ по ѹрежденію правилних канонѡвь да расѹжденіа творет: а что паки Епискѹпи бѹдѹть разсѹдили, и не за доста бѹдет сѧ видѣло сѹдимимь, онда могѹ на Конзисториѹмъ Архіепискѹпатски апелирати, иліти призивати се; а поради коадюторства, да бі се Бо-

голюбавнимь Архиереомъ ꙋ степенꙋ ихъ, и Аꙋкторитатꙋ непресꙋждало, или паки обичаи ненавидости, инша коіа препетіа противна светои цркви Православнои Христиансцеи, много трꙋдна дѣла не ꙋчинила се: за ꙋтоліти сіи метежь, добро находимо быти, от находѣштих сіа персона часнаго Клера да би вредностію и всаким доброполꙋчіемь, коіего Ваше Преосвештенеише Архіпастирство изволите посветити на Епискꙋпство безь Епархіе, кои вь Архіепискꙋпіи по наредби црькевенога правилног реда, и дꙋховно положенного какона сапомагател да бꙋде. И паки кад би коіа Епархиіа временімь догађаемь вадова остала, да они ꙋречени сапомагателни Епискꙋпь, кои бꙋдеть ва тихь дѣлахь послꙋжио, онои вадовои Епархіи наследникь да бꙋдет, и на егово место инаго вредна, и достоина избрати, и посветити, како би повасегда сапоможеніа слꙋжбꙋ Вашемꙋ Преосвештенеишемꙋ Господствꙋ могаль савршавати. А преосвештени Архіереи, кои есꙋ се светои Цркви вь своеи Епархіи начелним Пастиремь наредили, нека кь своимь овцамь позорливость, и опаство саблюдають, ако ли би паки Архіепискꙋпꙋ по длжности чловѣчаскои кратко временно житие вь вечно пременил се, за не ꙋвредити, илити преюдицирати Народꙋ Србскомꙋ от ныхова Величаства цесарског наимилостивеише издатемь Привілегіамь, како и ꙋ параграфи привілегиални вьмештает се: „да іе вамь слободно междꙋ вама по своіие слобоштіни изь народа іезика Расціанскога поставіти Архіепискꙋпа, коіега чинь свештеничаски и мирски међꙋ собомь изберꙋ,“ тако на томс начинꙋ желаіемо (ва своіе врѣме), како и до садь Митрополите и Архіепискꙋпе подь властію светлаго римског цесара избирати. А ради доходковь и из тога потрошковь от кꙋдꙋ за сихь садрьжаніе, ако светло цесарско и краліевско Вел. допꙋсти, без свакога противлієніа команде и от прочих владаюштих сіе намереніе савакꙋпліати, првеіе

находимо Васъ сіа потребованіа проесапити, и тако по могѕѣствѕ народскомѕ, како би та сѕмма вь целость свою дошла, разположіти. Ако ли би пак те милости допѕштенія от Его цесарског Вел. несподобілі сѧ, дрѕго лекарство своимь ѕмомь не можемо постигнѕти него саборне находимо от Архиепискѕпіе Ехархе по епархіахь епискѕпскихь, кои би поѕчителнимь и дѕшевнимь разлогомь и подвигомь милостиню приобрести таштателно потрѕдивши се могли, зашто без допѕштеніа владаюштихь не можемо ни юднѕ краицарѕ на люде порезати. К томѕ паки предлагаіемо доходке вь архіепискѕпіи временитимь начиномъ допадаюшти, како Правица привилеђиска намь сказѕеть, да от ѕсапшихь Архіереи, тако и без потомковь ѕмираюштихь сѕпштанціе предати дльжанствѕіет, и дрѕги доходци, ако би се откѕдь придобили; с такимь способомь ова зактевателная намереніа контентирати смислили смо.

На 4. пѕнкт: за опште слѕжителіе нашемѕ Хофштотѕ да се наредеть.

4. За опште слѕжителіе Преосвештенеишаго Господства Вашего, кога нађете вредна и врьстна послѕжіти, осланіа се на ѕреждение Вашего Преосвештенеишаго Господства и поредь вредности слѕжбѕ имь отредите.

На 5. пѕнкт: да поставите чинь црьковни, и ѕчиновліеніе свештенодѣиства.

5 Еже поставиті сѧ чинѕ црьковномѕ, и ѕчиновліенію свештенодѣиствиіа по преданію светыхь Апостоль и по ѕставѕ светыхь отаць васточнаго благочастіа по древніемѕ наше црькве тѵпиконѕ, сіе есть изображенію, ѕсрдне желаіемь.

На 6. пѕнкт: поради школь, и Семинаріѕмь.

6. Находимо ради напредка добро есть поѕчавати се како би дѕшевна дѣла и телесна изправіла се, а пакь

откуда би та фундація изашла, осланіамо како на 3. пункту уписата поможеніа изъіавлюють.

На 7. пункт: за **туп**о**графію**, и прочаꙗ къ тому належештаꙗ говорити.

7. Иакоже коегождо художаство не может показати се безъ потребныхъ ему оруди, тако ниже ученію безъ тупографіи моштно есть бити, и от сего не малую нужду имеіемъ, и аште би цесарско вел. милостивне изволілі сіе народу нашему даровати, еже быти тупографіи, за иждивеніе трошка на 3. пункт присілаіет се?

На 8 пункт: ради нови резіденціи, како доконато прошлихъ лѣтахъ, останет лі сꙗ бити тако? ради трошка како мислите, и есте ли вамъ поволно?

8. Поради резиденціе видимо, да лепотно и Народу дично и за последакъ от чедь нашихъ спомень, да би се свршила и оправила, и тако бивши похвала опште народніа, а наипаче его архипастирство добри почетакъ и фундамент поставил есть, таковаго ради трошка, како у више положенному 3. пункту вьмештено есть, къ сему зданію прилагаіемо.

На 9. пункт: за пункти што смо вамъ писал, что мислите за ово отговарати? какови вамъ сиі пункти показают сꙗ?

9. На сіи пункть, у 5 пропозициахъ намъ издатихъ ответуемо. Какоти пункт

1 Есте намъ Светло цесарско Вел. у милостивно издатихъ Привилеђіахъ нашихъ параграфно поставило, да кад іе потреба народу савакупити се, не вазбраніено есть, тако и садь іедино душно не чрез неколико депутатовъ ответовати, него саборно општимъ промишліеніемъ договарати се, и отговарати поредъ Правицах нашихъ. Тако безъ сабора ни особити печати положити се могуть.

Поради госп. Иозефа Іумбрековича закteваніе.

2. Прве ѥ да бѕдеть госп. Иосиф Ѩмбрекович или онь или паки дрѕги; да има васецело народѕ нашемѕ крепки юраменть поставити, како ће право и верно народніа дѣла при цесарскомь дворѕ оправліати, како се и самь облигирао, и паки противникомь правіцахь наших ѕ нини дѣле не прифатати се, нити юрамента положіти. А како разѕмеіемо, да іе већь сѕпрот контракта и облігаціе своіе ѕчинио, али ѕ напредакь нека би оставіо, тогда іакоже онь или дрѕги пакі бивши, известань дѣль народныхь, имети се бѕдеть подь именомь Ађента опште народног, а пакі за еговѕ плаћѕ, како сѕ се 5 Епіскѕпа и іединь Архимандрит подьписалі и с печати своими потврьділи, са 700 фор. да се на годінѕ контентира, на то и Народь престаіе; а паки откѕда ће та плаћа ніемѕ изаћи, осланіа се на трећи пѕнкть.

Пораді Архіепискѕпа іедіннаго.

3. Единь Архіепискѕпь вь целои државе цесар. и краліевскаго его вел. грчаскаго закона восточне црѕве да есть іедина Архіепіскѕпіа, Белиградска да именѕет сѧ, двоіе никакоже.

За бечки пѕть и трошакь Вашега Преосвештеногa Господства.

4 За Преосвештенеишаго Госпотства Вашего прежни пѕть бечки, тако и ѕ напредакь коі бѕде поредь опште народног дѣла трошакь, ва третіемь пѕнктѕ разѕмеіет се.

Пораді Резіденціе вь Белиграде, школь и Семинаріѕмь.

5. Поради Резіденціе вь Белиграде, конзисторіа и школь, и при еи Семенариѕмь и потребіти вешти поправити, на 3. пѕнкть насланіамо.

На 10. пѕнкт: да ѕстроет се цедѕлі по свихь Епархіахь чрез протопоповь за исповеданиe, и кроме цедѕлі, да никако никог дрьзнет венчати.

10. Добро есть и подобаіет семѕ быти.

На 11. пѹнкт: чесо ради капетани и обркнезови чизми вазимают за девоіачкѹ ѹдадбѹ.

11. То от нинѣ пресекаіет се, и коначно да не бѹдеть.

На 12. пѹнкт: дѹховніци цедѹли да издають исповедаюштим се, и кроме сихъ недопѹстіти никомѹ причестит сѧ, и то да бѹдет во всихъ Епархіахъ

12. Сіие благолепно есть, и подобаіет семѹ бити по ѹреженію.

На 13. пѹнкт: Ѹчиновлієніе како смо ѹже и поставілі, ради одѣіаніа равно носештаго, да никомѹ кошѹліа не ѹсмотрит сѧ, ни калоерѹ, ниже свештенікѹ.

13. Сіие ѹчиновлієніе частнолепно есть и лепотствѹіеть іемѹ тако бити во црькви, во соборѣ, во пѹтѣхь и во граде; во полском же дѣланіи и ва внѹтреномь домовномь іакоже комѹ прилѹчит сѧ.

На 14. пѹнкт: Регѹламенть пѹблицировати должно, и чесо ради не обдржаваѥт се.

14. Ѹже сіе свршило се на генералномь садашніемь Соборѹ.

На 15. пѹнкти: За правлієние крестовь по гроблю безчинно.

15. Да не бѹдет ѹ напредакь безчинно, него кресть чиновно да се прави и на гробліе постави.

На 16. пѹнкт: Заради вампировь предлагати се надлежит, да к томѹ таковаѧ не делают се.

16. Сіе пребезаконое дело анатемою да запретит се, а преслѹшници цесарскомѹ сѹдѹ да предадѹт се.

На 17. пѹнкт: за агента Кѹха претенкіе.

17. По издераню контракта да мѹ се положе 100 дѹката, и то само за неимати неприателѧ.

На 18. пѹнкт: за општи долгь нашь предложити.

18. На 3. пѹнкть отсилаѥт се.

На 19. пѹнкт: за десетковъ по Маћарскои и Сремскои сіи десетковъ.

19. Ако Его светло цесарско Вел. правице наше и привилегие копачно обьдрьжати хоће, придобитакъ тражити хоћемо, и неоставліати.

На 20. пѹнкт: Ради Даліа извештено есть, како стало се и что имат творити се.

20. Ми о нинешніемь састоꙗнии Даліа, како есть, свршенаго известиа не имеꙗмь, обаче аште есть во особливои Далскои патенти вѣчне даровань, подобаꙗть просити от светлаго цесарскога двора, да потврдит се вѣчно бити.

На 21. пѹнкт: Место, гдѣ дѣла и Привилегие опште народних тврдо сохранити бити имѹт.

21. Да се от чиновь по 3 персоне разумне изберѹ и они промотрение ѹчине, како сохранити се хоштѹть верно и тврдо.

На 22. пѹнкт: За Бечкѹю црковь Архиереи что сѹ длжни да положеть, и за дрѹгоꙗ да промотрит се.

22. За сіе подобаꙗть, да от свих странь кѹпци въ Бечь приходешти, по прѣделахь идеже они живѹть, наредет епитропе; да настоꙗть за помошт и накрьмлѣніе.

На 23. пѹнкт: за Пекскаго Патриарха препорѹкѹ.

23. Не знамо какова ꙗ; ако ли есть от помошти, еште от 1713 лѣта нихов человекь илити посланикъ повасегда ва сихь странахь находил се, елико могли смо помоштствовати, нисмо ѹкратили се, тако и ѹ напредакь коꙗго прилична послати бѹдѹть, не ћемо се возбранити.

На 24. пѹнкт: за пѹстаие что во монастире приходет, и штетѹ чинет.

24. Така пѹстаиска безчиниа от почетка света есѹ се находили, и обретши се, зломь смртію есѹ се казнили; за то света црква сь клетвою, а воинставни со

осталими светскими людми со орѹжиемь, где кога можемо обрести, за искорененіе таквих злочинцовь хоћемо ѹстати, а паки огласити и подь клетвѹ ѹчинити оне, кои знадѹ нина пребивалишта, а не кажѹ.

На 25. пѹнкт: Камара по еѯпедициахь своихь есть ѹчинила, да бѹдѹть наши люди као и остала іобаћа (поданици); ми паки имамо своѥ правице и привилегие, да кѹпити и продавати нась хершофти не могѹт.

25. Што светла камара цесарска по еѯпедициахь своихь ѹчинила есть, да бѹде Народь нашь, кои сѹ подь спаилѹкомь, какоти іобаћи: ми поредь привилећиа нашихь стоимо и отговарамо се, да како нисѹ никадарь іобаћи били, тако и садь прошение ѹмилиено кодь его светлаго цесарскаго Вел. чинимо, да би нась Светли цесарски дворь іобаће неѹчинио.

Са симь вьрѹчаіемо се светителскимь Бого-ѹслишателнимь молитвамь, остаѥмо.

Ѩсне вь Бовѣ Преосвештенеишаго, и преимѹштественеишаго госп. госп. Архиепискѹпа и Митрополита.

Понизнеиши слѹжители и во дѹха
светаго чеда
Ми Архиереи сь осталим Клеромь,
обркапетани сь осталимь воинственимь и
Поместнимь, вьсе народни депѹтати.*

12.

Писмо саборских посланика на сабору у Београду године 1730 будимском таначу. Из истог писма од 9 Маја види се, кад је сабор одпочео, и што је на сабору рађено.

„Почтеном и благоразѹмномь — — — — — —

Благодаримо господа Бога и пречистѹ богоматер, да смо се сподобили видети овде ѹ Белиградѹ. Колико

* Овај спис подпуно се слаже са оним што је наш вредни старинар г. Ђорђе Рајковић саопштио у 113 Летопису.

мложине мложаства проклети злодеѧ паплнило се, коликое Фрѹшке свѹда и гласе, како иоште боле ѩвлѥють карловачки господари, они сами и несмею ѹ свое винограде иђи, за што сѹ живи, пошто имь прете, веће имь шилю хлебъ по слѹгама нихнимь. А и што есте ѹзрокъ, пошто имь сад наиболи земан, нема и тко терати Мѹшкетира[1] неима, сиромаси рацi[2] вичѹ бердо[3] по градови и по шанци, а они сада ѩвствено трговце дочекѹю и разбиѩю. И доста смо на мисли; али ми е то све сада хвала Богѹ милостивном прешло. Него мои добри господари почтени танач и биров, тако Богь дао царствие небесно, да ми е тако наимиiа за 100 талира. неби разменио, кои е от мене сиѩсет господин митрополить починио за несрећнегъ Острогонлию капетановића (Јакшића), пас мѹ и оца и маикѹ градио, откѹда е пасии скот десио с нама, вечна мѹ мѹка, камо срећа, кад сѹ га палили и жегли, да сѹ и свршили. И каво вамь боле бѹде сведочити господин нашь Иепискѹпъ, кои се онде тревио, кои е сиѩсеть от нас митрополить починио, маикѹ и оца вечна мѹка — — — И како ми се види, хоћемо и силом плаћати, што се чини и што се говори. А дрѹго мислимь, и ни е дрѹгоѩче, да е свех изброено от Маноила (Пачића из Пеште). Што се е беседило, што е рекао госп. Орестие (Радишић потони биров бѹдимски), и што е рекао Дачићь Никола, и што е рекао госп. Иефтимие Кнежевичь (тадањи биров Бѹд); нам непотребѹе дрѹго нико, ми шилемо нашега пленипотециала, а дрѹги сваки нека шиле по себи, а нашем дрѹгѹ Мишкѹ Готовановићѹ било доста и сира и леба, што е ѹ зао час искас от Маноила Хесапь от општине за негови 150 фор.

[1] Редовни воиници.
[2] Раци, крајишнички воиници, граничари.
[3] Бердо-Wer da? Ко иде?

И остасмо чекаюћи комисию горнѕ, и ошть ние стигла; а остали родь христианскии вас дошао, — 8 — владика, 12 архимандрита, Богь да зна колики протопопа, капетана, аднаћа, и кнезова. Заповеђено 70 лѕди или персона, а има и 300 персона. И све заплива ѕ Батинѕ,[1] и овамо сѕ дрѕгоячи люди, ни е како ми. — За кое вамь свимь остаем послѕжител, и молите се о нас господѕ Богѕ. Пошто е веће есмо састали са обрь капетани и капетани, и дрѕги воинствени и светскимь. Прва проба сабора била међѕ нама, и имамо часть от них. Иоанес Цветиновић. Мишко Готовановичь. Овога Маия — 9 — и године. 1730, У Белиградѕ.

13.

Српски опште народни сабор у Београду у другој својој седници 2 Јуна 1730 поднео је у име народа цесарском комесару молбеницу на ћесара, у којој се жали на царско решене од 12 Априла 1727, у коме се криво тумаче народие привилеђије, и на много насиља, која народ подноси од угарских власти. (Види прва збирка стр. 297. Бр. 194.)

Препокорнеише и милостивнеише моление обштег народа нашег ка пресветлеишемѕ господарѕ царѕ и кралю нашемѕ и его авгѕстнеишемѕ дворѕ.

За милостивное допѕштение ђенералское и опште народнаго сабора по досадашньемѕ обичаю заиона нашега, на кое пресветлое цесаро-кралевство есѕ допѕстили, и на нас ѕдостоили народни саборъ допѕстили држати, и терминъ положили ѕ семъ гредѕштемъ месецу ва Белиградѕ.

Како намъ извештено есте (за кое сад мих, по повелению сви обшто есте савакѕпили се, сваки од своега

[1] Батина село са свелом на Дунаву Барањи према Апатину.

диштрикта од народа послати пленипотенционали, своего фотѕма овде славномѕ саборѕ предати и предложити ономъ, што се нам бѕде заповедало) а наипаче, ако би што било црквамъ и законѕ нашемъ досадително сад од толиких прошли времена и година (пошто како смо Богом и пресветлом милостию цасаро кр. римскаго великаго непобедидимеишаго императора и его величаства свето поменѕте памети Леополда) звания и захтевания са колико его величаства декрети „да би смо како могли изиђи под властию его рѕкѕ, кое ми не возбранили се есмо ни ва чемѕ, но по заповеди свето почившего патриарха Арсения Чрноевића народъ нашъ ѥстъ рабро са женам и чади свои, од проклети Агарѧновъ одбегли, и ка више споменѕтомъ цесаро-крал. величаствѕ на обећанѕ пародѕ прибегли, (коѥ естъ било милостъ и волѧ ѥго непобедимеишаго, да ест даровалъ обштом народѕ крчанскомѕ, законѕ превелеђию, и ва нои ѥстъ ва сехъ изображено ва чимъ ѕ тишини можемо се живити, коѥ велико благодаримо его величаству) за кое и ми законъ православни есмо с' достоинимъ себе верностию показали се ва време рата, прве битке са Тѕрковъ, и оште године и лета. После пак на неверию Ѕнгара и мачарске реберие лет 7 млоги наши родители братиѧ изгинѕли и крвъ свою пролили.

Такожде и садъ ва наипоследнем рате (год. 1716 до 1718) са Тѕрковъ на верности и помоћи били есмо, никогда с' невериемь не обретосмо се, како се ипак обећавамо ѩсности цесарскои свакои достоинои верности ми васих обшто до капле крви наше. А чесо ради такова верностъ одъ насъ показѕетъ се (то не естъ верностъ наша, што би амо се бранили само за землю или градове или села и пѕстаре), веће то естъ и за верѕ нашѕ и законъ и цркве наше, што би смо ѕ мирѕ

били законом и црквомъ нашомъ а наипаче по обештанию его величаствиа издари превелеђиа ни више на мане. А како саде види се, то е чудити се, да се намъ новине* починю, у кое никадъ престати се неће коначно. И то и оште мислимо еднако, да ние оваи почетакъ од его величаства императора, но од други инворматора (Мачара.)

Зато сада и до после васегда препонизне и препокорне просимо молимо васихъ обшто закона грчанског а православни христиани мали велики ва купе, да и ю напредъ у тишини будемо уживати.

14.

Писмо митрополита Мојсија управлено реченом народном сабору гласи овако:

Моисеи м. б. православни архиепископъ и митрополит белиградскіи т. т. д.

Племенито н поштенородни господари варошки бирови, обркнезови, кнезови, ешкути и кметови и остали православни христіани — — —

Како сте фчера у генералом народном сабору општих просили и зактевали, на знамененателніа пункти или статіи ва вештеи, что се достоить за опште народно добро и за веденіе добраго реда, како изъ предлога сіи пунктах приложених о васемъ болше разуместе, да бисмо благо племенито и почтено родіамъ вашимъ писмено предложили на обшти по междусобпи вашъ

* Рескрипт од 12 Априла 1727 у коме ћесарева влада криво тумачи народне привилеђије и што су мађарске власти наметли данак на црквенске и свештеничке земље, и што је Угарска канцеларија нарочито интригирала, да се јединство српске цркве разори са увођењем 2 архијепискупата, и што је иста канцеларија најживле настала, дасе Србима недозволи опште народни сабор, но да свака провинција за себе држи парцијални сабор.

договоръ, благоразсѫжденіе и промотреніе. Понеже и ми во свѧтем дѹсе лѹбезни сини наших прошеніе нам предложено ни ва маншимъ како вашимъ синолепіам, тако частномъ клерѹ и светломъ народѹ отвратити не хотевши, паче дозволити, и писмено обѧвити достоѧн смо се.

Сего ради племенито и почтенородіамъ вашимъ васим обште на едно кѹпни договор, и благорасѹжденіе и промотреніе сіа предложисмо сви, да по междѹ собою кѹпнимъ согласиемъ провидите, благоразсѹдите, и промотрите, что годъ за обште народное добро и добаръ редъ, и свакй напредак би и постѹпакъ било.

Сврхѹ тога ваш едино мисални вотѹмъ, како за добро познате и за болше разсѹдите и промотрите, сіа писмене нам да предложите, за далшѹ декларацијѹ општѹю и ѹтверждeніе наше, како бѹдетъ се дати сатворити.

Дано ѹ генераломъ конгресѹ народном Белиградѹ 14 Маи 1730. Моисеи Петровичъ с. р.

15.

Рад београдског сабора од 1730 год. који по немачком оригиналу гласи овако:

Белешке* о генералном сабору расцијанског народа држаном у славној и пограничној тврдињи Београду у краљевству Србији, и то: у седници првој 1. Јуна (21 Маја) 1730. у седам сати пре подне.

1. Изаслани на овај сабор комесар, г. подпуковник пл. Геслинг, скупљеноме на ту цел народу јавља, да је Њ. ц. и кр. Величанство на поднесену у име целог народа препокорну молбѹ г. архиепископа и митропо-

* Ради подпуног прегледа свију списа, који се односе на овај сабор, саопштавамо овде по преводу госп. Ђ, Рајковића протокол царског комесара. (Види 113 Летопис М. С. стр. 294.)

лита свемилостиво дозволило, да се овај сабор може у корист народа држати. Уједно исти потпуковник напомиње, да га је преузв. г. генерал-фелдмаршаллајтнант Бајлиф пл. Марули, садањи привремено управљајући генерал у краљевству Србији, одредио за комесара овоме сабору; што пак споменути г. архиепископ при овом збору има народу даље да каже, то ће народ од самога г. архиепископа чути.

2. Госп. архиепископ наводи, да је Њ. ц. Велич. пре годину дана овде у краљевству Србији управљајућем г. генералу фелдмаршалу, Њ. великокнежевској светлости војводи Александру Виртемберишком, а тако исто и високославној србијанској управи издало заповест, да се од Њ. ц. Вел. на речену царску управу послати отпис, као такође и тумачење народни привилеђија србијанскоме народу јавно обзнани; а како (наводи даље архиепископ) приликом држаног у Београду сабора и србијански народ и архиепископ Њ. светлости одговорише, да они с тога, што привилегије гласе на сав иличко-расцијански народ, а овамо су Србијанци тек најмањи део тога народа, — споменуто царско решење нит' могу примити ни непримити пре, него се с народом путем генералнога сабора договоре: то ту молили Њ. ц. Вел. да им премилостиво дозволи држати такав генерални сабор, где би то царско решење могли свему народу објавити и даљи у тој ствари закључак донети. За тим је

3. јавно прочитана царска наредба, управљена г. архиепископу ради овог сабора; а тако је исто

4. прочитан и отпис, што је пре године дана био послат овдашњој царској управи.

5. Народ жели, да му се отпис још једном тачно став по став прочита, да би га могао темељно сватити и разумети, додајући, да ће своје примедбе на њ, а

тако исто и даљи закључак донети ил' писмено ил' усмено.

6. Како народ из цесарског отписа увиђа, да је Њ. п. Вел. показало своје негодовање због реплике, што ју је народ поднео, то исти жели, да му се споменута реплика још једном прочита, како би дознао, где је зар изгубио страопоштовање спрођу Њ. ц. Вел., да би могао препокорно молити за опроштење ради такове погрешке.

7. Читан је од тачке до тачке царски отпис од 12. Априла г. 1717, а тако исто и поднесена од народа реплика, у поређењу једно с другим.

8. Г. архиепискуп опомене народ, да прочитану реплику добро туби, и да се сећа, еда ли је и где погрешио. Како је пак народ на ово оћутао, то

9. Г. архиепископ изјави своје мишљење у следећем: а не ће ли можда бити, да је негодовање у Њ. ц. Величанства изазвано било писмом, што га је сав народ послао архиепископу због царске наредбе, која је опремљена народу из Беча у Сегедин; а зна се, да је у споменутом писму злктеван одговор, и то непристојним и укорним речма. На ово народ заиска, да му се и то писмо прочита.

10. Царски комесар вели, да је народ у овому писму сметнуо с ума оно поштовање, које је г. архиепископу као глави цркве дужан одавати; уједно опомиње народ, да се у напредак клони овакови нападања, иначе ће изгубити превисоку царску милост.

11. Народ на то одговара, да је он тада г. архиепискупу због поменуте царске наредбе, која иде у наточ народним привилегијама, изјавио своје неповерење, уписујући то у грех њему као своме пуномоћнику, заступнику и бриговођи, тим пре, што се народ није могао никад ни посумњати, да се Њ. ц. Вел. не би

стално и ненарушиво држало привилегија, што их је премилостиво народу даровало. Народ је због те своје погрешке — ако је збиља погрешка — молио већ једном г. архиепископа за опроштење; а ако му то није доста, готов је, да му се и по други пут за то моли ево овде на сабору.

12. Г. архиепископ на то одговара, да је он задовољан с оном једном молбом. Уз то наводи, како народ треба да расуди, да се и он исто тако заклео верношћу цару као и народу, и да је архиепископ овде као неки мост и посредник међу народом; па као што и само св. писмо вели, да нико неможе два госнодара служити, тако да се и он мора паштити, како да ни једну странку не увреди, но да буде прав обема.

13. На послетку моли сав збор, да му се за сутрашњи, као други дан овога месеца дозволи држати малу конференцију, да би могао донети решења на царски закључак. Уједно збор моли, да г. комесар не буде у тој конференцији с тога, што обично у таким случајевима бива вике и нереда, и што се увек не пази на узајамно поштовање, које треба да влада међу члановима таковога састанка; а збор ће преко сутра, као 3. о. м. донети свој писмени закључак у седницу. Како је г. комесар одма узео ту молбу на знање, то се ова седница за данас сврши.

СЕДНИЦА ДРУГА 2. ЈУНА (22 МАЈА) 1730.

Пошто преузв. г. генерал фмл. Бајлиф пл. Марули није одобрио јучерашњу молбу народа, но је наредио, да се седница у његовом присуству даље настави, не допуштајући, да се што приватно предузима, то је народ одма у почетку ове седнице у своје име, како г. архиепископу тако и ц. комесару предао молбеницу, ју којој моли преузвишеног г. генерала, да он Њ. ц. Ве-

личанству намењену, на првашње царско решење од народа зготовљену реплику, која је сад на латински језик преведена, велемудром ц. судбеном столу достави заједно са молбеницом на Њ. ц. и кр. Вел., која је у овом сабору у погледу народни привилегија састављена. Уједно народ моли, да г. генерал споменуту молбеницу прочита, да добар савет даде, па ако је против воље и намере где погрешено, да се исправи. У то име одређен је из седнице одбор тројице, који су вешти латинскоме језику, да ту ствар зготове. Иначе у овој седници није ништа важно предузимапо, разма, што су прочитана пуномоћства саборски посланика, заједно са још неким молбеницама.

СЕДНИЦА ТРЕЋА 3. ЈУНА (23. МАЈА).

1. С опоменом на мир и тишину прочитана је на расцијанском језику сачињена молбеница Њ. рим. ц. и кр. Велич., на што ће г. архиепископ запитати збор, је ли задовољан са молбеницом, и дал' је онако зготовљена, како је желео? Збор једногласно одговорио, да не налази у молбеници ничега, што се не би слагало с дубоким поштовањем према Њ. ц. Величанству, додајући, да је свију њи најпокорнија и правична, јединцато у том састојећа се молба, да Њ. ц. Величанство, стално хранећи дојакошње привилегије и слобоштине народом свемилостиво управља.

2. Односно на тужбе, које су као од стране свештенства, тако и из окружја, градова и села у овој седници писмено поднесене, — би решено, да три врсне особе исте тужбе приватно прегледе, те зготовивши сходан извод, да их опет у седницу донесу.

3. Како је неки Мирко, становник петроварадинског шанца, будући повереником у коморским селима бачке жупаније, против проневере, који учинише чинов-

ници исте жупаније у прибирању новаца, радио и израдио, те су исти осуђени, да врате 46,000 ф.; како су га даље споменути чиновници из праве бесноће бацили у мрачну тавницу, те ће му, као што се говори, можда још и парницу наметнути, — то је из сабора у име целога народа како Њ. узоритости г. кардиналу Чаки, тако и жупанији управљен допис, у ком се с придодатим свечаним протестом и под претњом даље апелације на Њ. ц. Вел. захтева, да се речени Мирко пусти на слободу, а народ ће за њ одговорити.

4. Млоги посланици из различни места рекоше на то, да се они, кад се тако са послаником и пуномоћником поступа, не смеју никако својим кућама враћати.

5. Г. архиепископ говори о млогоженству, како је исто запрећено и божијим и црквеним законима, а уједно и засебном на њ управљеном наредбом од Њ. ц. Вел., те тако да се свакоме ваља клонити тога преступа иначе ће му се судити за главу.

6. Из Турске амо прешавши свештеници, да се не примају, и да им се свештенодејство не допусти, пре него се пријаве г. архиепископу илити његовом заменику, и пре нег' што буде испитани и одобрени. Г. архиепископ доноси тај закон баш у присуству ц. комесара, и вели да ће ставити свој најсвечанији протест против оних, који тај закон буду преступили.

7. Исто тако протестује против отмичара и оних, који се потајно и без знања свога духовног пастира, илити у Турској венчавају; уједно заповеда да се брачници имају трипут навестити.

8. Да се на гробове не меће други знак, већ само крст.

9. Јавно је прочитана црквенска наредба, коју је г. архиепископ пре три године сачинио и народу за будући правац издао, а народ је тада непримио. Г. ар-

хиепископ сад пита, има л' ко какве примедбе учинити. Ако пак и народ — као што он не сумња — пронађе да се споменута наредба слаже и са божијим и црквеним законима, то он иште, да се свак по њој влада; на што се једногласице речена наредба без икаке примедбе одобри и прими. У наредби тој говори се;

Прво. У погледу венчања са свима околностима и предметима, на које ваља мотрити; између осталог поглавито се узима обзир на исповест и причешћивање брачника.

Друго. За оне, који из стидљивости само ноћу могу просити, да свештенство пре свега нареди, како ће се побринути за сиротињу, што проси од куће до куће, и да настоји израдити јој милостињу.

Треће. Да нико не сме сам правити последњег завештања, но да мора призвати неколико сведока, па и једног свештеника; ни један сведок да не сме мишљењем истрчавати пред другог, да га не сме отерати, но да и световњаци и свештеник оставе ономе, који завештање чини, слободну вољу у свему, нити да га на што приморавају. Ко против чини, да буде кажњен.

Четврто. Да̂ће да се са свим укину, а у место њи да се чини подела сиромасима, и да сваки по могућству приложи што на читање литурђије. На последку је г. архиепископ дозволио даћу, ал' тако, да на њој не буде ништа осим чорбе и једног јединог јела, и да нико не сме попити више од три чаше вина.

Пето. Опадачи вере, поста, крста, као и они, кои се не исповедају и не причешћују, — да имају доћи у затвор; они пак, који би се усудили затвор кварити, да се рад даљег каштиговања предаду грађанској власти.

Шесто. Оцеви и газде, под претњом тешке одговорности и казне, да су дужни своје синове и кћери

(које до јако нису имале приступа у цркву), слуге, слушкиње и осталу чељад недељом и празником на божију службу шиљати. Ко би се пак у цркви разговарао, да буде такође кажњен; људи пак и жене по првашњем обичају да се не љубе у цркви.

Седмо. Сви они да се строго казне, који светкују петак, и раде у недељу.

Осмо. Недељом и празником могу месарнице и бакалнице бити отворене до литурђије; остале продавнице да се тек после литурђије отварају.

Девето. Да се у дане молитвене не држе зборови у општинским и варошким кућама илити у судницама.

Десето. Деца да се не крсте у приватним кућама већ у црквама; а ни једно дете да не сме дуже од осам дана остати некрштено. Отац или кум, који би ову заповест прекршио, да се строго казни.

СЕДНИЦА ЧЕТВРТА 6. ЈУНА (26. МАЈА) 1730.

Прво је у овој седници одговорио народу преузв. г. царски комесар, како се он из акта, што му их народ поднесе на прочитање, потпуно о свему известио, додајући, да он о дотичним тачкама поновљену молбу нит' може похвалити ни презрети; јер кад народ примети да му је прва молбеница нерадо примљена, ваља му се бојати, да зар ни ова последња не ће бити одвећ мила. У осталом је извесно и целом свету познато, да је светли цар благ и милостив, те да и народ може то докучити тим пре, што Њ. ц. Величанство својим поданицима не одузима слободе молити му се; по томе да се и проситељи морају паштити, како да им је молба на правди и правици основана, и да се у свему пази потпуно поштовање и понизност.

2. Учињен је предлог, по ком да се ради веће славе божје и спасенија душе школе заведу; а школама

је, као душа телу, штампарија нужна. Г. архиепископ додаје, да је он тога ради високоме ц. војеном савету поднео сходну молбеницу, но да до данас нема одговора: па како је тешко и с трошком скопчано, све, па и најмање букварове из Москве наручивати, то је он рад чути што народ мисли, и еда ли је потребно штампарију подизати? Народ на то одговара, да би истина ваљало штампарију завести, но да за сада у тој ствари не може ништа решити.

3. Г. архиепископ напомиње, да он, као што је трошан и болешљив човек, може на путу у Беч умрети, ал' да ће ипак за то до светлога цара поћи, да му ову молбеницу поднесе. Познато је (вели), да се Њ. ц. Величанство ни од суседни сила не да на што принудити, па тим мање ће га народ приморати да му молбу испуни; за то нам га ваља смерном прозбом и молбом за се придобити.

4. Поради дојакошњи у делима народним уговорени дугова, плаће и потребни трошкова како око овог тако и око будући сабора, — жели г. архиепископ, да се одлучи: одкуда ће се то платити, како ће се трошкови подмиривати, и еда ли ће ји народ, као што је праведно, на се узети?

5. Народ вели да ће се међу себом договорити и поднети о томе г. архиепископу одлуку.

6. Између осталога навела се реч, да г. архиепископ не може имати никакви други доодака осим штоле, која му припада у његовој дијецези.

7. Обећава се народ — а ту се есапи и свештенство — да ће како споменути дуг, тако и трошкове око саданег па и око будући сабора, а тако исто и плаћање двојице секретара на се примити и прилоге међу собом купити, ако само узмогне добити на то дозволу од двора.

Никола Поповић. прота из Рватске вараждинскога округа, подноси молбеницу овом сабору и пере се од кривице да је тобож' буну подизао, молећи покорно, да г. архиепископ и народ посредује за њ код високе власти, да би се могао к својима кући вратити.

Пуномоћници вараждинскога генералата грчко-несаједињеног закона подносе сабору молбеницу, иштући, да се у име целог народа замоли цесарски двор, те да им одобри једног свештеника, који ће црквеним делима управљати, а они да ће снагом своји привилегија од г, архиепископа зависити,

Ради злочинаца моли народ, да се свештеницима дозволи, да могу к нима одлазити, и то на један или два дана пре извршена осуде за главу, да их за смрт преправе и свете таине у тавници обаве.

Чита се тужба јегарске општине грчкога закона, да им тамошњи г. епископ Ердеди не да поправљати њиову у нечем трошну цркву, но да је шта више рекао да ће, ма га и до 4000 дуката стало, израдити; да ји оданде коначно растера.

Намастир лепОвински такођер би поновио своју у нечем опалу цркву, па је већ и потребну грађу за то припремио, али му у томе смета у Крижевцу станујући г. потпуковник Прашински, како садашњи заменик коменданта.

Из више места стигоше сличне тужбе, да им не даду предузимати нужних поправака на црквама.

Читају се тужбе против неких закупника поради неправде и глобљења, које поданицима нанеше.

Цео народ моли да се камералним чиновницима и служитељима забрани псовати веру, крст, пост и т. д., као што они то свуда обичај имају.

СЕДНИЦА ПЕТА 7 ЈУНА (27. МАЈА) 1730

Прво. Као што су до јако са пређашњим архиепископима свагда и неки посланици грађанскога реда у Беч полазили, тако народ моли, да се то и дале дозволи, и по томе.

Друго и последње: при завршетку овога сабора би једногласно закључено, да се уз г. архепископа пошљу такође у Беч: један обркапетан из Славоније, један капетан из потиске, из поморишке и један из србијанске границе, тако исто из сваке области, као: Угарске, Славоније, Србије, Рватске и темишварског Баната од стране простих, један посланик, који ће закључке и прозбе, што ји је народ на овом сабору донео цару предложити: а дозволу за то заклучише молбеницом заискати.

(М. П.) Ед. Геслинг с. р.
градски потпуковник као комесар·
(М. П.) Мојс: Петровић с. р.

16.

Препис са оригиналне облигације, којим се обвезале три вароши Будим Пешта и Сентандреја на 2000 форинта, што су дали Митрополиту Мојсију на опште народне цели. Ова облигација написана је 3 Априла 1730 године.

Облигационъ.

Заискане пр. господина и архиепискупа и митрополита врховнаго Моисеа Петровића за обштинске надлежеште потребе и нарučено есть на ова три поштена вароша Табань, Сентандрею, Пештв, што би мв нашли две иладе форинти. Тако потимъ договарали се есмо, што се не мож дрвгоаче, валало нам наћи и дати, ми оть нас Табанци осамъ стотина форинти от господара Николе Божића из Ковина пвни 800 форинти, и нато

есть на годинѕ по осамь форинти интереса. За то ми овде, кои се хоћемо подписати и за те више писате 800 форинти, с намером да и хоћемо платити без сваке речи и без ината на ово време термина и с печатами наши потврђѕемо сваки своима.

ѷ Бѕдимѕ 3-ег Априла 1730.

(М. П.) Госп. Иовань с обадва госп. брата негова, 75 ф. и словом седамдесеть и петь ф..

(М. П.) Анта Милошевичь 30 фор. и словомь тридесет форинти.

(М. П.) Дача Рашић са Ефтомь сином и Николомь 50 фор. и словом педесет форинти.

(М. П.) Мишко Ивановичь 30 фор. и словомь тридесет форинти.

(М. П.) Димча Неделковичъ 30 фор. и словомь тридесет форинти.

(М. П.) Пантелиѩ Иовановичь 10 фор. и словомь велим десеть форинти.

(М. П.) Живко Радковичь 20 фор. и словомь двадесет форинти.

(М. П.) Драгѕтинь Воимировичь 20 фор. и словомь велимь двадесет форинти.

(М. П.) Иовань Стефановичь 25 фор. и словомь велимь двадесеть и петь форинти.

(М. П.) Аврамъ Николићъ и словомь велимъ.

(М. П.) Никита Ћѕрчиѩ 25 форинти и словомь двадесет и петъ форинти.

(М. П.) Иосифь Николић 20 форинти и словом двадесетъ форинти.

(М. П.) Живань Бранковичь 20 форинти и словомь велим двадесет форинти.

(М. П.) Риста Велковичь 20 форинти и словомь двадесеть форинти.

(М. П.) Ю Филипъ Стоѩновићь 20 форинти и словомь двадесеть форинти.

(М. П.) Младен Пек 5 форинти и словом петъ форинти.

(М. П.) Дамнанъ Димичъ 25 форинти и словом двадесетъ н петъ форинти.

(М. П.) Аврам Николич 15 форинти словомъ петнаестъ форинти.

(†) Тривѹнъ Гаврилович 20 форинти и словомь двадесеть форинта.

(М. П.) Тѳрза Тихосавъ 10 форинти и словомь десетъ форинти.

(†) Иосифъ Стефановићь — 5 форинти.

(М. П.) Стоѩн Кѹзманович — 25 форинти и словомь двадесет и петь форинти.

(†) Доичинь Цвеићь — 25 форинти и словомь двадесеть и петь форинти.

(†) Димитрь Баићь — 25 форинти и словомь двадесет и петь фориити.

(†) Стоѩнь Поповичь 25 форинти и словомь двадесет и петь форинти.

(М. П.) Ѩнко Михаиловичь 20 форинти и словомь двадесеть форинти.

(М. П.) Никола Стоѩдиновичь 20 форинти и Словомь дваесть форинта.

(М. П.) Иоса Милинковичь 25 форинти и словомь двадесет и петь форинти.

(М. П.) Филѩ Томичь — 25 форинти и словомь двадесет и петь форинти.

(М. П.) Владисавъ Лаѹшевичъ 15 форинти и словомь петнаест форинти.

(†) Лаза Живковичь 20 форинти и словомь двадесеть форинти.

(†) Коіа Марковичь 15 форинти и словом петнаест форинта.

(†) Милиia Пиктичь 15 форинти и словомь петнаест форинти.

(М. П.) Глигориia Поповичь 25 форинти и словомь двадесеть и петь форинта.

(†) Стеванъ Иовановичь 20 форинта и словомь двадесеть форинти.

(†) Вѹкое Милосавлевь 20 форинти и словомь двадесеть форинти.

(М. П.) Станко Тодоровичь 25 форинти и словомь дваесть и петь форинти.

(М. П.) Евтимиiе Кпежевичь 25 форинти и словом двадесет и петь форинти.

(†) Ђѹрица Вѹковичь 5 форинти.

(М. П.) Иоанъ Цветиновичь 10 форинти и словом десеть форинти.

(М. П.) Орестие Радишићь 15 форинти и словомь 15 форинти.

17.

„Стоiанъ Георгиевичь велики биров Белиградске савске вароши са прочи ешкѹти“ у свом писму од 28 Фебруара 1730, тражи обавештења од будимског танача, о поступку и попису посмртнине.

18.

Митрополит Мојсије Петровић у свом писму од 25 Маја 1730 саветује Будимце, да свом Владици даду новчану помоћ.

Моѵсеи Божiею Милостiю Архiепископь и Митрополить Бѣоградски: и всего православнаго Народа подъ властiю пресвѣтлаго Римскаго Цесаря, и его величества Совѣтникь и проч:

Почтени варошки таначь: Племенити и почтенородни Господари Ешкѹти и кметови, и остали православни християни, намь во свѧтѣмь дѹсѣ чада любезнаѧ. Обѧвлюемо, како вашь депѹтирть и варошки Бировь Господарь Иовань Цветиновичь понизнеише молилсе, что би вашемѹ Епископѹ Благолюбезнѣишемѹ Господинѹ Василию Димитріевичѹ изволили заповѣдати, что надлежить: да равнимь начиномь за погребь и проводь преставлшагосѧ богата и сиромаха по 3 фор. 80 нов. ѹзимающте свѧштеници: в напредь тако неби взимали, но ѧкоже во свитцѣ издатомь, од Карловецкаго сабора прошлаго ѹставленомь Разѹмѣтсѧ. Такожде, что сѹ и панагие досадь от правила црковнаго за памѧть ѹсапшихь творимиѧ отлѹчивао Епитропь Епископа вашего в напредь и сіе да се не творить просиосѧ. Кое сіѧ Господарь Сѹпликанть скѹпа с' вами дрѹгоѧчіе неможеть показати, Развѣ, да всехь оно, что есть видѣлосѧ имь да по Іѹриздикціи дѹховнои и црковнои, по надлежаштемѹ Редѹ чинено: когда ви во Іюриздикцию црковнѹю идѣже недостоѧлосѧ вамь, мешалистесѧ, а наипаче како вашь Господинь Епископь, тако и протопопь кѵрь Несторь Живановичь достоиномь пробациомь предь намь и предь истимь помѧнѹтимь вашимь депѹтатомь и бировомь показали: да они више оть ѹрежденаго свитка силомь ничто взимали нисѹ, но есѹ се равно понизнимь решпектомь предь славнимь саборомь тѹжили, да не само достоинаго Решпекта оть Вась не имѣю, но еште есть наклоненаго давана по правици что е всѧти, християне отвраштаете и не допѹштаете давати за венчане развѣ два маріаша, а пробовано паки есть, что изволеть християни давати мѹзикантомь по 16 ф. и на лонткѹчере нежале по стотинѹ талира, и болше давать а свѧштеникѹ точію два маріаша за венчаницѹ. Ничто менше пакь да

есте сь наклонениемь или небреженіемь вашимь ѹпѹстили свѧщеникомь подь обичнѹ царевѹ порцию, како и остали ви свѣтовни. Оть године 1728 на домь и виноградь да сѹ имѣли платити, кь томѹже еште и варошкиѧ потрошки: таковимь же образомь, и не црковнѹ фѹндацию есѹ дацію наложили: на виноградь црковни, фѹндациѧ дѹћань црковныи порцію да плаћа. Кое ми вкѹпѣ обште-народнимь согласіемь сицево склоненіе ваше не малимъ ѹврежденіемь за зло есмо примили; и изволили Резоловати Епископа и свѧшеника на ино мѣсто акомендирати промотрили, а оть вась конечно премѣстити, а ту неби вамь дрѹгихь поставили, иже би свѧштенодѣиствовати и мирскіѧ тѧготи носити, кадь овимь ни под кои начинь невозможно и недопѹштено биваеть, кромѣ ако свѧштеническѹю порцію пріимате, да ви измеждѹ себе порезкимь начиномь даете: а свѧштеници да сѹ оть свѧкіѧ дацію и контрибѹціе свободни; почто потомь послѣ Резолѹціе понизнѣишѣ припадаюшти Вашь депѹтирть молио се, да би окромь осталаго народа, они сами обневеселени безь свѧштеникомь непребивали, кадь нигдѣ свѧштеници нисѹ дациомь обтѧготени, да и ви пріимате, и на свѧштенике что е порезато порціе до садь и ѹзето, хоштете должни бити платити есте сѧ обвезал. А такожде и сь Господиномь Епископомь что чрезь лѣта емѹ должное имате давати, да хоштете мирнимь начиномь промотрете и опредѣлити давати со благодареніемь. Того ради вашимь почтенороліамь со овимь милостивно нарѹчѹемо, что би сте сь вашимь Господиномь Епископомь, и свѧштеници ѹ нихови Іюриздикціи дѹховнои мирно и любезно живѹште обдержавалисѧ и со ѹсердиемь должное архиереиско и свѧштеническо исправлѧли и своихь свѧштениковь оть свѧкихь свободне имѣли подь разлогь горѣ имѧновати, и что архиерею вашемѹ чрезь лѣта обичне

долженствуете давати, и то да би со благодареніемь по контенту ему сотворили, и именовати всякаго лета да би му знали что давати, и тако за его и за Вась мирнѣе и болше будеть. Кое сіе вамь в' Ваше правленіе обзнануемо. Прочее мирь Христовь оть нашего сміренія молитва и благословеніе буди со всѣми вами. Дано Маіа 25-ог дне 1730 годѣ вь Бѣлградѣ изь Генералнаго обште-народнаго Конгреса.

(М. П.)

Всѣхь благахь желатель
Моиусеи Петровичь с. р.

С поља овога писма овако стоји „Племенитимь и поштенороднимь Господаромь таначникомь, и прочимь православнимь християномь, намь же вь Дусѣ святомь чадомь любезнимь, податися на обштее прочитаніе вь Будимскую варошь Табань.“

19.

Одговор будимског танача од 25 Маја 1730. саборским посланицима на њихово писмо од 9 Маја. Из овога писма дознаје се рад београдског сабора.

У овом писму веле Будимци: „разумесмо — — — да есте имали конгресь и саборь са госп. Митрополитомь у двору Его Преосвештенства по себе, а не са нареЂеним комесаром. Но да хоЋе се почети сего 21 Маіа, и што буде се ново припетило, да хоЋете писати. И есте тамо бивши у сабору разумели два пункта. Ва 1-во появлюете, да се тиче општои народнои ПривилеЂискои штети, а не появлюете у коему пункту. 2-го што Ћe срце народно зеблюно бити, што дрзао у законъ, известнеише ради бисмо били разумети, пошто велико народъ есте самуштенъ овамо, и велику мисао имамо. За Бога, што се чини. — — — Али како пакъ ублажаете и пишете, да на

градѹштои пошти хоћемо имати болим гласом нагледати и посетити. Дарѹи госп. Боже и Пречиста господна бого Мати, добро да бѹде, кое ожидамо срдцем и дѹшею чѹти и разѹметн.

Еже просимо ѹ госп. Бога, и наипаче и очима ѥ видети и добраго гласа ѹслишати, да по своемѹ старомъ обичаю да остаемо ѹ мирѹ васточнога православиа и благочастиа, а ѹ свемѹ следите и паштите се по пленипотенции опште народнои еже имате преварѹчено, да би следовало обдржавати се. И пишите намь, кое госп. Гардиналъ и шнимь комесари, и проче, што се бѹде припетило од свега чртаите намь, да знамо, и кое сѹ феле люди нарeђени по сокаци. — — — — — — — — — — —

20.

Из овога писма видимо, да су народни посланици са Митрополитом држали конференције, а да је царски комесар ђенерао Бајлиф пл. Марули, сабор отворио 21 Маја (1-ог Јуна по рим.).

Одма првих дана саборисања 30 Маја, дознајемо из Митрополитова писма, шта се на саборѹ отпочело радити. „Обѩвлѩемо христолюбіамъ вашимъ, како депѹтирти или посланици и пономоштници ваши поредъ начина, и когда полномоштное ваше писаніе во опште народны протоколъ вописали и примили, есѹ присѹдствовали и мѣсто свое имѣли и пріемлени били, при славном Генералномъ народномъ саборѣ, предъ его цесарскаго и кралевскаго величества нарежденимъ комесаромь, и всѩ она коѩ есѹ предлагата, обѩвлена и держата за опште-народное добро, и за сталность милостивенших привилегіахъ, и прочіихъ прошеніахъ обште-народнихъ нашихъ; и како обште есмо изволили моленіѩ, тѩготи, и нѹжди наши, его пресветлѣишемѹ цесаро-кралевскомѹ величествѹ согласно

сочинено предложити, сіѧ ваши помѧнѹти депѹтирти о в семъ от ѹстъ болше и више хоштѹтъ извѣстити — — — — — - — — — — — —. А што за плаћѹ обште-пароднаго секретара Гаврила на порезъ ѹчинени дато, хоштѹтъ вамь вами депѹтирти о томъ лѹчше сказати. — — — — — въ Бѣлиградѣ Маѧ 30-о дне 1730 Года. — — — — —

Моѵсеи Петровичь.

21.

Писмо будимског српског танача од 20 Јуна 1730 год. Митрополиту Мојсију Петровићу, у ком благодаре Митрополиту за његов труд око саборских закључака, а у истом писму жале се на будимски Магистрат због наметнутог порезана свештеничке куће и винограде. Ово писмо стоји у свези са писмом од 13 Фебруара 1728.

„Ѩсне ва Бога.“

Прѣосвештенеиши прѣимѹштественеиши Екселенць господинъ господинъ Архиепискѹпъ и Митрополит белиградски и всего народа христиѧнскаго православиѧ под властию Прѣсвѣтлаго римскаго цесара и его Величаствиа саветникъ, нам же господинь Архипастирь отаць ѹчитель премилостивни.

Ѹ господа Бога васех држителѧ и пресветие его бого матере много лѣтнаго здравиѧ желимо просимо молимо се҆, да дарѹетсе Вашемѹ Прѣосвештенствѹ и Екселенци. А ктомѹ и велико благодаримо захвалюемо са свакимь препонизнеишимь решпектомь, еже Преосвештени господинъ отаць нашъ васех милостивиеиши на нась излиѧо Богомъ господним сь даною благодатию и нась са писаниемь нагледали од опште народнога конгреса доконателное за опште народное великое добро и напредакь есмо од наших Пленипотенциала и пльномоштника од ѹсть их разѹмели, да сва она, колико

намь есв предложили, и мих са радостию есмо примили. Велико благодаримо Господв Богв, прве пакь господинв Архипастирв и правомв светие васточние наше Еросалимские црьве вправителю и вождв стада своего и православнаго благочастия предводителю, да се есмо пакъ сподобили светими Архипастирскими отеческими молитвами и трвдомь ва првомь благочастию остати се в своемв законв. К томв приложени пвнктови, како намь есв появили, а тако и ва писма од преосвештенства намъ показато есмо развмели предложениа теготи од нашихъ свештениковь ради порциа и данка на домове и винограде свое есв почели плаћати еште од лета 1728 в градь, есте се и вашеи Екселенции и господинв за тешко ведело, где такови почетакъ на свештенике есте наложенъ. А к томв и вась колики Преславни саборь ни е благодарио, што е почето, што нигде ние било под властию его цесар. и крал. Величествия.

И ми Преосвештени господине, сви колико, кои есмо овде биватели и православни христиани ва овои нашои вароши Табани, и намь свимь ние мило, нити смо тога почетка ради били видети, а камоли наше свештенике да пред нама гледимо да подлегнв под порцию, како и ми што плаћамо, него есмо закланали бранили толико година, како смо овде в вароши и плаћали смо порцию до године 1727. Ни св никакова теготи на себе имали, ни на домв ни на виноградв ихь, како они тако и сва нихна поштена фамилиа, в кога есте била, да свиколици есв слободни били, и никаква данка ни св давали, окромь своемв Еписквпв двжность нихнв.

А сада у летв 1727, како од нась тефтере есв в градъ взели, и по себе на нась порцию од нумере до нвмере, како на двћань, тако на квћв, тако на шталогъ, и на свашто еже тко иматъ, или виноградъ, или ино что нато порежв, колико надлежить и порцискв

цедѕлѕ пошлю, и тако да се стале, да плаћа, тако и на нѕмерѕ дома свештеничаскаго по себе порезѕю, и нима цедѕле пошилю да плаћаю од крѕнта (земљишта) ихъ елико ѕ кога има. Ми преосвештени господине. доста сваке године о порезѕ говоримо и говорили есмо за свештенике, да неплаћаю свештеници, одговараю се од магистрата нарећени комесари: да макарь какова реда онаи господинь био, кои има на бѕдимскомъ овде крѕнтѕ, валм на оно исто онъ исти да плаћа, како наши сви редови плаћаю, кои имадѕ свои крѕнтъ окромь цркве и крѕнта около цркве. Ми нихма и то казасмо, што ваши фратрови и дрѕги попови не плаћаю порезѕ; но они веле, нихна вера господари, примите ви нашѕ верѕ, и ваши попови нећедѕ плаћати порезѕ, но ће их и наш цесар плаћати.

Него Преосвештени господине, ми ради дѕшею и срдцемь, ако можно бѕде испросити се ѕ славнога магистрата, да би наши свештеници од тога ослобођени били, тко радии него ми, кад наши свештеници код насъ ѕ мирѕ без свакога досажденіа живети бѕдѕ, из нась без мисли сваке господѕ Богѕ се моле. Него за тим хоћемо следители бити и ѕсталци, да би се то ново почето изкоренило, а ми да се обештамо за них порцию платитк: Народъ говори да нась сви колико есмо били на скѕпѕ персоне, колико да подлећи нећею за свештенике порцию за нихне винограде плаћати. Него хоћемо се радити, и еште приgласити са мемориаломъ од сви свештеника код славнога магистрата, да би ослободили са. А к' томѕ молимо преосвештено господство и Екселенцию, да би сте рекомендацию ѕчинили славномъ магистратѕ за ради свештеника, од преосвештеногъ господства, и од целога сабора, да би и они болше се о тимь

известили, како стоие наш народъ и саборъ и свештеници.

Домовне свештеничаске теготи порцию на себе да понесемо, а и виноградске порцие нихне ради би смо били, да не бѹдѹ, да имадѹ свештеници онолико своего винограда, што за неговѹ потребѹ и напитакь требѹе, то недвоимо, да би смо испросили се код славног магистрата.

С отимъ остаемо и любимо светѹ десницѹ.

Ѿ Табани 20 Иѹна 1730.

Биров са ешкѹти и сви остали християни велики и мали.

22.

Друга просба, коју је предао београдски сабор у 3 седници 3 Јуна 1730. краљевском комесару, да поднесе цару. Ова просба стоји у свези са првом од 2 Јуна.

„Препокорнеише и милостивнеише моление обштега народа нашега ка пресветлеишемѹ госнодарѹ царѹ и кралю нашемѹ, и его августнеишемѹ дворѹ.

За милостивное допѹштение ђенералскаго и опште народнаго сабора по досадашнемѹ обичаю закона нашега; на кое его пресветлое цесаро кр. величаство есѹ допѹстили, и на насъ ѹдостоилисе милостивно отачаски призрети, и реченое опште народное прошение испланити, и ђенералски опште народни саборь допѹстили држати, и терминь положени ѹ семь предѹштемѹ месецѹ ва Белиградѹ, како нам извештено іесте.

За кое сад мих по повелепию сви обшто іесмо савакѹпили се сваки од своега диштрикта од народа послати пленипотенциали своего фотѹма овде славномѹ саборѹ принети и предложити опомь, што се нам бѹде заповедало. А наипаче, ако би што било црквамь и закопѹ нашем досадително садь од толиких прошлихъ

времена и година. Пошто како смо Богомь и пресветлостию цесаро-кралевскаго римскаго великаго непобедимеишаго Императора и его величаства свето поменѕтаго памети Леополда, званиꙗ и закteвaниꙗ са колико его величаства декрети, да бисмо како могли изиђи под властию его рѕкѕ, кое ми невазбранили се есмо ни ва чемь, но по заповеди свето почившего Патриарха Арсениа Чарноевича народь нашь ꙗсть рабро са женамь и чеди свои, од проклетихь Агарановь одбегли и ка више споменѕтомь цесаро-кралевском величаствѕ на обеђанѕ паролѕ прибегли. Кое есть било милост ꙗго непобедимеишаго, да есть даровaль обштомь народѕ крчанскомѕ законѕ превелегию, и ва нои ꙗсть васехь изображено, ва чимь ѕ тишини можемо се живити. Кое велико благодаримо его величаствѕ, за кое и ми законь православни есмо достоиномь себе верностию показели се ва време рата, прве битке са Тѕрковъ, и опште година и лета.

После пакь на неверию ѕнгари и мачарске ребериɛ леть — 7 — послѕжили есмо са пляомь и достоиномь верностию; где ꙗсѕть многихь наших родители, братиꙗ изгинѕли и крвь свою пролили.

Такожде и садь ва наипоследнемь рате годиие 1716 — 1718 са Тѕрковь на верности и помоћи били ꙗсмо, никогда с невериемь необретосмо се; како се и пакь обеђавамо ꙗсности цесарскои свакои достоиноп верности ни васих обшто до капле крви наше.

А чесо ради такова верность от нась показѕет се, то несть верность наша, што бисмо само бранили землю или градове или села и пѕстаре, веђ то ꙗст за верѕ нашѕ и законь и цркве наше, што бисмо ѕ мирѕ били зако-

номь и црквамь нашимь, а наипаче по обештанию его величествиꙗ издати привилеђиꙗ, ни више ни мање.

А како саде види се, тое чудити се, да се нам новине починю, у кое никадь престати се неће конично. И то иоште мислимо еднако, да ние оваи почетак от его величаства Императора; но от други информатора (Мачара).

Зато саде и до после и ва сегда препонизне и препокорне просимо, молимо васихь обшто закона грчанског православни христиꙗни мали велики вакупе, да и ю напредъ у тишини будемо уживати и ю своимь закону по досадашнему обичаю бити, и никакова новина да се нам не ваводи ни на црковь ни на ино что. Како и самое его пресветлое и државнеише цесаро-кралевское величаство у милостивно издати превелеђиꙗ Своих к нам народу нашему даровадо ѥсть — да у своме закону и календару старом — и иних обичаи благочастиꙗ васточнаго слободно можемо живити и юмрети, и никакова насилиꙗ и турбације у цркве или законь ни от коѥхь да неучинити се, нити новина примити хоћемо ни по едань начинь.

Но молимо се светлости цесарскои и кралевском величаству да у напред не да е нам се озеблог срца вашег. — — — — —

Просимо, молимо са сваким понизнеишимь решпектомь и верностию никогда изменително ка его височаишемь цесаро-кралевскомь величествию до наипоследневше капле обештавамо се служити, како и до сада по можности нашои не ва чимь не ленили се ни потакли есмо. — — — —

23.

Писмо будимских саборских посланика од 20 Јула 1730. из Београда будимском таначу, из кога се види даљи рад београдског сабора, које у изводу гласи:

„И ново, што се намь започіне, све се то тиче превелеќиске штете, а и законꙋ нашемꙋ види се срце озеблено. А сꙋтра седа ђенералска комесиꙗ, видиќемо што ќе бити и каква новина почети се бꙋде.

А ново рад би се Вамь похвалити за конгрес или сабор. Сваки дань по себе савакꙋплꙗмо се, по себе световни, и имамо доста мисли, кое се са свимь несмемо ни почтено ни наполю разговорити, пошто сꙋ многи ꙗвствено и по сокаки нарећени преслꙋшници, да позорствꙋють на преварꙋчене и от стране послане пленипотенциꙗле, што и о чимь по међꙋ нам беседа ходи и следи, кое нам ꙗсть и от старии наши заповеђено.

Само први дана почели есмо ꙋ дворꙋ наипре с господином митрополитомь саборь чинити. И ꙗсть нась било ꙋ саборꙋ владика —9—, три архимандрита, игꙋмена, проигꙋмена, протопопа 44 персона, за едно са архиереи и архимандрити сꙋма —56—; воинствени —5— обрь капетани, и —13— капитани са хадnaђи и барꙗктари, и ми кои смо десили се са световни —92— — — — — — — —.

24.

„Копиа, што смо послали господину Администратору Белиградскомь и Епискꙋпꙋ Темишварском Николи Димитриіевиќꙋ.“ Ово

је писмо написато 6 Септ. 1730 год. а подписато од будимског и Сентандрејског бирова и од саборских посланика будимске Јепархије

„Титвль са подобною частию,“

Благословеное писание од Белиграда чртатое 29 Августа са целованиемь примисмо и ва-немь писата есмо се известили и писма преложена господина Иосифа Ѩмбрековића и формвлв пленипотенцие зактеваюште се од нега, а тако и ответь и одговорь на писание госп. Ѩмбрековича. И по заповеди вашег преосвештенства есмо имвли саветь и договорь междв нама ове три поштене вароши: Табан (Будим), Пешта и Свети Андреи са поштенородни избрани господари, ми за добро извидесмо, што сте ответовали и одговорили на писаніе г. Иосифв Ѩмбрековичв, кою пленипотенцию есте искао Иосифъ од вашег преосвештенства, а тако и од народа, да би мв се издало. А к томв, што сте благв и лепв речь дали за неговв контенцию до сабора, и што сте наручили и преварвчили, да би се он споменвти госп. Иамбрековичь таштио и следио, поред нарећенѩ и послани пленипотециала и депвтирта опште народни, да би што скорие тамо експедирало се од іего цес. и кр. маѥстета за опште народни саборь, да би се онда могли о свемв договорити се и саветовати.

А знамо, преосвештени господине, да доста трвда и попеченіа имате, а помагатела мало обретае се ва свемв в помошти; пошто сва колика народна належашта дела есв се на вась ослонила, а сами по себе не можете ништа распралѩти. А како и ва писани поѩвлвете, да од неких ни слвха нити пакь ответа имете. Ми то верvемо, да ће то бити, и тко мв може в чему вврeдити него наши нашимь. А ми се господв Богв молимо и пресветои госпожи Богородици, да подарvеть вашемь преосветштенствв многолетное здравие. А ви имате по

препорѹки свето почившега госп. Моѵсіа вечне памети поментѹога господь Богъ да сачата его преосвештенство са праведним. И после пакь погребеніа его свето почившаго славни народь вась отбрао и преварѹчио и поставио Администраторомь Архіепискѹпіе и митрополіе Белиградские, како бѹдете дѹхомь светимь насталени, тако следите ѹпраляти до сабора опште народног, што видите за народное добро.

А добро би било, да клерь дѹховни, како дѹховни тако и савъ колики народь, да сѹ ѹ послѹшанію ѹ договорѹ, по препорѹки свето почившега оца нашего господина и благодетеля, и народа, кои сѹ на вась препорѹчили свеколико до сабора, а кадь саборь бѹде, нека извиђава, како ће бити.

Со тимь препорѹчѹемо се и остаемо благопослѹшна чеда и целѹемо светѹю Архиереискѹ десницѹ. — 6-ог месеца Сектемвра 1730. ѹ Табани.

(М. П.) Биров Михаиль Иовановичь и поштени Таначь овдашни.

(М. П,) Биров Марко Димитриіевичь и са свои заклети ва свети Андреи,

(М. П.) Еманѹель Хажи Николичь

(М. П.) Малешь Надажд од Пеште.

25.

Писмо Администратора београдске митрополије и темишварског владике Николе Димитријевића од 19 Септембра 1730 год. у коме Администратор Будимским Србима описује стање опште народних ствари, и у исто време жали се на владику арадског Вићентија Јовановића и владику вршачког Максима Несторовића, који праве метеж и раздор у народу и држе неке партикуларне саборе, и са господствујућим владиним креатурама сплеткаре и раде на том, да поцепају јединство хијерархије Српске, потпомажући тежњу бечке владе и

маџарске господе, којима бејаше зазорно и ово хијерерхично јединство српског народа.

„Благочестивіи и почтенородніи господари Бирови со Ешкути и кметови: вароши Будимскія Пештанскиія и Свето андреискія, нам любезніи и доброжелателни ходатаи.

Вашего почтенородіа и во святемъ дусѣ синолѣпія на днешнои почти писаніе пріимивши, и въ немъ написаная вся подробнѣ разумѣхомъ. Такожде и во извѣстіе вамъ по должности нашеи ва обште-народнихъ сотворити не пропуштаемь. Ибо чрезъ случаехь сих последующтих, аште би се в' чемь обштему стату и правицамъ, и добру все народному единою чертою токмо кое несречно от коихъ припетіе случило; знаю, да би сте ми вину о семъ дали. Понеже единокупно на душу строеніе и правленіе превисочаишія власти и високог достоинства блаженопочившега оца и Благодѣтеля нашего, Архіепископа и митрополита бывшаго Моvсеа Петровича предали и вручили до будуштаго светога сабора Администрирати. Како и со всякою моею должностію, по крѣпости и краинему разума силы, по помошти Божіеи, что есть со совѣтом вашимь прилежемь, и таштимся и служимь, да би ми точію мирно били, и да ми ся на противъ нечини, кое мене моеи партикуларнеи персони немогу учинити, но вся на обштество превосходитъ, понеже моя совѣтъ чиста есть, да не творю ничто друго особно, него что за обштество,

А известуемь пакъ что ся дѣеть, да знате, и да вамь есть за памяствованіе, како ниже изъявляемъ: да братія Архіереи наши в' едино колико се може совокупляютъ и нѣкая писма составляютъ, а что, и за что, то Богъ вѣсть, и они о ономь нашем вѣдомо ніе, и противу насъ протестаціе

есꙋ чинили горѣ ва Бечꙋ код' господина секретара Иосифа Ѩмбрековича, ди не има намь декрета Администраторства ради, од двора цесарског солицитирати, за что во Инстрꙋкціи депꙋтатовъ, токмо за саборъ и отворъ сꙋпштанціи стоитъ.

И ово новитат би био, за что предецесори наши Администратори, да ни сꙋ тога имали и солицитирали.

Ми пакь сами за добро би нашли, да ніе потребанъ оваки намъ декретъ имати ради Администраторства, каде не би имали прежднi наши, и каде би и Архіереи наши били подписали сѧ на тастаментъ или наребдꙋ покоиногa оца и благодѣтелѧ нашего како и остали честни клеръ и славни народъ, и кад би господствꙋюштіи комендирти и провизори ꙋ земли без заповѣсти и ꙋтвржденіѧ цесарског познавали непротивили.

А по следꙋюшти начинъ болше изѧснꙋетъ, да есть нам потребань декреть до сабора за болши фꙋндаментъ, и за что епискꙋпъ Кѵръ Викентиіи не обдржава и познае во своемъ писме за такого, него еште нашъ заповѣстъ и ордеръ дае, како из преложеногъ екстракта егове книге разꙋмѣти хоштете.

И власть и дѣло наше, без знаніѧ нашего во всѣмъ предварꙗю, а на противъ и на трꙋць нам чинꙋ, како и ꙋ Варадинꙋ заповедали Неделкꙋ, что е должно до сабора, да недае, и Иоаннꙋ Ексархи остали заповедали, да что може на странꙋ оставити, и нам да не да, и да не отнесемо, кое он код' господина Гомбоша хинтовъ и лепи хамови оставио, а из епископіе отнесао, где е сигꙋрніе и болше стаѧти било.

Пакъ такожде видите, что и славонски епископъ Кѵръ Никифоръ (Стевановичь Пакрачки) нашъ пишетъ тꙋмꙋлтъ или бꙋнтꙋ (буну) онаго народа, а да е он во своеи

епархіи, те би поучавао и возбранивао од зла своему стаду онако да нечинетъ.

А они негледають и пазет из чесого зло родити се может, и кроз едних онакихъ невешти люди и осталому народу бою ти се штете да се не сатворитъ, да пазетъ и чуваютъ своe овце и епархію, него странствуют и труца и гордини ради, что намъ противу мисле, ходетъ тамо сѣмо, и труде се заповѣдати, да нась не спомину, но блаженѣишаго Патріарха во Срему и Бачкои, гдѣ ми сами имъ и без того нисмо заповѣдали, еште ни блаженеишаго нити нась да поминю. И они су сами от своего изволенія нась поминяли и прошлаго Августа 31-го по заповѣди Архімандрита Висаріона от своихъ монастирех игуманима, и съ помнянутимъ братомъ славонским саборъ у Хопову праздновали и держали, без всякаго нашего знанія и без обичая досадашнаго, да без надлежаштія власти допуштенія творетъ; гдѣ ондѣ на сабору изъявили, да указъ има цара Уроша из Верднива у Крушедоль принети; и из того узрока Јазачани с' Верднячани бунту со оружіами держали, крови и убиства и многе штете биле, како ћете из приложенаго екстракта видѣти под словом а. И еште Архімандрит себѣ цѣлую Архіепископску и митрополитску власть задержава, от монастыровъ фрушкія горы да онъ всякіа ствари може расправляти и чинити, и без дозволенія и всякаго припитанія нашего, и ниже нам объявляетъ.

Кое ово ест власти обште-народнои и црковнои противно, почто онъ облигиртъ есть, по заповѣди власти и наредби нашои чинити, како что протоколъ екстрать изъявляетъ.

Того ради ми хоћемо им како братіи Архіереомъ, тако и осталим тим и другим писати, каде они то по

Инструкціи и пленипотенціи славнаго народа, контенти сꙋ, и више делати сꙗ не иматъ окромъ за саборъ и за отвор сꙋпстанціи. Тако что е потребно, да они оставлꙗю епархие, и да се ꙋ многоначаліе трꙋде, но време сабора нечекаю, и за мене да се нестараю за строителство, аште что ми с волом нашом что напротивъ комꙋ сотворимо без правично и без разлога, то ћемо ми одговарити. Дрꙋгіи же паки сваки свою слꙋжбицꙋ да чꙋва, и редъ что есть ꙋстроенъ, зашто хоштемо од селе чинити властію од Бога и славног народа намь даною, како сꙋ и преждни наши чинили, чтое по правици сверхꙋ оних, кои что тражи, и иште небꙋде се дало и млого сотворити, то и съ праведномъ азистенціомъ свакомъ хоштети чинити, кои се намъ бꙋдꙋ противили, како и народни (посланици) многи что нам овако пишꙋ,

А зато како находите, да намь ваше единомисліе извѣстите, и да не пронешено сіе за кое ніе да се нечине конфꙋзіе, прочее что бꙋдемо ново имѣли хоштемо писати и остаемь ваших благочестіахъ.

19 Септ. 1730

в' Белиграде.

Усерднѣишіи доброхотныи желатель
и Богомолецъ
Ніколаи Діміитріевичь с. р.

26.

Одговор Будимаца на писмо Администратора Београдске Митрополије Николе Димитријевића од 23 Септембра 1730 год.

„Титꙋль господина Администратора и т. д.

Зато молимо имаите нась ꙋ милости примити, што таки нисмо отписали и на едно и на дрꙋго писаніе. А ꙋзрокъ есте, што господари есꙋ били по вашари ра-

зишли, еся сваѓда на договоря били, и тако време бишше приспело, а и киша, те се неможемо састати.

Преосвештенногъ господства благословенно писаніе од 23 Сектемвра, а и дряги радь писатое од 29 Сект. примисмо и чртата по редя — — — — — —.

— — — — — разямесмо, что и како пишете и повлюете, да неки починю партикяларно по себе саборе чинити, без свега опште народнога знана и савета, то неблагодаримо, но должность намь и свакои како дяховном, тако и свѣтском есте вааздржание и трпеніе имети до опште народнаго сабора и конгреса, кое га и ожидамо имети, и дочекати чрез опште народних наших депятирта и пленипотенціали. И онда можеть сваки и свое теготи и прошеніа предлагати пред опште народним саборомь. И онда коега наш господь Богь бяде изабрао поглавара црковнаго, тога хоштемо имати архіепискяпа. А за садь имамо ваше преосв. господство епискяпа и администратора српске архіепискяпіе и митрополіе и поглавара опште народнаго и црквенога до сабора, по препорякн свето почившаго госп. госп. оца и благодетела нашего, и потврждение опште народно, да имате власть я свемя и над свима до сабора. Што бядете ведели за опште народное добро, да гледите упралити и распралити, а кои партикяларно ходе и противя привилегіе стое без знана опште народнаго и без сагласиа од свих провинціа несять народни приятели. Понеже что бядя кои партикяларно чинили, и ми за ино не бядемо разямели, то ми ва овом нашем диштрикте бядимском хоћемо протишталовати на сабору, да ничто не чине без нашего знана. Пошто, како годь есмо достали милость опште народне привилегіе од ясности цес. и кр. величаства и еште од свето почившега Леополда, Иосефа, од овога цес. и кр.

Карла VI. потврђене. Сви светопочивши патриархе архіепискупи и митрополити ништо патрикуларно нису чинили по себе, да намь нису огласили за свашто, поред коега у свему есмо ва савету и договору били, што е за опште народное дело ведело се изтраживати. Тако и сад, да се ничто не чини без опште народног сагласіа и савета, него сви колики, како духовни тако и мирски, до сабора да се претрпи, да се молимо крепко Богу, да намь дозволи его цес. и крал. величаствие опште народни саборъ да имамо по прошению и инштрукции, што се просило код цес. и крала чрезъ опште народне пленипотенціалне депутирте. А кои патрикуларно ходе и и противь стое, нека се осталяю што е кои почео, а не даи господе боже, да единою чертою што поплзьне се ва опште народнои привелегии, а с кога се буде стало, нека се добро узму у паметь, что кои твори и чини. А ми се имамо држати цело тврдо темелито поред оно инштрукціе и пленипотенціе наших пленипотенциаломь преваручене до сабора, а у друго и са другимь партикуларним ни ва што не хоћемо се мешати нити смо се мешали. С коимь препотучуемо се итд. — — — — — —

27.

У истој ствари писали су писмо Будимци своме владици Василију Димитријевићу, својим а и осталим народним депутирцима; а ово писмо гласи овако:

Преосв. и Боголюбезнеиши госп. епискупь Будимски и проч. пленипотенциаль депутирти општо народни васточнаго православіа закона грчаскаго, и са остали господари нарежденi пленипотенциали, нам же — —

Од вашего преосвештенства писаніа нисмо имели, нити намь извествуете, како и что се чини, пошто како

овамо код нась гласит се и разумемо, а и ва писани намь пишуть, да неки партикуларно по себе и по своеи воли саборе чине тамо по Сервии и по Бачкои, и нека писанія и печате од люди узимаю, и неке потаине послове по себе дають, за кое таково ми неблагодаримо и из тога не видиме бити добра и не хоће добаръ конаць ономь нихномь делу бити.

Ми преосв. госп. за друге печате и саборе не знамо, что кои камо ходе и чине по себе партикуларно, него знамо и држимо се васих пленипотенціала поред оне инштрукціе вамь преваручене од нас на сабору, да ополико солицитуете код цес. и кр. величаствіа, а не више од оне опште народне инштрукцие. А ако кои што чини по себе партикуларно, те буде што противно нашои опште народнои превеленіи и сабору, и народу буде на кварь, то онаи нека на себе позорye, и нека има на себе позор, како се буде одговарати пред сабором и славним народом. А свакому есте длжность трпети се до сабора опште народнаго. А кад будемо се сподобили од ѩсности цес. и крал. величаствиѩ, и буде дозволио, онда кои нам буде архіепискупь и митрополить поѩвио се духом светим бити, онога хоћемо имѣти и на сабору. Све колико теготи прошенія, кои буде имаю, нека истражую и претендирую, а до сабора нека се сваки трпи и предржи — — — — — — —.

А наипаче нам дужност господу Богу молити се крепко, да би нам Ѩсность цесарско сабору бити дозволио, и онда о сабору за поставление Архи-епискупа и за прочаѩ опште народна дела, гледати, смотрити, распраѩти и учинити. А за садь молимо се, имаите нась у милость отачаскую примити, а нась са едним благовеинимь писаниемь нагледати и нам известити, како и что

творит се, да и ми уведели бyдемо, почто како появлюет се дело од неки како и више рехом, незнамо оному делу какавь конецъ буде.

С коимь препоручуемо се и т. д.

(М. П.) Биров Михаил Иовановић и поштени Таначь овдашни.

(М. П.) Биров Марко Димитріевичь. и са сви заклети ва свети Андреи.

(М. П.) Емануел Хажи Николичь.

(М. П.) Малешь Надажд од Пеште.

28.

Сабор будимске Јепархије одговара на писмо Администратора Београдске Митрополије и владике Тамишварског Николе Димитријевића од 3-ћег Октобра 1730. године. По оригиналном концепту гласи овако:

„Титуль Преосвештенаго господина Администратора Николу Димитриевича.“

Ваше благословено писаніе од 3-ћег Окт. примисмо исложена, како из писма благословенаго и Преосв. господства, тако и од приложенаго екстракта од господе Депутиртовь нашихь opште народнихь, кое есу вашем Преосв. господству писали.

Из оба писма разумесмо, да наши опште народни депутирти вашему господству пишу, да его цесарско Величаствие и други господствуюшти Мажарскии епискупи и световни нима сказую о томь, еже би било да два Архиепискупа и две Митрополие буду; пошто: ако буде единь Архіепискупь; то они исти господствуюшти Прелати и Мажарскии статовь мислеть, и подсказують, своих ползи ради, еже би насъ яко враги опрьнили

и опали, да ми себе ва неверство бѹдемо дали, како они прельсно говорет.

Вашемѹ преосвештеномь господствѹ писали есмо веће и толико крать, да ми православни христиѧнь, обретаюштих се ва Епархіи Бѹдимскои и диштриктѹ семѹ бѹдимскомь ва Хѹнгарии, да никоим начиномь, и никомѹ по любави или ѹловленію господствѹюштих, не хоћемо престѹпити заповедь и ѹредбѹ свето почившаго господина оца и благодетелѧ нашего вечне памети госп. Моѵсеа Петровича ѹ свемѹ што его Преосв. госп. есте добри редь за сѫшто ѹредиль и ѹстроиль са опште народнимь саборомь, онога реда и ѹредбе цело темелито имамо се држати. Како после сих преданиахъ веће не надлежить предлагати васе по редѹ, што и сами знате, но како ѹ првомь пѹнктѹ како ѩснеише гласеть все милостивнеише опште народне привилегіе да статѹ расцианскомѹ бѹдеть единь Архіпастирь.

Тако се ми одговорили се есмо и господствѹюштим, да тако бити хоћемо иначе никако, што и вашемѹ преосвештеном господствѹ обѩвлюемо, да би и Ваше господство такови ответь и одговорь дали. —

Со тимь преварѹчѹемо се и остаемо благопослѹшнии чада и целѹемо светѹю Архипастирскѹ десницѹ. 12 месеца Октомвра 1730. ѹ Табани.

(М. П.) Бировь Михаиль Иоановичь и поштени Таначь овдешни.

(М. П. Бировь Марко Димитриевичь и са свои заклети ва свети Андреи.

(М. П.) Еманѹель Хажи Николичь.

(М. П.) Малешь Надажд од Пеште.

29.

Истог дана, са оба горња писма, писали су Будимци народним војничким старешинама, који су били у Београду на сабору 1730. године.

„Благо и племенито високородни господари Оберкапетани, капетани и савь славни милитарски редь, намь братиа любезнеишаа, ꙋ господа Бога и пресвете Богоматере желимо просимо многолетнаго здравиа даровати се.

Давно би била дꙋжность известие вам и племениторodнимм вашим ꙋчинити. Но ми од ваших племенитородіа есмо ожидавали особно примити писаніе, да би намь известивали о свемꙋ и за свашто; какова то тамо находите се. Код нас хвала господꙋ Богꙋ и пресв. его матери есте свеколико мирно и ꙋ свемꙋ имамо ваздржаніе трпеніе до сабора, и стоимо цело, како и до сада есте било. Како сами знате, како светопочивши Архіепискꙋпь госп. госп. Моисеи Петровичь отець и благодетель наш, есте еште за живота своего ꙋредиль и поставиль своего администратора госп. епискꙋпа темишварскаго, и ви и ми и народъ поред пленипотенциа и инштрꙋкциа од свих колико дииштрикта есмо га примили и потврдили за админитратора свете Архіепискꙋпие и митрополіе белиградске бити до сабора. Тако по дꙋжности есте намь познавати власть Администраторства ꙋ свемꙋ и над свима, што бꙋде се ведело, да следи опште народном добрꙋ до сабора. А како сад его пресв. господство намь васписꙋе ꙋ свом писму, да не хоће да трпе остали епискꙋпи опште народнаго сабора и конгреса, пакъ онда да изтражꙋю сваки своe претензие, што кои бꙋде имао да предложи. Него почели конфꙋзие смꙋтнꙋ междꙋ народом валагати

и почели неке партикѕларне саборе по себе чинити ва Сремѕ, ва Бачкои и ва манастирѕ Крѕшедолѕ 31. Авгѕста самовластно, есмо разѕмели и печате и писанія ѕзимлю од люди. Не знамо о чем ли се саветѕю, и ѕ кое име дрзаю Саборе по себе чинити, кад знадѕ сами, да што год бѕде се чинило, и кои бѕде чинио Партикѕларно, а народ за оно не зна, а ѕ име народно чини, да е оно под протишталациомь и контрадикціомь. Тако и ово од них починаемо, што чине и дрзаю и не трпе опште Народнаго Сабора, ако што бѕде стало се од них партикѕларних, да опште Народнои Саборнои Привилегии бѕде на кваръ за единѕ чртѕ, то нека имадѕ на себе добро позоровати од народа, пошто она Саборна опште народна привилегіа ніе само игром или онаким начиномь добивенна, што они чине и починю до сада код Его Ц. и крал. величаствиꙗ: но е великим трѕдомъ и иждивениемь и крвопролитиемь од наших Предкова и наших светопочивших Патріарха Архиепископа и Митрополита до дне сего добро сачѕвана ничто неѕкраћено но и више полепшато ѕ свемѕ и за свашто: то и сад да гледимо и следимо да бѕде цело, Свршена она привилегиа обдржата сачѕвати непотакновена до Сабора, како што се есте затекло, и да чекамо од Пленипотенциала депѕтата наших поред оне Инштрѕкцие и Пленипотенцие, што нама на саборе есте преварѕчена, да поред они Пленипотенциала, и ино, што бѕдѕ добро солицитовали код Его Цес. и крал. величаствиꙗ и нам донели, не више не мане, него што инштрѕкциа бѕде заповедала, да се можемо обдржати; и кадъ бѕде сабор, онда коега намь Господ Богъ дѕхом светим бѕде за Архіепискѕпа и Митрополита и погла-

вара народнаго показаль и постави на средꙋ, того хоштемо имати. А на што конфꙋзие, Сабори партикꙋларни, кад они есꙋ ни за што, код опште народнога Сабора, Савета, договора, и кои бꙋде се ꙋ чемꙋ постигао, хоће трпети, што бꙋде опште народном Саборꙋ на противность.

30.

Одговор Будимске српске општине на писмо Администратора Митрополије Николе Димитријевића од 31 Октобра 1730 из Београда. По овоме писму држимо, да се сабор још тада није био разишао.

„Благословено писаніе од Белиграда 31 Октовра писатое и са приложеним Екстрактомь из писма од госп. депꙋтиртовь нашихъ и од Госп. Епископа бꙋдимскогъ и от прочихъ, ва коем поꙗвлюе се, да исто сꙋ солицитаралі ва меморіале и инштанции, што сꙋ предложили, ва неаквистишъ (Comissio Neoaquistica) комесию, и рефератꙋ его величанствꙋ послали, и поꙗвлююгъ они говоре ради Архи Епископа, да бꙋдꙋ два Архіепископа и Архіепископата и три кандидата. И ако би единь Архіепископъ биль, то би имао коресподенцию, са тꙋрскомь страномь. А кад би било два Архіепископа, сиречь не би било сꙋмнѣніа нити мисли за коресподенцію, то е текма само од неких предложени смꙋтнꙗ и трꙋцъ, да не би его свето почившего господина Мѵсеа Преосвештенаго оца и благодетелꙗ нашего ꙋредба цела онака остала, како што онь свето почивши добро ꙋредиль и ꙋстроиль ва прошломь бившемь саборе еште за живота его предъ народомь и свим коликим клеромь дꙋховнимь, а тако пред цесарским комесаромь ꙋтврждено и протоколато, и послато цес. и клар. дворꙋ: да ва

напредь свагда има бити един Архіепискупь имъ и една Архіепискупіа и Митрополіа. На кое народ и клеръ славни биль контенть, и саборь свагда ва Белиграду да буде, и по старом обичаю и да ужива, поред опште народне Превелегие, да остае народ и клерь.

Тако преосвештени господине, ми кои се находимо овамо ва Хунгаріи и ва Дистрикту и одржаваћемо его свето почившаго добро урећену и устроену уредбу сву колико подпуно. Пошто познаемо бити свему народу за велико добро и напредакь: Ми и сад пакъ ва овомь потврждуемо свагда и у напред бити саборь ва Белиграду а не на другом месте, и едань Архіепискупъ и Митрополить, и една Архіепискупіа и Митрополиа, и онакимь начином Архіепискупь, тако и у напред да бива. као и досад што е било. А три кандидата до сад нису бивали, и у напредь непотребуемо. Ми народь досад есмо свагда бивали у верности и у свему верни кодь его царског и кралевског величаствиа, и у напредь обвезуемо се до последњега нашега и капли крви, да свагда у верности бивали и биваћемо, и никакве ни скоима нисмо имали кореспонданцие, нити кои да се постигао у неверности, тако молимо се господину богу и у напредь, да неће бити од нась никакова неверия.

Ми Преосвештени господине овако држаћемо се цело темелито, како се поставили есмо свагда, и нећемо ни ва чемь укратити свето почившую его уредби. А с кога се што буде стало, те би се поплзнуло и укратило ва опште Народнимь пословима и превелегии, таи нека себе добро узме у разумь, што кои чини. А што су протестацию учинили господинь епіскупь Вићенти Иовановић и Максимь (Несторовић владика вршачки), Протестациа нихова да стои на страни, и нека се сваки претрпи до сабора, а кад буде саборь, онда, што кои

бѹде имао протестирати и тражити свеколико, онда може, што кои бѹде имао, може тражити. А ваше преосвештенство Администраторь светие Архіепискѹпіе и митрополіе белиградские до сабора да ѹправляте ѹ свемѹ, што бѹдете ведели за опште Народное добро до сабора.

Ми данась пишемо и господиномь обрькапетаномъ и капетаномь тамо свѹдь, што чине и што донѹштаю чинете такова еднимь, и како трпети могѹ, што неки, и какове саборе чине партикѹларно, и какове ли печате от Манастира ѹзимати, и како ли смедѹ они да даю пакъ опеть по себе, и што ли се чини, кад сваки да и свое печате опште народнимь депѹтиртомь, о чемѹ имадѹ они солицитати код его цес. и крал. Величаства, а не по бѹчаци и по бабски кѹћа, те нека и они говоре и нека пишѹ онимъ конфѹзиашом, да се претрпе до сабора, и ништо да не чине партикѹларно по себе. Скоимь препорѹчѹю, оставлямо, што би оппштемѹ Народѹ било на штетѹ, ви саме знате.

Дато въ Бѹдімской долнои вароши Табани. Сего 12 Новем. 1730 год.

(М. П.) Ми обретаюштіх се малі и велики закона грчанског ва долнои бѹдимскои вароши.

(М. П.) Мі хрістіани велики и мали обретаюштіх се ѹ вароши Свети Андреи.

(М. П.) Мі жітели пештанскіе мали и велики, восточніе цркве, грчанскаго закона Христіани сви обшти.

(М. П.) Мі Хрістіані села Калаза мали и велики.

(М. П.) Ми Хрістіані малі и велики мѣста Помаза.

(М. П.) Ми Хрістіани мали и велики из села Чобанца.

31.

Истога дана 12 Новембра 1730 написаше Будимци писмо Обркапетанима Капетана и осталим војинственим чиновцима и

опомињу их, да они од своје стране стану на пут злоупотребама, самовољи и нередима, које чине у народу оне две владике Вићентије Јовановић и Максим Несторовић, и њихове присталице.

„Благо и племенитородни господари обрвапетани, Капетани и савь колики славни вазвишени Милитарски воиствени редъ, наш же господари братиа любезнаю и важделена.

Нисмо хотели пропвстити, како да не ювимо вашим благородиамь, што нам пишеть господинь Епискяпь Темишварски Никола Димитриіевић Администраторь светие Архипискяпие и митрополить Белиградски, и за н е к о л и к о п и с а н и его Преосвештенства, ва кои тяжи се и пишеть м а л о к о е п о ш т е, что различно непоювлюе, што тамо неки почели ся ячинити. Овогда пише, да походе неки, а веће и кодь нась именовати, по бачкои и по Сремя, писма и печате од люди невешти язимаю, овога пакь, да саборе неке по себе чине, и не знамо что доконаваю. И я света телеса дрзаю, са насилиемь изнели светаго Ўроша, я коемя како поювлюю, да ся се онде бивши п а р т а и н е к и и з м е ђ я с е б е п о б и л и, и т а к о в е х о н ф я з и е и с м я т н ю п о ч е л и з а л а г а т и в а Н а р о д ь.

На кое истинито ми неблагодаримо, и не чине добро, макар коега рода онъ бяде, или е п и с к я п, и чина или дяховнога или световнаго, ш т о н е ћ е д а т р п е н а р о д н о г с а б о р а, и кадь бяде саборь, коме што бяде се ведело теготно, онда може на саборя приложити и тражити, а намь свим коликимь дяжностно трпеніе имати за свашто и я свемя до сабора.

Садь пакь писатое 31 Октомвра, што нам пише господин Администраторь, да што ся депятирти опште народни инштанцию дали двоья и Юсности его цес. и крал. Величаства, одговорь еште нися нити резолюцию имали. Него г о с п о д с т в я ю ш т и г о в о р е: д а д в а Ар-

Карла VI. потврђене. Сви светопочивши патриıрхе архіепискупи и митрополити ништо патрикуларно нису чинили по себе, да намь нису огласили за свашто, поред коега у свему есмо ва савету и договору били, што е за опште народное дело ведело се истраживати. Тако и сад, да се ничто не чини без опште народног сагласіа и савета, него сви колики, како духовни тако и мирски, до сабора да се претрпи, да се молимо крепко Богу, да намь дозволи его цес. и крал. величаствие опште народни саборъ да имамо по прошению и инштрукции, што се просило код цес. и крала чрезъ опште народне пленипотенціалне депутирте. А кои патрикуларно ходе и и противь стое, нека се осталıю што е кои почео, а не даи господе боже, да единою чертою што поплзьне се ва опште народнои привелегии, а с кога се буде стало, нека се добро узму у паметь, что кои твори и чини. А ми се имамо држати цело тврдо темелито поред оно инштрукціе и пленипотенціе наших пленипотенциаломь преваручене до сабора, а у друго и са другимь партикуларним ни ва што не хоћемо се мешати нити смо се мешали. С коимь препоручуемо се итд. — — — — — —

27.

У истој ствари писали су писмо Будимци своме владици Василију Димитријевићу, својим а и осталим народним депутирцима; а ово писмо гласи овако:

Преосв. и Боголюбезнеиши госп. епискупь Будимски и проч. пленипотенциаль депутирти општо народни васточнаго православіа закона грчаскаго, и са остали господари нарежденi пленипотенциали, нам же — —

Од вашего преосвештенства писаніа нисмо имели, нити намь извествуете, како и что се чини, пошто како

овамо код нась гласит се и разумемо, а и ва писани намь пишуть, да неки партикуларно по себе и по своеи воли саборе чине тамо по Сервии и по Бачкои, и нека писанія и печате од люди узимаю, и неке потаине послове по себе дають, за кое таково ми неблагодаримо и из тога не видиме бити добра и не хоће добаръ конаць ономь нихномь делу бити.

Ми преосв. госп. за друге печате и саборе не знамо, что кои камо ходе и чине по себе партикуларно, него знамо и држимо се васих пленипотенціала поред оне инштрукціе вамь преваручене од нас на сабору, да онолико солицитуете код цес. и кр. величаствіа, а не више од оне опште народне инштрукцие. А ако кои што чини по себе партикуларно, те буде што противно нашои опште народнои превелеђіи и сабору, и народу буде на кварь, то онаи нека на себе позорує, и нека има на себе позор, како се буде одговарати пред сабором и славним народом. А свакому есте длжность трпети се до сабора опште народнаго. А кад будемо се сподобили од ѩсности цес. и крал. величаствиѩ, и буде дозволио, онда кои нам буде архіепискупь и митрополить поѩвио се духом светим бити, онога хоћемо имѣти и на сабору. Све колико теготи прошеніа, кои буде имаю, нека истражую и претендирую, а до сабора нека се сваки трпи и предржи — — — — — — —.

А наипаче нам дужност господу Богу молити се крепко, да би нам Ѩсность цесарско сабору бити дозволио, и онда о сабору за поставление Архи-епискупа и за прочаѩ опште народна дела, гледати, смотрити, распралѩти и учинити. А за садь молимо се, имаите нась у милость отачаскую примити, а нась са едним благовеинимь писаниемь нагледати и нам известити, како и что

творит се, да и ми ѕведели бѕдемо, почто како помвлюет се дело од неки како и више рехом, незнамо ономѕ делѕ какавь конець бѕде.

С коимь препорѕчѕемо се и т. д.

(М. П.) Биров Михаил Иовановић и поштени Таначь овдашни.

(М. П.) Биров Марко Димитріевичь. и са сви заклети ва свети Андреи.

(М. П.) Еманѕел Хажи Николичь.

(М. П.) Малешь Надажд од Пеште.

28.

Сабор будимске Јепархије одговара на писмо Администратора Београдске Митрополије и владике Тамишварског Николе Димитријевића од 3-ћег Октобра 1730. године. По оригиналном концепту гласи овако:

„Титѕль Преосвештенаго господина Администратора Николѕ Димитриевича.“

Ваше благословено писаніе од 3-ћег Окт. примисмо исложена, како из писма благословенаго и Преосв. господства, тако и од приложенаго екстракта од господе Депѕтиртовь наших оппте народнихь, кое есѕ вашем Преосв. господствѕ писали.

Из оба писма разѕмесмо, да наши оппте народни депѕтирти вашемѕ господствѕ пишѕ, да его цесарско Величаствие и дрѕги господствѕюшти Мажарскии епискѕпи и световни нима сказѕю о томь, еже би било да два Архиепискѕпа и две Митрополие бѕдѕ; пошто: ако бѕде единь Архіепискѕпь; то они исти госпоствѕюшти Прелати и Мажарскии статовь мислеть, и подсказѕють, своих ползи ради, еже би нась мко враги опрьнили

и опали, да ми себе ва неверство бѹдемо дали, како они прельсно говорет.

Вашемѹ преосвештеномь господствѹ писали есмо веће и толико крать, да ми православни христиань, обретаюштих се ва Епархіи Бѹдимской и диштриктѹ семѹ бѹдимскомь ва Хѹнгарии, да никоим наченомь, и никомѹ по любави или ѹловленію господствѹюштих, не хоћемо престѹпити заповедь и ѹредбѹ свето почившаго господина оца и благодетеля нашего вечне памети госп. Моѵсеа Петровича ѹ свемѹ што его Преосв. госп. есте добри редь за сѫшто ѹредиль и ѹстроиль са опште народнимь саборомь, онога реда и ѹредбе цело темелито имамо се држати. Како после сих преданиахъ веће не надлежить предлагати васе по редѹ, што и сами знате, но како ѹ првомь пѹнктѹ како ясненше гласеть все милостивнеише опште народне привилегіе да статѹ расцианскомѹ бѹдеть единь Архіпастирь.

Тако се ми одговорили се есмо и господствѹюштим, да тако бити хоћемо иначе никако, што и вашемѹ преосвештеном господствѹ обявлюемо, да би и Ваше господство такови ответь и одговорь дали. —

Со тимь преварѹчѹемо се и остаемо благопослѹшна чада и целѹемо светѹю Архипастирскѹ десницѹ. — 12 месеца Октомвра 1730. ѹ Табани.

(М. П.) Бировь Михаиль Иованович и поштени Таначь овдешни.

(М. П. Бировь Марко Димитриевичь и са свои заклети ва свети Андреи.

(М. П.) Еманѹель Хажи Николичь.

(М. П.) Малешь Надажд од Пеште.

29.

Истог дана, са оба горња писма, писали су Будимци народним војничким старешинама, који су били у Београду на сабору 1730. године.

„Благо и племенито високородни господари Оберкапетани, капетани и савь славни милитарскіи редь, намь братиѧ любєзнеишаѧ, ѹ господа Бога и пресвете Богоматере желимо просимо многолетнаго здравиѧ даровати се.

Давно би била дѹжность известие вам и племенитороднимъ вашим ѹчинити. Но ми од ваших племенитородіа есмо ожидавали особно примити писаніе, да би намь известивали о свемѹ и за свашто; какова то тамо находите се. Код нас хвала господѹ Богѹ и пресв. его матери есте свеколико мирно и ѹ свемѹ имамо вааздржаніе трпеніе до сабора, и стоимо цело, како и до сада есте било. Како сами знате, како светопочивши Архіепискѹпь госп. госп. Моисеи Петровичь отець и благодетель наш, есте еште за живота своего ѹредиль и поставиль своего администратора госп. епискѹпа темишварскаго, и ви и ми и народъ поред пленипотенциа и инштрѹкциа од свих колико диштрикта есмо га примили и потврдили за админитратора свете Архіепискѹпие и митрополіе белиградске бити до сабора. Тако по дѹжности есте намь познавати власть Администраторства ѹ свемѹ и над свима, што бѹде се ведело, да следи оппте народном добрѹ до сабора. А како сад его пресв. господство намь васписѹе ѹ свом писму, да не хоће да трпе остали епискѹпи оппте народнаго сабора и конгреса, пакъ онда да изтражѹю сваки свое претензие, што кои бѹде имао да предложи. Него почели конфѹзие смѹтнѹ междѹ народом валагати

и почели неке партикуларне саборе по себе чинити ва Срему, ва Бачкои и ва манастиру Крушедолу 31. Августа самовластно, есмо разумели и печате и писаніа узимлю од люди. Не знамо о чем ли се саветую, и у кое име дрзаю Саборе по себе чинити, кад знаду сами, да што год буде се чинило, и кои буде чинио Партикуларно, а народ за оно не зна, а у име народно чини, да е оно под противталациомь и контрадикціомь. Тако и ово од них починаемо, што чине и дрзаю и не трпе опште Народнаго Сабора, ако што буде стало се од них партикуларних, да опште Народнои Саборнои Привилегии буде на кварь за едину чрту, то нека имаду на себе добро позоровати од народа, пошто она Саборна опште народна привилегіа ніе само игром или онаким начиномь добивенна, што они чине и починю до сада код Его Ц. и крал. величествиа: но е великим трудомъ и иждивениемь и крвопролитиемь од наших Предкова и наших светопочивших Патріарха Архиепископа и Митрополита до дне сего добро сачувана ничто неукраћено но и више полепшато у свему и за свашто: то и сад да гледимо и следимо да буде цело, Свршена она привилегиа обдржата сачувати непотакновена до Сабора, како што се есте затекло, и да чекамо од Пленипотенциала депутата наших поред оне Инштрукцие и Пленипотенцие, што нама на саборе есте преваручена, да поред они Пленипотенциала, и ино, што буду добро солицитовали код Его Цес. и крал. величествиа и нам донели, не више не мане, него што инштрукциа буде заповедала, да се можемо обдржати; и кадъ буде сабор, онда коега намь Господ Богъ духом светим буде за Архіепископа и Митрополита и погла-

вара народнаго показаль и постави на среду, того хоштемо имати. А на што конфузие, Сабори партикуларни, кад они есу ни за што, код опште народнога Сабора, Савета, договора, и кои буде се у чему постигао, хоће трпети, што буде опште народном Сабору на противность.

30.

Одговор Будимске српске оштине на писмо Администратора Митрополије Николе Димитријевића од 31 Октобра 1730 из Београда. По овоме писму држимо, да се сабор још тада није био разишао.

„Благословено писаніе од Белиграда 31 Октовра писатое и са приложеним Екстрактомь из писма од госп. депутиртовъ нашихъ и од Госп. Епискупа будимскогъ и от прочихъ, ва коем поѧвлюе се, да исто су солицитаралі ва меморіале и инштанции, што су предложили, ва неаквистишъ (Comissio Neoaquistica) комесию, и референту его величанству послали, и поѧвлюютъ они говоре ради Архи Епискупа, да буду два Архіепискупа и Архіепискупата и три кандидата. И ако би единь Архіепискупъ биль, то би имао коресподенцию, са турскомь страномь. А кад би было два Архіепискупа, сиречь не би было сумнѣнія нити мисли за коресподенцію, то е текма само од неких предложени смутнѧ и трущъ, да не би его свето почившего господина Моѵсеа Преосвештенаго оца и благодетелѧ нашего уредба цела онака остала, како што онь свето почивши добро урединь и устроиль ва прошломь бившемь саборе еште за живота его предъ народомь и свим коликим клеромь духовнимь, а тако пред цесарским комесаромь утврждено и протоколато, и послато цес. и клар. двору: да ва

напредь свагда има бити един Архіепискѵпь имъ и една Архіепискѵпіа и Митрополіа. На кое народ и клеръ славни биль контенть, и саборь свагда ва Белиградѵ да бѵде, и по старом обичаю и да ѵжива, поред опште народне Превелегие, да остае народ и клерь.

Тако преосвештени господине, ми кои се находимо овамо ва Хѵнгаріи и ва Дистриктѵ и одржаваћемо его свето почившаго добро ѵређенѵ и ѵстроенѵ ѵредбѵ свѵ колико подпѵно. Пошто познаемо бити свемѵ народѵ за велико добро и напредакь: Ми и сад пакъ ва овомь потврждѵемо свагда и ѵ напред бити саборь ва Белиградѵ а не на дрѵгом месте, и едань Архіепискѵпъ и Митрополить, и една Архіепискѵпіа и Митрополиа, и онакимь начином Архіепискѵпь, тако и ѵ напред да бива као и досад што е било. А три кандидата до сад нисѵ бивали, и ѵ напредь непотребѵемо. Ми народь досад есмо свагда бивали ѵ верности и ѵ свемѵ верни кодь его царског и кралевског величаствиа, и ѵ напредь обвезѵемо се до последњега нашега и капли крви, да свагда ѵ верности бивали и биваћемо, и никакве ни скоима нисмо имали кореспонданцие, нити кои да се постигао ѵ неверности, тако молимо се господинѵ богѵ и ѵ напредь, да неће бити од нась никакова неверица.

Ми Преосвештени господине овако држаћемо се цело темелито, како се поцвили есмо свагда, и нећемо ни ва чемь ѵкратити свето почившѵю его ѵредбѵ. А с кога се што бѵде стало, те би се поплзнѵло и ѵкратило ва опште Народнимь пословима и превелегии, таи нека себе добро ѵзме ѵ разѵмь, што кои чини. А што сѵ протестацию ѵчинили господинь епіскѵпь Виђенти Поповић и Максимь (Несторовић владика вршачки); Протестациа нихова да стои на страни, и нека се сваки претрпи до сабора, а кад бѵде саборь, онда, што кои

бѕде имао протестирати и тражити свеколико, онда може, што кои бѕде имао, може тражити. А ваше преосвештенство Администраторь светие Архіепискѕпіе и митрополіе белиградские до сабора да ѕпралюте ѕ свемѕ, што бѕдете ведели за опште Народное добро до сабора.

Ми данась пишемо и господиномь обрькапетаномъ и капетаномь тамо свѕдь, што чине и што донѕштаю чинете такова еднимь, и како трпети могѕ, што неки, и какове саборе чине партикѕларно, и какове ли печате от Манастира ѕзимати, и како ли смедѕ они да даю пакъ опеть по себе, и што ли се чини, кад сваки да и свое печате опште народнимь депѕтиртомь, о чемѕ имадѕ они солицитати код его цес. и крал. Величаства, а не по бѕчаци и по бабски кѕђа, те нека и они говоре и нека пишѕ онимъ конфѕзиашом, да се претрпе до сабора, и ништо да не чине партикѕларно по себе. Скоимь препорѕчѕю, оставлюмо, што би оппттемѕ Народѕ било на штетѕ, ви саме знате.

Дато въ Бѕдімскои долнои вароши Табани. Сего 12 Новем. 1730 год.

(М. П.) Ми обретаюштіх се малі и велики закона грчанског ва долнои бѕдимскои вароши.

(М. П.) Мі хрістіани велики и мали обретаюштіх се ѕ вароши Свети Андреи.

(М. П.) Мі жітели пештанскіе мали и велики, восточніе цркве, грчанскаго закона Христіани сви обшти.

(М. П.) Мі Хрістіані села Калаза мали и велики.

(М. П.) Ми Хрістіані малі и велики мѣста Помаза.

(М. П.) Ми Хрістіани мали и велики из села Чобанца.

31.

Истога дана 12 Новембра 1730 написаше Будимци писмо Обркапетанима Капетана и осталим војинственим чиновцима и

опомињу их, да они од своје стране стану на пут злоупотребама, самовољи и нередима, које чине у народу оне две владике Вићентије Јовановић и Максим Несторовић, и њихове присталице.

„Благо и племенитородни господари обркапетани, Капетани и савь колики славни вазвишени Милитарски воиствени редъ, наш же господари братиа любезная и важделена.

Нисмо хотели пропустити, како да не явимо вашим благородиамь, што нам пишеть господинь Епископь Темишварски Никола Димитриевић Администраторь светие Архиепископие и митрополить Белиградски, и за н е к о л и к о п и с а н и его Преосвештенства, ва кои тужи се и пишеть м а л о к о е п о ш т е, что различно непоявлюе, што тамо неки почели су учинити. Овогда пише, да походе неки, а веће и кодь нась именовати, по бачкои и по Срему, писма и печате од люди невешти узимаю, овога пакь, да саборе неке по себе чине, и не знамо что доконаваю. И у света телеса држаю, са насилиемь изнели светаго Уроша, у коему како появлюю, да су се онде бивши п а р т а и н е к и и з м е ђ у с е б е п о б и л и, и т а к о в е х о н ф у з и е и с м у т н ѥ п о ч е л и з а л а г а т и в а Н а р о д ь.

На кое истинито ми неблагодаримо, и не чине добро, макар коега рода онъ буде, или е п и с к у п, и чина или духовнога или световнаго, ш т о н е ћ е д а т р п е н а р о д н о г с а б о р а, и кадь буде саборь, коме што буде се ведело теготно, онда може на сабору приложити и тражити, а намь свим коликимь дужностно трпеніе имати за свашто и у свему до сабора.

Садь пакь писатое 31 Октомвра, што нам пише господин Администраторь, да што су депутирти опште народни инштанцию дали двору и Ясности его цес. и крал. Величаства, одговорь еште нису нити резолуцию имали. Него г о с п о д с т в у ю ш т и г о в о р е: д а д в а А р-

хиепискупа и Митрополита и две Архиепискупие и митрополие да буду, и три кандидата, то есть од три епискупа два да поставе Архиепискупа, и да сабор не буде ва Белиграде, но или пакь у Карловци или у Осеку.

И да не има сумнения Ясненши дворь одь нась, да се међу тимь неизневеримо, и да не будемо имали кореспонденцию са турском страномь.

Ваше благо и племени統родие да добро имате у ведомости, ово ние шални посаль, что се чини, ово се невиди бити добро по народь. Него што ћемо чинити, да се договарамо и саветуемо за раниега, докле се оваи посаль ние онако укоренио, како што поіавлюю бити.

Нашь вотумь и намерение сицево: да господа депутирти пакъ предложе инштанцию и понизно моленіе Ясности цесарского и крал. Величаствиа, поред инштрукцие оне, што нима есте преваручена од општега сабора, и што буде инштрукциа заповедала, да се моле. То едно. А друго: славни народь и клерь не зактева два Архіепискупа, нити две Архиепискупие, ни она три кандидата, и да саборь на другом месту не бива, но где есте разиденциа и опште народни домь ва Белиграде, тамо единь Архиепискупь и Митрополить да буде, и по милостивнеиши опште народних привилегіах да се уживамо, по досадашнемь обичаю, и ничто ново народь не зактева, него, како что есмо се затекли садь, и по овои свето почившеи его оца и благодетелѧ нашего госп. Моѵсеа Петровића, по онои уредби да се и уживамо и обдржавамо. А за неверность и кореспонденцию тамо са Турскомь страномь

да ћемо имати: ми и последни наши обвезуемо се, да цар. и кр. Величаствию свагда у верности бивати и бити, како и до сле што есмо ми и народь нашь Србски, што смо били у свакои верности и у служби, тако и у напредь подвезуемо се бити непотакновено, а не како ребелиюши Мађари свакада и довека што су бивали, а сада хоћею да нами господствую, и кои наше конфузиаше еписконе уловили.

За кое колико молимо Ваша благородия, зато нась известите и одпишите, каковь намисаль за то имате, и знатели за то, и что из тога хоће бити, и каковь конаць делу тому, что су они орудия господствуюштих госп. Епіскупи почели конфузию, метежь и распру међу народом валагати и кои су те конфузие предводители, есте ли истина.

Ми како чуемо, неће добарь конаць делу од них починаему бити.

У име сабора Епискупіе и Дистрикта Будимскогь.

(М. П.) Ми обретаюштіх се малі и велики закона грчанског ва долнои будимскои вароши.

(М. П.) Мі христиані велики и мали обретаюштіх се у вароши Свети Андреи,

(М. П.) Мі жители пештанскіе мали и велики, восточніе цркве, гречанског закона христиіани сви обште,

(М. П.) Мі христіани села Калаза мали и велики.

(М. П.) Ми хрістіані мали и велики мѣста Помаза.

(М. Ц.) Ми хрістіани мали и велики из села Чобанца.

32.

Списак ученика будимске српске народне школе год. 1730. Из овога списка види се број ђака и шта су за поуку плаћали.

Броја	Сирих и Вадов	Газде	Знати се, колико имеет ȣчеников ȣ школи.	фор.	новч.
		1	Дете ȣ господара Ивана Хаџи Мар-		
1	—		ковића	5	—
		1	Дете ȣ господара Иосе Иорговића	5	—
2	—	1	„ ȣ господара Хаџи Ћире . .	5	—
3	—	1	„ ȣ господара Живоина . . .	3	—
4	—	1	„ ȣ Ћȣрке Темишвари . . .	3	—
5	—	2	„ ȣ Петра Белковића . . .	6	—
6	—	1	„ ȣ Петра Жигина брата . .	2	—
7	—	1	„ ȣ Стсфана Вацлие	2	—
8	—	1	„ ȣ Андрее Ћȣрчића	3	—
9	—	1	„ ȣ Ивана Чобанчанина . . .	3	—
10	—	1	„ ȣ Стоіана Бȣрмаліе . . .	4	—
11	—	1	„ ȣ Ћȣрђа Месароша . . .	2	—
12	—	1	„ ȣ Иована Месароша . . .	3	—
13	—	1	„ ȣ Артеміа Протопопића . .	1	—
14	—	1	„ ȣ господара Боже Ȣжара .	4	—
15	—	1	„ ȣ господара Боже Табака .	4	—
16	—	1	„ ȣ Иосифа Табака	4	—
17	—	1	„ ȣ покоиногъ Иована Ћаче .	2	—
18	—	1	„ Стефана Аранитовића . . .	3	—
19	—	1	„ Симе Моисиловића	3	—
20	—	1	„ Маноили Стамболие . . .	3	—
21	—	3	„ Мике Филотићевога . . .	6	—
22	—	1	„ Петра Цр'венъ-Перковића .	4	—
23	—	1	„ Иована Семеніаковића . . .	2	—
24	—	1	„ Спасоіа Крнића	2	—
25		1	„ Стоіана Ивковића	2	—
26	—	1	„ ȣ маистора Иована Ћелива-		
27	—		новића	3	—

Број	Сирих и Вадов	Газде	Знати се, колико имеет ученшков у школи.	фор.	новч.
28	—	1	Дете Аћима Радића	2	—
29	—	1	„ Аврама Паприкина	3	—
30	—	1	Дете Петра Мирковића	2	—
31	—	1	„ Павла Марчићева . . .	3	—
32	—	1	„ Симе Ђуповића	3	—
33	—	2	Деце Хаџи Андрее	5	—
34	—	1	Дете Иована Вана	2	—
35	—	1	„ Пека Чизмеџіе	1	—
36	—	—	„ Моисила Ивковића	—	—
37	1	—	„ Гаврила Владикина . . .	—	—
38	1	—	„ Еладіево	—	—
39	1	—	„ Павла Новакова	—	—
40	—	1	„ Мате Кукавичића	1	—
41	—	1	„ Юнка Грге	1	50
42	—	1	„ Николе Арнаута	3	—
43	—	1	„ Дмитра Богосавлевића . .	2	—
44	—	1	„ Пачаризовића	1	—
45	1	—	„ Исака Телаловића	—	—
46	1	—	„ Ђуре бившега Хаидука . ,	—	—
47	1	—	„ Петра Бранковића	2	—
48	2	—	Деце Сосе Величкове кћери . .	2	—
49	1	—	Дете Дижи Петинице	—	—
50	1	—	Сегединчевице дете	—	—
51	1	—	Дете Маринковице удове . . ,	—	—
52	1	—	„ Елисавете Ћиркове	—	—
53	1	—	Дете Димчинице удове	—	—
54	1	—	„ Максима Вуичића	1	—
55	—	—	„ Хаднађа Алексе	4	—
56	—	—	„ Лацка Стоіанова зета . . .	2	—
57	—	—	„ Косте Чизмеџіе	2	—
58	—	—	„ Николе Милића	6	—
59	1	—	„ Ђелвасинице удове	1	—
60	—	1	„ Владислава Абаџіе	2	—

Броі	Сирих и Вадов	Газде	Знати се, колико имеет учеников у школи.	фор.	новч.
61	—	1	Дете Бошка Кацамаціе	3	—
62	—	1	„ Петра Раденковића . . .	4	—
63	1	—	„ Панинице удове	—	—
64	1	—	„ Леке Чимбурціе	2	—
65	1	—	„ Чупићевице удове	—	—
			Свега је било ученика — 71, за које су плаћали	148	50

„Ми ниже именовати савакупалши се у дворъ Архиереиски по заповести его преосвештенства, нарежденіа ради школе, од куду и како плаћа исходит Маћестеру (Magister-Учитељ) и прецептору, на фрталь плаћати Маћистеру уречени 100 фор. Также Прецептору 30 фор. и наредихомъ з договоромъ опште, да прецепторъ помаже Маћистеру у школу потребная, и у школи лужамент (стан), то есть конакъ. Праздникомъ и у очи праздника, да звони, и от мртавца наредихомъ ему, еданъ десетакъ. Такођеръ на облак да звони. А обоимъ плаћу наредихомъ, порезасмо на детинске оцеве, а сиромашъ да не плаћа, ни пакъ удовическа деца, од нихъ да се не иште плаћа. И нареди смо к тому господара Стояна Бурмалію, и господара Петра Мирковића, као Настоиници, прекуплюти плаћу, и из нини руку да се издае.

На кое подписуемо се:

Од Танача господаръ Иосифъ Иорговићъ и господаръ Иванъ Хаџи Марковић са остали детински оцеви.

Духовникъ са свештеници

Калиникъ с. р.

33.

Прозба Будимских Срба Ћесару Карлу VI. због изравнања са грађанима римске вере. Писмо је од 28 Новембра 1730 год.

„Н а ч и р т а н а.“

1-во Премо васего народа илиричаскаго, али ти Сербскаго частнеиши издати слободахь ва васехъ Сročистахъ и притворищтахъ ıставно ѕбо, по законѕ и обичаю древнѣга синаксара садиржали се, ни бо ка чѕждимъ праздникомь празновати насилѕеми обвезани, наипаче опет оштро Пресветло Ваше Величество добродетелно сполѣ и частненши сподобили се, заповидити имели.

2-го. Да би подъ хѕдбанои правици нашего сѕдца ва сехъ и ва сехъ прикљѕчимое дело, кроме вине еже лишити се живота прикљѕчило се, разположити и савиршити сатисфакционь: кои бо коиемѕ мештанинѕ н а р о д а С и р п с к а г о могли и помогли од селе достоини били.

3-ће. Да равно премо немецки и ѕнгарски мештань ва сехь и о ва сехъ ıкоже привилеђие вештають: такождеже и ва сехъ от осталихъ тегѕштихъ порезовъ садиржали се и имели се. Обаче да по междѕ 100 избранни немески и венгарски бѕргеръ такођер и ва из бра̂нно обштесловиа 24 од нашего народа шесторица васпримити имели. Тако:

4-то. Да би ва сакъ од нашего народа илиричаскога ва число пѕргерско примил се, и за истога и не сѕмненога варошанина почитѕеми имел се. Тако:

5-то. Да би васехъ строиение иже познато е, како тирговина, рѕкоделие, либо кое прочее коего годъ рода тога била би, ıко до садъ тако ѕ напредакъ безъ привреда, то есть безпакостно Магистратомъ и осталомъ саместними прибило, и о тако своих строиенихъ жителствоватъ и радовати се вредни и ıкостни били.

Брои	Сирих и Вадов	Газде	Знати се, колико имеет учеников у школи.	фор.	новч.
61	—	1	Дете Бошка Кацамаціе	3	—
62	—	1	„ Петра Раденковића . . .	4	—
63	1	—	„ Панинице удове	—	—
64	1	—	„ Леке Чимбурціе	2	—
65	1	—	„ Чупићевице удове	—	—
			Свега је било ученика — 71, за које су плаћали	148	50

„Ми ниже именовати савакупалши се у дворъ Архиереиски по заповести его преосвештенства, нарежденіа ради школе, од куду и како плаћа исходит Мађестеру (Magister-Учитељ) и прецептору, на фрталь плаћати Маћистеру уречени 100 фор. Также Прецептору 30 фор. и наредихомъ з договоромъ опште, да прецепторъ помаже Маћистеру у школу потребная, и у школи лужамент (стан), то есть конакь. Праздникомъ и у очи праздника, да звони, и от мртавца наредихомъ ему, еданъ десетакъ. Такођеръ на облак да звони. А обоимъ плаћу наредихомъ, порезасмо на детинске оцеве, а сиромашъ да не плаћа, ни пакъ удовическа деца, од нихъ да се не иште плаћа. И наредисмо к тому господара Стояна Бурмалію, и господара Петра Мирковића, као Настоиници, прекупляти плаћу, и из нини руку да се издае.

На кое подписуемо се:

Од Танача господаръ Иосифъ Иорговићъ и господаръ Иванъ Хаџи Марковић са остали детински оцеви.

Духовникъ са свештеници
Калиникъ с. р.

33.

Прозба Будимских Срба Ћесару Карлу VI. због изравнања са грађанима римске вере. Писмо је од 28 Новембра 1730 год.

„НАЧИРТАНА."

1-во Премо васего народа илиричаскаго, али ти Сирбскаго частнеиши издати слободахь ва васехъ Срочистахъ и притвориштахъ ѡставно ѹбо, по законѹ и обичаю древнѥга синаксара садиржали се, ни бо ка чѹждимъ праздникомь празновати насилѹеми обвезани, наипаче опет оштро Пресветло Ваше Величество добродетелно сполѣ и частнеиши сподобили се, заповидити имели.

2-го. Да би подъ хѹдбанои правици нашего сѹдца ва сехъ и ва сехъ приклѹчимое дело, кроме вине еже лишити се живота приклѹчило се, разположити и савиршити сатисфакционь; кои бо коѥмѹ мештанинѹ народа Сирпскаго могли и помогли од селе достоини били.

3-ће. Да равно премо немецки и ѹнгарски мештань ва сехь и о ва сехъ ѩкоже привилеђие вештають: такождеже и ва сехъ от осталихъ текѹштихъ порезовъ садиржали се и имели се. Обаче да по междѹ 100 избранни немески и венгарски бѹргеръ такођер и ва избра̂нно обштесловиа 24 од нашего народа шесторица васпримити имели. Тако:

4-то. Да би ва сакъ од нашего народа илиричаскога ва число пѹргерско примил се, и за истога и не сѹмненога варошанина почитѹеми имел се. Тако:

5-то. Да би васехъ строѥние иже познато е, како тирговина, рѹкоделие, либо кое прочее коего годъ рода тога била би, ѩко до садъ тако ѹ напредакъ безъ привреда, то есть безпакостно Магистратомъ и осталомъ саместними прибило, и о тако своих строѥнихъ жителствоватъ и радовати се вредни и ѩкостни били.

6-то. Проћю привилегие варошке ове слободне кралѥвске бȣдимске частнеише видете и средоставнои диржави от ва сехъ митовъ то есть вамовъ, слободни и ослобођени проштимовали се.

Ȣ Бȣдимȣ 28 Ноѥмвра 1730.

Препокорни и поданеиши поданици
и вазали Биров са Ешкȣти
и са остали.

34.

У свези са писмом под бр. 9. стоји ово друго писмо, које су Будимски јепаркиски сабор написао сабору карловачком, који се имао скупити 4 Фебр. 1731 год. У овому жале се сабору на злоупотребе свога владике Василија Димитријевића.

„Преславнеиши васех частни саборȣ и клерȣ, Преосвештини и Боголюбезнеиши Епископи са осталим частнеишимъ клеромъ, Благо и племенитородни Господари оберъ Капетани, Капетани, и савъ колики превазвишени ред Милитарски и воиствени, Благоразȣмни и почтенородни господари, свимъ скȣпа желимо многолетно здравствовати ȣ Господа Бога.

Слава хвала бȣди господеви Богȣ нашемȣ, да есмо се васподобили, сабор да имамо од ѩсности царск. и крал. величаства чрезъ трȣда приложенога од Господе депȣтиртовъ и пленипотенциаловь опште народни и нима чинимо захвалност и благодаримо, кои сȣ се потрȣдили.

По сем како и намь есте заповедато поред дѐкрета послатога од ѩсности царск. и крал. Величаствиа, да пошлемо на саборь од диштрикта бȣдимскога депȣтирте и пленипотенциале за избраніе Архиепискȣпа и митрополита.

По заповести пошилемо наше депȣтирте и чрезъ нихъ насъ свию вотȣме наше, како сви да би тамо

били, како са осталим оппте народнимъ саборомь доконателное заключе, поредъ начина од свию диштрикта и провинцим господари, тако саветомь заедно што ѕчине и заключе, ми смо ономѕ контенти.

Него се молимо преславномѕ Саборѕ и председештимь господаромь свимь скѕпа ѕдостоите се понизнѕю нашѕ инштанцию ѕслишати, кою хоћею наши депѕтирти предложити.

„Прочее же не жалѕемо; нити пакъ предлажемо тѕжбѕ на нашега господина Епискѕпа. Него просимо се, сад ѕ славнога Сабора ѕредбѕ да намь ѕчините, по коиои ѕ напред да се може Народ ѕживати и држати. А сад само поѩвљѕемо, како есмо обтегоћивани бивали и имали смо ѕредбѕ, и свитакъ ѕчинени од светопочившега, а и мало се обдржавао, како ва прво хоћемо поѩвити.

Где се тастаментъ есте ѕређивала и чрезъ болнаго посталала се тамо и од Преосв. Влад. тамо и ми есмо бивали, и что они болни ва своеи тастаменти заключи, или на госп. Епискѕпа, Епитропъ и свештеници, са онимь ни сѕ доволни, него ѕзимали сѕ онолико, колико нихна воля есте бивала, и они ѕсапше тело ни сѕ хотели дати погребсти донде, докле нихово закteванѥ ние испѕнено, и кад ми кажемо где е место погребно, и неима се од кѕде дати, или остаю сирота деца, или е место оскѕдно, то онда они кѕнѕ; а ни смо ради на себе клетвѕ носити.

Зато молимо се препонизне преславномѕ Саборѕ, достоите се извидети и промотрити и ѕредити, пошто доста и тако Народ есте обтегоћенъ од сваке стране, и не зна камо се обратити и себе одлакшати. Него ѕчините наредбѕ, што се валѩ Епискѕпѕ и Свештеникѕ, од свега и за свашто, да зна Народъ што има комѕ давати, и онако како ѕредите и ѕчините, заключите,

да се и обдржи, да се неквари, како до садь што е било. Кои би оно что преславни Саборь ѕреди неиспѕнио, то да се заключи: тко неисправла епискѕпске, свештеничке, свештеник емѕ да неслѕжи.

Совим и т. д..

34.

У овом писму од 7 Јануара 1731. год. одговарају на писмо свог владике Василија Димитријевића од 1. Јануара, и јављају, да су изабрали посланике за карловачки сабор на дан 25. Јануара. Но у истом писму саопштавају неке предлоге, које ће преко својих посланика сабору предложити. Овде само саопштавамо њихове предлоге од 6 тачака.

„1. Ели добро ѕчинено, что са сагласием Администратора и са остали господари, кои сѕ били на саветѕ а онъ остао.

2. Хоће ли бити добро и последакъ добаръ, што се остави Архиепискѕпиа и Митрополиа Белиградска и резиденциа и опште народни домъ, те пресели се ѕ Карловце. Право и Карловци есте наше, и тамо есѕ наши биватели православни Християни.

3. Хоће ли бити доволно осталомь народѕ, живѕштим ва остали Провинциах и диштрикти Християном, што само иеколико господие Епискѕпи и господари по себе доконали, да саборъ бѕде ѕ Карловци, а не ѕ Београдѕ.

4. Ели добро ѕчинено, и хоћели добаръ последакъ бити, и да неће бити каково раздвоение од стране Епискѕпске за ово, што ѕчинено, да бѕде единъ Архиепискѕпъ и Митрополитъ, и една Архиепискѕпиа и Митрополиа.

5. Хоће ли се писати пленипотенциа депѕтиртомъ, и што ће те зактевати на саборѕ чрезъ депѕтирти, сад имамо време.

6. Сложите беседу между собмь, што ће се писати, и како ће се писати господину Епискупу.

35.

Будимски владика Василије Димитријевић у свом писму од 14. Јануара 1731 год. из Карловаца јавља Будимцима, и исправљајући своје прво писмо вели, да ће сабор бити у Карловци не 25 Јануара но 3. или 4. Фебруара 1731. Ово писмо у изводу саопштавамо у колико говори о сабору.

„Поштенородни господару биров са осталим жители будимскіе вароши о Господе радуите се.

Христолюбиш ваших и два писаніа пріели есмо ва коих извештуете нам, да сте писма наша пріели купне са приложенною копіею намь саборне издатога, радъ конгрегаціе хотеште бити за избраніе новаго архиепискупа и Митрополита, и да сте посланике одредили и пленипотенцію сачинили. То е добро; такмо гледаите у време како би овамо стигли; обаче не како смо прво писали Генфара 25, почто е комисарь цесарски продужіо терминъ далше 7 днеи. Зато да имаю нарежених спешити се зде обрести се Ферфара 3 или 4 дань. — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — Генфара 14.

У Карловци 1731.

Василіи Димитріевичъ с. р.

36.

Пуномоћство дано од Јепархијског сабора будимског својим посланицима на опште народни сабор, који је држан у Карловци године 1731.

Ево реченог пуномоћства, или како Будимци веле „Формула Пленипотенцие", које овако гласи:

„Од нас долеподписати Православни христианъ ва Епархии Будимскои и жители ва долнои вароши Бу-

димскои Табани, тако и ва вароши Пештанские и Свети Андреиские, и околних месте находештим се Православним Хрістианом ва благохранимои Епархии Бвдимскои, известно и ведомо обявлюемо Симъ, како по известном семъ призивателномъ частномъ писани преосв. и богоизбранаго. госп. госп. Василиа Димитріевича Архиереа нашего бвдимскаго, за избраніе новаго Архиепискупа и Митрополита глави нашее Црковние, на место блаженіе памети бившаго ясне ва Богв Преосв. и Пресв. госп. госп. Моисеа Петровича Архиеп. и Митроп. белиградскаго, и васего Народа Православнаго Христианскаго под властію Преос. римскаго Цесара, ва кралевини Сервии, Шлавонии, Хвнгари, Хорватскои и ва Дукатв Сремском и Цесарскои Угровалахии, и его цес. величаствиа Саветника Нашего же Архипастира Оца и благодетеля. Сад чрезъ Милостивеишага допвштениа од его цес. и крал. величаствиа и Преславнаго дворнаго Савета, нарежденога кралевскога комесара его Екцеленцис госп. грофа Люкатели (Locatelli) комендирт генерала Осечкога, а саборанию бити ва вароши Карловачкои, сего 4. Ферфара 1731. И да бвде онште Народни Саборъ и генерални Конгресъ, и тамо бвдв како од свештенеишаго клера, тако и од осталог Славног Народа нарећени Депвтирти и пленипотенцие од Сваке Провинцие Понизнеише есмо известили се.

Тако засвидетелствованом приликом и ми од насъ посилаемо наше посланике депвтирте пленипотенциале на тржаство онште народнаго генералнаго конгреса, да бвдв тамо са остали господари депвтирти договарали се и сагласили, и что бвде за добро обрели ови наши депвтирти и посланици, како ти: Малеша Надажди и Димитрие Михаиловичь, да би могли предъ славнимъ народомъ и кралевским комесаромъ предложити и да би вслишано било, что они бвдв за добро обрели и

нашли. Са осталимъ Православнимъ народом, и господари депутирти, и тако чрезъ наших депутирти нашъ вотумъ посилаемо, како да смо ми сви скупа тамо. Како за избрание глави црковние, тако за законъ и уставі и управленије, кои ће Архи-Епискупъ добро упућивати за васех опште народни благи поступакъ, тако и црковних урежденых и правила и строениа болши и напредни таштанием сахранивати и пазити. Таковим начиномъ пломоштие нима дасмо, да би са остали господари од свих провинцій, да се договарати имеютъ. За сваки опште народни поступакъ и напредакъ и последакъ, што би благоприетно ведело се Господу Богу и народу. С коимъ препоручаемо се у милостъ народну, и за болше верование потврждуемо ово наше писаніе именми и печати и т. д.

37.

Инструкција, коју су добили будимски посланици од јепархијског сабора за опште-народни сабор год. 1731. Издата је из седнице јепархијског Сабора у Будиму 6-ог Марта 1731 год.

ИНСТРУКЦІЯ ИЛИ НАКАЗЪ.

„От насъ ниже по имену подписатих, нашимъ ополномоштнимъ депутиртомь честивредному Малеши Надажди и Димитрии Михаиловичу иже посилаемо в мѣсто насъ обштихъ на торжество всеосвештенаго обштенароднаго генералнаго конгреса в Карловцѣ, за избраніе новаго Архіеписк. и Митрополита главы црковныя вмѣсто высокоблаженыя памяти бывшаго Архіепископа и Митрополіта бѣлградскаго, и всего православнаго народа Христіанскаго под властію пресветлаго римскаго цесара во краљевины Сервіи, Шлавоніи, Хорватской, и Унгаріи, паче же и Дуката Сремскаго, Баната Темишварскаго и цесарскія Угровлахіи, такожде и Его цес. велич. Совѣтника, нашего же изяштнѣйшаго

госп. госп. Моисея Петровича, пред кралевскимъ комесаромъ и всеосвештенным саборомъ како се имаютъ обдержавати, како за избраніе, тако и за прочия нѵжды, и потребы обштенародныя, и со осталима онамо пришедшим обоего сословія обштенароднима депѵтирти, како имѵтъ договарати ся и согласиватъ, яко же послѣдѵетъ.

1.

„Котораго Архіпастиря вмѣсто блаженыя памяти Архіепископа и Митроп. Моисея главѵ црковнѵ бѵдетъ вышпыи Богъ призиваніи Светаго Дѵха едиаим согласіем всесвештеннѣишаго Сабора на Свѧтеишіи престолъ Архіепископіи и Митрополіи Бѣлградскія, и всего народа православнаго Христіанскаго под властію пресветлаго римскаго цесара, во Сервіи, Шлавоніи, Хорватскои и Хѵнгаріи, паче же Дѵкатѵ Сремскомѵ, Баната Темишварскаго, и цесарскія Угровлахіи изабралъ, тои Архіепископъ нашъ, за вѣчнѵ надеждѵ и ѵпованіе закона ради нашего, прежде неже ли поставит ся, пред всеосвештенным сабором во Цркви должнѵю заклетвѵ ѵстмене и писмене издаетъ, и положитъ, что он в таких поседяштихъ землях в родѣ и в законѣ нашем греческимъ, о цркви, вѣрѣ, и школи, не хоштетъ имѣти никакое принѵжденіе, в совѣсти заведено и помѣшато ѵніатством или инима ересима быти, но паче Свѧтыя восточныя православныя Јеросалимскія Апостолскія греческаго закона вѣры, цркви, школи, и преданію, и что къ томѵ принадлежитъ на таком основаніи на какомъ чрез благодати божия рѵкопріимателнѣ преданіем и изложеніемъ Свѧтихъ Апостоловъ и Богоносныхъ Отецъ правилнимъ ѵтвержденіемъ во Свѧтих вселенскихъ и помѣстних нашихъ держаштихъ саборѣхъ правителствепѣ ѵставлени пріяли и содержани, сице же во оныхъ и вѣры греческаго исповѣданія наипер-

вѣе, такожде свободно и безъ всякаго помѣшателства отправляти да можетъ и имѣетъ.

2.

„Такожде и прежде поставленія да напишетъ, что онъ въ причатъ црковніи от родителеи, или инаго кромѣ црковных приходовъ принесалъ движимих и недвижимых, да аште би діаволским коимъ навожденіемъ отстѫпилъ от цркви нашея, и со иною помѣшателство изволилъ сотворити, да от имѣнія црковнаго, и обштенароднаго, кое за меритахъ и кровополиатнихъ нѫждныхъ слѫжбах нашихъ ради в движимомъ и недвижимомъ стяжаное и дарованое, отимати не можетъ, ибоцрковним и обштимъ приходомъ стяжана: тако цркви и обштествѫ да останетъ, а оно принесено собою даприіими; тако и главѫ црковнѫ на мѣсто его таки поставити дрѫгога, а онъ да безъ вреда из ѫзроковь отстѫпитъ можетъ, и писнени зато Паретисъ намъ издати да имѣетъ, за нашѫ надеждѫ твердѣишѫ, како досадами и претензіами не ѫсиловане има нас оставити.

3.

„И понеже под прежния нашея глави црковныя правителством многія нѫжди, мятежи и жалби, движимаго и недвижимаго црковнаго и обштаго добра ради поводъ подали. От коего и его въ Бозѣ блажено Архіпастирство, и въ разсѫжденіемъ справедливости того дѣла побѫжденъ былъ, по редѫ на писмо завѣтное, написатъ по именѫ и числѫ обнадеждпѣише от себе дати Црковное и обштеніе имѣние кое завѣштателное ѫрежденіе пред всѣми прочитати се да бѫдеть. И да се обдержати имѣетъ, и Его Архіпастирство пріимивши по писме, да иматъ 12-омъ народнымъ Епитропомъ надлежашти

преписъ свпштанцие отдати, и квитировати, за бвдвштее обдержаваніе обштаго ради напретка, како и онъ да сицевимъ врежденіемъ и извѣстнѣйшимъ знати имат поствпати, да не бы когда штета слвчила сѧ, за кою предъ Вишнимъ и въ предъ обштествомъ не бвдетъ долженъ отвѣтъ дати.

4.

„Да бы также всѧкіѧ слвчаи милостивнѣйшихъ привилегіахъ и иныхъ правицахъ нашихъ што имъ противо твореное, и которое ка комв несогласию междв обоими сословиам и високим договараюштим сѧ странами повод подати могвтъ, колико возможно радити отвраштени и пред стрежени бити могли. Того ради сим поставлено и соглашеногъ, что когда его цесар. кралевское величество Госп. госп. нашъ милостивнѣшіи привилегіах наших Експликацію или толкованіе прошлаго Сабора[1] въ Бѣлградѣ возвѣстили, которое тогда предъ цесарскимъ комесаром понизнѣйшв показателностъ причиновъ по меморіалв обштемв и нам подписавшемв сѧ и Архіпастирв и комисарв скупа, еже би и сверхв того промотреніе за гредвштее доношеніе и предложеніе, како иматъ до его Імператорскаго величества предложено бити, когда смерти ради в Бозѣ всапшаго Архіепископа до нинѣ не предало се. Равно же и за прочаѧ, что естъ тогожде сабора во Бѣлиградѣ по протоквлв и по вставихъ врежденo, и вставлено согласіемъ обштимъ, и предъ тимъ предшедшаго карловачкаго сабора[2] четирнадесѧти пвнкти свупа же разгледати, и въ единъ регвламентъ слити, и вставъ

[1] Године 1730 месеца Маја, на Спасовдан.
[2] Види Гласник Срп. Уч. Др. 2-ги Од. књигу III. „Споменици из Будимск. и Пешт. Арх.“ Стр. 287 и 290, о Сабору 1726.

учинити, да се въ напредъ знати бꙋдемо равно во правилахъ уставовъ црковнихъ едино по всюдꙋ держати, и да хоштетъ обе високіꙗ договараюштіꙗ сꙗ страны Свꙗштенаго и Свѣтовнаго Сословіꙗ о томъ стараніе прилагаетъ, да бы чрезъ црковныꙗ височаишіꙗ достоинственыꙗ власти крѣпчаише запрештеніе, и наказаніе, и грабежи и месоꙗстіꙗ при таковыхъ случаех унети удержани били.

5.

„Обште же с обоихъ странъ симъ соизволено и договорено, что бы междꙋ обоими Архіепископати ѥдинство бити утвердило сꙗ, и Резиденциꙗ в Бѣлградѣ, да едино стадо и единъ Архіпастіръ бꙋдетъ, како до сего времени во обичаи бившемъ свободное содержаніе пословъ, весма во преждной конфирмаціи Архіепископскои, на противъ того ради од обоих странъ сословиꙗ полномоштнаго тогда учиненомꙋ согласію и прошенію посланъ. И аште би въ напредъ без клаузи овако единство непотвердило се, но с каузом, их цесаро крал. величество за разделеніе въ напред Архіепископатов задержало би себе власть; то и мы вазлагаемо на дꙋшꙋ Архіпастирꙋ нашем; что сꙋть привилегіе и правици сꙋпштанціꙗ по написꙋ особливое Архіепископата Бѣлградскаго, еште за времена несоединеног Архіепископатов стꙗжаное и прибавленое, кое нинѣ по регестрꙋ примить, да чꙋвать. Аште би дрꙋгоꙗчие когда, против народнаго согласиꙗ и прошениꙗ изволео дворь цесарскіи пременити резолꙋцію властію своею, от кое Боже сохрани, да би во грꙗдꙋште времꙗ не нашла сꙗ празность, и да се не погꙋбе движимиꙗ и недвижимиꙗ вешти, да како и до нинѣ вазда опасность сего ради стреже-

нам, тако и в напредъ да устроить ся, да не би причину дали отвѣтовати предъ Богом и народомъ.

6.

„Од страни обоего сословия Свяштенаго Клера и Славнаго народа полномоштныи что су до нинѣ гдѣ, или при обштеству или на особному месту Картабіанки с печатати и подписи на празднои Хартіи дали од страни, да се подерутъ предъ Свештепѣишимъ Саборомъ, причини ради сіе, ибо многи они померли, кои су ондѣ положили печати и подписи и нису далше на потребу.

7.

„Архіепископъ, и Митрополитъ наша превисочаиша глава црковна, когда случит ся ему издати од себе Картабіанку, то да назнаменуетъ на еи, или протоколуетъ, чесо ради хоштетъ дати; кромѣ же сего назнаменованія аште издастъ, да се не случить, да въ будуштее время не бы обштество од коихъ терпѣло в чемъ вини ради таковия и пострадало.

8.

„Имѣютъ такожде извѣстія и приношенія прежде разискана бити за истину, и освидѣтелствонани, да другоячия не би по нечестивому доношенію и отмштенію, поношенія превисочаиша наша глава црковна терпѣла, кромѣ сего же всякому духу не вѣровати, за више же извѣстіе, и за вѣрованіе естъ ова Інструкция съ нашими собственими печатми и подписи потврждено било, кое дато гдѣ будем."

9.

Височаиша глава црковна, да би еднако ѹредила свѹдъ по црквихъ да се слѹжи по ѹставѹ и преданіи од Богоносних отецъ. Также, да би се ѹредило и ѹчинило знати нама и сваком христиѩнинѹ по свих Епархиах, гди се находе Православни христиѩни, и да бѹдѹ знали сваки своемѹ местномѹ Архиерею и свештеникѹ што должанствѹетъ емѹ должное дати: ѹдостоите се ѹредити, и свѹдъ разслати, да се одржи, да не бѹде онако чинило се, како до сле что било, и ѹсиловатъ бивао Народъ, и ни сѹ хотели ѹсапшаго човека тело покопати, тело ѹсапшаго и по 2 и по 3 дни стоѩло непокопато, докле се ние нима задоволно ѹчинило, а преко ѹрежденога свитка, на то Народъ тешча.

10

Также, где Епархиѩ вадова остане, да безъ знаниѩ Народнаго оне Епархие Народа Епископъ да се не посталиѩ, него са знанем архиепископскимъ и народним оне Епархіе да се постави. И сваки Епископъ должанствѹетъ еште за живота своега должнѹю ѹредбѹ свою да ѹчини од имениа своего, да после смрти его имение, его остатие слѹжителие его непограбили би и не развѹкли би; него остатне иманіе да се сахрани и сачѹва.

11.

Тако ради Тастаментовъ; Тастаменте да се обдржаваю, да се не кваре. Где кои болни свои Тастаментъ напише, ѹреди и заключи ва неи, поред силе и ѹсредиа своега, елико мѹ вазможно, на Епископскѹю странѹ или на свештеничаскѹю, тако Епископъ са онимъ ние доволанъ, и Свештеникѹ и Епитропѹ заповеда

онога чловека непокопати донда, докле нему задоволно не учини се.

12.

„Молимо опште Народно, што се заключи и утверди на Сабору и учини и да се обдржава, молимо и да се неразорава, да не би наша саборна заключенія и од его цесар. и крал. Величествиа презрена била.

38.

По горњој инструкцији будимских посланика имао је нови Митрополит положити ову заклетву пред народом.

„Что весь народъ свяштеннаго, воинскаго, и помѣстнаго чина по своихъ депутиртовъ всеконечно захтева и хоштетъ имѣти от Архипастырѧ, егоже Господъ Богъ на престолъ Архіепископскіи и Митрополитскіи возведетъ, да прежде неже ли поставит сѧ предъ освяштенимъ саборомъ въ церкви должную заклѧтву устнами и писаниемъ положитъ, что бы былъ опасныи Хранитель, и испълнитель послѣдуюштих пунктовъ сложеныхъ обштимъ нашимъ совѣтомъ и договоромъ.

„сице.“

Во имѧ оца и сына, и свѧтаго духа аминъ.

Первое: Заклинѧю сѧ азъ ниже подписаныи свѧтою нераздѣлимою Троицею и пресвѧтою Богородицею честнимъ и животворѧштимъ крестомъ Господнимъ, и свѧтимъ Еvаггеліемъ, и всеми свѧтими угодниками Божіими, да вѣру свѧтиѧ православно восточныѧ Иерусалимскиѧ церкви, законъ и догмати еѧ, свѧтихъ апостолъ, седмихъ вселенскихъ саборовъ, и девѧти помѣсныхъ, хоштu непоколеблемо, цѣло и неизмѣнно сохранити во всѣхъ дни жизни моеѧ, и до послѣднаго моего издиханіѧ.

Второе: Типиконъ церковыи въ цѣлости содержати, и онимъ церковныѧ слѹжби правити не измѣнно и въ таинствахъ церковныхъ, и въ послѣдованіи літѹргіи и прочіихъ слѹжбахъ и ектеніахъ, и никаковыхъ новоѹмышленныхъ церемоніахъ не вносити, аште бы что и благолѣпно было, и то безъ сабора всѣхъ Еписк., и клера въ церковныи обичаи не водити. Аште ли бы коимъ діаволскимъ навожденіемъ отстѹпилъ от свѧтыѧ нашеѧ восточныѧ Иеросалимскіѧ церкви и олтара еѧ, и догматовъ свѧтихъ апостолъ, и свѧтихъ отецъ, да бѹдѹ проклѧтъ, и пресвѧтаѧ и животворѧштаѧ Троица, и пресвѧтаѧ Богородица и честныи крестъ и свѧтое Еѵаггеліе да ми не поможетъ. И вси свѧтіи да ми бѹдѹтъ сѹпарвицы предъ Богом и от всего обштества и Архіепископата и Митрополіи да бѹдѹ лишенъ и отлѹченъ, и ничто либо въ чемъ было да не бѹдѹ вреданъ собою взѧти, а народ дѹховныи и мірскіи да могѹтъ себѣ инаго Архіепископа и Митрополіта избрати.

Третіе: Такожде же и о школахъ краинѣишее попеченіе еже ѹченію регѹларномѹ в напредъ ѧко же по крѣпости. и елико моштно и в нанредъ основати сѧ, ѹтвердити, и содержавати непресекомо т'штати сѧ бѹдѹ. Того ради како съ клѧтвою, тако и печатію и рѹкописаніемъ своимъ собственимъ заключаю и ѹтверждаю.

39.

Сабор будимске јеиархије 15. Фебруара 1731. пише својим посланицима на карловачком сабору и описује стање опште народно, а жали се на неслогу и сплетке господе Јепископа.

„Превазвишени племенити по чинѹ воинствени, благо и племениторoдни господари оберь капетани, капетани

и прочи Племенитородни господари, нам же любимаа братио преважелѣна у Бога и пресв. его бого-Матере желимо свакога добра са здравием много летно даровити се.

По сем велику хвалу Господу Богу вdevнам вздаемо на великои его неизреченои милости и его цес. и крал. величству, кои намь пак удостоило се и доволио саборь да буде, и по нашему обичаю такожде дозволили намь изабрати поглавара црковнога, а такожде решти и народнаго, то есть Митрополита Архиепископа опште народнаго, и то оставиль да народ себе избере поглавара црквы и народу.

Тако Племенитородни господари, намь есть по дужности добро промотрити се и извидити о свемь и за свашто опште народно же добро и последак, како и что будеть. Пошто како видимо и чуемо, да неслога бива између Епископа, и не могу едань другога напред пустити, да будне Архиепископ и Митрополитъ, него хотіо би сваки да будне, ма не могу сви бити. Но едань Архиепископъ и Митрополитъ, како и просили се есмо код ега цес. и кр. величствиа. На кое его цар. и кр. величствие и господствуюшти, хотели учинити два Архиепископа и Митрополита, или баш ни еднога, како опште народни нам госп. Депутирти есу сказали да се великимъ трудомъ и трошкомъ есте било, докле пак его цес. и кр. величствие дозволилъ, да будне единъ Архиепископъ и Митрополитъ. Ипак опетъ ние учинено по опште народном закteвану, да саборъ будне ва Белиграде ва резиденции и ва општем народном доме, где и Патриа наша есть, но ва Шлавонии. И то добро есте, кад су допустили и Шлавонии да буде саборъ у Карловци или у

Осеку, или где народ буде извидео, да лашне есте са трошком проћи.

Сад племенитородни господие, како и више рекомъ, господа Епискупи сваки хотео би бити Архиепискупъ и Митрополитъ, али е немогуће, него валя еданъ да буде. А кад буде еданъ, мислимо Епискупи ради би били, да онаи Митрополитъ сврху них власти велике не буде имао, како свето почивши господинъ Моисеи, што ихъ и савъ колики клеръ црковни подъ заптом есте за живота своего држао, и добро есте било, и све добро почело ходити, и редъ добри уредио и учинио. Вечна ему паметъ, богъ да му душу прости.

Садъ ако народъ избере и постави Архиепискупа и Митрополита, те буде по воли Епискупской, тако хоће се савъ колики клеръ распустити и узети сваки свою волю, и чинити ће, што кои хоће, како и прежде што есте било пређе свето почившега господина Моисея.

Племенитородни господари, на то наше намереніе и наша мисалъ и нашъ вотумъ сицеви, кое и пошилемо чрез наших депутиртовъ, кое ће и од усть шире тамо говорити, од других провинціа и диштрикта ако би изабрао народъ за добро бити, да постави се Епискупъ темишварски Никола Димитріевичь, да буде Митрополитъ. Мислимо за добро бити, и не ће угаснути они почети радъ, како што свето почивши естъ уредилъ по обичаю и смотренію. Такожде клеръ духовни частно и смерено хоће ходити, цркве ненниемъ вазвишати се, школе и дияци (ђаци) учениемъ напредовати, и проче уредбе хоће све се уредити и добро ходити. Ако ли поставимо коего инаго, пошто сваки Архиереи не ће толико попечение имети, како

што би онъ имео. Него Племен. родие ваше, како саветвете и находите за болѥ бити народв, тако вчините и ми смо контенти. С коим препорвчвемо се и т. д..

40.

Признаница владике будимског Василија на 706 дуката, што је 28 Фебр. 1731 год. примио из архиепискупске масе за подмирење трошкова око инсталације новога Митрополита.

„Ꙗ ниже подписанни с овим квитирвем, како примисмо чрез госп. владике шлавониског Никифора Стефановича и Архимандрита кир Атанасіа Величкова, и господина капитана (Грочанског) Кезе, и госп. капитана Исака Димитриевича, и господара Ефте Кнежевића, и господара обрь кнеза Иоанна Алексића, од Архіепискупске свпштанцие, числомъ 706 двката, хесаплени сваки по 4 фор. 25 новчића, чини 3000 фор. 50 новчића на општи трошак о нинѣшнѥи инсталаціи архіепископскои и митрополитскои; кое тефтеромь провказати бвдем пред новим архіепископомъ и славним народомь. А имь за болѥ вероꙗтіе свое рвке подписвем се и печатію назнаменвю.

Дато в Карловци
Ферфара 28. 1731.

(М. П.) Василіи Димитріевичъ с. р.

41.

Протокол мешовите седнице будим. и пешт. општинских одборника по парници Костаитина Апостола Томе трговца из Цариграда, противу Рајка и Александра Прерадовића трговаца будимских, а на основу менице браће Прерадовића послате реченом Константину у Цариград. Из овога протокола види се, да су Будимци стојали у трговачкој свези са Цариградом и Солуном.

„Сего 12. Ферфара 1731 в Пешти.
Госп. Еманвелъ Хажи Николичь.
Госп. Еманвелъ Пачићъ.

Госп. Малешъ Надажди.
Госп. Анта Продановичь.
Госп. Живанъ Бранковичъ.
Госп. Иован Цветиповичь.
Госп. Кнаѣъ Москов.[1]
Госп. Кнаѣъ Тодоръ.
Госп. Димитрие Неделковичь.
Иосифъ Ненадовичь (писар).

По заповести и препорѹци госп. Селецкеи Барона Наместника госп. Вице-ишпана и господара бирова пештанска и госп. бирова табанска (бѹдимска), за ѹзрок Претензие, што претендира оваи гос. Констандинъ Апостолъ Тома одъ гос. Раика и Александра Прерадовиѣа, од 24 бале памѹка Векслъ-прифъ[2] дѹката 998 холендерски, кое и нихова Облигаториꙗ предложена и ѹчинена ѹ летѹ Иуниꙗ 14. 1730. лета показа, и терминъ ѹчинили ѹ своеи облигации гредѹшти месецъ Сектемри 15 данъ, да положи готови дѹката 998 ѹ Солѹнѹ или ѹ Цариградѹ безъ сваке речи, и да има оваи капиталъ дѹката Векслъ приположити госп. Констаитин Кампитъ ѹ Цариградѹ.

Госп. Констандинъ Кампитъ ние примио овѹ облигаторию, што сѹ ови госп. Прерадовичи ѹчинили. Него послали га пакъ опет, послао овога госп. Констандина Апостоли, да иште свое новце од Прерадовича, коме си по облигатории дао, и ко ви е облигаторию дао, од нега иштите.

Доконато.

Како извиѣава се, да ова облигаториа од гос. Раика и Александра Прерадовиѣа, што сѹ ѹчинили по начинѹ Векслъ-цриფа, и еште ѹ летѹ 1730. 14. Юниꙗ, и препорѹчили на госл. Константина Кампита, да положи

[1] Потоњи мајор Илирске Хусарске регименте.
[2] Wechsel-Brief.

за оваи памукъ, 24 Бале, дуката 998 холендски или у Солуну или у Цариграду, кои Векслъ-прифъ гос. Константинъ непримио, него повратио натрагъ, коме партику (еспап) памукъ, за то од нега да ишту се новце, пошто ѧ Константинъ с Раиком не иму никакове веће смеси, него смо се разортачили и поправили, што смо имали по међу собомъ, поред ове облигаторие.

Тако садъ надлеже се овимь гос. Прерадовичу испунити свою облигаторию, како су и терминь учинили 15 Сектемра. Терминь прошао давно, нека испунѧю, а они, што имаду кою претензию између себе доле са овимь госп. Константиномъ, или с коимь другимь нека се извиђавају, и нека се између себе хесапе, а ово Константину Апостоли нека испунѧю и нека плате, како што трговци и господари чине и послую, тако и нима надлежитъ чинити, а и терминь отлаже се 14. дана овомь делу, а за узрокъ, пошто госп. Раико персономь овде ние, на овои комесии, него у Бечу, тако надлежить, и нему за ово дело известити, како и что извидели и доконали, и да нам отпише на пошти.

Ако госп. Раико овои комеси не буде контентъ, а оно должно е наше писание и што комесиске доконание хоћемо дати овом господару Константинъ Апостоли.

42.

Митрополит Вићентије Јовановић у свом писму од 13 Априла 1731 јавља Будимцима, како их њихов Владика Василије Димитријевић куне, и саветује их да се шњиме помире.

„Поштениѧ и славниѧ вароши табанскиѧ поштенородному господарю Бирову со ешкути и поштенимъ таначникомь и всемъ прочимъ малим и великим православнимъ христианомъ, многолѣтнѣ радоватисѧ о господѣ.

Нà днешнеи почтѣ честное писмо ваше во априлѣ 7. писато цѣло и непоколѣбимо воспріѧхъ и отверзшь прочтохь, и прочитавшь есмь всѧ поредно разꙋмѣль, и что радости сꙋште о воспріѧтіи и возшествіи на престоль архиепископо-митрополитскіи моемь чрезь кое желаніе и любовь нашихь истинних мнимихь овець, азь подоблѣ желаніе и любовь ѧко истинныи пастирь и строитель таинь, дꙋхом горѧшть, оть дне до дне мислимь, како би житие ваше много недостоиним правимое, даже до послѣднѣишаго конца и по изходѣ не претковенне оть неприѧзни било. Како ти нинѣ того злохитримь коварствомь на прешедшемь соборѣ вь Карловцѣ, о поставленіи нашемь бившемь, ѧвиласѧ таковаѧ едина смѧтена вешть и несогласіе любве истинниѧ, да еште и до тога времене мнѣ доволно известившꙋ сѧ Благолюбезнѣишіи господинь брать нашь Василіи Димитриевичь Епископ вашь не смалимь оꙋврежденъ есть оть вась посланнимь и оть вась самыхь. Никакова при штимаваню илити по должности своеи о вештехь благословнихь вопрошеніе и прочіѧ должности оть него вамь надлежаштіѧ, аки несꙋштꙋ тꙋ вовась нехтѣлисте исполнѧвати, мнѣ оꙋбо аки человѣкꙋ сꙋште плотѧнꙋ невозможно, аки безплотному скорошествовати исполнѧвати должное толь далеко отсꙋтствꙋюште оть нась. Сего ради поставлѧютсѧ вамь и инимь Епіскопи имже врꙋчаетсѧ цѣла власть и строеніе правленію по своеи Епіскопіи дѣлати и исправлѧти всѧ ко Богоꙋгожденію. Он же брать нашь тꙋю власть имѣюшть, и снею дѣиствꙋюшть, почто оть вась самихь, окромь иних дае презрень и оꙋврежденъ, да на днꙋ глꙋбини сердечниѧ воздихаеть, и неꙋтѣшно слези проливаеть и со воплемь клѧтвꙋ налагаеть на Вы и на сыни вашѧ, еже предь самими очеси моими, не мало слезиль и реченнаѧ глаголал, кое мы зрѧшти

подобно сострадателенъ емѹ ꙗвихсѧ, коимъ сострадании-емъ, и днесь страдаю, и дотоль неизцѣлимъ пребивати бѹдѹ, докѹдѹ . . . не оѹвижю васъ покорне, благопослѹшне, и благопокорне своемѹ мѣстномѹ архиерею, знаюште его и послѹшаюште гласа его, ꙗко истинномѹ строителю и слѹжителю божию, и ходатаю к' богѹ о согрешеніюхъ вашихъ, оѹслишимъ что блаженыи Павелъ ко стадѹ пастиреи глаголетъ; братіе повинѹитесѧ наставникомъ вашимъ и покарѧитесѧ, тіи бо бдѧтъ о дѹшахъ вашихъ и проч. Тѣмже ꙗко сего свѧтаго тако и нашеѧ мѣрности совѣтованію внѹшите, склоните свиколици, разрѹшите враждебнѹю злобу вкорененнѹю ва васъ, покоритесѧ архиерею вашемѹ просите проштенiѧ со благословеніемъ, приложите пластырь елеини отъ васъ должни, ꙗко да ꙗзва сердца его излившаѧ на неповинниѧ дѹховныи мечь, исцѣлитъ, и на ви на чада и на доми вашѧ молитвѹ и благословеніе пастирское из глѹбини сердечниѧ богатно излиетъ, томѹже содѣꙗвшѹсѧ и измеждѹ обѣ странѣ мирѹ и отишию бывшѹ, о коль многаго желаніѧ и любве исполнитсѧ сердце мое!, наипаче тогда, егда волею божиею водворюсѧ васъ и обрѧштѹ ви по моеи паче же божиеи обходѧштихсѧ воли и заповѣди моѧ и желаніѧ любве. Аштели же тое несовершитсѧ во вась до пришествіѧ моего тамо, то да вѣсте, ꙗко скорбь на скорбь возложите ми, еже ненадѣюсѧ таковымъ гласомъ оѹсрештенъ бити, но и паче еже завѣштахъ васъ, исполните ꙗко послѹшиваѧ чада своего родителѧ дѹховнаго. Прочее что чинили, какѹю претензию при насъ ради ваше црквe правленіѧ, прежде исполните повелѣнное мною, а потомъ отъ насъ вамъ свѧ и за всѧ по контентѹ исполнена бѹдѹтъ, ꙗже сѹть возможна, а прежде того никако ничто. Прочее милости мира отъ Бога и отъ нашеѧ мѣрности молитви и благословеніемъ полѹчити желаю.

Вашихъ христолюбивыхъ малихъ и великихъ, в Бѣлград: април: 13. 1731.

Обоих благ ваш рачитель

Викентіи Иованович с. р.

Надпис на овом писмѹ гласи овако: „Circumspecto Comino Michaeli Joanovich, Liberao Regiaeque cittis Buda Tabaniensis Judici caeterisque Iuratis assessoribus, Duis mihi colendissimis-Buda Taban. (M. П.).

43.

Писмо Будимаца, Митрополиту Вићентију Јовановићу због јепископске милостиње. Написано је 20. Априла 1731.

„Иснева Бога."

Преосвештенеиши и Прѣимѹштественеиши гос. гос. Архиепискѹпъ и Митрополить Белиградски и васего православнаго народа Славено-Србскагѡ под властию его Прес. римскаго цесара и кралѧ Хѹнгарскаго, и его цес. и кр. величаствиа саветникъ, нам же гос. Архипастиръ и ѹчителъ оцъ Премилостивнеиши.

Благословено писание прислато од П. г. од Белиграда есмо примили писатое сего 13. Априла, и лета текѹшта и васа разѹмели есмо. За кое велико благодарствѹемо, и са сваким препонизнеишим решпектомъ свѧтие Ар. Е. десници понизное целование сатвараемо госп. оцѹ и благодетелю нашемѹ, да насъ примите ѹ милостъ отеческѹю, и насъ да непримите ѹ зазреніе. Како из благословенаго писаниа разѹмели есмо, что пишет Преос. госп. поради нашего благомилостивнеишаго господина Епискѹпа и его обичне милостинѥ, что ми длжное наше еште неисправили, а не контентирали его.

Праведно естъ, что неисправили одъ какое егово Преосв. госп. дошло ѹ овѹ свою епархию должномъ милостинею еште пригласиле код его Преосв. госп. тре-

баби била неспоменути намъ за должную обичную Архиерейскую милостиню, но ми сами да би се таштили исправлати длжное Архиерейское. Но препона и нужда велика есте; ни что никакове касе општее наше неимамо, нити с кое стране коего прихода, да би егову госп. обичну у суми милостиню отдавали по обичаю свакога лета, како досле что било. Ꙋ насъ ови порциски тефтери и други приходи варошки, и ми са онимъ приходомъ наше поглаваре црьковне дочекивали и нашего госп. Епискупа по обичаю милостинѥ нагледали.

Садъ како од прошле године 1727. у град славни Магистратъ од насъ свеколике приходе варошке к себе прибрао, како порциске тефтере и друге приходе: тако ми неимали од кое друге стране у суми милостиню нашему госп. епискупу. Него, како что и свѧто почивши госп. Предецесоръ его, кад разумелъ за овако дело, находешти се између насъ, тако онъ вечне памети споменути гос. Епискуп обичную милостиню свою истраживао чрезъ свои свештеника по нурии, и народу, и Христіани приносили ка его Преосв. елико билъ ѧкостенъ и противъ свое силе одавали, и он са оним онога своего времена за живота своего билъ контенъ. Равноже и посмрти его, такожде пречастнейши гос. отецъ Архимандритъ Исаѵ Антоновичъ посталени Епитропъ и образъ ва удовой овой Епар. Епискупски, и онъ есте призивао христиане на едном месту, и свешьтеници по своеи нурии заказивали носити Епискупскую милостиню и бистъ контентъ, что народъ приносио.

За кое и ми понизнейше есмо молили его Пр. гос. любезнейши, да би се умилосердило нанасъ, и да би и онъ госп. онако учинилъ, како и его предецесоръ, и уредилъ чрезъ своего Епитропа прибрати од христиана свою милостиню, а само в. П. госп. знате, да кад ми никакове касе у себе неимамо, нити имамо пакъ

власти по себе порезивати, како досле что творили. Тако немамо ни ми в сѹми милостине; него нека его благолюбезнеише госп. в милосрдио се на насъ и нека онако ѹчини, како народ што зактева истинито, хоће и више милостиню обрести, нежели што би в сѹми одавало се его Пр. госп.

За кое препонизнеише молимо оца и благодѣтеля нашега ѹдостоитесе писати ка его благолюбазнеишем, да би се на насъ ѹмилосердилъ се и на насъ, милостъ отачаскѹю нами показали, и насъ овцима стада своего теготи разѹмелъ, недаи господи боже да завити противъ его блаженаго гос. стоимо, и милостиню обичнѹ забранивали народѹ давати, него следимо и више ѹчинити и исправити код его госп. да би ми и чеда наше благословеніе од его Архипастирства примили, равноже и в. пр. госп. волю ведели испѹнити, за кое есмо обвезании препонизнеиша и благопослѹшна чеда и синови Пр. госп. и остаемо и целѹемо свѧтѹю Архипастирскѹю десницѹ.

Сего 20. Априла 1731. — Варошки бировъ ешкѹти и таначъ.

44.

Писмо владике од 15. Јула 1731 године, Василија Димитријевића писано будимском бирову Михаилу Ивановићу.

Поштенородноме господарѹ бировѹ са осталим жители бѹдимске вароши о господе да радѹитесе

Христолюбіа вашихь и два писана пріели есмо на коихь извештѹете намь, да сте писма наша пріели кѹпне са приложеною копіею намь саборне издатою: ради конгрегаціе хотеште — бити за избраніе новаго архиепископа и митрополита. И да сте посланике отредили и пленипотенцію сачинили, тое добро; такмо гледаите ѹ време какоби овамо стигли, обаче не како смо прво писали Ген. 25. почтое комисарь цесарски продлжіо терминь

далше 7. днеи, зато да имаю нареденихь спешитисе зде обрестисе Ферфара 3. 4. день. Что пакь дрѹго пишете ради протопопа іепитропа нашего, како смо на вас опште писали ради обичне іепископске милостине оть ова два лета да мѹ предате. За кое изговаратесе да нећете опште дати но посебе свакь, коимь много врать. канилисте нась коегде отомь слов, а когда би било време на сіе истое кь вамь доћи, тогда сказѹете да нисте дома но по вашари семо тамо. Ис тогь есть познати дани имате волю ни ѹсрдіа исполнити ни еднимь образомь, а пакь за велико ѹдивленіеми есть: что есенась ва походе нашемь кь Бечѹ ѹ домѹ господина Анте (Милошевића) обешталисте се исправити намь по обичаю за прошлое лето толико, да би смо потрпели докле вазвратитесе с вашара сегединскога михолскога; како потомь и два и три врать изь Беча порѹчивалисмо, и нато отговаралисте еште, да господинь владика почека мало, зашто садь имамо много после око комисіе: већь и стога есть познати како снама чините, но вала се Бога ѹбоати, много бихь: прочее остаемь.

Христолюбіахь Вашихь
Генфара 14 ѹ Карловци 1731.

Василіи Димитріевичь с. р.

Сь пола овога писма ово стои: „Provido, ac circumspecto Domino Michaeli Ivanovich.
Iudici Tabanensi tratandur: Budae. (М. П.).

45.

Извод протокола Јепаркијског сабора у Будиму држаног 24 Јула 1731. који се састао у след писма митрополита Вићентија, у коме митрополит јавља из Беча, да народне привилегије неће да конфирмирају, већ само по неким клаузулама.

24 Июлиа 1731.

Ѹ бѹдимскои долнои вароши Табани.

Титулъ госп. госп. Епискуп Будимски, столно Белиградски и проч.

Протопопъ киръ Несторъ Живановићь.
Иефтиміе Кнежевич и таначь.
Госп. Раико Прерадовичь.
Дамнанъ Апостоловичь.
Стоманъ Радонковичь.
Никола Давидовичь.
Доичинъ Цветичъ.
Живко Петровичъ.
Степанъ Савичь.
Кои Ћебечиа.
Иованъ Милићъ.
Иованъ Мандићъ.
Перица Милутиновечъ.

О д П е ш т е:

Госп. Емануел Хажи Николићь.
Госп. Марко Димитровичь од Свети Андреи
Ћирилъ Поповичъ.
Живан Милосавлевичъ.

За узрокъ прислате книге од госп. госп. Архиепискупа и Митрополита од Беча и конфирмацие его господства, како разуме се из приложених копиа, да конфирмациа неследи по досадашнем обичаю но ва клаузула остатни у прошломъ декрету послатом ка народу, и определенои разулуции 9 пунктовъ разумели есмо, да и они 9 пункта дотичу се опште народнои привилегии на падежъ. За кое его господство народу огласуе, и назнамениe, да би народь о томъ известили се, что и како буде се зато договарали, да би како привилегию, целу непотаквену обдржали, а тако и у закону да би остали непрестано, како по они 9 пунктовъ появлюе се, и што раде господствующи

Мажари Прелати и саборници, да учине, како би наш многопатни народъ пропао и са лица земле нестао, ѩко и пре много ѩвствено есте нашем злу од давно радили есу. За кое его господство прилаже труда своего и непожалуе труда своего са остали посланици, но на иждивение и на трошакъ оскудело се трошка, него иште помошти од народа, да солицитуе поред начина привилегиа, да народъ остае у закону мира поредъ цркве и закона и превелегие. Ако ли народ небуде помоштествовати, тако его господство без трошка са посланици у Бечу неможе бити ни солицитировати. Него валѩ се подлеђи, како прелсъстием само удвораваюђи господствуюшти Мажари изволѩваю учинити.

Доконато.

По народу ове Епаркие да се после овогъ саданега времена пореже по апропорци (сразмерно) колико на кога вазможно, и колико кои од своне стране да одае, и колико на кога падне тала, да плаћаю, а садъ да се положи.

Од ове поштне вароши Табани . .	80	фор.
Од Свети Андреи	80	фор.
Од Пеште	40	фор.
И рекоше сви скупа да положе ово	200	фор.

Дано в Будиму 26 Иулиѩ 1731.

46.

На сабориô писмо Митрополита Вићентија Јовановића и целога православног клера из Београда писано трима варошима Будиму, Пешти и Сентандреји, одговарају изасланици поменутих вароша Митрополиту и Сабору саборно у свом писму од 22. Јануара 1732. године.

„На одговор саборнаго писаниѩ к нами послатога трима вароши Будиму, Пешти и Светоиандреи.

Преосвештенеиши и премилостивнеиши госп. госп. Митрополит, нам же отац и благодетелъ.

К нами послатое писмима од клера писато сего Ꙗнѕара 19 примисмо ѕ коперти на име госп. Анте Продановича 3 книге, 1 господинѕ нашем Епискѕпѕ и дали есмо, и дрѕго на три вароши ѓоре именовати, и с малом цедѕломъ вашега Преосвештенства, ис кое нами послато с полѕ 3 вароши одговорили есмо и разѕмехомъ, васа писата, како да есте после карловачкога сабора и иоште био есте еданъ конгресъ, а ѕзрока господина Бачкога епискѕпа. А како разѕмехомъ, да есѕтъ вѣровали од страни наши тамо имати промотрениѥ на саборѕ ради ове каѕзе (узрока) или писмена или неписмена к нами нитко невазвестилъ о томѕ, нити знали. А карловачки саборъ, что билъ есте, то е истиномъ, цело и вала држати и држимо цело, почто ако не бисмо држали цело, дакле и корвимациа би намъ ничто невредила.

А Каѕза господина Бачкога (владике Висарiона Павловића) Сѕд по делѕ, они же силѕ на резеденцию затворити и ѕчинити, и нима равно Сѕдъ протиштацию, что есте послали ѕ двор аѕстриски, иначе и неможе бити; понеже госп. Бачки и депѕтирте одслао есте ѕ Бечъ, ѕзрока ради себе очистити; а на госп. Митролита викѕ свѕколикѕ нанети, и ѕ низност донести намъ главѕ црковнѕ господина Митрополита предъ цесаромь.

А када падне Митрополит, боꙗти се намъ и нашима превелићиами да бѕде никаково падение.

Почто како и сами нами сказѕете, добро да ѕзмемо ѕ главѕ, наши старии доста крвъ пролили и ѕ ропство паднѕли, и насилиемъ тѕрскими и верѕ своiю изгѕбише и агарꙗнски законъ прiеме оци и братиа и сестре наше.

А паки господине Преосвештенеиши, сами знате, колико имамо приятеля од страни и сѵпротивника наше превелеђие и цркве, наипаче од Мажара кои би нас радо покосили и са лица земле истребили, како се и сѵвише ѵверили есмо.

Бѵдните ради, да би се савршило ово дело овде са осталими епископи сѵдъ и мир, да би се ѵтишала ова велика ватра, коя е сада ѵшла ѵ народъ, и сви скрбни и намисли есмо, а када ми имамо старость, мислимо и ваше Преосвештенство, и неспешно имате и ѵ днѵ и ноћи ради народа мислећи.

А господинѵ Бачкомѵ хоћемо писати, и дрѵгима официромъ по краини ѵ Потисию, да се оставѵ с такови ствари. Такожде и по варошъ бировомъ, где есте прилика.

Сотим и т. д..

47.

У свом писму од 28 Јануара 1732 жале се Будимци Митрополиту Вићентију на свог владику Василија Димитријевића, што се недржи свитка, који је прописан на сабору Карловачком год. 1731-е, већ народ преко мере глоби, и зашто му се по закону одупрли, што их држи одлучене од цркуе̂ од толико доба.

Ово писмо стоји у свези са оним писмом Митрополита Вићентија од 13 Априла 1731 год. (види бр. 42 и 43.)

„И а с н е   в а   б о з е.

Преосвештенеиши и преимѵштественеиши госп. госп. нам же отецъ Архипастиръ милостивеиши.

Са свакою понизностию целѵюште светѵю Архиепискѵпскѵю десницѵ господинѵ оцѵ и благодетелю понизне предлагаюћи и хотеште изявити вашем преосвештенствѵ что ми биватели ва овои хрситіанскои епархіи бѵдимскои находеште се, обтегоћени есмо, од много странъ,

а наипаче од нашего Госп. епискѹпа, что насъ велми без прилично начелъ од толикога времена трактирати кое радъ венчаница, кое пакъ радъ Погреба од мртаваца, како може бити, да сте веће и разѹмели, и нехоште да обдржава свитка ѹрежденога на последнем саборѹ ва Карловци лета 1731 и Марта 5, кое ваше Преосвештено господство, са осталим госп. епискѹпами и самъ нашъ господинъ своею рѹкою подписал се и потврдилъ своим печатом, и издали по свих диштриктовъ и Епархиа, да се имаю обдржавати, и кои не би обдржавао, тако и цесарскомъ дворѹ хоште принѹжденнъ бити пригласити се, како формѹларъ одъ 17 Пѹнктовъ а к томѹ и свитакъ сачинени на саборе болше хоштетъ засведетелствовати.

К томѹ пакъ преко вишега занимания и преко ѹредбе ѹређене ва свитце, што ѹзималъ нашъ господинъ епискѹпъ, то и више насъ од толикога времена како насъ есте оставилъ под одлѹчением, и наредилъ ни едномѹ свештеникѹ, да неслѹжи по ѹставѹ црковномѹ и по обичаю христианскомъ. А за ради негов Госп. обичне милостинє, что обичаи имели до сле наши пред нама кои били, те есѹ давали, како сказѹетъ, докле при себе ѹ вароши имали порциски порезъ од црковногъ и од виноградскогъ прихода и отѹда архиереиско одавали и испѹнили неговѹ милостиню.

Ми таковаго да би могли поредъ порцие порезати и оваи квантѹмъ епискѹпске милостинє, него имамо задоволно дѹга на вароши и на народѹ, а ва овомъ теснемъ и оскѹдном временѹ; а неимавши ни од кое стране прихода и что одъ овога дѹга порежемо по народѹ и то са великимъ трѹдом и дешкрециомъ преко магистрата Бѹдимскога, и то Госп. комесари нарежденi биваютъ од славнога магистрата по заповести Ма-

жарске господе, докле се онаи порез учини и своимъ подписомъ суму пореза затворе, и тако намъ предаду да покупимо, од коега пореза ни полак скупити се неможе се са великомъ и лютомъ ексекуциомъ.

Понеже наши стари Мажари неприатели іош од одавна желе пропаст нашегъ народа и закона нашего християнског, преко свое канцеларие есть наредили, то е нашъ народъ у велику теготу и порцию велику подпао, а к тому и у великимъ варошкимъ дугомъ есть се затекли, а пакь и сврху тога и сваки своега терета домаћега има. И тако не знамо од кога ћемо се пређе бранити, и кое ћемо пређе исправлати, или цареву порцию, или варошко дугованіе, или нашего господина епископа милостину, или свештеничаско, или школско. А право есте, да све есмо дужни исправляти и давати, али потреба и сиромаство и теснота временом васа хоћею бити. И кадъ туђинъ не осећа, ни за нас срца има; то би нам Архиереи и отац требао да осећа и да насъ не глоби.

Зато Преосвештени господине, како и прежд васмоменухом, да ми не можемо другога пореза чинити окромъ оног варошкога дуга. А за нашего госп. епископа и негове милостиніе, овако изнаходимо за добро бити, да наш госп. епискупъ нареди своега епитропа, ако самъ по сви наши домови не хоће походити. И тако онаи епитропъ нека свакомъ свештенику у своеи нурии закаже, да сваки Христианинъ носи своега епископа милостиню елико кои може. И тако мислимо, да ће више милостиніе примити, нежели овако отсекомъ што сад од насъ ишту, како и почивши Михаилъ Милошевич епискупъ и онъ много више пребрао милостиніе, нежели докле отсекомъ ему давало се.

Зато препонизне молимо госп. оца и благодетеля нашего, сатворите са нами милост, и ѹредите нам и заповедите свитакъ де се обдржава; и тако и за овѹ госп. нашегъ епискѹпа милостиню ѹредитс, да знамо, како ћемо доћи ѹ любовъ код сегова господства, да не стоимо ми отлѹчени од закона нашего како Калвини и Лѹторани, а без кривице.

С отим остаемо. — — — — — — — —

28 Генфара 1732

ѹ Табанѹ.

Бировъ са Ешкѹти и остали сиромаси.

48.

У једном спису од године 1732 стоји забележено, шта су Будимци потрошили на своје посланике, које су шиљали на разне опште народне Саборе у течају времена од године 1716 до 1732 године. И баш је по томе важан овај спис, што се само из њега досада могло дознати за неке Саборе, који су у том периоду држани.

Шпецификационъ.

Трошка и Походка, што е походило на депѹтирте на Саборе кое кѹдъ од наше стране Табанске.

		фор.	новч
	1716. године.		
1	Ѹ Карловце: Чѹкѹрханлия Никола, Марко Сагаръ, и Стоянъ Чобанчанинъ понели са собомъ за трошакъ	132	
	1719. године.		
2	Такожде Станое Радоевичъ и Вѹица изъ Сентандрее, Илия капетанъ Якшићъ из Острогона и полепшали Станою 15 форинти	195	—

50.

Комисиони протокол од 17. Ферфара 1732. о деоби браће Давидовића у Будиму пред нарочитом комисијом и пред владиком. Овај начин деобе држим да је по старом уобичајном закону изведен, како још у старој отачбини чињаше.

„Комисіонь овога Ферфара 17. и лета 1732.

Пред госп. епископомъ Василиемь Димитриевичем.

Госп. Протопопомъ Живановићем.

Госп. Свештено ієреи Велковъ.

Антони Милошевичь.

Живанъ Бранковичъ.

Живко Ратковичь.

Иоанъ Цветиновичь.

Пантели Иоановичь.

Ранисавь Ратковичь.

Никола Станковичь.

По закteваню самога нега госп. Николе Давидовића с' братомъ неговимъ Петром да бѹееть се иоште еданъ пѹть извидило ѹ отачаствѹ ниномъ што се нима видело дае нима ѹмалѥно и нима ние право ѹчинилосе.

Зактевана проба 1. николина госп. Дача сас Ефтимиемъ сермие кое ѹ готовѹ нико 2625 фор. и обадве кѹће 1600 фор. сѹма Дачина 4225 форинти.

Такожде овога госп. Николе, кое сермие кое готови новца кое партиге (еспапа) 4225 форинти.

Госп. Дача Сас Ефтимиемъ полак ѹ ови 8450 фор. самь Никола полакь, а коим дарѹе што Богь напредовати и то ѥсть све било наполак.

Проба 2. Тешча Никола, пошто неима ѹ отачаствѹ таль како дрѹги.

Проба 3. На партиги кад се интересь заштое на сто 10.

Проба 4. Сестре да сѹ се из ортаклѹка ѹдавале.

Проба 5. Ефтина женидба што е била.

А преко свега ове комисие наше невиди нам се ни по едномꙋ начинꙋ вашега родитела негово ꙋреждение, или тастамента дрзнꙋти, кои е писань иоште ꙋ летꙋ 1728. Авгꙋста 24. нити оне нѥгове клетве на себе примити, каде ви сами, кои сте били на тестаменти, нисте е покварили; неможемо е ни ми покварити.

А наипаче ꙋ летꙋ 1729. Ферфара 6. то есте 5 месеци и о шестом пак своеволно ѥсте имали комисионь, и тогда нисте очине тестаменте и егова ꙋреждениꙗ покварили, но и оште ѥсте е потврдили и к томꙋ се ѥсте сами помеђꙋ собомъ своеволно сваки за свою странꙋ партиге поправили, и ви нина добра пред себе примили на време ꙋречени термина, како се и оште болѥ саде смотрило едно ꙋ комисионском доконаню, што се есте сами своеволно обештали и печатом потврдили. А пакъ да кад се вамь видело што валꙗ ꙋ чимь неправедно партигомъ, бꙋдь дадосте печат и подписъ на комисионь, зашто дадосте своеволно контракть, дꙋжни матери материнь, а братꙋ братинь, тако находимо да контракть и ваше обештание да испꙋните.

А наипаче како се и болѥ ꙋ Мартꙋ 10. 1729. покꙗви от поштеногa варошкога протокꙋла екстракть, да се гос. Никола и онде обештао сваком по контрактꙋ, испꙋнити на време термина, ако ли би било што ꙋспротиви о, да дꙋплично хоће онога дꙋгованꙗ исправити; зато мꙋ се находи како е време термина преспело материномь контрактꙋ, тако да иои плати.

Комисионъ доконанѥ иоште ꙋ летꙋ 1723 Маиꙗ 6. како се есꙋ ꙋортачили и ортаци били, тако сꙋ еднако и делили како и дрꙋги ортаци.

Што неговь родитель ѥсть дрꙋгимъ, Петрꙋ и кћерима, по милости оставио прилична, тако и нимъ оставио ѥсте ꙋ Милкꙋ како ꙋ грꙋнтꙋ виноградскомъ, а пакъ биосе онда отговарати на тестаменти.

Пошто како юсте био Петар радио, надстаювао и оца намолио, те мѕ е полепшао, зашто нисте се и са себе могли ювити.

Ѕ тастаментѕ не дрзамо.

Партига штое на сто десето, како сте сами есте оставили госп. Раикѕ на неговѕ правдѕ, како и боле онь познае, да вала на сто десетъ, а наипаче био се мислити, каде свои контрактъ давао, а са више, каде сѕ га питали наследители били. Никола дрѕгом таи нине стране партиге дали на сто 10, он се самъ отговорио, не би дао, да ми да на сто 15.

Ако би се две сестре и из орте ѕдале и опеть се видело, да е и вамь остало млого кое ѕ чим остало неподелено, и при вамъ остало, а наипаче ѕ юдиђари сребрни, то да остаеть ѕ мирѕ, а наипосле био се споменѕти на тестаменти.

А за вашѕ женидбѕ или дотлен, како сте пре неколико лета вашега родителю ѕ домили се, тако сте се могли са шним разговорити, саде помоћи неможемо.

А за вашега брата Ефтимию, што сте ювили, онъ како се видило, да млого пре васъ юсте година почео оцѕ помагати, и достоино е, да се ис комѕна ѕдоми.

Кои ми овде томѕ находимо, за кое се и самь гос. Никола Давидовичь себе обешта, да од свега веће предста, и небѕдетъ више тражити, но како есте ѕ тестаменти, и есте ѕ контрактѕ моемѕ, да сваком свое плати хоће коначно. За кое и ми подписани, и комисари били сведетелствѕемо.

(М. П.) Василие Димитриевичъ епискѕпь бѕдимски.
(М. П.) Нестор Живановичь.
(М. П.) Вѣлко Поповичь.
(М. П.) Антони Милошевичъ.
(М. П.) Живан Бранкович.
(М. П.) Живко Радковичь.

(М. П.) Иоань Цветиновичь.
(†) Пантелиꙗ Иоановичь.
(М. П.) Ранисавь Радковичь.
(М. П.) Никола Станковичъ.

51.

Упуство таначу будимском по народном закључку од год. 1732.

1. пѹнт. По юраментѹ нашемѹ да ходимо и сѹдимо, от шта нам неће вредити дѹши.

2. пѹнт: Саединение любови намъ ешкѹтомъ з бировомъ заедно, и сѹдь творити са тихостию смерено с расѹждениемь, и с достоинимь промишлением симь партаи или тѹжителемъ, како овдешним, тако и странимь, понеже единъ дѹхъ имамо; и молю — ви, — да де посагнетсе кои, или им не самомѹ да не пѹстит се интереса ради, или волꙗ кои причиновъ дрѹги, да не отмастит се намъ.

3. пѹнт: Дневи ѹречени сваки, а наипаче код дома находешти се, на време ѹречено от првога часа по варошкомь слѹжителю, ешкѹтъ на место свою столицѹ да иматъ сѹдь творити и слѹжити, да оставит се стари обичаи по колико крать зватисе.

4. пѹнт: Кад се бѹде сѹдь творити, ва дань сих до времена никако столицѹ свою празнѹ неоставити, понеже неѹтворитсе цели сѹдь, и од исти сѹда поредит се конвѹзиꙗ, но до конца да бѹдеть.

5. пѹнт: Да исклѹчит се слово оно, ꙗкоже от прежде обичаи ꙗсть био, от сѹда кад се ѹстане и говорит се: биосамь рад вамь помоћи, али ови недадоше.

6. пѹнт: Ѹ дрѹгѹ собѹ на сокакѹ волꙗ кои био партаи био, да не бѹдетъ с интерешемъ, веће, ако богати ако средни, ако сиромахь био, да ожида свою правицѹ понеже чѹетсе слово сѹда, и бива грдость.

7. пѹнт: Да изберѹтсе старобиватели и разѹмни неколико госп. на призвание обштаго потребованиꙗ, од кои небѹдеть бивати конфѹзиꙗ или нашъ изгѹбитакь, а не само нам но и потомцем нашим.

8. пѹнт: Писцѹ или нотариѹсѹ вакѹпе саветникѹ достоина противъ слѹжбе диюрна да исправитсе, а пакъ нѥмѹ на време бировлеве заповеди, или сѹднега дана двапѹтъ да незове се. но од првога званꙗ да сацигѹра се на слѹжбѹ заповеднѹ, окромь магистратске заповеди, и што есте нашемѹ сѹдѹ приюдициꙗ, или противность заповеда, се ѹ тимь да не затечесе.

9. пѹнт: Такођеръ толмачь без знанꙗ бировлева никѹд да не ходить, понеже носи варошко и бировлево име на себе, находисе ѹ тимь, да се може родити волꙗ каква смѹтнꙗ.

10. пѹнт: Кишь-бировь и дрѹги слѹжители, како хаидѹци, ништа више да не ѹчине, само сѹдь и бировлева заповедь преко нихь да ходить, з битангама и с пиꙗницама држжства да не чине, пошто и с тога ѹзима се самога бирова и танача поштене.

11. пѹнт: Што е пред кимь бировомъ кои сѹдь био волꙗ комъ исвршено и протокѹловано да не поквари се

12. пѹнт: Дѹгъ от општаства да неосьталꙗмо на трагѹ, веће да се расдели што е противь кога, и да наредитсе тко бѹде кѹпити.

52.

Јосиф Ненадовић будимац пише 12 Јуна 1732 год. из Осека, где се послом бавио, свом брату Павлу митрополитском Јексарху, и вели за свога сина Петра „зактевам га ѹ Белиградѹ наместити ѹ великѹ школѹ“.

53.

Значајан протокол Сабора Будимских Срба од 28 Јуна 1732, из кога се види, какосу старешине поштовали народњу вољу, и како су се народним заклучцима покоравали.

„Дато ꙋ долнои бꙋдимскои вароши Табани сего 28 Иꙋниꙗ 1732.

Доле краю именовати и подписати са овим нашимь писаниемъ изꙗвлюемо по начинꙋ последꙋюштемꙋ; какоти ꙋ првомъ пꙋнктꙋ.

1. По опште народномъ зактеванию овога славнога народа закона грчанскаго и бивателꙗ ꙋ бꙋдимскои долнои вароши Табани, што народ зактева славни, да се имамо на време народнаго зактеванꙗ представити, не само насъ персоном, него и наши година бировине са хесапи заедно, како примана тако и походка, што преко наши рꙋкꙋ есте походило и преко наши ешкꙋта за наше бировине.

2. Ми по народномъ зактеванию насъ персономъ облигирꙋемо на време народнаго званꙗ представити са наши хесапи, кои сꙋ онога нашега времена и наше бировине бивали облигирꙋемо се опште народꙋ славномъ иоштъ болше к томꙋ потврђꙋемо нашим именми и печатми за болю нашꙋ цигꙋранцию.

(М. П.) Иосиф Николичъ.

(М. П.) Живанъ Бранковичъ,

(М. П.) Иефтимие Кнежевичъ.

(М. П.) Иоанъ Цветиновичъ.

(М. П.) Михаелъ Ивановичъ.

54.

Писмо Аћима Петровића бирова из Шошкота од 3. Августа 1732. год. по приватном послу. Данас у Шошкоту нема ни еднога Србина.

55.

Просба Будимаца опште народном Сабору, која је написана јамачно Јануара или Фебруара 1732 год. јер на полеђини овога списа стоји решење Митрополита Вићентија од 23. Марта 1732 године.

„Его всепресвѣтлаго цесарокралевскаго величаства римскаго под авгѵстнѣишею державою о христѣ собравшемѵсѧ.

Всемѵ освештенномѵ и мирскомѵ славнаго Славеносербскаго народа православномѵ саборѵ.

За понизнѣише предложеніе наше вѣдателно естъ, како мы съ помоштию божіею, съ великимъ нашимъ трѵдомъ, и иждивеніем есмо онѵ нашѵ церковъ саградили, и от времене блаженопочившаго господина патріарха, до предъ бившаго пришествіѧ къ намъ въ Бѵдимъ такожде блаженопочившаго архіепископа и Митрополита господина Моѵсеа Петровича, со всѣмъ содержаніемъ приходкима, по штастливомѵ настоѧтелствѵ, по заклетихъ церковнихъ синова отрежденныхъ по обичаю осталих варошахъ, и братіи христиѧнъ нашихъ, промененіемъ каждаго лѣта реченыхъ црковныхъ синова есмо держали: и от всѧкіѧ теготи и досады что смо терпѣли, не само от нѣкоихъ господствѵюштихъ, но и кѵрѵчкаго ребелискаго времене, за церковныѧ вешти доста скорби поднели и прѣтерпѣвали. Пакъ съ временемъ послѣ тога и торонъ, и иконостась есмо начинили, въ кои выше от тисашти флореновъ варошкихъ порціискихъ новаца издали есмо. И пакъ от церковнаго прикода есмо натрагъ ѵзели. Тогда въ пришествіи блаженопочившаго господина архіепискѵпа и митрополита Моѵсеѧ Петровича при емѵ естъ таначъ нашъ оклеветанъ нѣкои, да е церковне новце въ бечкіи трошакъ потребовао, и по таковомѵ оклеветанію, естъ блаженыи, противъ резоловао, да свѧштеници држатъ

приходъ, а насъ вничтожіюѥ, за едно времѧ пробы ради. Потомъ когда ми есмо блаженомꙋ ремонштрирали више реченне циркꙋмстанціе, и како мы позаимлене варошке новце наше, на церковныи трошакъ дате натрагъ ꙋзели, а не дрꙋгоѧчіе, какосмо оклеветани.

И смотривши его архіпастырство наше терпѣніе бывше и вѣрносты и настоѧтелство при свѧтѣи церкви, естъ от ꙋстъ нам милостиво резоловао, каде поћи бꙋде ꙋ Бечъ, да паки хоштетъ наредбꙋ дати, по четыре церковна сина всѧкаго лѣта да можемо имати, и променивати, кои церковнаго прихода строители по хесапꙋ хоштꙋтъ бити, и предъ мѣстнимъ нашимъ архіереомъ, и предъ тапачници хесапе свое давати. Понеже пакъ смертъ блаженнаго намѣреніе сицево прекратила, а паки благопꙋлꙋчнѣ дочекавшіи поставленіе отца и благодетѧ нашего.

Тако понизнѣ припадаемъ, ꙋслишите прошеніе наше молимъ и достоитесѧ по начинꙋ резолꙋціи блаженаго милостивно тако резоловате и наредити, како више разꙋмѣтсѧ, да би могли надлежаште потребное поновление и потреби, и тако по ѳете на немꙋ церковномъ покровꙋ помошти, и мѣсто ондѣ распространити, к о к е л і а м и, а то смо и давно могли ꙋчинити, обаче каде незнамо, ни что походи, ни что има, а то не само воспетꙋетъ, но конечно и христіани на цьрквꙋ давати отбіѧюсѧ. И сотимъ остаемо ожидаюштіи милостивиѧ резолꙋціи, и есмо.

Всеосвештенаго и мирскаго славнаго славеносербскаго народа православнаго сабора

Благопокорнѣишіи и послꙋшни
Ѵтиміи Кнежевичъ депꙋтиртъ во имѧ
вароши бꙋдимскіѧ Табани.

(P. S.) Аште ли би сѧ на варошъ церковныи новаца обрѣло, прохесапившисѧ, хоштемо не само обрѣтшеесѧ

но и всегда и до смерти исправити и исправлꙗти бꙋдемо, и поредъ цьркви ревновати: па квитах что обрѣштетсꙗ, взꙗтое в великои нꙋжды тогда бивши.“

На полеђини ове просбе стоји решење, које је сам митрополит Вићентије својом руком написао 23. Марта 1732 год. „резолꙋциꙗ когда придом к вами ꙋ Бꙋдимь, тогда скꙋпа сас еднимъ епискꙋпомь вашимь, бꙋдемо хесап ꙋзети од свештеника, кои сꙋ примали доходакь цьрковни. По том бꙋдемо наредили ва напредь, како се бꙋде за болше нашло цьрковне синове.

Дато ва Карловци
Марта 23. 1732. год.

Викентие Иоановичъ.

56.

Митрополит Вићентије Јовановић у свом писму од 6 Новембра 1732 пише из Београда, где је био скупљен опште народни сабор, и тражи новчане помоћи од Будимаца, јер вели без новаца у Бечу неће да потврде привилегије.

„Викентіи Божіею милостію православныи митрополитъ Бѣлиградскіи и всего народа христиіанског под властию пресветлаго римскаг императора обрѣташтагосꙗ Архипискꙋпъ, и его цесаро кралевскаго величества совѣтникъ.

Смирениіе наше пишетъ въ Богоспасемꙋю епархию Бꙋдимскꙋю и столно Белиградскꙋю въ подлежаштыꙗ вароши и села, первѣе Благо говеннѣишимъ протопопом, и свештеникомъ, такожде почтенородным господаромъ Бировомъ и Таначомъ, терговцем же и заанатліамъ, и всѣмъ всꙗкаго стата и ꙋрꙗдовленіꙗ людемъ великимъ и малимъ православнимъ христіаномъ, мѣрност нашеꙗ любезным синовомъ, да бꙋдетъ вѣдомо и въ памꙗтъ ꙋма ꙋтверждено, ꙗко по милости Божіеи бысть намь всѣмъ по милостивеиши цесарскои резолꙋціи на сеи

Генералны или ти решти нашъ обште народны саборъ совокупитися, тако и одъ ваших странахъ депутирти, по имену Малешъ Надажди из Пешти и Димитрие Михаиловичъ из Сентандрее, со полномоштною пленипотенціею послани, въ первѣе Богу исполняюштему всяческая помолившеся, и того пресятымъ именемъ, начавше Благополучнѣ вси единокупно поредъ милостиво издатыхъ со кровію нашею добіенныхъ од цесарскогъ Величастия наших правицъ крѣпко и не подвижено стояште, со понизнѣишимъ рештпектомъ есмы одговорили, и всему Благополучное или решти срећное поведѣніе было, и депутирти од васъ послатіи немолчніемъ одержими пребивали, но со плачемъ и великою жалостію поред своих правицъ стояли, ни единыя черты уступающте, тако и од васъ не безъ жалости и плача, тяготы неудобьносимая бремена, посланая предъ всѣмъ, како цесарскимъ комесаромъ, и нами суть вся назнаменованна, и не молчанію потомъ предати будемъ, но всею силою и крѣпостію настояти будемъ, како ихъ нихному цесарскому величаствию представити, на что нинѣ од всего нашего обште-народнія депутирта нареждуемъ со овыми неудобьносимими турбаціами, них цесарскому величаствиу слези точаште со раболѣпнимъ поклоненіемъ явитися и представити, како ти натуралному нашему милостивеишему оцу, кралюже и господарю, еже бы увидѣти ему на сохраненіе, да нинѣ у нужди и бѣди неизказанныя претерпѣваемъ, и потом яко нинѣ благополучнѣ начавше и совершивше Благопокорнѣ и Благоразсуднѣ одговоръ учинивше, милостъ цесарскую и од раду у бѣдостахъ нашихъ цело получити, за не милостивое сердце его рукою Божіею држаште ся, ко своему вѣрному и многими заслугами достоиных обдержимому люду своему готово естъ

обратити сꙗ, ꙋвидѣвше толикиꙗ бѣды и тѣсности. Само мои Благовѣрвіи и Христолюбивіи сины вѣдꙗште ꙗко преблагіи Богъ силою своею всꙗ соблюдаетъ, всꙗ ꙋстроꙗетъ, всꙗ обдержитъ и всакомꙋ богато давец ѥстъ, он бо Цари, Патриархи, начала и власти и всꙗ ко строению и ползѣ содѣваема ꙋстроꙗтъ, и во свꙗтѣи воли своеи содержитъ, и обрꙗштаетъ силное и крѣпкое аки неможтное, амо же хоштетъ, ꙗко рече: и быша всꙗ тои повелѣ, и создаша сꙗ Силанъ естъ, и васъ од настоꙗштиꙗ нꙋжди свободити. Само вы вси единокꙋпно и единогласно, единѣми ꙋсты и единымъ сердцемъ призовите его въ скорби своеꙗ, и избавитъ васъ; ꙋ него бо сꙋтъ возможна всꙗ, и милост неистоштима, благосклонителенъ ест сердце цесарское обратити къ вамъ, и внꙋшити обидамъ и чрезмѣрнымъ напаствованиемъ вашимъ.

Само како садъ единогласно сталисте, добрѣ станите и прочее не подвижно вѣрностъ царскꙋю исполнꙗште, од Бога чрез нихъ цесар. величстваꙗ милости чаюште, не пренебрезите малимъ имѣныꙗ подаваніемъ толика Благаꙗ, ꙗже Отцы и Праоци наши кровію своею од светлости цесарски добиша, погꙋбити; немоштно бо безъ потрошковъ ни вопити ни слова прогласити, и нꙋжно бо естъ всѣмъ вамъ овое времꙗ од насꙋштныꙗ пишти, и дневныꙗ своеꙗ одежды, ꙋимивше ꙋ овꙋю потребꙋ никимъ понꙋждаеми доброхотнѣ од всего ꙋсердіꙗ дати, коею помоштию горѣ кодъ уесарскогъ величствиꙗ двора ваши посланицы содержати се бꙋдꙋтъ.

Посмотрите согласиꙗ и ревности инныхъ народовъ, како своимъ состоꙗніемъ ꙋправлꙗюштъ и неполебимо пребиваюштъ, нештедетъ бо и кровъ свою источити приспѣюштимъ имъ оваковимъ нꙋждамъ.

Зато и ви ѹ великои тѹзѣ и бѣди сѹште, не ѹкратите сꙗ помошти, не намъ толико, елико вамъ самимъ сотворите. Сад времꙗ, воистинѹ праведно глаголю: или пасти или од сих неисказанних бѣдъ свободити сꙗ, немоштно словами ничто содѣлати, глаголет премѹдрыи Исѹсъ Сираховъ; златѹ ѹбо глаголюштѹ молчитъ всꙗкое слово, просто решти: Каде злато говори, ѹста молчетъ.

Тѣмже садъ невозбранитесꙗ садъ, не обленитесꙗ врѹћее гвоздие ковати; неотлагаите день на день но абіе таковѹю помоштъ ради саде, безъ всꙗкіꙗ крамоле Соберите времꙗ таки горѣ поћи, а нѣстъ съ чимъ. Тако и сіꙗ вашꙗ депѹтирти на сеи Саборъ посланныꙗ, тако од прежлешнꙗго карловачкаго, гдѣ кои нѣсѹтъ издали, тако и од сего Сабора приличныꙗ діѹрни нелишите, не бездѣлни бо здѣ пребиша, ниже без трошка и трѹда имъ быстъ, ꙗко да бы ѹ напредъ доброхотнѣ имѣли и од вас на слѹчившеи сеи овакои потребѣ стати и нѹжди ꙗвити, незабѹдите же и нас своего намъ богоданнаго (аште и не достоинѣ нарештисꙗ) пастирꙗ толиками безмѣрними трошками ѹ толикое долгое времꙗ немѣꙗѣвъ въ Виены, елико на толике стране и здѣ обштие домъ или Архиепискѹпскіи зиждѹште на вашѹ славѹ и велѣлепіе и поменъ вѣчныи отꙗгоштеннаго, и не подъ малыи долгъ подпадшаго, трѹждшесꙗ о васъ и о потомкахъ вашихъ, како бы во ѹставѹ и законѹ отцев преданномѹ содержали сꙗ дневе и ноштию непрестахомъ ниже престати бѹдемъ, донелиже ѹбогаꙗ моꙗ дѹша пребиваетъ въ мертвеннѣмъ тѣлеси семъ, аште естъ ми ѹмрети и дѹшѹ мою за ви положити.

Само вы крѣпцы бѹдите, и ѹ оваковои нѹжди помоштъ невозбранитесꙗ подати, ꙗко же рѣхъ; аште возхоштете од настоꙗштих бѣдъ свободити сꙗ.

Прочее Благодатъ миръ. — — — — — — — — — — — — — —

Данно въ Архіепископско Митрополитской резиденціи наше ва Белиградѣ.

Года 1732. Новембра 6-дне.

(М. П.) Викентіи Иовановичъ с. р.

57.

Извод Протокола будимског варошког српског Танача од 11. Октобра 1732 због избора народних посланика на опште народни Сабор, који је држан у Београду месеца Новембра.

„Сего 11. Новембра 1732.

Госп. варошки Бировъ, ешкути и Таначъ.
Ранко Прерадовићъ.
Александар Прерадовићъ.
Ћира Краићъ.
Лазар Живановићъ.
Степан Савићъ.
Иованъ Степићъ.
Дамнанъ Димићъ.
Ранисавъ Радковићъ.
Кота Ћебечиа.
Живанъ Ћебечиа.
Госп. Стоянъ Поповићъ.
Госп. Никола Давидовићъ.
Никола Стояновићъ.
Фила Томићъ.
Петкъ Вуиловићъ.
Петар Димић.
Ђеорђие Иеремићъ
Живко Петровићъ.
Павалъ Иовановићъ.
Ђорђие Иеремићъ.
Иованъ Милићъ.

Владиславъ Лаѹшевићъ.
Лацко Иосиповићъ.
Михаилъ Поповићъ.

Народѹ предложени Пѹнкти.

1. Кои ће се наредити на Саборъ за депѹтирта.

2. Плаћа депѹтиртѹ.

3. Госп. Епискѹпа Милостинꙗ.

4. Проигѹмна Милостинꙗ.

5. За ради дома варошка.

6. Да се нареде господари, кои ће новце пребирати, да се дѹгъ плаћа.

ДЕЛИБЕРАТО.

1. На први пѹнктъ то естъ за народно дѹгованѥ, кои ће се наредити да кѹпе, то се осталꙗ на далши, докле господари више на скѹпѹ бѹдѹ.

2. Депѹтиртъ веће нарећенъ, а плаћа хоће се ѹчинити. Кнежевичъ на данъ по 150 н. и неговъ трошакъ.

3. Господинѹ Епископѹ милостинꙗ да се одпише.

4. Проигѹмнѹ равно же да се одпише, да се потрѹди по домови поћи, и што кои мoштанъ бѹде.

5. Ради варошка дома осталꙗ се и то далше се до промотрениа ѹчинимо.

58.

Пуномоћије, које је дао својим посланицима будимски јепархијски сабор на опште народни сабор, који је држан у Београду месеца Довембра год. 1732. И о поменутом сабору још до сада нигде није споменуто. Ово пуномоћно писмо нашли смо у оба архива у Будиму и у Пешти и то подпуно равногласни.

„ПЛЕНИПОТЕНЦИА.“

Понеже его Пресветло цесарско и кралевско величаствіе, и его ꙗснеиши двор на наше опште народное

понизнеишее прошеніе, есть намъ сврхѹ издатихъ милостивнеиши резолѹциахъ нових, и допѹстилъ Саборъ општи во Белградѣ ѹ резиденціи Архиепископской и Митрополитской празновати или ти држати, и тамо исте речене резолѹціе по редѹ ѹслишати и разѹмети.

Того ради ми долѹподписати восточнаго благочестиа во Епархіи Бѹдимскои, и Столно Белградскои обретаюштих се наше народне депѹтирти или посланике, а по именѹ: Малеша Надаждіа, Димитриа Михаиловича са овомъ нашомъ Пленипотенциомъ вештшаго верованиа ради, тимъ начиномъ тамо опралѩмо илити пошилѥмо, да что годъ на истомѹ Саборѹ прилѹчило се бѹдетъ, кое поредъ закона нашего греческаго, и милостивно дароватихъ привилегиахъ подвизати и предлагати требѹемъ, она и ми за примлена хоштемо имати; неодстѹпаюћи ни еднимъ начиномъ од закона и привилегиахъ, неко закона и правицахъ нашихъ подпѹномъ, и васехъ коначно держећи, се и са васакимъ решпектомъ, васехъ понизнѣише и препокорнеише молимо се цесарскомъ и кралевскомъ величаствѹ госп. госп. намъ естественномъ милостивнеишемѹ, и его ѩснеишемѹ дворѹ, како би по истинѹ правомѹ привилегискомѹ Тенорѹ обдержани били, и ни вачемѹ ѹвреждени били, на вечитѹ и никогда изменителнѹ себе и потомке наше верностъ досадашню обвезѹемо се. Сврхѹ коего даемо овѹ нашѹ пленипотенциѹ печати наши потвержденѹ.

Дато въ Бѹдимскои долнои вароши.

Табани сего 18. Октомвра 1732.

(М. П.) Ми обретаюштих се мали и велики закона грчаскаго ва долнои бѹдимскои вароши Табани.

(М. П.) Ми Христиани велики и мали обретаюштих се ѹ вароши Свѩти Андреи.

(М. П.) Ми жители Пештански велики и мали восточние цркве гречанскаго закона Христиани сви општи.

(М. Ц.) Ми Христиани села Калаза мали и велики.

(М. П.) Ми Христиани мали и велики мѣста Помаза.

(М. П.) Ми Христиани мали и велики из села Чобанца.

59.

Сведочба значајна што је издата од београдског Танача 29. Нов. 1731 а поглавито због многих подписа најзнатнијих Београђана.

„Ми долꙋ подписати ва ꙋведеніе представлꙗемо васакомꙋ належателном сꙋдꙋ, како црковномь тако и световномь, како приходи ко нам Михаил Стоꙗнович зеть господина Иоанна Степића жителꙗ вароши бꙋдимске и намь предложио ѥсть, како он ѥште прежде ва Белиградꙋ и по осталих местех, докле самь свои пꙋт ведео, по коим постꙋпати бꙋдетъ.

Помишлꙗюћи свои последакъ, коѥ и самимь нама ѥсте познато, и како сам речени Михаилъ от ꙋсть сказꙋеть, да он цело намерение имеѥтъ от своего таста и свое пꙋнице свою венчанꙋ женꙋ извести, и са свимъ зде ва Белиград преселити се облигира се. Обаче да ѥмꙋ ни по ѥданъ начинъ не допꙋштаю, не само да он ва Белиград са женою преселит се, но и когда ꙋ Бꙋдимъ отидетъ, вазбранѥнъ ѥст к своемꙋ дрꙋгꙋ не приходити, говорећи: да онъ хоће свою женꙋ ꙋдавити, или иномъ каштигомъ трактирати, от коѥ боѥшти се да и самртъ ѥи небꙋдетъ. За коѥ онъ свои обетъ предъ нами даѥ, и ѥште са клетвою потврждꙋетъ, ѥже ли би он ва неких пꙋнктих, кои ѥсꙋ вашои архипастирской

милости от неких странах предложени, поплзнꙋл се, или ва чим год престꙋпилъ, или без прилике своего дрꙋга трактирао. Зато пакъ ми свои каꙋционъ (јемство) полажемо ради њего, да ми ва место њего одговарати бꙋдемо. За кое болше известие потписꙋемо се и нашими печати потврђꙋемо.

Ꙋ Белиградꙋ 29. Ноемвриꙗ 1732.

(М. П.) Хаџи Радивои Продановичъ.
(М. П.) Михаило Иовановичъ.
(М. П.) Стефанъ Пꙋлићь.
(М. П.) Благое Марковичъ.
(М. П.) Ѳома Мишковичъ.
(М. П.) Павалъ Димитриевичъ.
(М. П.) Стоича Поповићь.
(М. П.) Митаръ Стоꙗновичъ.
(М. П.) Милошь Божићь.
(М. П.) Никола Иоановичъ.
(М. П.) Иосивь Раиковичъ.

60.

Протокол седнице Будимског танача од 22. Јануара 1733, у коме је значајни закључак о помоћи датој на зидање цркве у Београду,

„Сего 22 Ꙗнꙋариꙗ 1733 ꙋ Табани.

Госп. варошки бировъ, ешкꙋти и таначь са остали.
Госп. Раико Прерадовичь.
Никола Дачићъ.
Ранисавъ Ратковичъ.
Влаиꙗ Ђꙋрчиꙗ.
Пеакъ Вꙋиловичь.
Иосифъ Милинъ.
Перица Милꙋтиновичь.
Лаза Живановићь.
Петаръ Дожићь.

Даниль Павловичь.
Коıа Ћебецииа.
Милованъ Иоановичь.
Михаелъ Поповичъ,
Никола Ловацъ.
Павалъ Перкатацъ.
Андреа цинтеръ.
Иоанъ МилиЋъ.
Живанъ Ћебецииа.
Младенъ Апостоловичь.
Дамианъ ДимиЋь.
Стоиша Табакъ.
Мишко ПаниЋъ.
Ђира КраиЋъ.
Фила ТомиЋь.
Владиславъ Лаѹшевичь.
Доичинъ ЦвеиЋь.
Юнко Ћебецииа.
Михаило ПоповиЋь.
Милован ПеиЋь.
Станое Ѹрошевичь.
Ђира Миланковичь,
Петко Бабинъ.
Лѹка Касапинъ.
Степанъ Савичь.
Теодоръ ЂѹриЋь.
Грѹиа РакиЋь.
Милованъ Пеичь.
Мишко ПаниЋь.
Павалъ Максимовичь.
Живко мѹмчиа.

1. Ови више писати господари бише сазвати ѹ скѹпштинѹ скѹпа заедно заради госп. нашего епискѹпа и негове обичне милостине, што се есте до сада по оби-

чаю давало, госп. а како прошле есꙋ две године, милостине нисмо дали, а веће намъ писато и неколико пꙋта за милостине.

2. Заради посланика од Белиграда госп. Стевана, што е нарећенъ од белиградские вароши попросити милостинѥ на цркви белиградскꙋ, коꙗ се почела на ново правити.

А како и препорꙋчено есте из писаниа преосвештенога госп. архи епискꙋпа и митрополита Белиградскога, да би се подаровало и попросило по народꙋ и по вароши елико од кога господара есте можштно и немꙋ посланикꙋ предати до рꙋке.

На први пꙋнкт — — — — — — — — — — — — — — — — — — —.

На дрꙋги пꙋнктъ. Оваи посланикъ каво има писаниа од господина митрополита, тако нека походи од дома, и што кои од христиꙗна вредань бꙋде могао милостинѥ дати на онꙋ светꙋ цркꙋ Белиградскꙋ, а од наше стране хоће се наредити еднога господара од наше вароши, да шнимь походе од дома до дома, и што бꙋде обрео милостинѥ, нека са оним бꙋде доволꙗнь.

2. За ради тастаменти наши, што се починю носити ꙋ градъ, и починю се кварити, што онъ болни на своемъ концꙋ заключи и ꙋреди, и по смрти его починѥ се кварити, и не обдржава се, и томꙋ ꙋзрокъ изнаходи се, да пакъ измећꙋ нась христиꙗна ово чини се, и неки починю кварити; зато како имамо милостивне цес. кр. привелегие опште народне, кое намъ и сваком заповеда се, да се тестаментъ сваки обдржава, коꙗ се сачини преко ꙋста онога болнога, и код поштени господара за сведелствовани персона. А тако и прошадше неке године, како есте потврждено пред народом овде ꙋ цркви од цесарски комесара, а и од магистратски овдешни официра за сведелство-

вало ꙋ цркви, а и од славнаго магистрата декретом магистратским потврждено, да се тастаменте не кваре, кое тестаментъ напише се од болнаго пред поштени господари засведелствовано.

Зато ови сви више писати господари единодꙋшно и договорно рекоше и заключише, да се иде ꙋ славни магистратъ, и да се говори зарадъ тестаменти, да се тестаменте не кваре, него да се обдржаваю.

61.

Тастаменат Марије Хаџи Комненове родом из Београда значајан, што спомиње неке српске манастире, којих данас нема. Написан је у Будиму 20. Фебруара 1733. год. (Стоји у свези са бр. 195 прве збирке будимских споменика.)

„Ваиме свѧтие живоначелние неразделиме троици Отца и Сина и свѧтаго Дꙋха аминъ.

Ѧ Мариѧ Хажи Комненова дашти: имаюћи ꙋ животꙋ своемꙋ 60 лета. Бꙋдꙋћи благомъ подарована болезном али ꙋ бистрои памети, зато изволих, не само от поштена варошкога танача, него и от дꙋховни како ниже потписате сазвате персоне хоће именом и печатомъ засведетелствовати, что ѧ пред нима от ꙋста моих есамъ исповедала, што мене господъ Богъ ꙋ животꙋ моемꙋ есте подаровао, а от овога моего богомъ данаго ми сиромашства, што мие Богъ подаровао, хоћꙋ за моих родителѧ: моего сародства почившега, а тако и за мою дꙋшꙋ хоћꙋ ꙋредбꙋ последꙋюштꙋ ꙋчинити и ꙋредити.

1. Имамъ мои власни новаца на предржанию код моего Ђеорђиа Николича 900 форинти.

Имамъ такожде код реченога моего Ђеорђиа едне белензꙋке от злата от 41 и по драмъ злата.

3. Бакарни ствари, калаини, што ми е по домꙋ слꙋжио, и ꙋ чемꙋ што се затекло 22 парачика калаѩ еданъ велики бакрачъ, и едан ђꙋгꙋмъ 3 сахана велики;

4. велике 4 тепсие мале и велике, 4 тенчере, 2 бачиħа поманѩ, 4 саханчиħа поманѩ.

От овога моего сиромаштва за мою дѹшѹ ѹреħѹем.

1. Господинѹ Пр. митрополитѹ за молитвѹ и милостиню 80 форинти.

2. Господинѹ нашемѹ епискѹпѹ бѹдимском 120 фор.

3. Храмѹ свѩтаго Димитриѩ осимъ овога дома церковнаго 50 форинти.

4. И овомъ храмѹ ѹ Табани еднѹ одеждѹ 100 фор.

5. Овдешнимъ свештеником, за ова имена последѹюшта ѹсапших по именѹ потписани, по еданъ саландаръ — — како ħе следети.

1. Матери моеи Марти Монахи 12 форинти·

ѩ. Моемѹ господарѹ Влаикѹ 12 форинти.

3. Сестри моеи Сари 12 форинти.

4. Моеи Поли 12 форинти.

5. И овдешнимъ свештеникомъ, кои се бѹдѹ обѹкли и са остали свештеници кои се прилѹче и обѹкѹ се 30 ф.

6. Протопопи киръ Несторѹ милостиню 34 фор.

7. Ꙋ Свѩти Андреискѹ церквѹ великѹ за мою дѹшѹ 12 форинти.

8. Також де ѹ великѹ црквѹ, за госп. моега Влаика 12 форинти.

9. Ꙋ Пештѹ за свою дѹшѹ 12 форинти.

10. Ꙋ Ковинскѹ црквѹ за свою дѹшѹ 12 фор.

11. Ꙋ Белиградскѹ црквѹ за свою дѹшѹ 12 ф.

12. Ꙋ Винчи манастирѹ за мою дѹшѹ 12 фор.

13. За мою дѹшѹ ѹ Гротскои 12 фор.

12. Томи поочимѹ ѹ Ковинъ 12.

15. Хажи Атанацкѹ овде ѹ Табань 12 фор.

16. Пѹли теткѹ ѹ Пештѹ 12 фор.

17. Ꙋицѹ Ђеорħию ѹ Ђѹръ 12. фор.

18. Матери Паѹни ѹ Иригъ 12 фор.

19. Оцѹ Комненѹ ѹ Белиградъ 12 фир.

20. Господару моему у Крушедолъ 12 фор.

21. На сиротинску страну 20.

22. Моеи Мари и Стои по 5 фор. 10 форинти.

23. Сари чамчинои 5 фор.

24. Латинкинои деци у Свети Андреи 6 фор.

25. Ꙋ Футогу сестри Касиани готово 12 фор.

26. Хажи Маринковици у Белиградъ готово 12 ф.

27. Моему Ђеорђию Николичу 150 фор.

28. Ꙋ манастиръ Ресаву за свою душу 12 фор.

29. Ꙋ Раиновацъ за свою душу 12 фор.

30. Ꙋ Столни Белиградъ оцу Комнену 12 ф.

31. Ꙋ острогонску церковъ за свою душу 12 фор.

32. И овим трима господарем, кои бише на тастаменти по 3 дуката 36 фор.

33. Нотариусу Ненадовичу, што е био дужанъ опраштам, и нему еште 4 фор.

34. Протопопи Петру у Свети Андреи 12 фор.

35. Моеи сестричини Соси Ђукиници мою ову нову ћурдию.

36. Моеи также Насти Стефановици мои нови зубунъ, и еданъ прстенъ от злата.

37. Моему господару Стоѩну у велику цркву Свети Андреи 12 фор.

А от овога бакарнога и калаинога покланѩмъ мому Ђеорђию онаи велики бакрачъ, и еданъ ћугумъ и мали онаи бакрачићъ и тепсичакъ нашоѩ цркви храму свѧтаго Димитр. проче што претиче бакарно калаино, да се за мою душу исправи, у чему се годъ што буде затекло, по дому мало много, што су судови а ово постела ѩстуци остало.

На овомъ моемъ сиромаштву и на овои моеи уредби посталѩмъ туторе мое, кои ће испралѩти за мою душу и моимъ усапшим, коимъ есамъ уредила от моего сиромаштва, да се исправи и изда от моего сиромаштва.

На то препоручуе прво на Господа Бога пакъ молимъ моего Пр. гос. гос. епискупа нашего, епискупа Будимскаго, првеишаго тутора, и начелника, и к тому аманетъ божи чинимъ и последну заветъ мою преваручуемъ, да ми ова моѧ уредба остае нспокварена него испралена, кои би почео кварити и неби обдержао, тако нека носи грехе мое от младости до мое старости, и да кодъ Господа Бога за мое грехи да ответуе, и на ове госп. кои на овои тестаменти моеи есу се прилучили, и на них препоручам туторство, кои ће послужити и преко нихъ нека се ово испралѧ и издае.

А што ми предложено у болезни моеи преко г. оца протопопа, и другн гос. кои се есу овде прилучили за г. Николу Дачића, што претендира заради неког интереса, што е остало от процеса Калаитовича за кое ѧ незнамъ нити самъ дужна, него како мои екстрактъ от славнога магистрата мене от свега онога посла есте ослободио, тако болше ће сведочити за кое азъ у болезни потврж.

(М. П.) Мариѧ Хаџи Комненова дашти.

(М. П.) Орестие Радишић.

(М. П.) Живан Бранкович.

(М. П.) Михалъ Иоановичъ.

(М. П.) Иосифъ Ненадовичъ варошки нотариусъ, кои написа сего 20. Ферфара 1733 у Табани.

(М. П.) Георьгие Николичъ.

62.

Поред овог тестамента нађена је ова цедуљица од митрополита Вићентија.

Протопоп кур Несторь да таки гледаш чьто скореише оправити еднога уздана, и верна чловека госп. владики, да ми пошлье превелеђие парию видимирану, что е при нему остала, тако и едну патенту арачлиску, что сам из Белграда му послалъ, и проча,

что при емѕ нами надлежитъ, послати за ѕтар, зашто по ходитими време есть, тако и то писмо Сент Андреиском бировѕ да дате.

Викентие Иоановичъ.

63.

Из овога списа дознаје се за декрет цесарске Администрације београдске од 27. Марта 1733 у коме се спомиње други декрет издат од Цесара 16. Фебруара 1732. у девет тачака Овај цесарски декрет управљен је био противу српских народних привилеђија. А чијим је упливом изашао овај декрет, види се из овога писма будимског танача у, ком изриком казују: молимо цес. величаство да не би послѕшало нашемѕ народѕ сѕпротнѕ Мажарскѕ господѕ, коа нашъ верни народъ ѕ цесар. величествиа опадаю.

Сего 5. Марта 1733, ѕ бѕдимскои долнои вароши Табани.

Више писатогъ датѕма нам ниже писатимъ и именоватимъ предложи нам преосв. госп. Епискѕпъ бѕдимскии копию од послата писаниа од госп. Архи-Епискѕпа и Митрополита београдског де дато (de dato) 24. Фебрѕара 1733, из коега такожде писаниа приложенѕ од декрета цесарскога и крал. величествиа копию, а равно и цес. и кр. Администрацие копию намъ нашъ преосв. госп. Епискѕпъ есте прочиталъ и обзналъ, кое есмо понизне разѕмели, равно и за они деветъ пѕнктовъ, што се гласи противъ оппте народни намъ издатих привилегиах од цесарског и кралевског Величествиа.

1. Како гласи предложена копио од цесарског декрета на четири пѕнкти ѕ првом ови деветъ пѕнктовъ да се не премено одрже.

2. Да се депѕтирти нехоће код цесарскаго двора примити, ни намъ оппте народниа тѕжба, што се

при прошломъ Саборꙋ (1732 год.) предложила; него, да се оне тꙋжбе имадꙋ предлагати код они инштанциа, на кое инштанцие есте тꙋжба предложена. И пакъ ако небꙋде се задоволно сꙋпликантомъ ведело: тако, да се онда прегласе цесарском дворꙋ, и могꙋ свое теготи предлагати.

3. Онога, што е народъ трошка и пореза законевао код цесарског двора, да се народꙋ дозволи по себе порезати, и по себе да кꙋпи, и то намъ не дозволꙋе се, тога пореза, да не чинимо, забранꙋе се.

4. Известие од цесарке Администрацие белиградске де дато 27. Марта и лета 1733 саравнꙋе се цесарскога величаства декретꙋ.

5. Копиа од деветъ пꙋнктовъ де дато 16. Февр. 1732 из Беча намъ пречатено разꙋмели.

6. Послатое писание од преосвештенога господина Митрополита кое насъ саветꙋе де дато 24. Фебрꙋара 1733 год.

Ответъ од насъ доле писати и од насъ зде прилꙋчившим се ва место свега нашега овога народа и Христиани наше Епархие бꙋдимские на оваи цесарски декретъ и на цесарскꙋ Администрацию белиградскꙋ известие, и на ови 9 пꙋнктовъ.

Ми едино дꙋшно ответкемо од насъ сваки пониизни решпектъ, како цесаркомъ декретꙋ, тако и осталимъ пꙋнктем; али ми васе конечно од нашего православиа неодстꙋпамо, од наше опште народне привилегие единога пꙋнкта нехоћемо дати ꙋкинꙋти до наше последне каплꙗ крви, него ꙋ православию живети и ꙋмрети а ꙋ свакои верности. И молимо препонизно цесарско величаствие, да не би послꙋшало нашемꙋ народꙋ сꙋпротнꙋ ма-

жарскѹ господѹ, кои нашъ верни народъ ѹ цесарскога величествиꙗ опадаю.

За ове депѹтарте и посланике од народа да се наредѹтъ, и да идѹтъ цесарском дворѹ саветѹемо, и да би господсвѹюштѹ немачкѹ господѹ новцем ѹмилостивили, кад се на ино неможе.

Копиꙗ од послате књиге ѹ Белиградъ господинѹ Митрополитѹ на цесарског и кралског Величатсвиꙗ негоўъ декретъ.

64.

Просба Игумана Пајсија са братиом Манастира Винче, којом се моли будимском таначу ради милостиње. Као што се из другога списа види, она је просба написана у месецу Марту 1732 год.

65.

Заклетву коју је положио неки Данило на поштеном таначу будимском.

Юрамент заклети на почтеном таначѹ, године 1733.

Азъ Данилъ заклинием се Богомь и светомь Троицом и од Троице едино пропетим сиромь божимь и 4 Еванђелистом Матеом, Марком, Лѹком, Иоаном и светимь ѹспениемь светие Богородици и светими Апостоли, и светими мѹченики, и светими преподобними, и праведними и васи свети Божи ѹгодѣници, ка име: Ова 2 прстена Θодорева, ако и Данилъ бѹдемъ нихѹ ѹзео с рѹкѹ, или ти ѹ катрѹ бацио, или ти ѹ водѹ бацио, или ти ѹ землю ѹкопао, или ти коме дао, или ти продао, или ти моега срама радѹ, или ти стида непоповедамь, и моемѹ знаню да есть, окромѣ што сам очима видио на нихѹ о рѹкахъ: Да ме сатре света Троица, и да

покаже неверство, заклинюемь се и узимамъ на мою душу, и тако велимъ, да господь Богъ чудо покаже.

66.

Оригинално нарећење свеколиког народа у Будиму због рачуна, који су имали положити прећашњи Бирови и Таначници пред народомъ.

Сего 7. Юнию 1733. Предъ госп. варошким биробомъ Раиkомъ Прерадовићемъ и целомъ тапачу, и предъ 24 господара нарећена од народа.

Предложи господар Никола Давидовићъ од народа единодушни народни вотумъ, рад ови варошки Хесапа, и исповеди, да народъ зактева, да остаю Хесапи, по комесарском хесапу, како комесари, што су иснашли, и што се наконъ постигло, или да плаћа, или да се моли народу и господаромъ, или да се опрашта, или да се плаћа, на што се намоле народу; пошто како извићава се, да никако не може се са хесапомъ на краи изићи, зашто е замућено и заплетено и неможе се нигда избистрити.

Зато оваи господар Живко Ратковичъ стари таначникъ, видевши толику народну дангубу, што се дангуби и време у залудъ препроводе хесапа истраживаюћи, а не може се изићи на краи, зато моли се народу, да би единъ кратъ самирило и помирило се и од свию неслога народни, да се самири и помири, и да се остане од ови хесапа, да се не дангуби. Зато од своје стране покланя своје волно оно, што му е варош и народъ дужни, то осталя и покланя 30 фор.
Госп. Живко Ратковичь покланя . . . . 30 фор.

Доконание народно рад хесапа.

Доконание народно сицево есте, како народ поред своје правде извићава, да се хесапи варошки велико

есꙋ замꙋђени и заплетени и не може се никогда са хесапи изиђи се на краи, кроз кое народ толико времена есте дангꙋбио и вꙋеме ꙋ залꙋдъ пролазило, а хесапи варошки немогꙋ се избистрити, а ꙋзрокъ томꙋ есꙋ били они бивши бирови, кои невредно есꙋ свое хесапе држали, а толикꙋ плаћꙋ ꙋзимали, и не могꙋ садъ свое хесапе да пред народомъ чисто и бистро да издадꙋ. Зато Народ налаже овим господаромъ бившимъ Бировомъ ради мира народнаго са своимъ хесапима за свое бировине ни сꙋ бистро ходили, а толикꙋ плаћꙋ ꙋзимали; тако нека сваки од свое оне плаће, кою сꙋ ꙋзимали од народа, нека сад помогнꙋ народꙋ ꙋ помоћъ ꙋ дꙋгъ по 150 фор.; ако ли нехотели ови господари бꙋдꙋ овога народнога доконания обдржати, тако хоће народ цело држати се комесарскога хесапа, а к томꙋ иоштъ више хоће народ истраживати свою дангꙋбꙋ; ако ли ови господари бꙋдꙋ обдержали оно горне народно доконание, нека им е остало просто.

67.

Како се народна старешине покоравали народу, види се из овога писма, што се у њему именовани од себе дали 3. Јуна 1733 год. Овај спис стоји у свези са оним, од 28. Јуна 1733 године.

Народно обештание.

Ми доле краю именовати и подписати са овимъ нашимъ писаньıемъ обзнанꙋемо свакомъ, и обештавамо се сви едино дꙋшно опште по именꙋ и по редꙋ пописати а на ,оваи начинъ, ꙋ првомъ пꙋнктꙋ а са таначници заедно.

Прво.

Обештавамо се, да кад насъ зовне господар варошки бировъ, са таначници за варошко дело и на

општи неки договоръ, и каже намъ време и урећени сахатъ, да имамо парировати, (послушати) на првое звание и на уречено време. безъ сваке екскузацие и одговора да имамо доћи; међу тимъ, ако би коме се болестъ прилучила, или маѓистратска заповед била, или веселѥ у кога се буде прилучило, или каково велико дело буде се припатило, у кога безъ коега немоштно кому достићи на званѥ бировско. Зато ми едино душно обештавамо се, да хоћемо доћи и прегласити се код г. варошкога бирова, ако би се кому припетило каково дело, да не може доћи на званѥ, ако ли би кои не дошао на званѥ бировско и на уречепо време, или било на хесапъ варошки да се дође, или било на други опште народни договоръ.

Тако подписуемо се под штрофъ полъ талира да платимо на свако званѥ кад недођемо, окромъ допуштениꙗ госп. варошкога бирова.

За кое и болие ми едино душно и поднисуемо се нашими именми и печатми за болше верование.

(М. П.) Варошки Бировъ Раико Прерадовичъ.

Ешкути и таначъ закона грчаскаго.

Сего 3. Юниꙗ 1733 у Будиму.

Ови господари да имаду долазити на хесапъ варошки: кои не дође штрофъ по еданъ талиръ.

Никола Давидовичъ с. р.
Петар Димичъ с. р.
(М. П.) Никола Стоꙗновичъ с. р.
Ђорђие Иеремичъ с. р.
(†) Павалъ Иовановичъ.
Иованъ Милићъ с. р.
Степанъ Савићъ с. р.
Степанъ Марковичъ с. р.
Ранисав Ратковичъ с. р.
Владиславъ Лаушевичъ с. р.

(†) Пеакъ Вѵиловичъ.
Михаилъ Поповичъ с. р.
Хажи Иван Дамнановичъ с. р.
Григорие Поповичъ с. р.
Ђѵра Краиђъ с. р.
Иован Степиђъ с. р.
Иосифъ Милинковиђъ с. р.
Васа Савиђъ с. р.
(†) Лаза Живановичъ.
Петаръ Драгѵтиновичь с. р.
Дмитаръ Баиђ с. р.
Мишко Паниђъ с. р.
Коѧ Ђебечиѧ с. р.
(†) Живанъ Ђебечиѧ.

68.

Значајно писмо Хаџи Јована Дамњановића будимског таначника од 24. Маја 1733, у коме се огледа стање наших школа у Угарској.

Племенито избраном господарѵ Бировѵ са остали господари општега народа. Знано творимо поштеномъ таначѵ, како ѧ Хаџи Иованъ просимъ, да би послѵшали и не завидели, по зарадъ школе или мештера, да е прво мое прошение од господина владике извествѵемъ вамъ. Прво, каде самъ био ѵ Бечѵ, отишао самъ господинѵ Митрополитѵ Виђентию благословениѧ рад с моимъ дететомъ, и ѵпита ме господинъ, где то твое дете ѵчи, реко ѧ: „ѵчи се ѵ Ђѵрѵ ѵ Лѵторана таде рече господинъ: зашто, коим га млекомъ запоишъ од онога ђе и пити. И тад ѧ реко: господине свѵда есте поставили школе и ѵчителе, а ѵ насъ тога неима, него развалено и ѵбаталено.

Тогда господинъ рече: не налазимь лепшега места за школе, него ѕ Бѕдимѕ прилика есте; ако би Марићевићъ продао кѕћѕ, то би била школа добра и словенска и латинска. То е моꙗ прва реч била ѕ Бечѕ.

И паки дрѕго, по заради ваде (плате) мештера, како есте био з Даниломъ, и Данило остави; а онъ оста самъ. Црковне слѕжбе доста, или ће звонити, или на опелѕ или Мрца пратити, или и дрѕгие потреба има доста. Неки пѕтъ видео самъ и женѕ остави да нагледа децѕ. Люди се почеше тѕжити еданъ дрѕгомъ да деце слабо ѕче, еднимъ и по месецъ дана ненапише негово ѕчение, само да се не скитаю по сокаци.

Како и сами видите, с Ꙗбане, од Бачке и од Влашке и ини страна деца рад ѕчениꙗ долазе, а ѕ насъ незна ни повечерне очатети. Того ради, есѕ се и господари сами тѕжили госп. владики, каде овде дође на Влаю.

Прежде овде ѕчио е Пахомие игѕменъ само српъски, паки од нега има негови ѕченика: владике, протопопа, свештеника, а и господара трьговаца изашло.

Него само есамъ говорио код господина, како се люди тѕже и кои ми имамо децѕ, да би госп. владика нашао доброга ѕчителꙗ, ако би и за 200 фор. био, што не би постигло од дискоса. Ꙗ самъ рекао: пошао би по господари искати и трѕдио би се о томъ.

Прежде доке попа Василие ѕчио децѕ есѕ господари нагледали мало кои данъ, како се ѕче, и како школа стои, ние право код наше вароши и господара да наши деца по дрѕги места ѕче се добромъ ѕчителю неби жалио плаћати по 10 фор. самъ. А за Перишановића ни самъ ни помислио, пити га самъ законевао; него поред дрѕги како се тѕже, и сами господари есѕ се тѕжили код госп. владике на Влаино ѕчение. Ꙗ би

радь био, да би имали ѹчителѩ, што би и од дрѹги места ка намь приходили, а не ми пашѹ децѹ давати по дрѹги вароша; и школа есте фѹндаментъ црковне регѹле и красоте са школомъ и са ѹчениемъ црква се краси.

Што сам говорио, ни самъ никаква злѧ ѹ томь зактевао. Молим да ме простите, зато сагреши како чловекъ.

1733 Маиѩ 24. дань
ѹ Табани.

69.

О уједињењу мохачког среза са будимском јепархијом, расписом јавља доњем крају јепархије владика Василије Димитријевић год. 1733, које у изводу гласи.

„1733. По долнѥ стране.“

Смѣрение наше пишет ва богохранима и богом покривена места ѥпархие наше благоговеиннимъ свештѣнникомъ, такожде благоверним и христолюливим кнезем Ешкѹтомъ, трговцемъ и занатлиамъ, землѥделцемъ, општимъ и прочимъ христианомъ великимъ и маншимъ синомъ и отрасломъ свѩтие васточние, апостолиске и еросалимские матере цркве, васпитаннимъ слачаишимъ медомъ законна ѥѥ, милостъ, мир, са радостию да ѹмножит се, всемъ вамъ от господа Бога вседржителѩ.

По сихъ вем, да ѹже известно естъ, христолюбиамъ вашимъ, како по милостіи божиеи саѹзволѥнием же преосвештѣннеишаго господина архиепискѹпа и митрополита нашего, и прочегь дѹховнаго сасловиа, потврждением же его прѣсветлаго и непобедимеишега песаро кралѥвскаго величаства; таѩ страна алити пределъ васъ до Драви, савакѹплѥ и ѹединѥнъ к семѹ бѹдимскомъ, по древнѥмъ обичаю, ва еже бити

единеи юпархіи, намъ же бити пастиру юпископу, синолепиамъ вашимъ.

Сего ради велико желание имехомъ сами собою проити и посетити и сагледати всехъ васъ, купно же и поучитити къ пути спасителномъ, якоже, и невое врѣме тамо ва Сечую пребихомъ; но слишахъ скудность плодовъ землних прошадшега лета, а и теготи иние не малие на васъ налагаемие по всех дни: И за сие не хотехомъ за нинѣ досаждение творити —

— — — — — —

70.

Списак ђака српске школе у Будиму 1784.

„Колико у кога господара има деце."

1. дете господара Хаџи Ћире (Краиња).
1. „ „ Иосифа Иорговића.
1. „ „ Живоина.
1. „ „ Ѳоме Ивановића.
1. „ „ Алексе аднаћа.
2. „ „ Николе Малића.
1. дете госпође Петре Павлове.
2. „ „ Алке (Олге) Готованове.
1. дете господара Владислава абаџие.
1. „ „ Иована Месароша.
1. „ „ Ђурђа Месароша.
1. „ „ Косте Чизмеџие.
1. „ „ Боже.
2. „ госпође Величкове кћери.
1. господара Стевана Аранитовића.
3. „ Петра Велковића.
1. „ Павле Марчићевића.
1. „ Никола Бидића.
1. „ Стояна Вурманлие.

1. дете Хаџи Андрђе.
3. деце господара Миие.
1. дете Стевана Еладића.
1. „ Михаило Сѵботиновића.
1. „ Ианка Грка.
1. дете Симе Моисиловића.
1. „ господара Стевана Нерића.
1. „ Иосима Богоевића.
1. „ Васинице Ѹдове.
1. „ Маноила Грка.
1. „ Свирчевице Ѹдове.
1. „ Димчинице Ѹдове.
1. „ Мате Кѵкавичића.
1. „ Артемиа Протића.
1. „ Ѩкова Аизира.
1. „ Бошка Капамаџие.
1. „ Попа Иосифа.
1. „ Попа Игната.
2. „ Попа Симеона.
1. „ Томе ћѵрчие.
1. „ Симе Ђѵришића.
1. „ Стоѩна Иџковића.
1. „ Аћима Лађара.
1. „ Васе Чисмеџие.
1. „ Габора Ерића.
2. „ Павла Чопоровића.
1. „ Адама Говедара.
1. „ Завишинице Ѹдове.
1. „ Блаже Табака.
1. „ Мирчино.
1. „ Покоинога ћирка.
1. „ Ѹидѵрагинице Ѹдове.
1. „ Иованна Белића.
1. „ Лацка Абаџие.

1. дете Господара Блаже Гаданичара.
1. „ Петра Жижића.
1. „ Петра Црвенперковића.
1. „ Иована Ћеливановића.
1. „ Ѩвка Васића.
1. „ Покоинога Дижипете.

71.

Просба неког капетана из војере Крајне, којом моли опште народног секретара и народног заступника у Бечу Јосифа Јамбрековића, да својим упливом поради код дворске војне канцеларије, како би он (писац) постао Обркапетаном, вадове Обркапетаније великоварадске. Ова просба написана је године 1734.

Благо и племенитородни госп. Ѩмрековичъ, мене же госп. патронъ и добра желателъ преѵсрдни.

Са симъ моимъ препонизним малимъ писаниемъ изволих нагледати племенитородие ваше гос. предлагаюћи мое прошение, како единъ кратъ есамъ билъ код в. гос. а не давно, а може бити да и ведомости имате, и есмо се кое о чимъ разговарали; и тако ѹ дишкѹрсѹ споменѹлисѧ, да ако би кад време дошло што проситисе код в. племенитородиа, любо зашто да ми хоштете приателовати и патронъ бити, како и досле что есте ми патронисали. За кое сад мислимъ да се време намъ есте ѹлѹчило код в. гос. просити се, да би приѧтеловали ва овомъ моемъ прошении, како есте и хоштете бити патрони мои вечито и незаборавлѥни. А мое прошение сицево есте.

Прошѹ прьво ѹ Господа Бога пакъ код в. п. гос. да како есте сад остала Вадова оберъ капетаниа Велико-варадска ѹ которои билъ госп. Томасъ Еремичъ оберъ капетаномъ, и како есмо разѹмели, да они есте починѹлъ, и от овога свѣта пошао, и тако за ово време онаи диштриктъ есте вадовъ и не

има от воинствени своего капитана нити оберъ капитана поглавара. За то препонизне молю и прошв како моего патрона и господна, ако би Господъ Богъ намъ бвде таковв среѣв подаровао, и титвлв оне да би се могалъ сподобити, и наместникомъ неговимъ онде остати с божиомъ спомоштию, и са вашимъ трвдомъ и приателствомъ, а поред вредни заслвжени мои правицъ из котори приложени оригиналъ атестациах хоѣете болше развмети.

Зато молю госп. патрона моего бвдитими в томъ патрони и приателюите ми от с тране крепког всрдиа вашего, и о томъ моемъ прошени приателски потрвдитесе, да би Господъ Богъ дао сподобите се прошениа моего. А в. племениalthтородиа трвдъ хоштемъ задоволно испвнити, и вчинити што бвдете законтевали. А како развмеемъ да и гос. оберштеръ тамо в Бечв есте: тако молим вразвмеите, и поред тога поташтите се, како болше в томъ извештени есте; а само до две неделе дана, хоштв персоном и са свиким моимъ двжним решпектомъ подварити код вашега госп. и племенитородиа и по начин ширше от встъ хоштем просити се и молити се, с коимъ препорвчвюѣи се остаемъ понизни и остаю чекаютъ милостивнаго Савета.

72.

Гроф Никола Зичи спахија Сентандрејски моли владику Василија Димитријевића, да таначника Сентандрејског Ђорђа Арадију ослободи од дуовне казне „одлучења од цркве и обреда црквених.“ Ово је писмо написано у Сентандреји год. 1734.

Reverendissime Domine Eppiscope, mihi Colendissime.

Qualiternam Georgius Arady Incola et Juratus oppidi mei Szent-Endre, certum sui ritus sacerdotem, aliquot ictibus indebite excipiendo in Ecclesiam deliquerit, apri-

me Reverendissimae Dominationi Vestr. Constabit. Et quantumuis actum hunc Ego nullatenus prorsus approbem, cum tamen jam á longo tempore á Commercio aliorum prohibitus et excommunicatus existens per hoc diuturniores jam poenas patiatur, sed et ipsemet errorem hunc suum á se commissum ultronee quoque reccognoscat, et detestetur, justum est, ut et Reurendissima Dominatio Vestra poenitentem, et ad se reuersum in gremium Ecclesiae recipiat, dum eum paterno animo ad Exemplum Christi, qui in quacunque hora ingemuerint, et Conversi fuerint, Peccatores exauditurum se appromissit, Complectatur, et Consoletur. Intuitu cujus Ego paritcr reurendissimam Domin. Vestram honorifice interpello, et rogo, quatenus poenitenti veniam dare, et Veluti quotidie á Deo debita nobis nostra dimitti, in Pater noster desideramus, et Vicissim debitoribus nostris, dimittenda appromittimus, eidem debitum seu delictum hoc Condonare, taliterque á tanto tempore Conturbatum eius Animum, et inquietudine fluctuantem Conscientiam ad portum. quietis perducere et in Sinum Paterni Affectus recipere dignetur : Gratum et mihi opus Reverendissima Domin. Vestr. per id exhibitura. Caeterum sum nuper respectu obtigatorialium Literarum Panaotae Popovics Conthoralis — Panna nominatae, prae manibus Rendissimae Dom. Vestrae existentium, desiderati permodo titul. Dom. Vestram 50 fl. tanquam pium Legatum depositi, et per Rever. Dom. Vestram levati habeantur miror Sane, quod easdem obligatoriales Literas ad hucdum sub praetextu plane illegali Rendssma Dao Vestra extradare nolit, ubi tamen sciendum est, quod hujusmodi factum et Contra Leges sit, et Juribus meis Summe praejudiciosum.

A Cujus Ulteriori declaratione dum prescindo Spero, quod Rndssa Dao Vestra tum in hoc, tum et aliis Occasionibus amicitiae meae — hactenus testatae erit

memor, et praememoratus Obligatoriales mihi transmittere, per harum Exhibitorem non gravabitur. Ego vero Ultronee quoque omni data Occasione testatu reddere Volo, quod sim, qui etiam manero Cupio.

Reverendissimae Dominationis Vestrae.

Amicus Sincerus et Servus
Semper paratissimus.
Comes Nikolaus Zichy m. p.

73.

Митрополит Вићентије шиље Будимцима по њиховој молби учитеља Максима Суворова родом из Москве, кога је цар руски Петар I. послао по молби народа Србског. Овај Суворов донео је собом 400 буквара и 100 граматика словенских. И онда су престале крушкове дашчице по нашим школама. О истом Суворову говори наш историк архимандрит J. Рајић на стр. 116. своје рукописне књиге: „точное изображеніе катихисма,“ коју је написао 1793. год. Поменуто писмо митрополита Вићентија гласи овако:

Благородніи господие опште вароши бꙋдимски намъ в дꙋсѣ свѧтѣм сини любезніи.

Наше опште из бꙋдима писатое писаніе сего настоиштаго 17-го есмо пріимили и что дотичетсѧ Ради г-на ꙋчителѧ Максима Сꙋворова, пожеланію и прошению вашемꙋ мы бꙋдемъ настоѧти и с нимъ ꙋговорити, да онъ и од васъ останет ради обꙋчениѧ дѣтеи; само ви гледаите, како бы онъ с вами контентирали, и за нѣ времене неимамъ с нимъ разговорити се, по симъ праздницѣ, егда време ꙋлꙋчимъ, бꙋдемъ его ꙋтврдити, и онъ на инꙋю странꙋ непоидетъ но при васъ за ꙋчителѧ остатисѧ бꙋдетъ. Со симъ вамъ сеи радостныи праздници рождества хрістова честитамъ, а из обштаго писма ширше ꙋслышите, призна васъ обште наше Архіеріиское Благословеніе присилаѧште пребываем благородствах ваших ꙋсрдныи обоих благъ желателъ.

Смиреніи Митроп. бѣлградски и в сего народа Архіеп и его цес.велич. совѣтникъ из Вѣныи Дек. 21.-га год. 1734.

Викентіи Иовановичъ с. р.

(P. S.) протопопъ тое писание вредное на праздник да очитаетъ.

74.

Стојко Јовановић пише 9. Јануара 1734 из Београда будимском бирову Рајку Прерадовићу, и жали се противу бѹдимског трговца Николе Дачића и Димче Недељковића због трговачких рачуна.

75.

Писмо неког Христе Јовановића из Београда писано 10. Јануара 1734 будимском грађанинѹ Ђорђу Николићу због трговачких послова.

76.

Јанаћ Моско Мајор Илирско-расцијанске регименте јавља, да је „по високој милости“ ћесаревој“ одобрена хусарска регимента „православнаıа, регуларнаıа илирическа“ у којој ће сви официри бити Срби, осем „Оберштера и Оберлајтинанта“. А за протектора исте регименте наименован је био сам Митрополит.

Пре свега треба знати, да е іошъ 1734-те год. Магнѹсъ Готлобъ одъ Хелдорфъ ц. к. Пѹковник ѹ споразѹмѣнію са Арх. и Митр. Викентиемъ Иовановићемъ ради нове тако назване Српско-народне регименте кодъ ц. к. двора дозволенѣ ѹ томъ смислѹ израдио, да поменѹтѹ региментѹ о свом трошкѹ подигнѹти, може. — При овои регименти изъ наипре была сѹ два Немца предречени обристъ Готлобъ, и еданъ обристлеитенант

а поредъ овои бıо е и еданъ Србинъ, као обриствахтмеистеръ или маıоръ по имену Ианаћъ Моско, кои е паравно с првима такођеръ у договору бивши савъ теретъ — ради скупланıа српски воıака за ову народну регименту нуждни — на себе пріимио, и ево шта пише исти Моско, у смотренıю ове регименте из Беча 5. Окт. 1734-те год. Пештанскимъ, Будимскимъ и Сентъ Андреискимъ Срблѣмь.

Честнимъ и поштенороднимъ господ. находештимъ ва кралиевомъ месте въ Пеште во Табани такожде ва Свети Андреи веледраго поздравление всемъ општимъ.

Свим последнием писанием обıавлıаю вашимъ Благородиамъ, како естъ намъ много летное ћесаро кралıевское величаство милостъ сатворило, да будетъ 1. регимента православна христиıанскаıа регуларнаıа ıакоже и раитар і републике, и хоштетъ бити вечита слава дондеже царства ихъ и пребудетъ, непоколебимо. Сиıа наша регимента великаıа милост. и почастъ нашему православному народу. Но азь самъ есамъ сию теготу на себе примио, да будетъ цела регемента, кроме две персоне обрштера и обрштлаитмана, котори сутъ, ходатаи и настоıателие были, и привилегие регементске добили, и по смрти ихъ да аванчирую наши по реду, ıакоже начелници такожде и прочи, да развишуют се на официю, како би възмогли и вишею официю одъ нашега парода имети, ıакоже и сие две вишереченне персоне. Того ради да гледамо ради нашега добра по богу да вазмогнемо родъ нашъ понизни, да би се могла паки ıакоже изъ првлıа времена, что ест било понеже естъ добра вештъ, регемента и почестъ хоште иматъ весъ народъ, и хоштутъ такожде плаћу имети добру, и официю кавалерскую вси официри. Аште ли пакъ ми нехоштемъ бити, то бdevemо остати изгублени конaчно, пониеже многи грофови такожде и барони жела-

ютъ да бȣдȣт официри ȣ нашои регементи, и обешта-
ютъ по 600 фор. Но азъ есамъ протиштоталъ предъ хофъ-криксъ-ротомъ, и есамъ рекао, кадъ ест насъ вазвишеное кралиевское величаство помиловало даимамо и ми 1. региментȣ вси Грецирити іллирики. — Такожде хоштемо, да одъ нашега православнога народа весъ образъ официри бȣдȣ, и на то есȣ намъ одговорили и заповедъ цесарска естъ тако, ако неимате вредни и достоини люди, естъ подобно да примите такове грофове за официре, и азъ есамъ па то одговорилъ, не само да за 1. региментȣ има но и за десетъ регементи може бити ȣ нашемȣ народȣ достоини официра. Сего ради изъвествȣю вамъ, да знате, да се преготовите такови поштенородни госп. за службȣ цесарскȣю, да вазвисимо понижени родъ нашъ, понеже садъ естъ време томȣ, а после тога аште би смо и много потрошили никаквȣю ползȣ имети бȣдемо. Но садъ намъ подобаетъ ходатаиомъ бити, ѩкоже после насъ будȣштаѩ времена котори бȣдȣтъ, да благодарствȣютъ. И днесъ есамъ последнȣю аȣденцию примио отъ вазвишенаго Ћесара кралиевскаго величствиѩ такожде и отъ цесаревне, и отъ обе две принцезе, и заȣтра божию помоштию походȣ въ кȣпе с декретима мне издатимъ и са всеми надлежештими, и тако да бȣдетъ всемъ изъвестно котори би радъ хотелъ послȣжити Ћесаро кралевскомȣ величаствȣ, то ихъ дозотовите, а потом когда видетъ сию регементȣ, и бȣдетъ почасна, а може бiти на потребȣ отъ нашега народа. Сiимъ Преварȣчаемо вашимъ благородиамъ.

Дато ȣ Бечȣ Октомврию 5.
1734. год.

Повизни на слȣжбi
Ианаћъ Моско с р.

77.

Митрополит београдски Вићентије Јовановић пише из Беча 8. Јануара 1735. будимском владици Василији Димитријевићу, говорећи о конфузији између народа и свећеника.

„Благолюбезнеиши господинъ епискѹпъ намъ любазнаиши.

Ваше из Сентандреи текѹшта 7 дань писати примих за квартир маистора лажѹ, и отацъ мѹ е такав бил, но регимента паде на наше, кои може и новаца има, а обрьстерь ништа не има, те се бою, да се нами единя не ожегѹ тешко: а ми веће, что би би, они навалише и волѧ их да бѹде. Ѧ противно ни говорити ни творити несмемь. За безделнога Ѧмбрековића ни ваш ни наш, вѹци га враже кѹд знаш. Али, да ми ва скоре нестигли, било би и мене и тебе и свима горе него садъ немѹ.

Дело опште надежда добра, да есть и ва скоре ѹповаю минестериѧ држати се хоће, за што самъ господинъ грофъ Кифенхилерь юче царскимъ величаствомъ говорилъ, да не добро више митрополита зде задржавати, но ѹ народъ оправати. И Богъ донесе баш садь на помоћь, и Манагетии ѹ ови часъ дасмо концептъ, на кои начынъ експедицию законевамо.

Сад намъ новци наипотребнеиши сѹ. Вамъ писахомъ, что од вашего епискѹпата рештанцие нарећено, да пошлете, и неотписасте, а камоли посласте. А сад паки пишѹ, да коимъ годъ начиномъ знате ѹзаимити, или свое дати 2000 фор. пошлите что скорие. А кад се састанемо, сваком ће се свои талъ по правди наредити, а что више даль, то ће се повратити.

Како и прочимъ писахъ тимь образомь и ѹповаю примити, а ви сте наиближе, ѹповаю наипре примити. И без политике гледаите те нађите и пошлите; зашто што би, издадо, и что ѹзаими и то пропаде, а веће ѧ

на мене више нигде немогꙋ наћи, а лашне сваки помало на се нађе. Ако ли тако не сатворите, нека вас Богь пита, да тога ради садашна срећна дела пресекꙋ се и оставе, за што казао сию експедицию примимо, аште Богъ даеть поредь нашего предложениꙗ и концептъ, те милость бисть и експедира се, то таки неприестати треба, но за десетки треба дрꙋгꙋ инштанцию дати, и секретара оставити ꙋргирати, а ми тамо са експедициомь поћи. И тако ꙋповаю, и то бꙋде напридовати, тако сами врьховни говореть, а треба да се намъ конфꙋзиꙗ меѓꙋ клеромъ и народомъ конацъ ꙋзме, и досађивати тꙋжбе дворꙋ небꙋдꙋ. Тако сами за право находе и та препорꙋчаюште от вас имати остаю. М. препорꙋчень.

Ва Бечꙋ 8ог Генфара (Јануара).

1735. год.

Викентiи Иоановичъ.

78.

Будимци у свом писму од 22. Јануара 1735. жале се мајору „Илириско-расцијанске регименте Јовану Москову противу његових катана.

„Племенитородни госп. обрштъ-вохт-маисторъ и маиор славне високо вазвишене регименте Илiирико-расцiꙗнске, намже гос. доброжелателъ.

По дꙋжности нашеи есте првои инштанции ꙗвити, што се вчера припатило ꙋ вароши пополꙋдне ꙋ 5 сахата отъ ваши катана, што сꙋ се из помеђꙋ себе повадили и кавгꙋ ꙋчинили, и великꙋ лармꙋ ꙋ вароши есꙋ ꙋчинили, да нисмо бранили, могла е некоꙗ несрећа бити из међꙋ нихъ. Зато молимо в. госп. ꙋдостоите се вашимь катанама заповедати, да идꙋ из вароши сваки на свои квартиръ, гди комꙋ квартиръ есте ꙋређенъ, да се коꙗ несрећа неприпати отъ катана са варошани, а доста

чине катане коегди досадꙋ нашимъ варошаномъ по вароши, али ми за свашто нехоћемо досаћивати, зашто видимо, да доста и ваше господство трпите. Него молимо заповедати катанама, нека идꙋ сваки на свои квартиръ, да би се коꙗ несрећа неприпатила, како есте и заповедато, да се катане ꙋ вароши нашои не находе, а докле се годъ катане ꙋ вароши находе, ми нећемо бити мирни отъ катана, него нека катане идꙋ на свои квартиръ; аколи катане небꙋдꙋиз вароши на свои квартиръ отишли, тако ми хоћемо се ꙗвити и дрꙋгои инштанции, кои хоћею нима заповедити, да они идꙋ на квартиръ свои. Свршꙋюћи остаемо.

Госп. обрштъ вокт-маисторꙋ и маиорꙋ.

Дато ꙋ Бꙋдимꙋ сего 22. Ꙗнꙋара
1735. год.

Варошки бировъ ешкꙋти и
Таначъ.

79.

Важно писмо митрополита Вићентија од 25. Јануара 1735. из Беча писано владици будимском Василију, из кога се дознаје 1. за устројство „Илирско-расцијанске регименте.“ 2. за отношај митрополита према владикама. 3. За крађу неког архимандрита Андрије, и 4. За посве скандалозан живот калуђера већ и у то доба. Поменуто писмо по оригиналу гласи овако:

„Благолюбезнѣишіи господинъ епискꙋпъ, нам любезнѣишіи.

Ваше из Сентандрее настоꙗштаго 17. писатое писаніе воспримихомъ и первѣе что за обрштера и квартир-маистора иллирическіꙗ регементи пишете, зато видећи два зла, избрахомъ едно менше, и ꙋчинисмо, да бы сиромаши наши, комꙋ се свезали, непропали, како болше хоћете разꙋмѣти из контракта са обрштеромъ ꙋчиненаго, коего госп. Раико послалъ въ Бꙋдимъ къ своемꙋ

братꙋ, и заповѣдилъ, да вамъ покажетъ, и ви сотимъ наше да информирꙋете, да радетъ, что би скорие могла регимента ꙋ штонтъ недоведется, бо꙼ти се треба да хофъ криксроть дрꙋгимъ начиномъ некрене да из тога ничто небꙋдетъ. И тако обрштера не би намъ жаль было, зашто е и заслꙋжиль, ни нашихъ сиромаховъ, а савише срамота, и веħа нигда народнꙗ регимента не бы се резоловала. Зато да бы ваше братство съпрочіими благоразꙋмними нашими договорили се, да регимента въ цѣлости останетъ, ако би обрштера врагъ и однель и да на народъ останетъ. А ми сꙋтра ꙋмислихомъ хофкриксротꙋ меморіалъ со ексꙗꙋзаціомъ предложити с контрактомь междꙋ нами и обрштеромъ ꙋчиненымъ и с леферантовимъ контрактомъ, гдѣ сꙋ се наши подвезали, за лиферꙋнгъ скꙋпа со обрштеромъ, аште бы стваръ до термина совершитисꙗ не могла, да бы нашимъ зазрѣніе и немилостъ неприписаласꙗ, но ономꙋ коѥ именемь нашимъ и народнимъ цес. велич. облигирал се и проч:

Что же за обште дѣло, ексꙗꙋзиратесꙗ и невредни вмѣнѥетесѥ помоштъ послати мало болшіи, и от дрꙋгих отвѣтъ имамъ; а что да се твори, кадъ сатана в наиболше времѥ тако запечатих от свое среħе о напредка, а ми что да ꙋчинимъ праздними рꙋками, аште и среħныи се пꙋтъ отворилъ от нꙋжди свободитиꙗ чесерице пошти неможемъ до конца ожидамъ, но творити хоште докле можемъ а кадъ невозмогꙋ, а миħемо оставити и истиннꙋ сказати, пакъ и ти во своꙗ си; а Богъ кривца нека пита. А что мꙗ имате неистинно вописꙋете, да мы васъ овако имамъ, и то Богъ сꙋдцевѣдацъ знаетъ, а ми васъ имамо како и прочꙋ братию Архиерее, а ви како насъ имали сте и имате, тако сте намъ и показали ꙋстменно прѣдь целомъ пꙋбликамъ, и плювали више себе, кое на васъ падало; а ми христианскꙋ дꙋшꙋ в себѣ имѣю-

ште терпѣнию се подложихомъ и на Бога надеждꙋ возложихомъ.

А что о бѣдномъ, како по истиннѣ бѣдномъ, 'али не от насъ, него от самога себе Архимандрита Андрее пишете, и молите, за кое мы сами собою ꙋмолени есмы, и ви мꙋ нигда нити можете выше на болше желити ни мислити него мы емꙋ желимъ и мислимъ; аште ли ви о намъ мислите, да ми зла емꙋ желемъ; то хоћете код самога Бога отвѣти. Али промислите первѣ да би ми и отерпѣли; тштете, 4000 фор. и нѣколико стотина коꙗ се нигда нечꙋла ни видѣла како и трпих и два лѣта крпихомъ и на промотрение оставꙗхомъ, да ако бы и кривимъ пꙋтемъ коекаковимъ опрао се, кроз персте бы гледао, само да ніе понешеніꙗ и срамоте по светꙋ. А наипаче того ради и народꙋ се, окаменило сердце и на очи намъ говорити почаша, зашто бы давали обштествꙋ помоштъ, да бездѣлни калꙋђери с кꙋрвама и бештиама наше добро ꙗдꙋтъ. И тако дрꙋгоꙗчіе ніе могло быти, него праведно и правилно осꙋжденъ есть, докле обште добро поврати, кое онъ ние билъ вредан стеħи.

А што пишете за нѣкꙋю лютꙋю Арестꙋ и терпѣние, зато и не знаемъ, веħе ако премо наше заповѣди которыи више сотворит, кое немыслимъ да и тко таково дерзновение иматъ, а негова ареста в почетка естъ достоина по дѣлꙋ была; мало времꙗ а потом какое зима настала опредѣленъ ꙋ еднꙋ собꙋ, гдѣ се можетъ греꙗти, и трапезꙋ с контентациомъ имѣти; и еште сверхꙋ тога остра заповѣдъ калꙋгеромъ отишла, да се кои неꙋсꙋди сатисфанцию ꙋзимати, и противно емꙋ чинити. За оно како онъ нашь слꙋжителъ бывши нама творилъ, и тако познати можете, да нѣстъ истина, како сте мислили; а емꙋ лѣка инаго нѣстъ, да се ослободи, и ꙋ

перв8 милость доведе, но вр8ченное ем8 да одастъ или п8тъ да покажетъ, да на потреб8 общт8 издалъ естъ; и тое показавши таки первыѧ милости и чести сподобитсѧ; а коим8 8сердств8етъ, да 8чинитъ сіе положити, и нега избавити. Со сих молитвах Брат. себе препор8чаю остаемъ.

Боголюбіѧ вашего смиреныи митроп. и проч.

Из Вѣни Ѩн8ара 25.

1735. год.

8срднеишіи обоих благъ желатель.

Викентіи Иоанновичь с. р.

80.

Уговор који су закључили митрополит Вићентије као протектор поменуте регименте и пуковник „Магн8съ Готлобъ фон Хелъторфъ“ 26. Јануара 1735 у Бечу. По овереном савременом преводу са оригинала гласи овако:

Данасъ ниже посталнега числа есть ради ново 8режедене илиричаске коничке регименте следующти контрактъ 8чиненъ, и заключенъ. Межд8 его преосвѧштенствомъ господиномъ Викентиомъ Иоановичемь архіепископомъ васточніе цркве гречанскаго закона, и митрополитомъ карловачкимъ, такошде закона ва васеи цесарскои држави превелеги его цес. и кр. величаства власти, са едне стране; и межд8 господиномь Магн8сомъ Готълобъ отъ Хелъ-торфъ, Его цес. и кралѣвскаго величаства добропосталѣнимъ обрштомь са др8ге стране.

1. Непрекословено естъ, что високоречени госп. оберштеръ поменнт8 регемент8 на своемъ трошк8, како гласитъ его 8чинена капит8лаціа, са его цес. величаствомъ 8редити, обештаваетъ себе, и послед8юштем8, тако далеко, елико по силе своеи ва составние привести можетъ, что би нитко ва таковомъ деле и 8 его длж-

номъ старани и ѕдоволствѕ те регементе немешал се, подвезѕете се савршено ѕчинити.

2. И толико ако единъ или дрѕги техъ господовъ штабъ и обръ официровъ, кроме плаће савештане и почасти достоинства ихъ, ѕ више поменѕтѕ регментѕ на васъ приманіе и потребѕ нечто новаца дастъ, или на то подъюмчити принѕжденъ наидет се: ва таковомъ слѕчаи, високо поменѕти господинъ оберштеръ длжань естъ техъ штаабь офисировь потребование издаванию ѕдоволствовати са оними 40 или 30 хилюда форинти, кои немѕ есѕ ва високо поменѕтои капитѕлации завештани, ва слѕчаи задржаніа, и са свободностию, кои нато настѕпитъ безшкодна држати, с тимъ також де касѕ регементскѕ са вреднаго штабъ официра са договоромъ ѕправлюти.

3. Понеже високопоменѕти регементъ представлѣни такмо из више реченаго илиричаскако народа ѕредити се васехъ милостивеише саизволѣно есть, а и поменѕти господинъ обрштеръ також де волѣю своєю и обвезанъ, са преосвюштенеиштим господиномъ архиеписк. народа главою, сагласенъ бити, и безъ его знанию и волѣ никоего отъ чѕждаго народа на штаабъ официра Степенъ непримити, кроме техъ, кои сада сагласиемъ обоихь саизволѣни, или примлѣни. То естъ еднаго ритъмаистора господина барона отъ Бибрѕ и леидеионта госп. Корнета, прочие сви народни, толико дѕго сиречь, докле се могѕтъ находити вредни люди междѕ тимъ народомъ. Також де и напоследакъ ради ѕнтер официроф само ва наивисочаишихъ слѕчаевъ единаго, и дрѕгаго етъ чѕждаго народа, к томѕ ако бѕдѕтъ искѕсни илиричаскомъ езикѕ допѕстити, и примити; следѕеше потомъ те люде обоего народа примлѣне по вредности и заслѕжени надалѣ производити допѕштати, а наипаче народске люде.

4. Но ако некотори от чуждаго народа веће реченаго веће примљени и постављени, то узимаетъ господ. оберштеръ отпуштение ихъ на себе. Ва таковомъ случае господинъ архиепискуп, и его народъ ва савршену слободу поставитсе, и ни от кога отъ отпуштенога или от отпуштаюштаго се досаду не имати, понеже тое дело есте отправљено учинено.

5. Што господинъ оберштеръ ва ново сабратое катанство, никаквога другога кроме сушти илиричаскаго народа люди, при садашнемъ вербовани, и ванапредъ рекрутировани допустити длжанъ естъ.

6. Понеже наиманша честъ прости катана, а већаа естъ единаго народа людеи језикъ и законъ, то обештает се господинъ оберштеръ само једнаго регементскаго свештеника оного закона, на плаћи држати не иначие, него како и други регементски свештеници; и ако случит се, что би ихъ више потребно било, тако нихъ на едномъ или другомъ особливомъ трошку држати и допустити, тимъ образомъ и ва прочих его ц. величаства воинство отъ таковаго народа и закона употреблени били.

7. Ва противъ ктому обештавает се господинъ архиеписк. несамо ва примани, и скоромъ произведени више поменуте регименте сваку возможну помоштъ подавати, извадаюшти правицу привилегиску. Но такожде ва случае предстателства потребномъ сваки возможни саветъ и посредствие прилагати.

8. И ако едно или друго что пагубно и шкодно насточніе цркви грачанскаго закона или реченаго народа привилегіамъ противомисляна приведетъ, или учинити васхоштетъ: то васехъ садржаетъ и сахраняетъ господинъ архиепискупъ при себе правицою са протестированиемь на свакомь месту, где се можетъ протестирати.

А за вишаго ради вированія есѹ два единогласающта сачиненіа писма, и са обоихъ странь рѹкописаниемь и печатми потврждено.

Дато ѹ Бечѹ 26 Іанѹара
1735. год.

Викентие Иоановичь
архиепископъ и митрополитъ.
Магнѹсь Готьлобь

Прегледано и предстоіащтее писмо есте своемѹ оригиналѹ равно гласаюпте, и ва вированіе сего подписѹю се са рѹкованіемъ моимь, ѹ Бечѹ 1. Ферфара 1735.

Фердинантъ Небелъ
Фонъ Тиркаимъ отъ цесарскога
крикс-рота регистраторъ.

81.

Писмо Митрополита Вићентија из Беча 12. Марта 1735 писано владици будимском Василију, из кога се види, како се обдржавало устројство „илириско-расцијанске регименте."

Боголюбезннѣишіи господине Епископе намъ любезнѣишіи.

Како от доволнаго времене ничто от вашего братствиа неполѹчихом, тако ниже вѣдѣхомъ ѹ томъ вашемѹ братствѹ извѣстие творити. Него како ти ове почты естъ намъ от господеи Епископовъ, темишварскаго, сибинскаго и арадскаго пришло писание и разлогъ радъ трошка за општѹю помоштъ ѹчинени. Из чего видимъ, према нинѣшнемѹ трактатѹ дѣлъ општих весма танко, которо неточию да можетъ ѹзаимленное и иждивенное дослѣ накорбити, баръ овдѣ да не стои подъ долгомъ, колми паче да сіа имамо овдѣ кое времіа задержати с чимъ. О которомъ, како намъ предрѣченіи пишѹтъ недвоително естъ, да ваше братствие до слѣ не ѹвѣдомилистесіа. Сего ради, како было да

было, усердствуите брате преждѣ и нинѣшне у сеи трошакъ на васъ и вашу паству расположено елико могутство силы поскорбѣти, приготовити и по нашему Георгию Чамандели тамо у Будимъ ради вина пошедшему послати, или пакъ, ако по нему невозможете, то по иномъ гелегенхаиту (Gelegenheit-Прилика) у времѧ. За что по истиннѣ, чудно стоимо без трошка и колико за дѣла скорбию обѧти есмо, толико за трошакъ сугубо, никако оставити, горше еште съ празнима шакама овдѣ ожидавати.

Вчера били смо кодъ Амелтьма и Цинцендорфа, и конечно обѣшталисусѧ намъ, да ће заповѣдати Манагети, учиненыи концептъ днесъ на вечеръ или сутра рано показати, да можемъ знати, ели по прошению нашему, или по преждпему наклонению нихову; гдѣ, ако видимъ что противно привелегиамъ, невѣдаемъ, како одговоръ чинити, неимушти чимъ далше содержаватисѧ, и сего показаниа единодушно съ великимъ желаниемъ ожидавамъ видѣти, да видимъ: медлие, или ѥдъ, и како что будетъ, буду истомъ почтомъ извѣстнѣ сотвориће́мо вас, толико, како предъ рѣкох, за помошт невозбранитесѧ учинити. Сами добрѣ знате, да не моштно быти, без тога дѣломъ и искуствомъ въ сих вѣдѣние прінмивше, да не точию сами соревнители быти, него и инымъ преклонение и извѣстъ чинити. И то надамосѧ, да неће́те, како првѣ ексчузацию послати, него помоштъ и укрѣпление единодушное за обштее добро.

А како что былъ разговоръ кодъ сих гореи менованѣи високихъ персонъ, и наша поредъ того мыслѣ, ето екстрактъ пошилемъ на расуждение вамъ, тако и прочіимъ седамъ братиамъ архиереомъ, на кои спѣшиселни отговоръ ожидатићу.

Дрѕго поради те регементе илиричаске ново строгаште сѧ. Веће како было да было, от царске милости ѕдарити натрагъ неможемо, него тая краста неисцѣлима.

Оберштеръ велика препона свемѕ, да нитие кадаръ что ѕчинити самъ, нити за нега дѣлати о совершеніи, и ѕ штонтъ доведеніи можемо. За коего безчиннаѧ начинаниѧ и твореніѧ наши тамошни официри обѣшталисѕ сѧ были атестацие послати. И се втора почта проће, да одъ нихъ ничто неимамо, нити вѣдаме что сѕ тамо на скѕпштини ѕ Свѧтыи — Андреи доконали.

А что како мыслъ наша и расѕждение было с господиномъ бачкимъ кѕпно овде еште бившимъ, знамъ, да ће всѧ комѕницирати, еже препорѕчихомъ. Зато елико с нимъ, толико с наши официри о таковом разговорите сѧ, и намъ темелно пошлите, или того бѣса да радимо коимъ начиномъ дигнѕти, или оставити, како е было.

Котора обоѧ препорѕчивъ, не безвѣстни намъ сотворити, тако и на свѧто братствие себе восложивъ, пребиваемъ.

Братсва вашего смиренни мѵтрополит и архиепискѕпъ белградски и проч. Обоих благъ желателъ

Викентіи Иоанповићъ.

Из Вѣны Марта 12. 1735 год.

82.

Онај свој разговор с графом Синцендорфом дворским канцлером од 11. Мара поменути митрополит Вићентијена на одвојеном листићу, овако описује, као што овде од речи до речи следује:

„Екстракт“

Разговора со ихъ Екцелл. графомъ отъ Цинцендорфа хоф-канцлеромъ въ таинои его камари трактиратаго во Вѣнѣ Марта 11-го дне 1735 год.

Толико вчера ꙋ осмъ часовъ необично доселѣ кодь его ексцеленціи хоф-канцлера графа Цинцендорфа вон обштаго пꙋти и хожденіꙗ къ немꙋ, таинимъ сокакомъ преко вивлиотеке ꙋ его внꙋтреннꙋ собꙋ приведенни быхомъ мы съ Матꙋлаемъ, и онъ самъ посадилъ насъ, и велми любезно зачалъ испитаніе творити. Первѣе въ чемъ состоится неслога междꙋ вашои и римскои цркви и проч. къ томꙋ надлежаштаꙗ, тако и состоꙗніи клера и народа порꙗдꙋ разговор любезно совершивше. Отъ насъ же пакъ съ нонизнеишимъ молением концепта ради ꙋмоленъ бысть, да еданъ пꙋть съ конзолаціею насъ народꙋ пошлетъ и обвеселит народъ послѣ толикихъ Експликациахъ и неправедних Информахъ и скорбъ непримаюштіи народ, да се обрадꙋетъ со своею излиꙗнною кровію добыенними правицами безъ свꙗкиꙗ експликаціи. И онъ ꙋсердно державшт концептъ въ рꙋкахъ отговори, да хоштемо скоро по захтеванію обрадовани быти, зачто садъ башъ въ томъ дѣлѣ естъ, и сꙋтра послаћꙋ Маначети да вам чита концептъ, и ми колико моꙋчи по прошенію народномъ милость написахомъ. — Такожде и вы за кою Багателꙋ, ако би было противо воли цесар. велич. да нетворите ничто, но съ повисностию да пріимите и проч. отъ его и насъ изговорена. — Наипосле обѣштасꙗ добро, ако исполни, а заꙋтра въ концептъ болше ꙋвидимъ сами, вы что савѣтꙋете, аште что багателно да не великаго кого преюдициꙗ привилегиамъ, хоштемъ ли соизволити да се експедира, или оставити на клеръ и народъ, и молити да ми концепт дадꙋтъ, да пошлемъ да клеръ съ народомъ отговара, кое мꙋчно да тако концепт пꙋсти. Али можемо ми силꙋ и разꙋмъ ꙋзети и писати, али отговорь чекаюћи, да се сь миромъ трактираюштимь садь оть закаснѣніꙗ недочека горшіи немирь во

привилегиахъ и концептѹ. Зато разговоритесꙗ со своима разѹмѣишима и намь некоснꙗште отпишите, да знаемь прiимити ли или оставити, и поити аште башь цѣло поредь привилегiахь небѹдеть. Зато некосните и добрѣ смотрите, что намь за сiе отвѣтѹете.

83.

Митрополит Вићентија пише Будимцима 26. Марта 1735 из Беча и одговарајућ на њихово писмо од 18. Марта н. г, саопштава свој разговор са Министом Цинцендорфом[1] због верозакона. У овом писму напомиње „о конфузијама (бунама) у Бачкој“, а најзад говори о потврди заштитне дипломе, што но је издао Карло VI., год. 1735. (Види бр. 88.)

Почтенороднiи господие жители вароши Бѹдимскiа со всѣми во вашеи епархiи обретаюштимисꙗ нашего благочестиа христиани, намъ в дѹсѣ свꙗтѣмъ сины любезнiи.

Ваше из Бѹдима настоꙗштаго марта 18-го писатое примихомъ, и что извѣштени есте отъ вашего епископа и отъ нашего писанiа за разговоръ с Цинцендорфомъ бывшiи и отъ онаго времене до нинѣ веће намъ ꙗдъ сердце подгризе отъ различнихъ разговора. Наипаче за нѣкѹ конфѹзию что се тамо по Бачкои чинитъ, за кое велики огнъ здѣ кодъ самаго цесар. велич. воспалилсе, за кое и намъ ордеръ датъ, да что скорѣише на почтѣ идемъ развидѣти, каковое противство отъ людеи Бачкихъ чинитъ. Но ми се екскѹсирахомъ, да несмѣмо без конзѹлацие и експедицие ѹ народъ поити, да се горма ватра междѹ народомь невоспалитъ с праздними рѹками пришедше. И тако паки днесъ министериꙗ держит сꙗ, и не вѣдаемъ бѹдѹт ли насъ оставити експедицию дождати, или оте-

[1] Види бр. 84.

рати, да развидимъ тамоштнюю конфузию. Что же пишете поредъ привилегиа держати сѧ, то и сами знамо и чинимо и не отстꙋпамо, но ми писахомъ да промотрите, аште би коѧ маловажна стваръ была несогласꙋюштасѧ привилегиамъ, а отнеѧ никакове ползе неимамо, можем ли пріимити екпедицию. А что о состоѧніи двꙋхъ с. церкви дотичетсѧ, да в недоꙋмѣніи и скорбиъ есте, дивим се да во скрбъ не би сте дошли, какова толкователѧ имате зашто горше можетъ толковати, нежели сатана ꙋ паклꙋ приправити. Но вы како дѣло имѣте, да имате еднꙋ христианскꙋ дꙋшꙋ междꙋ вами и царемъ, да маолъмохеръ нигда небилъ ниже бꙋдетъ, но толики разговоръ за церкве, что писахомъ, то нима обично свагда говорити. Но ми держећи сѧ свога обичаѧ церкве же и привилегиа ꙋповаемъ самы в скорѣ избавитисѧ оть скорби и васъ обвеселити. С коимъ и наше архиерейское Благословение навсѣхъ васъ присилаюште, остаем

Ваших почтенородіах смиреныи митрополит бѣлигр. и проч.

Из Вѣны Марта 26-го.

1735. год.

Ꙋсердныи благъ желателъ

Викентіи Иоанновичъ с. р.

Адресъ овога писма овако гласи: „Generoso Domino Zivano N. (Бранковић) Civitatis Rascianae Budensis judici mihi observandissimo a Budae Taban. (М. П.)

84.

Митрополит Вићентије пише истога дана 26. Марта 1735 владици Василију, и помиње потврду привилеђија, и о потуни народа у Бачкој.

Боголюбезнѣйшіи господинъ Епископъ намъ любезнѣйшіи.

Из Бѹдима 18-го писатое полѹчихомъ, поради разговора са знаемымъ, что вамъ извѣстихомъ и отлѹчкѹете во обштемъ писанию с вотѹмомъ, от коего незнамъ помоштисѧ, а поредъ привилегиа держати сѧ, то и сами знаемъ. И того ради готово смо веће и свои животъ погѹбили, от привилегиа неотстѹпаючи. Но Карола шестаго неможемъ насиловати.

А что ради обште помошти да ће те 200 фор. по свѧтомъ Георгіѹ послати, да Богъ даетъ, да ми и безъ тихъ ваших 200 фор. катгодъ нѹждомъ и прежде полѹчимъ Експедицию, и освободим сѧ отъ здѣ.

А ви како се междѹ собомъ совѣтѹете и от помошти мислите, тако и напредовати бѹдете. А что за вашѹ диюрнѹ дотичетсѧ, ским сте погађали от онога и иштите.

За ради оберштера и нове регименте, ми и сами радимо, да бѹдетъ како пишете, и сваки час чекамо резолѹцию. А са бачкимъ (владиком) что нисте имали времена разговарати сѧ, ако би сте се и разговорили, слабѹ бы помошт дочекали от вашего разговора, како и дослѣ. А ради бачкога доста имамо и разговора и отговоранѣ здѣ. И веће дошло со ордеромъ, да на почти идемъ ѹ Бачкѹ мир чинити. Не знамъ какова се бѹна запалила и немало свакоѧких наопаких разговора. За кое мы невосхотѣсмо поити без експедиціе но да дадѹтъ експедицию и конзѹлацию на народъ поредъ привилегиа, дрѹгоѧчие неможемъ ниже смѣмъ празднe рѹке ѹ народъ поити отговорихом. И веће незнамъ, бѹдѹт ли насъ оставити дождати експедицию, или натерати, да идемъ, днесъ бѹдем разѹмѣти; и ако пођемо и ѹстменно сами ѹ Бѹдимѹ разговорити и разѹмѣти о многихъ стварех. За опште писато, да нисте сами подъ вашимъ печатомъ поси-

лали, но да сꙋ се и мирски подписали и печати ꙋдарили, могло бы въ помошт что быти.

С коимъ остаемъ на молитви препорꙋчен

Боголюбиа вашего смиренныи митрополит бѣлградски и проч.

Из Вѣны Марта 26.

1735. год.

Обоих благъ ꙋсерднѣишіи желателъ

Викентіи Иоанновичъ с р.

85.

Писмо Митрополита Вићентија из Беча 4. Априла 1738. писано владици будимском Василију о опште народним пословима.

„Благолюбезнеишіи господинъ Епискꙋпъ намъ любезнѣишіи.

Из Сѣчꙋа въ прошломъ 27. торжественныхъ праздниковъ привѣтствователное вашего братства писаніе пріимивше благодарни есмы, Которыхъ и мы вамъ ꙋжчеститавше, и пакъ во еже бы при постоꙗномъ здравіи и всꙗкомъ благополꙋчіи на многаꙗ лѣта дочекивали все ꙋсердно привѣтствꙋюште желаемъ, съ тѣмъ и ради весма въ нинѣшнее времъ нꙋждны помошти, какъ ꙋже писахомъ напоминаемъ, да би извѣстіꙗ или паче помошти скоро примити могли ожидаемъ. Почто вчерашнꙗго дне менистериꙗ гдѣ от всихъ дикастериахъ сабралисꙗ конечнꙋ ꙋчинила резолꙋцию, и ово шеста комесіꙗ держата, и не насъ точію но и самыхъ себе доволно ꙋстрꙋдила, и на послѣдакъ отговориша, да икако не хоштꙋтъ, и мы за огласити народꙋ даемꙋю резолꙋцію нам, послахомъ нашемꙋ генералномꙋ Ексзархꙋ, которыи како ва братствꙋ тако и осталимъ братіамъ онꙋю извѣстити, ꙋказъ имѣетъ.

Со симъ како за едино тако и дрѹгое немедланаго ожидаюште отвѣта пребываемъ.

Благолюбиа вашего смиреныи митр. Бѣл. и всего народа Архіепископъ.

Из Вѣни 4 Апр.

1735. год.

Обоих благъ ѹсрдныи желатель.
Викентіи Иоановичъ.

86.

Будимски владика пише митрополиту Викентију у свом писму из Сечуја 10. Априла 1735. погађа се због неких дијурина.

(Види број 81, 84 и 87.)

„Титѹлъ —."

Писаніа два вашег преосв. са плною частію характера ваше пріелъ есамъ в кѹпе. Ѹ првомъ пишете, да что ми обешталисмо се послати помошти, радитиѣете и безъ тога дела свршити; о семь благодареніе бѹди Богѹ.

Потомъ да од разговора госп. бачкога и нашемъ слабѹ би помошть дочекали. Зато незнам, како сказати, кад смо таки, како пишете.

А ради діѹрне с ким смо погађали, од онига да и гледимо; ми дрѹго незнамо, но ваше високопреосв. ѹ дрѹгом что пишете, како господинъ темишварскіи са иними писалъ од Белиграда, да сваки госп. епискѹпъ по тисѹштѹ фор. пошлет ви, кои е мoштан. Честь мѹ и благодареніе а ѧ ѹ томъ без силан сам, понеже и ми смо живи чловеци, и потребѹемь пишти и одианіа и проче, како и ини: а кад би сѧ могло, не би се кратил. А од людеи ва истинѹ нинѧ ничто вазети, понеже конечно ѹбожаствѹ подпали сѹ. Но что смо обе-

штали всакимъ образомъ радитиђу послати, ако ће те примити; ако ли не, незнам что чинити, кадъ самъ прошу проштеніа, и свитителскимъ милостивамъ варучіи есамь.

Преосв. вашега
Априла 10. 1735. год.
Ѹ Сечую.

Обвезань слуга
Василіе Димитриевичь.

87.

Митрополит Вићентије одговара на горње писмо владици Василију у свом писму од 19. Априла 1735 из Беча.

Благолюбезнеиши господинь епископъ намь любезнѣишіи.

Из Сечуи сего текуштаго 10. писатое примихом, за посланіе обштіа помошти, за разговоръ съ бачкимь за днюрну вашу и проч. неимамъ времене от писати, но господаристе послушаніе, и непослушаніе учинити послати и не послати на вашои воли стоитъ, а дае Темишварскіи по 1000 фор. наредилъ дати по егову наредению кои е и по вашемъ. Но како в Бѣлградѣ народніи собравшіисе наредили, тако и ему и намъ сказали, да пишемъ вамъ и прочимъ братіамъ Архіереомъ, и ми писахомъ и кои послушали тіи и прислали, а ви когда пошлете и что пошлете отбацити нехоштемъ; зашто сте насъ веће дотерали у такову нужду да потребитии корми неимамъ чимъ себе и свое намирити а камоли готова дѣла и експедиціа бывши намирити и дигнути, кое уповаемь да в скорѣ обрадовани будемъ, само аште стиже потреба счимъ се можем от здѣ искупити. С коимъ упованіем о васъ болшаго обвеселеніа ожидаюште, остаем на свитыи молитви препорученъ.

Боголюбіа вашего смиреныи митрополит Бѣлигр. и всего народа архіепископъ и его цесар. величаства совѣтникъ.

Из Вѣни Априла 19. 1735. год.

Ѹсерднеиши обоих благъ желетель
Викентіи Иоановичъ.

88.

Заштитно писмо ћесара Карла VI. издато српском народу из Лаксенбурга 18. Маја 1735, упућено преко кралевског наместништва које је од своје стране, писмом својим од 8. Јуна исте године саопштило овим жупанијским властима: Ђурској, Острогонској, Столно-београдској, Барањској, Веспримској, Чонградској. Бихарској, Шимегској, Сцепушкој, Шарошкој, Земплинској, Унгској, Угочкој, Бикешкој, Берешкој, Арадској, Зарандској, Мармарошкој, и Саладској жупанији. Тако исто варошким магистратима у Осгрогону, Столном Београду, Сатмару, Нпмету, Будиму Пешти, Сегедину, Еперјешу, Бартфи, Сибињу, Јегри. Као што се види, из додатка, којим експедитура краљ. намесништва у Пожуну 30. Јуна исте године сведочи, да је ово заштитно писмо саопштено поменутим жупанијама и краљевским варошима.

„NOS CAROLUS SEXTUS, DEI Gratia Electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. Rex, Archi-Dux Austriae; Dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Luxemburgi, Wirtembergae, et Thekae, Superioris et Inferioris Silesiae, Princeps Sueviae, Marchio Moraviae, Comes Habspurgi, Tyrolis. Ferretis, Kyburgi, et Goritiae, etc. Memoriae commendamus, tenore praesentium Significantes, quibus expedit, universis. Quod posteaquam fidelis Noster honorabilis, Vincentius Ioannovich, Carlovicensis, et Belgradiensis Archi-Episcopus, et Metropolita Rascianorum Graeci Ritus, tam suo, quam et totius Cleri, ac Populi praefati Ritus, et Nationis, in Ditionibus Nostris subsi-

stentium nomine, coram Nobis suppliciter exposuisset: Quod benigna Privilegia, a magnae Memoriae Imperatore ac Rege Leopoldo dictae Nationis hominibus concessa, successive vero ab Augustissimo pariter Imperatore ac Rege Josepho, ac dein a Majestate Nostra benignissime confirmata, a nonnullis aliis fidelibus Subditis Nostris, vel penitus non respiciantur, vel sinistre a quibusdam interpretentur, sicque praefatus Archi-Episcopus, Episcopi item, et Sacerdotes, prouti et Saeculares antelatae Nationis, et Graeci Ritus homines, in Ditionibus Nostris subsistentes, in praeattactis Privilegiis, ac superinde obtentis benignis Caesareo-Regiis Protectionalibus Literis, avitoque Ritus sui exercitio turbentur. Nos autem, veluti alios cunctos fideles Vasallos, et Subditos Nostros, in Privilegiis, Praerogativis, et Imunitatibus a Nobis, vel Praedecessoribus Nostris probe impetratis, inviolate semper tueri, et conservare consuevissemus, ita etiam Clerum, et populum praefatae Rascianae, seu Illyricae Nationis, in Ditionibus Nostris commorantem, dum nimirum, excusso jugo Turcico, sub Umbram Protectionis, Potestatisque Augustae Domus Nostrae, Legitimorum utpote Regni Hungariae Regum, cum Laude confugit, et se, suosque posteros inviolabilis devotionis, fidelitatis, atque obedientiae Juramento, et Vinculo demisissime subjecit, et fidelia, proficuaque servitia hactenus praestitit, atque im posterum cunctis futuris temporibus demisse praestare spopondit, in quibusvis Indultis, Immunitatibus, atque Privilegiis, prouti et Protectionalibus Clero, et Populo praeattactae Nationis, et Ritus hucusque clementer impertitis, et eorundem praehabito usu non solum conservare, verum etiam omnes, et singulos de Clero, et Populo antelatae Nationis, et Ritus fideles Subditos Nostros, contra Turbatores quoscunque, aut praeexpositae mentis intentioniqae Nostrae sinistros Interpretes, manutenere

benignissime decrevissemus. Hinc noverint tam praenominatus Archi-Episcopus, quam et Episcopi, ac Sacerdotes, omnes denique, et singuli Rascianae Nationis, et Graeci Ritus homines, in Regnis, et Ditionibus Nostribus commorantes, si, et in quantum quispiam illorum contra tenorem praeattactorum Caesareo-Regiorum Privilegiorum, et praehabitum illorum usum, a quopiam Subditorum Nostrorum quocunque demum modo turbaretur, pro sui in praenotatis Privilegiis, et Protectionalibus, praehabitoque eorundem usu, manutentione, imo etiam obtinenda, in quantum uno, et alio modo laesi ac damnificati essent, condigna satisfactione, ad competenter ac legitime constitutos Locorum Magistratus recurrere, coram iisdem querimonias suas fundate ac circumstantialit r deducere, abindeque conveniens, et opportunum remedium praestolari. Quo in passu ut nullus omnino eveniat defectus, verum dicti Locorum Magistratus, Graeci Ritus et Rascianae Nationis homines, Ecclesiasticos aeque ac Saeculares, in iisdem Locis, adeoque sub Jurisdictione eorundem commorantes, penes praevio modo obtenta Privilegia, inque eorundem habito hactenus usu conservent, et manuteneant, nullasque idcirco contraventiones fieri admittant, imo si quae eatenus attentarentur, querulantibus superinde dicti Ritus, et Nationis hominibus, sive sint Ecclesiastici, sive Saeculares, Justitiam prompte administrent, seria Rescripta, respectu quidem Partium et Districtuum Hungaricae Jurisdictioni jam incorporatorum, ad Regium Hungaricum Locumtenentiale Consilium Nostrum, et per hoc, ad Locorum illorum, ubi antelatae Nationis et Ritus homines degunt, Magistratus, respectu vero Partium Neoacquisticarum, ad fortalitiorum Commendantes, et in modofatis Partibus constitutas administrationes expediri quidem curavimus. Quodsi nihilominus deinceps, sive in Partibus Jurisdictioni Hungar amicaje

reincorporatis, vel etiam Neoacquisticis, praefatae Nationis, et Ritus homines contra, omnem spem, debitae ac competentis Justitiae Administrationem apud Locorum Magistratus non sortirentur, tali in casu, protractae nempe, vel denegatae Justitiae, ad Nos, et Aulica Dicasteria Nostra isthuc recurrere, de super specificam querimoniam ponere, sicque abhinc conveniens remedium praestolari poterunt. Quibus Locorum Magistratibus pro ulteriore dictorum Rascianae Nationis, et Graeci Ritus hominum conservatione, adeoque in proprium horum emolumentum, peculiariter id quoque intimatum habetur ut singularum curam gerant, ne Rascianae Nationis, ac Graeci Ritus homines, in Ditionibus Nostris commorantes, a quocunque demum Ecclesiasticorum vel etiam secularium quopiam, cujuscunque gradus et conditionis existant, privatis, seu propria Authoritate factis Impositionibus, Collectis, indebitisque Exactionibus aggraventur Caeterum tenore praeallegatorum Privilegiorum, de successione Archi-Episcoporum in relictam substantiam decedentium Episcoporum et absque solatio Prolium et Consanguineoram defunctorum Graeci Ritus Sacerdotum expressam Concessionem ex Clementia et Benignitate Nostra, qua erga Graeci Ritus et Rascianae Nationis homines, eorundemque Clerum jugiter ferimur, etiam ad relicta Bona Archi-Episcoporum Graeci Ritus clementer extendimus, ita tamen, ut tam haec, quam et illa, defunctorum nempe Episcoporum, et absque consolatione Prolium et Consaguineorum decedentium Graeci Ritus Sacerdotum substantia, in Ditionibus Nostris in pias causas, et usus juxta prudens Arbitrium et Iudicium pro tempore existentis Archi-Episcopi, semper convertatur, talis modique Conversio Politicae instantiae (quae Directionem in illa Ditione habet) pro notitia communicetur, sisque dicta Conversio in pias causas cum effectu

fiat, atque id factum fuisse, Nobis, qua Summo Terrae Principi, et Supremo Protectori Causarum piarum demisse referatur. Qua praededucta benignissima Concessione Nostra, veluti memoratus Archi-Episcopus, Episcopi item, et Sacerdotes prouti, et Saeculares Rascianae seu Illyricae Nationis homines, in Ditionibus Nostris comorantes, quousque in devotione ac fidelitate Nobis, et Augustae Domui Nostrae debita perstiterint, imperturbate uti, frui, et gaudere poterunt, ita de iisdem clementissime ac firmiter Nobis persuasum habemus, quod tam antehac obtenta Caesarea-Regia Privilegia, quam et praerecensitam munificentissimam Concessionem Nostram ulterioris fidelitatis, et fidelium servitiorum indefessa exhibitione, omnibus viribus, ac omni tempori demereri conabuntur. In quorum praemissorum fidem, et firmitatem, hasce Caesareo-Regias Literas Nostras propriae Manus Nostrae Subscriptione corroboravimus, iisdemque Sigillum Nostrum Caesareo-Regium apprimi jussimus. Dabantur in Castro nostro Laxenburgi, die decima Octava Mensis May, Anno Domini Millesimo septingentesimo trigesimo quinto, Regnorum Nostrorum Romani XXIV. Hispaniarum XXXII. Hungariae vero, Bohemiae et reliquorum XXV.

CAROLUS.

(L. S.)

Comes Ludovicus de Batthian.

Elias Wanyeczi.

90.

Цесар Карло VI. нарочитом рескриптом од 18, Маја 1735, налаже краљевском намесништву у Пожуну да овај његов декрет објаве и разашљу Жупанијама. (Види бр. 88 и 90).

Копиѧ од рескрипта цесаро кралевскаго ка славномꙋ саветꙋ локꙋмтененциалномꙋ.

Кароль шести и пр. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ясненши кнези; верни наш почтенни Викентїи Иоаннович расцианов грѣческаго закона Архиепискӯпъ и Митрополитъ Карловачки и Белиградски, нетачию своим, но такожде и всего клира и люда предреченнаго закона и национа ва областехъ наших обитаюштих имѣном, пред нами молабне обявилъ: како добротивие цесаро кралевские привилегїи реченнаго национа людем допӯштенние од некоторих верних подданних наших или васма немотрет се или не приямо толкӯет се. И сице предреченни Архиепискӯпъ, такожде Епископи и Свяштенници яко и мирсти предсказаннаго национа и закона люд, ва предпоменӯтих привилегиахъ, и древне законе своего обслӯживани смӯштаюшт се.

И он понѥже ми яко и иних в сехъ верныхъ поданнци наших пребиваюшти въ свакихъ саизволѥнниахь свободностехъ, и привилегиахъ, им же даровании, и тех же предимевшемъ ӯпотреблѥни, не тачию садржати, но такожде всех и особитих од клира, и люда предреченнаго национа и закона верныхъ подданних противӯ смӯтителнѥмъ коим либо, или предизяснения мисли и намѣрениа нашего, не правим тлкователѥмъ рӯко држати добротивеише желаем.

И тако предименнованномӯ Архиепископӯ такожде. Епискомъ и Свяштѣнникомъ, всемъ тоже и особитимь расцианскаго национа, и греческаго закона людем, ва царствиахъ и областехъ наших пребиваюштим благодетно обявихом: да аште и велико би кто од них противӯ садржанию реченних привилегїи, и тех же ва предимевшемӯ ӯпотреблѥнию, од некого коим либо бӯди начиномъ смӯштал се, да такови ради своего ва предначртанних привелегиахъ и ва предимевшем тех

же употреблюни рукодржаниа, но такожде ради обдржанiа, ва елико единимъ или другимъ образомъ поврежденъ и таште творенъ бистъ, достоиніе сатисфакцие, ка пристоину и законно уставлюному места Магистрату притекаетъ, пред тем же тужби свое основанно да вазводит и о суду да приличное и благовременное уврачение да ожидает.

Того ради любви и верностем вашимъ благодетно сию граматою заповѣдати судихомъ елико бити, за еже никаковому окрестъ предсказанныхъ неисходити лишенню, место оних ва них же предреченнаго национа и закона люди жителствуютъ, магистратом некаснено остро, и по дистриктах знали наложити; да реченнихъ местъ магистрати, гречаскаго закона и расцианскаго национа люди црквеніе равне и мирскіе таможде; и того ради под их юриздикциею пребиваюштию, при одржанних цесаро кралювских привилегиах, и ва тех же имевшемъ доселе употреблюни, всачаски задржают и рукодржетъ, и никаковимъ того ради противу начинаниамъ бити допустетъ.

Но, аште ли би котора по толико случила се, тужештим се над сиа реченнаго закона и национа людем или црквени или мирсти будутъ юстицию готово да обслужетъ, да би иначе ва падежи сіе естъ продлженние или отреченние юстиціи, ти же нам и дворскимъ дикастериамъ нашим притекати, над сіе тужбу полагати, и сице од суду прилично уврачеваніе испросити не били принуждени.

Которимъ местнимъ магистратомъ, за далшее реченних расцианскаго национа и греческаго закона людеи садержаніе семь такожде особно пешти се будетъ настоюти; да би тіиже от коеголибо буди от црковних, или такожде мирских котораголибо степена и кондиціи будутъ, приватними или собствѣнним авторитетом учи-

нинимн наложеніами, сабираніами и недлжними истезаниами неотегоштаетсе. Ва прочемь — — — —.

Дато ва граде нашем Лаксенбурге.

Дне 18. месеца Маіа лета

1735.

КАРОЛ.

Андрие гроф фон Хамилтон.

(М. П.)

На собственное повеление от свештеннаго цесарскаго и кралевскаго католичкаго величаства.

Игнацие Иосифъ Хефенштокъ.

91.

Заштитна диплома ћесара Карла VI. подписана у Лаксенбургу 18. Маја 1735 год.

„Копіа дипломата заштителнаго лета 1735. дне 18. Маиа из Лаксенбурга експедиратога.

Ми Каролъ божіею приазиствиюштею благодатию избранни римски императоръ всегда прибавител и прочаа —.

Приварачемъ по садржанію настоештіе грамоти знаменаюште всемъ, иже пристоитъ; ако благоговеини верни нам любезни Викентіи Иоановичъ, карловачки и белиградски архіепископъ, и митрополитъ расціановь гречанскаго закона, не тачію своимь, но такожде и всего клера и люда предреченаго закона и национа, въ областех нашихь пребивающтих именемх, предъ нами молабне тлковаль; которимъ образомъ добротивее привилегіи; од великіе памети Императора и цара Леополда реченному национу сазволенніе; последователнеже од господина августнеишаго равне императоре

и цара Иосифа; и после од Величаства нашега благодетнеише ѵтврьжденніе; од некоторих инних верних поданних наших или несматрают се, или неправо тлкѵют се. И сице предсказанни архіепискѵпъ, также епискѵпи, и свештѣнники, ѩко и мирсти прежде глаголаннаго национа и гречаскаго закона люди ва областих наших пребиваюштих, предреченних привилегіахъ и над сіе обдржанникъ добротстих цесаро кралѥвскихъ заштителнихъ граматахъ, и древнѥмъ закона своего обслѵживани своем смѵштают се.

Ми же ѩко вса и инніе верніе вазали и подданніе наше ва привилегіах, прѣрогативах и слободностихъ от нас или преднаследниковъ наших, благочинно обдржаних неповрежденнѣ всегда застѵпати и садржати обикохом. Сице также клер, и люд гречанскаго расцианскаго или иличаскаго национа, ва областехъ наших обитаюштих иже ѵбо поизбити Ига тѵрскаго, под сенъ заштиштеніа, и власти авгѵстнаго домѵ нашего законних сіиреч царства ѵнгаріи цареи са хвалою прибеже и себе и свое потомки неповреждаемаго благоговеинства верности и послѵштаніа клетвою, и союзомъ нишаише подложи се; и вѣрніе и полазніе слѵжби до селе сатвори, и ва бѵдѵштее всеми градѵштими времени понизно сатворити обешта; въ всаких саизволеніа свободах и привилегиахъ; ѩко и заштителних грамматах, клерѵ и людѵ предкаснѵтога национа и закона даже дакле благодетно дарованних, и ва их в предъ имевшемъ ѵпотреблѥни не тачію садржати, но также всех и особитих от клира и люда предсказанога национа и закона верних наших против смитителѥмъ коимлибо или пред изѧсненіе мисли и намереніа нашего неправим тлковатѥлимъ рѵко держати добротивеише иставихом.

Того рад да знаютъ не тачію предъименованни архіепископъ, но также и епископи, и свештѣници вси

тоиже, и особити расціанскаго национа, и гречанскаго закона люди, ва царствах и областих наших обитаюшти, аште и ва елико кто из них противѕ садржанію пред поменѕти цесаро кралѥвских привелеги и ва пред имевшее тех ѕпотрѣблѥніе от некотораго и поданних наших коим либо бѕди начином би тѕрбиралсе, рад своего вапред начертанних грамматах заштитителнихъ и вапредь имевшемь тих ѕпотреблѥни, рѕкодржаніа но такожде и ради обдржаніа, ваелико единим или дрѕгим образомь би поврежденни или таште творени били достоинаго довлѥтвореніа кь пристоѩтелне и законно поставлѥнним магистратом и комендатом нашим военствевнимъ притекати; пред темиже тѕжби свое основателне и окрестно вазводти, и от сѕдѕ приличное и благоврѣменное ѕврачеваніе ожидати, ва котором8 слѕчаи о еже никаковомѕ наипаче неисходти лишенію, но за еже реченнимь местнимь префектом предчинѥним или магистратом гречанскаго закона и расцианскаго национа люди, црковнее равно образно ѩко и мирские ва тех же местех, и того ради под юрисдикціею начиномь обдржанним, и ва предимевшим, тех же ѕпотрѣблѥни да садржають, и рѕкодржѕть; и никаковим того ради противоначинаніем бити допѕстетъ, но паче, аште би котора по толикѕ слѕчила се тѕжештимсе над сіе реченнаго закона и национа людемъ, или бѕдет церковни или мирсти юстицію готово даобслѕжеть, остріе рескрипти, и ѕбо васмотрени частеи и диштриктов ѕнгарскои юрисдикціи вачленених, ка царскомѕ ѕнгарскомѕ место државателном саветѕ нашемѕ, и чрез сеи кь местех оних идеже предсказаннаго национа и закона люди жителствѕють, магистратомъ, и такожде кь комендантом нашим военственним, ва смотреніи же частеи неоаквистичаских, ка поставленним ва ниня реченних частихь, администраціамь нашим дахом експедирати.

Но аште би не манше таже или ва частих царствѹ ѹнгаріи вачленених, или такожде неоаквистичаских предречннаго национа и закона люди, противѹ всакомѹ ѹпованію, длжніе и пристоиніе юстиціи обслѹженіа несподобили се ѹ местних префектов, или магистратов, ва таковомь падежи, продлженніе или отреченніе юстиціи к нам и къ дворним дикастериамь нашим есмо притекати надсіе видотворителнѹю тѹжбѹ положити, и сице от сѹдѹ приличное ѹврачеваніе ожидати могѹт.

Им же местим префектом и магистратом за далше реченних расцианскаго национа, и гречанскаго закона людеи садержаніе, и того ради ва собственѹю их ползѹ особно сіе такожде интимирата (обявлѥнно) имеетсе; да всачаское попеченіе имѣт, да би расцианскаго национа и гречанскаго закона люди, ва областехь наших обитаюштихь, от коих либо бѹди церковних, или такожде мирских коелибо степене и кондици они сѹть, приватними или собственним аѹторитетом ѹчинѥнними наложеніама, сабираніами (колектами) и недлжними екстракціами (изтезаніами) неотегоштали се. Прочее по садржанію предь поменѹтих привилегіи, од сѹкцессіи (наследіи) архіепископовь, ва оставлѥннѹю сѹбстанцію ѹмираюштих епископов; и без ѹтешеніа чедь и крвних приятеліѥ ѹсапших гречаскаго закона свештѣников експрессалное (областное) допѹштеніе из благодети и добротивости нашеи; еюже кь гречанскаго закона людемъ, іихь мирѹ непрестанно горимь, такожде кь прочимь оставшим именіамь архиепископовь гречаскаго закона благодетно привлекаемь, обаче сицевим образом, да яко сія тако и онаа ѹсапших епископовъ и без ѹтешеніа чедъ и скрвних прѣставляюштих се свештеников сѹбштанціа ва областех наших вь благословніе вини и ѹпотребленніа по благоразѹмномѹ мненію и разсѹжденію по времени сѹштаго архиепискѹпа

всегда (отбратит се) и таково обраштеніе (ѹпотреблѥніе или иждивеніе) политичкои инштанціи (ꙗкоже ѹправленіе ва онои области имееть) ва ѹведоменіе да саопштит се. И сице реченое иждивеніе ва благословеніе вини да са производствомь (ефектом) бѹдет, и да сіе сатворило се, пам ꙗко височаишемѹ земли принципѹ, и врховнеишемѹ протекторѹ випъ благословених, попизно да известит се, егоже предвазведеннаго добротивеишаго допѹштеніа нашего, ꙗко поменѹти архиепископь, епископи такожде и свештеници сице и мирсти расцианскаго или илиричаскаго национа люди ва областих наших прѣбиваюштихъ, доколе ва благоговеніи и верности нам авгѹстномѹ домѹ нашемѹ длжнои останутъ; несмѹштено ѹпотребити им наслаждати се и радовати се могѹть. И тако о тех же благодетнеише и крепко ми ѹвераем се, да не тачію прежде обдржаніе цесаро кралевскіе привилегіи, но такожде и пред извештенное штедреишее допѹштеніе наше далшіе верности, и верних службе неѹтрѹждаемим показованіемь вами крепостими, и всакаго времене отслѹжити бѹдѹтъ ѹсрдствовати, которихь пред писаних верности и крепости ради сію цесаро кралѥвскѹю граматѹ нашѹ собсвенними рѹки нашее подписом ѹкрепихом, и теиже печать нашь цесаро кралевскѹю притиснѹти повелехом. Дато ва Лаксенбѹрге дне 18. месеца Маиꙗ лета 1735. царствь наших римскаго 24. и спанских 32. ѹгарскаго и боемскагоже 25.

КАРОЛ.

Андріе гроф фон Хамилтон.

(М. П.)

На собственое повеленіе от свештенаго цесарскаго и кралѥвскаго католичаскаго величаства.

Игнатіи Иосифъ Хефеньштокъ.

92.

Поменуту протекционалну диплому од 18. Маја 1735. год. расаслало је краљ. наместништво овим је нарочитим расписом својим од 8. Јуна 1735 г. (Види бр. 90) оним жупанијама, где су Срби тада живели. А на име у ове комитате и краљевске вароши, разаслан је поменути распис краљ. наместништва: Жупанији Ђурској, Остргонској, Албенској, (Стојно београдској), Барањској, Веспримској, Чонградској, Бихарској, Шимегској, Сцепуској (Zips), Шарошкој, Земплинској, Унгској, Угочкој, Бикешкој, Берегској, Арадској, Зарандској, Мармарошкој, и Салаћском, слободним краљевским варошима: Острогонѫ, Стојном-Београду, Сатмару, Нимети, Будиму, Пешти, Сегедину, Јенерјешу (Прешова), Бартфи, Сибину и Јегри.

Поменути распис гласи овако:

Сиѧтелнеиши освештеннеиши благозрачни и велеможни и прочаа:

Господинъ Викѥнти Иоанновичъ расцианов грѣчаскаго закона Архиепискѫпъ и Митрополитъ карловачки, и белиградски, не тачию своим, но такожде и всего клира и люда предреченнаго закона и национа ва областехъ его величаства свѧштеннѣишаго обитаюштих именемъ, пред тем же величаствомъ свѧштѣннеишимъ молабне обѧвилъ, которимъ образом добротивие цесар. кралѥвскиа привилегіи реченнога национа людемъ допѫштение од некоторих верних его Величаства свештеннѣишаго поданних, или васма немотрет се, или неправо тлкѫет се.

И сице предсказанни Архиепискѫпъ такожде и епискѫпи и свѧштенници, како и мирсти предпоменѫтаго национа и закона люд; ва назнаменнаних привилегиах и древнѥмъ закона свое обслѫживани смѫштают се.

Но того ради его величаство свѧштеннеишее ѧ инних всех вернихъ поданних своих, сице такожде и клир и люд, предсказаннаго расцианскаго иљиричаскаго национа ва областех своих прѣбиваюштих въ всаких

саизволениахъ, свобоопостех и привелегиах им же дарованних и ва тех же предимевши ѕпотреблѥни, нетачию садржати национа и закона верних поданних его противѕ смѕтителѥмъ коим либо или пред изѩсненние мисли и намереннiа цесаро кралѥвскаго неправим тлкователѥмъ рѕкодржати, добротивеише желаетъ, и тако предименнованномѕ Архиепископѕ такожде Епископом и свѩштенникомъ всемъ даже и особитим расцианскаго национа и греческаго закона людемъ ва царствах; областех его прѣбиваюштим, благодетне обѩви; да еште и ва елико би кто од них противѕ тех држанию реченнних привилегiи и противѕ тех же ва пред имевшемѕ ѕпотреблѥнию од некотораго коим либо бѕди образомъ смѕштал се; такови ради своего вапреднач ртанних привилегиахъ и предимевшемъ тех же ѕпотреблѥни рѕкодржаниахъ, и ради обдржанiа, ва елико единимъ или дрѕгимъ образом цовреждени и таште творан бистъ: достоинее сатисфакци къ пристоино и законно ѕставлѥнномѕ места магистратѕ притекаюште, пред тем же тѕжби свое основателно, да васводитъ, и од сѕдѕ приличное и благовременное ѕврачевание да ожидаетъ.

Того ради предтитѕлиратимъ господствомъ вашимъ добротиво сице повелеваюштѕ его величаствѕ свѩштеннеишемѕ сею на стоештею граматою остро и по диштриктом обѩвлѩет се: по еликѕ би сте греческаго закона и расцианскаго национа люди, црквение равне и мирские ва недре носили.

И того ради под юрисдикциею вашею прѣбиваюштие при обдржаннихъ цесаро кралѥвских привилегиахъ и ва тех же предимевшемъ до селе ѕпотреблѥнни, всѩчаски садржати и рѕкодржати, и да никакова того ради противо начинанiа не бѕдѕтъ бранити. Но паче аште ли би которiа по толикѕ слѕчила се тѕжештим

се над сие реченнаго закона и национа людем, или црквени или мирсти бѹдѹтъ Юстицию готово обслѹжити благоволили; да иначе ва падежи сиѹ естъ продлженніи или одреченние юстиціи, ти же къ его величествѹ свѧштеннеишѹ, и дворскимъ цесаро кралѥвскимъ дикастериам притекати, на сие тѹжбѹ полагати и сице од сѹдѹ приличное ѹврачевание испросити непринѹждают се.

Имъ же предтитѹлиратим господствомъ вашим за дэлшее реченнихъ расцианскаго национа и грѣчаскаго закона людеи садржание, о нѥмъ особно пешти се, крѣпостию тогожде добротиваго его величаства свѧштеннеишаго повеления бѹдетъ настоѧти; да они од коего либо бѹди од црквенних или такожде мирских котораго либо степене или кондициѥ бѹдѹтъ приватними или собственнимъ авторететомъ ѹчиннѥними наложенеами сабиранiѧми и недлжними истезаниами неотегоштают се.

Дато изъ Савѣта кралѥвскаго локѹмтененциалнаго ва Пожѹне дне 8. Июна лета господнѧ 1735.

Копиѧ настоѥшта да са своим оригиналом чрез мене саваснošенна, и да теиже въ всех саобразна и сицевимъ образомъ такожде (изменнимъ бившимъ тачию къ градом подписом) ка славнаго царства комитатом, знаменателне, къ Ђѹрскомѹ, Острогонскомѹ, Албенскомѹ, Баранскомѹ, Веспримскомѹ, Чонградскомѹ, Бихарскомѹ, Шимегскомѹ, Сцепѹскомѹ, Шарошкомѹ, Земплинскомѹ, Ѹнгенскомѹ, Ѹгочкомѹ, Бикешкомѹ, Берегскомѹ, Арадскомѹ, Зарандскомѹ, Мармарошкомѹ, и Саладинскомѹ; Такожде къ градомъ: Острогонскомѹ Столпо-Белѹградскомѹ, Сатмарѹ, и Ниметскомѹ, Бѹдимскомѹ, Пештанскомѹ, Сегединскомѹ, Еперіешкомѹ, Барфенскомѹ, Сибинскомѹ, Ѥгарскомѹ, експедиратъ бист;

настоештим сведетелствую ва верность вештш подписанни.

Ва Пожуне дне 30.

1735. год.

(М. П.) Андреи Морицъ с. р.
вишнаго локументенциалнаго Савета кралевскаго Експедитор.

93.

Образац декрета, што је Митрополит Вићентије издавао официрима, које је он као власник те илирико-расцијанске регименте властан био наименовати од Подпуковника на ниже. Овај је декрет од 30, Маја 1735 год.

„Wir Wicentius Joannovich, von Gottes Gnaden der Orientalischen Griechischen Kirchen Erz-Bischof und Mitropolit zu Bellgrad und Carlovicz, in denen Königreichen Ungarn, Serbien, Slavonien und Croatien, wie auch Temesvarer Banat und der Kaiserl. Wallachey der Illyrischen Nation graeci Ritus Primas: dero Röm. Kais. und Königl. Majestät Rath und höchst deroselben Löbl. neuerrichtenden Illyrischen Husaren-Regiments-Protector, etz. etz. Geben hiemit jedermänniglich nach Standes-Gebühr kund und zu wissen, welcher gestalten Sr. Kais. und Königl. Katholische Majestät Uns als den Oberhaupt der sämmtlichen Illyrischen Nation die Errichtung eines Illyrischen Husaren-Regiments nicht nur allein allergnädigst anvertrauet, sondern auch uns diesfalls vermög der unterm 30. May laufenden 1735 Jahres geschlossenen Capitulation allergnädigst dahin authorisirt, dass wir zu gedachtem Löbl. Regiment vom Obrist-Lieutenant an, alle Ober- und Unter-Offiziers zu benennen und anzustellen, die völlige Gewalt haben. — Solchem nach haben wir dem — — — von — — — aus — — gebürtig zu mehrerwähntem Löbl. Regiment

als — — in Ansehung seiner Meriten, Qualitaeten und gethanenen vorigen Kriegs-Diensten an- und aufgenommen, und ihme gegenwärtiges Aufnahms-Dekret von darumen ertheilt, damit derselbe sich seiner obhabenden Charge Rang- und Gages-wegen, gehöriger Orten legitimiren möge. Urkund dessen unsere hierunter-gestellte eigenhändige Unterschrift und Petschafts-Fertigung. — Actum etc. —

Vincenz Ioannovitsch m. p.

94.

Писмо Митрополита Вићентија од 21. Маја 1735 из Беча, у коме јавља владици будимском Василију, да је из руку самога Министра Цинцендорфа примио заштитни диплом ћесара Карла УІ.

„Боголюбезнѣишіи господинъ Епископъ намъ любезнѣишіи.

Отъ вашего брат: толко долгое времѧ никакова писаниа не приміившіи, невѣмъ что писати, но само за обштаѧ дѣла что дотичетсѧ, веће Благодатию Божиею въ прошлыи пѧтокъ съ великимъ милосердиемъ цес. велич. въ министеріи ꙋ полъ дванадесѧтаго часа Лаксенбꙋргꙋ сѣдѧштꙋ намъ в министеріи Цинцендорфъ отъ ц. велич. принесе 2 патента на пергаментꙋ протекционалне една хофкригсрота, а дрꙋга отъ мажарске канцеларие поредъ того и декретъ на насъ в коемꙋ и прилог заповѣди что свимъ комендантомъ хоће се послати. Такожде с дрꙋгомъ копиомъ отъ мажарске канцеларие на комитате и магистрате, такожде и декретъ с великимъ печатомъ на конзіліꙋмъ локꙋментененскіи (locumtenens-наместник,) да и онъ отъ себе заповѣдъ издаетъ народа поредъ привилегиа содержавати. И первѣе его ексцеленциа графъ отъ Цинцендорфа с перорациомъ отъ стране цес. велич. показꙋюштъ Милосердие и обѣштание да вечито честнаго

ниними наложеніами, сабиранiями и недлжними истезанiями неотегоштаетсе. Ва прочемь — — — —.

Дато ва граде нашем Лаксенбурге.

Дне 18. месеца Маiа лета

1735.

КАРОЛ.

Андрие гроф фон Хамилтон.

(М. П.)

На собственное повеление от свештеннаго цесарскаго и кралевскаго католичкаго величаства.

Игнацие Иосифъ Хефенштокъ.

91.

Заштитна диплома ћесара Карла VI. подписана у Лаксенбургу 18. Маја 1735 год.

„Копiа дипломата заштителнаго лета 1735. дне 18. Маиа из Лаксенбурга експедиратога.

Ми Каролъ божiею приазиствующтею благодатiю избранни римски императоръ всегда прибавител и прочаа —.

Приваручемъ по садржанiю настоештiе грамоти знаменующте всемъ, иже пристоитъ; яко благоговеини верни нам любезни Викентiи Иоановичъ, карловачки и белиградски архiепископъ, и митрополитъ расцiановь гречанскаго закона, не тачiю своимь, но такожде и всего клера и люда предреченаго закона и национа, въ областех нашихь пребиваюштих именемх, предъ нами молабне тлковаль; которимъ образомъ добротивее привилегiи; од великiе памети Императора и цара Леополда реченному национу сазволеннiе; последователнеже од господина августнеишаго равне императоре

и цара Иосифа; и после од Величества нашега благодетнеише ꙋтврждениіе; од некоторих инних верних поданних наших или несматрают се, или неправо тлкꙋют се. И сице предсказанни архіепискꙋпъ, такожде епискꙋпи, и свештѣнники, ꙗко и мирсти прежде глаголаннаго национа и гречаскаго закона люди ва областих наших пребивающтих, предреченних привилегіахъ и над сіе обдржанних добротстих цесаро кралѥвскихь заштителнихъ граматахъ, и древнѥмъ закона своего обслꙋживани своем смꙋштают се.

Ми же ꙗко вса и инніе верніе вазали и подданніе наше ва привилегіах, прѣрогативах и слободностихь от нас или преднаследниковь наших, благочинно обдржаних неповрежденнѣ всегда застꙋпати и садржати обикохом. Сице такожде клер, и люд гречанскаго расцианскаго или иличаскаго национа, ва областехь наших обитающтих иже ꙋбо поизбити Ига тꙋрскаго, под сенъ заштиштеніа, и власти авгꙋстнаго домꙋ нашего законних сіиреч царства ꙋнгаріи цареи са хвалою прибеже и себе и свое потомки неповреждаемаго благоговеинства верности и послꙋштаніа клетвою, и союзомъ нишаише подложи се; и вѣрніе и полазніе слꙋжби до селе сатвори, и ва бꙋдꙋштее всеми гредꙋштими времени понизно сатворити обешта; въ всаких саизволеніа свободах и привилегиахь; ꙗко и заштителних грамматах, клерꙋ и людꙋ предкаснꙋтога национа и закона даже дакле благодетно дарованних, и ва их в предъ имевшемь ꙋпотреблѥни не тачію садржати, но такожде всех и особитих от клира и люда предсказанога национа и закона верних наших противꙋ смꙋтителѥмь коимлибо или пред изꙗсненіе мисли и намереніа нашего неправим тлкователимь рꙋко держати добротивеише ꙋставихом.

Того рад да знають не тачію предъименованни архіепископъ, но такожде и епископи, и свештѣници вси

тоиже, и особити расціанскаго национа, и гречанскаго закона люди, ва царствах и областих наших обитаюшти, аште и ва елико кто из них противу садржанію пред поменути цесаро кралєвских привелеги и ва пред имевшее тех употрѣблєніе от некотораго и поданних наших коим либо буди начином би турбиралсе, рад своего вапред начертанних грамматах заштитителнихъ и вапредь имевшемь тих употреблєни, рукодржаніа но такожде и ради обдржаніа, ваелико єдиним или другим образомь би поврежденни или таште творени били достоинаго довлєтвореніа кь пристоꙗтелне и законно поставлєнним магистратом и комендатом нашим военственимъ притекати; пред темиже тужби свое основателне и окрестно вазводити, и от суду приличное и благоврѣменное уврачеваніе ожидати, ва которому случаи о еже никаковому наипаче неисходти лишенію, но за еже реченнимь местнимь префектом предчинєним или магистратом гречанскаго закона и расцианскаго национа люди, црковнее равно образно ꙗко и мирские ва тех же местех, и того ради под юрисдикціею начиномь обдржанним, и ва предимевшим, тех же употрѣблєни да садржають, и рукодржуть; и никаковим того ради противоначинаніем бити допустетъ, но паче, аште би котора по толику случила се тужештимсе над сіе реченнаго закона и национа людемъ, или будет церковни или мирсти юстицію готово даобслужеть, остріе рескрипти, и убо васмотрени частеи и диштриктов унгарскои юрисдикціи вачленених, ка царскому унгарскому место држателном савету нашему, и чрез сеи кь местех оних идеже предсказаннаго национа и закона люди жителствують, магистратомъ, и такожде кь комендантом нашим военственним, ва смотреніи же частеи неоаквистичаских, ка поставленним ва нинꙗ реченних частихь, администраціамь нашим дахом експедирати.

Но аште би не манше таже или ва частих царствꙋ ꙋнгаріи вачленених, или такожде неоаквистичаских предречннаго национа и закона люди, противꙋ всакомꙋ ꙋпованію, длжніе и пристоиніе юстиціи обслꙋженіа неподобили се ꙋ местних префектов, или магистратов, ва таковомь падежи, продлженніе или отреченніе юстиціи к нам и къ дворним дикастериамь нашим есмо притекати надсіе видотворителнꙋю тꙋжбꙋ положити, и сице от сꙋдꙋ приличное ꙋврачеваніе ожидати могꙋт.

Им же местим префектом и магистратом за далш е речених расцианскаго национа, и гречанскаго закона людеи садержаніе, и того ради ва собственꙋю их ползꙋ особно сіе такожде интимирата (обѩвлѥнно) имеетсе; да всачаское попеченіе имѣт, да би расцианскаго национа и гречанскаго закона люди, ва областехь наших обитаюштихь, от коих либо бꙋди церковних, или такожде мирских коелибо степене и кондици они сꙋть, приватними или собственним аꙋторитетом ꙋчинѥнними наложеніама, сабираніами (колектами) и недлжними екстракціами (изтезаніами) неотегоштали се. Прочее по садржанію предь поменꙋтих привилегіи, од сꙋкцессіи (наследіи) архіепископовь, ва оставлѥннꙋю сꙋбстанцію ꙋмираюштих епископов; и без ꙋтешеніа чедь и крвних приѩтеліѥ ꙋсапших гречаскаго закона свештѣников експрессалное (областное) допꙋштеніе из благодети и добротивости нашеи; еюже кь гречанскаго закона людемъ, іихь мирꙋ непрестанно горимь, такожде кь прочимь оставшим именіамь архиепископовь гречасkаго закона благодетно привлекаемь, обаче сицевим образом, да ѩко сіѩ тако и онаа ꙋсапших епископовъ и без ꙋтешеніа чедъ и скрвних прѣставлѩюштих се свештеников сꙋбштанціа ва областех наших вь благословніе вини и ꙋпотребленніа по благоразꙋмномꙋ мнению и разсꙋждению по времени сꙋштаго архиепискꙋпа

милостивно издаване сего лета 1735. днаже месеца Маиꙗ 18. по григоріанскомъ календарꙋ о садержаніи милостивно дарованних привилегиахъ и протекционах; и почто от иних местъ али ти ꙗпархиахь на таковое тержаство депꙋтꙋрти по милостивномь депꙋштению сaходити се и сабрати хоштетъ.

Сего ради и ми долꙋ подписавших се именом сее целе ꙗпархіе Бꙋдимске, Столно белиградске и Сигетске лежештее междꙋ Дравом и Дꙋнавом, избрахомъ и послахомъ наше народне депꙋтирте, а именно благороднаго госп. капитана Пантелимона Сигетскаго и гос. Живана Бранковича, и Михаила Готовановича на више поменꙋти конгресь и тако повелехом имь и полномоштие дахомъ; како сице последꙋе.

Прво. Частне са свакимъ решпектомъ ходити и прочимъ и себе носити.

Второ. Милостивно дарованне нове експедиціе што понизнеише и препокорнеише послꙋшати. И аште оне во всемь сходне милостивно дарованимь привилегиамь и протекционалом оть блаженіе и вечніе памети римскихь императоровь и краліевь госп. Леополда и гос. Иосифа, тако ꙗго величаства ниниꙗ преславно царствꙋюштаго, и ниже до последни и от те ни ва чемь реченим привилегіамь и протекциамь противне, то са васакою понизностию, колено преклонителне достолепное и вечное благодарение одати, и нась и потомке наше никогда отрешителнꙋю и ниже изменителнꙋю верностию, и до последніе капле крви нашее подложително свазани; ово ѣесарскомꙋ величаствꙋ и преславномꙋ домꙋ австрискомꙋ како и досле тако и от ниниꙗ верности вечніе. А аште ли би вѣчемь милостивне нове експедиціе несходне биле би по оне и вь ꙗдинпои литери, поменꙋтим милостивно дарованимь привилегіамь и протекциамъ. А поніеже Богь и цесарское величаство неиз-

молении, и ниже новое прошеніе но еште давно дарованное, то ипакь что покорнеише и что ѹмилителнеише с плачемъ и милосердіемь ко цесарскомѹ величествѹ, да би обичнѹю милость и отачаское благоѹтробіе свое сврьхь нась, аште и сиромашка и ѹбогаго обаче поданнаго вернаго и никогда изменителна своего србскаго илирискаго народа излио, и вь целихь чланахь привилегискихь и протекционалнихь мирне оставиль жити и радовати се; како бисмо могли и ва напред препокорнеише слѹжбе его величаства аште имале испьлнити.

А иначе више поменѹти наших депѹтирти немогли би иннаго какова пѹлномоштия от нась дати, ниже что ново примити на пресѹжденіе реченним милостивно дарованнимъ привилегіамь и протекциамъ престѹпившем же силѹ сега пѹлномоштиа нашего от нась да никако ми, но сами да ответствѹють и целои винни сами да подлежеть.

Третие. К томѹ ако би се какове тѹжбе что на противь цркве и закона нашего и иногъ, от неких кое где саделанних во горе реченои епархіи показале от наших депѹтиртовь; да би се послѹшале и за право примиле, сврьхѹ же их помошти и достоиніе сатисфакцие желаемь и просим.

Четврто. И аште что еште вь поменѹтом конгресе пропонило се бѹдеть, какоемѹ благомь постѹпкѹ или воли бѹди о чемь, то заповед пѹлномоштиах дахомъ реченним депѹтиртомь нашимь, от ѹсть прістоини и правомерни приговор дати, и да вероятно бѹдеть имь како от сех нась. Заключаем же симь и тверде повелеваем нашимъ депѹтиртом, ничто ново приети, но сили привилегиалнои и протекциалнои следовати; престѹпившемже силѹ их и сего плномоштиа, то пакь сказѹемъ, да всемѹ сами подлежати хоштѹть. За болше их же

известіе и пріетіе подписуемь се и печати нашими утверждуемь. Данно вь єпархіи више поменутои лета господнꙗ 1735. месеца Юла 10. дань.

(М. П.) Ми биватели долне вароши будимске Табани, мали велики.

(М. П.) Жители вароши пештанске велики и мали.

(М. П.) Ми биватели вароши Сентъ-андреи велики и мали.

(М. П.) Ми биватели велики и мали села Помаза.

(М. П.) Ми биватели манши и вечши села Калаза.

(М. П.) Ми жители села Чобанца велики и мали.

(М. П.) Ми пребиватели села Бате вечши и манши.

(М. П.) Ми Жители села Алмаша велики и мали.

(М. П.) Ми биватели села Пантелие велики и мали.

(М. П.) Ми жители вароша Сечуꙗ велики и мали.

(М. П.) Ми жители вароши Печвара христиꙗни велики и мали.

(†) Ми Сигетски христиани общти.

(М. П.) Ми биватели села Ланчуге велики и мали.

(М. П.) Ми пребиватели села Кишфалуде христиани велики и мали.

(М. П.) Ми жители села Баны христиꙗни велики и мали.

(†) Ми христиꙗни села Вемена и мали и велики.

(†) Ми христiꙗни Жꙋмберка мали и велики.

(†) Ми села Идоша христiани мали и велики.

(†) Ми села Сꙋлоша христiани обште, и прочiи вси прилꙋчившiися.

98.

Тестаменат Марије Хаџи Комненове родом из Београда, која је ову другу своју наредбу начинила 8. Јуна 1735 год. Ова је наредба допуна списа од 20. Фебр. 1733 под бр. 61. II збирка.

„Ва име светие начелние неразделиме троице Оца, и Сина и Свꙗтаго Дꙋха аминъ.

Ꙗ Мариꙗ Хажи Комненова дашти, сего времене несꙋшти ва болезни, но ва здрави, что ꙗ мою тестаментъ сачинила есамъ ꙋ летꙋ 1733. и месеца бивши онога времена велми нелагодна и на последнемъ концꙋ а пред господари онога времена при тастаменти моеи прилꙋчивших се за сведетелство ми есꙋ, тако и сад оную пакъ тастаментꙋ мою потврждꙋю, что ва неи написана сꙋтъ да се обдржи, како што самъ ꙋредила. Окромъ сего што ꙗ из оне тастаменте есамъ примила от моего капитала что самъ имала при моемъ сестриһꙋ именоватомъ Ђеорђию Николичꙋ, како тастамента ꙋказаһе, тако от онога моего капитала есам примила от него 100 фор. на потребованiе мое и потребна моꙗ испралꙗла, а пакъ по првои тестаменти еште за живота моего, моим рꙋкама саландаре исправила елико моштно, како һе последовати.

1. Светомь манастирꙋ Винчи 12 форинти,

2. За име моего тетка Пꙋла 12 форинти.

3. Ꙋ еднꙋ црквꙋ Грочанскꙋ 12 форинти.

К томꙋ што преко тестаменте прве есамъ имала мои 100 фор. ꙋ Пешти при госп. Ђеорђию Дамнановичꙋ, тако ови 100 фор. есамь сад наново дала под инте-

рес, госп. Аврамъ Срдановичъ, и при немъ есте како облигація хоће сведочити, тако ови 100 фор. нека бъдъ ва место они примлени 100 фор. от моего Ђеорђия Николича, да она тастаментска ъредба моя подпъномь обдржат се.

Того ради сия наново сачиних са сиа моя тастаментъ бъдетъ сагласна првои, недаи господи Боже мне ва незапнои смрти подлећи, како намъ свимъ есте от овога света преселити се, тако ова оба два оригинала тастаментовъ моих, како прво тако и ова последня да се иматъ обдржати на свяком надлежештемъ местъ, Которъ сию, и првъю едино заключъю и потвраждъю равно именомъ и печатомъ.

Прилъчивших се на семъ тестаментъ како и на првомъ.

(М. П.) Нестор Живановичъ протопоп.

(М. П.) Орестие Радишићъ заклети таначникъ.

(М. П.) Живанъ Бранковичъ.

(М. П.) Михаль Иоановичъ заклети таначник.

(М. П.) Иосиф Ненадовичъ в. нотариъсъ кои и саписа сию и првъю сего 8. Юния 1735. ъ бъдимскои вароши Табани.

99.

Свитак од године 1735, који је приликом исте 1735. год. држаног народног сабора израђен и 3. Августа поменуте год. свечано примљен и потврђен. Овај свитак гласи по оригиналу овако:

СВИТАК.

От архиереискаго доходка от хрістиянь.

	Фор.	де(нарь)
От первобрачнаго	1	—
Втори бракь	2	—

	Фор.	де(нар)
Трети бракъ	3	—
Коя взима юношь вдовицв или, вдовацъ дѣвицв, кои се зна да имат преко 1000 фор.	8	—
Кои имѣть преко 500 фор. . .	4	—
От меншаго	2	—
От димници		5

На милостиню егда идеть самь визитирати и поввчити народь, или коего в мѣсто себе вченаго ексарха пошлеть, милостиня стоит на произволенію и на могвствв, и за милостиню цркве незатварати и христиꙗне отлвчивати, и неvдержавати человѣка от погребениꙗ, но како преставлшисꙗ в правомв тестаментв осталь: с тѣмь да есть контенть; нити паки свꙗштеници тестамента да непишвт, но мѣстныи писарь и пред мѣстнимь поглаваром, или како наредить мѣстни поглаварь и прави тvтори, и тестаменти правіи да се обдержавають и свꙗштеникь можеть како доброволно понвдити болнаго милостини ради, тако и при сочиненіи тестамента присвствовать всегда: поглавари же и израдстввюштіи чина воинственаго, тако и политичнаго помѣстнаго осталіе христіане ко давнію милостини да пооштравають и накормливають добросердечно; и свꙗкаꙗ милостиня то есть парvсіе, сарандари, в сарандари парастаси, в парастаси, тако и прочіꙗ подкаковимь либо именемь они были да записвютсꙗ, и во сво времꙗ да обслвжаютсꙗ, неотложно а где димница была по четири потвре и в напредь непремѣнно да останет.

Свꙗштеническіи приходь.

За знаменіе и водоосвꙗштеніе и молитвв в домв.

	Фор.	де(нарь)
Родителници оть болшаго . .	—	28

	Фор.	де(нарь.)
От меншаго		14
Оть первобрачнаго	1	—
Оть второбрачнаго	2	—
Оть третобрачнаго	3	—
Кои юноша ȣзима ȣдовицȣ и ȣдовацъ дѣвицȣ оть наивиштшега болярина кои имѣт преко 1000 форинти (овде ніе изложено колико да плати		
Кои имѣеть преко 500 фор. .	4	—
Оть меншаго . . , ...	2	—
Оть болярина проводь и подȣшіе	5	14
Оть средняго	3	50
Оть меншаго	—	80
Ако ліе весми ȣбогь, ничто но тȣне да провождають комȣждо свяштеникȣ иже прилȣчит се на опелȣ		12
Протопопи		12
За освяштеніе води		12
Оть свечара за коливо и колачь		16
И тогда владики да се лиштеть милосиня.		
Биръ отъ наивечега	1	14
Отъ средняго	—	57
Отъ велми сиромаха или 15. ока жита или		30
До 7. лѣтъ младеначкое опело и проводъ до гроба водица и подȣшие кȣпно	1	20
За крештение младенца аште ил-волѣтъ дати что кȣмъ свяштеникȣ вдискрецию, тако и послѣдȣюштия комȣждо на воли стоитъ.		
За литȣргию	—	28

	Фор.	де(нарь).
За коливо четиредесѧтодневное и парастосъ	1	14
Преко годины за воспоминание читꙋли кои изволит	1	20
Масло освѧштенiи комꙋждо Свѧштеникꙋ прилꙋчившемꙋсѧ по . .		28
Кои колико изволитъ глава Евангелиѧ читати, едина глава . . .	1	15
За Псалтиръ кои хоштетъ . .	1	—
За молбанъ	—	12
Завѣтница	—	12
За освѧштение води чрезъ лѣто	4	25

Во заключенiи же сего ꙋстава положенаго прихода архиерейскаго и свѧштенническаго содержаватисѧ надлежателнаго свитка аште обоими странами соизволениемъ воли ихъ засносителни быти познаетсѧ, предписатимъ начиномъ завештаваемъ толъ долго да содержитсѧ до кꙋдꙋ вишаго поспѣишениемъ и милостию цесарскаго величества поредъ милостивѣишихъ привилегиахъ зактевателни десѧтакъ за ꙋживание полꙋчитсѧ, и потомъ размотренно иныи расположитсѧ поредъ старихъ свободахъ. А противо сего ꙋставоположенаго свитка творѧште, или его неисполнѧюште, и неприличними дѣѧнми разораюште канонскими ꙋстави да наказꙋеми бываютъ. Од какоже по самихъ милостивихъ привилегиахъ и приликою собою носѧштею, аки слꙋжители Божiи свѧштеници со своими приснокровними фамилиами свободно, отъ данковъ, десѧтковъ, форшпоновъ, и прочими подъ каковимъ либо именами тѧжести мирскиѧ всюдꙋ да садержаваютсѧ; а ежели би кто либо бы онь каковiѧ мирскiѧ тѧготеи на свѧштеники и им приснокровнимъ фамилиам налагалъ, или господствꙋюштим о таковихъ

советовалъ и слишило бисѧ, ако отъ противника цес. величаства намъ милостивнѣише изданимъ привилегиамъ достоино сатисфакциѧ изтѧзатисѧ хоштетъ. Во ѹтвръждение же сего обоими странами имени и печати за крѣпкое содержание потврждаетсѧ издадесѧ

Въ Карловци месеца Авгѹст 3. дне
1735 године.

Смиреныи Митрополитъ Бѣлградски и всеко народа христианскаго Архиепископъ и его цесарскаго величествиѧ славниѧ иллирико расцианскиѧ регименти гавалерскаго полка протекторъ и проч. и прочаѧ со всѣмъ клеромъ и народомъ.

(М. П.)

Викентіи Иоанновичъ с. р.

100.

Архијепископ и Митрополит Викентије Јовановић расписом од 8. Август 1735 год. на све православне Србе, јавља, да је цар допустио, да се једна србска регимента подигне, која ће се народном региментом звати. У истом писму јавља, да су 6. компанија ове народне регименте већ у ред доведене, још би вели 4. компанија час пре уредити требало; но будући да за ово нуждна трошка нема, то је народни сабор неку суму новаца опредјелио, која ће се на народ разрезати. Ово писмо од речи до речи овако гласи:

Викентіи божию милостию православныи митролить бѣлиградскіи и всего христиѧнскаго народа въ државѣ римскаго императора обрѣтаюштагосѧ архиепископъ, и его цесарскаго величаства совѣтник. Такожде его цесар. краљевскаго величаства славниѧ иллирикорасциѧнскиѧ новоѹстроениѧ регименти хѹсарскаго полка протекторъ.

Понеже со овимъ нашимъ извѣстителнимъ писаніем вашимъ христолюбиамъ дѹховнаго скѹпа и мирскаго

состоянія извѣстити обште восхотѣхомъ; коимъ начиномъ од васъ благочестивыхъ посланія съ племенипотенцию депѹтирти есѹ на терминѹ опредѣлени вси пришли, и о все обштенароднаго дѹховнаго и мирскаго чина обштенароднаго Собора достонадлежателно примлени, и пѹномошт носія за кою депѹтирти котенти были, и в присѹстви ихъ ексцеленцие господина генерала графа отъ Траѹна вси обрѣлися, и пѹбликацию конфирмацие нинѣ наново сверхѹ милостивѣиших привилегія отъ цесар. велич. благоѹтробнѣише изданою есѹ прилежно слишали и разѹмѣли, како есѹ цесар. крал. велич. сего времене склонителнеише натѹралною милостию къ своемѹ любезномѹ целомѹ народѹ показалися, и привилегіи обштенароднiи многими вѣрними заслѹгами и кровопролитиями полѹчения, со свободни нашими древними всюди нерѹшимо и крѣпко содержаватися потврдили, да можетъ въ нихъ ѹживат и веселитися ѹтѣшио, а понеже его цесар. крал. велич. и весъ непобѣдимѣишiи дворъ австриски преко въ нашихъ таковия милости полѹчивших и до днесъ заслѹгими верности и многия показания отъ нихъ храбрости ко фришкои седержаваютъ памяти; тако ѹпование несѹмненое имѣютъ, како и чрезъ их висографскою ексцеленцию комисара дари на нинешнемъ соборѹ милостиво припомянѹти, что би противѹ толикихъ цесар. крал. милостахъ и народъ жалъ ония вѣрними и напредъ заслѹгами обезѹживати и стопамъ своих предковъ послѣдовати. Того ради и ми христолюбиамъ вашимъ яко сами отъ ѹст его цес. велич. такова припоминания милостива слишавше, всемъ и особито всяким отечески припорѹчѹемъ нашемѹ милостивомѹ господину монархѹ: всякия штедротiи намъ показаваюштемѹ, въ постоянной якоже и дослѣ вѣрности пребѹдите и слѹжби-достоиния по краинеи вазмож-

ности тштателно показвюшти крови своѩ за питомци и наследници вашиѩ и за содержаниѩ милостивѣйшихъ привилегиахъ ѩко отци и дѣди нашихъ пролити и последною каплю непоштадите, бдвѣи его цесар. велич. неточию обштенародниѩ привилегіи намъ потврдити вдостоилисѩ но благоутробиемъ своимъ и любовию къ народу нашему, поизволили и реголарнои хусарскои или коничкои регименти устроенои быти, и тую достоинствомъ и честию, како и своѩ регименти почтилъ. От куду благочестиѩ ваша леко разсудити можетъ, како оваѩ намъ в томъ и слава всему народу показуетсѩ, а за благою в напредъ надѣжду всѩ таѩ знаменуетъ; а отъ того цес. велич. сіе чинитъ, знаюште постоѩние нашего народа вѣрности и многиѩ храбриа заслугіи. Тоѩ ради причини новоустроившоисѩ регименти народу милостивѣише поддаровалъ и народнимъ да именуетсѩ именомъ. Къ томужде поизволение далъ и отъ народа нашего истои регименти оберстера избрати; о коиои регименти славнои сами ихъ цесар. крал. велич. старатисѩ и содержавати, како и прочиѩ регуларниѩ регименти хоштетъ: а ѩко не без вѣликаго трошка а наложенаго дуга регимента съ конма и мундиромъ и прочими надлежаштими привеласѩ, да уже шестъ компаниѩ ко осталимъ региментамъ цесар. и отишли, и другиѩ четири скоромъ времене отправлѩти требуетъ. И како о собору нынѣшнемъ обштимъ обоего чина совѣтомъ есте се пѣкаѩ суma новаца собрати на весъ народъ расположила: Тако уповаемъ, несумнено да хоштетъ разумѣти в томъ славу и честъ всего народа, нехоштетесѩ бранити, аште бы и неимѣли више, токмо что ест определено дати, а то е со одобреніи цес. велич. чинитсѩ, и въ томъ великую милостъ быти ра-

змѣваите. А какову ползу честъ и славу за тое возимѣемъ, есми ползу доста в начелѣ имѣли, и всѧкь с полною надѣждою да уповаетъ да хоштемъ и напредъ имѣти. Но за замествованиеже оппттеи и другіи Свиток[1] сапризволениемъ восочаишаго клера и славнаго обоего чина и народа изложихомъ; которіи за благн и сносителни познанъ и приемленъ былъ, и чресъ вашихъ депутиртовъ послани хоштете увидети, и за крепкое оного содержание нашего имене подписаниемъ, и печата обичнаго положениемъ, за еднакое по всихъ епархиахъ содержание потвѣрдихомъ, уповаемъ да и ваша благочестиѧ оного съ доброю волею возпримите и прочим же за краткости времене, в мѣсто нашего писаниѧ господиамъ вашимъ депутиртомъ о болшемъ извѣсти словомъ глаголати съ препорукою оставлѧемъ, коимъ аште небудет надлежаштую дали диюрну о пришеству ихъ, тако благословени были, лѣпо ихъ намирите и контентираите, да и другіи кратъ такови случаехъ васъ послужатъ и тштети сами нетерпели бы что неправедно бы было. Мы же ѧкоже и всегда архипастирскою скупа и отеческою любовию ѧко чадомъ о господѣ нашемъ склонителнѣише соприслатиемъ наше архиепископскаго благословѣниѧ остаемъ въ Карловческои наши архиепископско митрополитскои резиденціи года 1735. месец Августа 8. денъ.

(М. П.)

Викентіи Иоанновичъ с. р.

101.

Митрополит Вићентије искао је непрестано новаца од Будимаца, гдекоји пут претњом и анатемом, кад су мало одоцнили. Будимци даваше и даваше хиљаде дуката, мислећи, да митрополит ради, да се народне привилегие потврде. Кад али митрополит

[1] Види Сабор од 1726, 1730 и 1731 год.

пише и јавља, како је ћесар милостивно и благоутробно дозволио, да се устроји један „Илирско-расцијански хусарски полк," коме ће протектор и поглавар бити сам митрополит. — Може се помислити како се народ изненадио, кад за толике паре доби Хусара митрополита.

Није доста било, што је највећи део народа стојао под оружјем, но му наметну митрополит трошак око подизања и издржавања две хусарске регименте, а то је милостиви ћесар с тим радије потврдио, што је без његовог трошка умножио војничку снагу. Ево овде прилажемо у оригиналу распис митрополитов, у ком јавља за ту велику милост ћесарску. На истоме распису подписан је и владика славонски Стеван Љубибратић онај исти, о коме смо говорили у 36 Гласнику на стр. 3. и 4. говорећи о печату митрополита Саватија. Осем владике Саватија подписани су на овом спису још и други, који су у то време били опште народне тутори. Поменути распис гласи овако:

„Викентіи Божиею Милостию православніи Митрополитъ Белградскіи и всего народа христианскаго подъ властию пресветлеишаго римскаго цесарскаго обретаюштагосе Архиепископъ, и его цес. велич. совѣтникъ, Такожде его цесаро кралевскаго велич. славниѧ иллирикорасцианскиѧ регименти Хѹсарскаго гавалерскаго полка Протекторъ и проч. и прочаѧ.

Отнели же Благодатию Божиею на престолъ дѹховнаго правлению достоинства Архиепископо Митрополитскаго возведени бихомъ, всакъ имѹшти здравое разсѫдение можетъ разсѹдити и знати коликиѧ ноштедневниѧ и неѹсипниѧ трѹди всемъ обштим киждаго чина напредкѹ и о добром состоѧнию, нештадно полагахомъ и извѣстно всѣмъ, да више пребивание наше при дикастериѧ високи содржаватисѧ до нинѣ бихомъ нежели на своиеи намъ резиденціи пребиваниѧ: а межлѹ темь елико доспѣти возмогохомь благаѧ ѹвреждениѧ и во епархіа нашихь поставлѧти добре непропѹстихомь, а каковиѧ есми притомь скѹдости и трошков лишеніѧ претрпѣли, и како накормивали, да

можемь дѣло непресекомо оправлꙗти, наша писаніꙗ и тогдашнаꙗ еште времена, и до нинѣ писата свидѣтели намь да бꙋдꙋть, почто котора нарочитимь народнимь писахомь, не мало во всакомь нꙋжди разлꙗніꙗ и лишениꙗ трошковь ꙗсно предлагахомь, и до толь владѣхомсꙗ, до кꙋдꙋ всевишнаго помоштію и цесарскаго и кралевскаго велич. благоꙋтробнеишею милостию конфирмацію за подтврждепіе обште народних привилегіахь достахомь. К томꙋ же и особливоꙗ к нашемꙋ народꙋ милостію благоꙋтробнеишею поизволили от народа нашего со всеми вишшими и нижшими офицѣри регилентꙋ ꙋстроити. Еште же и самога обрстера главꙋ целои регименти отъ народа нашего да можеть избрати и поставити. Како ꙋже великимь трꙋдомь, под толики долгь подложшесꙗ есми, мꙋндꙋрь, Сабли, пꙋшки, чꙋлтари, кони, барꙗци, и многа еште дрꙋгаꙗ специвице за множество предложитисꙗ немогꙋшта цѣлои славнои регименти надлежашта прибавихомь, и шест кꙋмпаніꙗ на слꙋжбꙋ вѣрнꙋю его цесарскаго и кралевскаго велич. а може и дрꙋгіꙗ цесарскіꙗ регименти сꙋть оправлени и послани. И бꙋдꙋчи его цесарски и кралевско велич. тꙋю региментꙋ именомь народним за честь и славꙋ нашꙋ именовали. А есть обичаи всюдꙋ началникъ или обрсть емꙋже цесар. и кралевско велич. поизволивь регилентꙋ ꙋстроити, долженствꙋеть своимь собственимь трошкомь и иждивеніемь целꙋю регилентꙋ со всеми въ штонть и состоꙗніе привести, и потомь его цесарскомꙋ и кралевскомꙋ велич. на слꙋжбꙋ репрезентирати, тако и намь тоꙗ чести его цес. и крал. вел. милостивеише ꙋдостоилисꙗ сподобити, а притемь вѣдаꙗ, а и вашимь благочестиамь паче извѣсно есть, да в народніꙗ каси неимѣемь ни толико, чим би дѣла народнаꙗ, и особитиꙗ своꙗ нꙋжди доволствовали. Таковиꙗ ради причини милоствивѣише его цес. и крал. велич. Богоданнимь сво-

имь високимь разȣмомь расмотрели, како би за обште-ство нетꙗшко и сносително было, и на единаго бы или два всꙗ тꙗжесть толикаꙗ непала, есȣ милостивеише свободне поизволеніе дали от всего народа такови по-требователніи трошакь покȣпити регимептскіꙗ долги исплатити, обрстера нашего рода и народа поставити, и дрȣгіꙗ нȣжди намиривать да можемь. А потомь на иждивеніо сіꙗ регименти цес. и крал. велич. пребȣдеть и ко осталимь регментамь соединитсꙗ, и опа свою во-зимаеեть касȣ и новци данніꙗ возвратетсꙗ, и от тога помошть великȣ возимѣеть обштество. Нинѣ видите вси и всакь благочестиꙗ рода Сербскаго каковиꙗ пребога-тиꙗ милости (!) его цес. и крал. велич. нашь Монархъ и его непобѣдимѣиши зверь аȣстрискіи за вѣрніꙗ за-слȣги наша и показаніꙗ с пролитиемь млогіꙗ крови Сер-бскаго народа храбрости, намь показȣеть и вь напредь обештаваеть многіꙗ милости. Тако ȣбо и ми вси об-ште разсмотрихомь по таковомȣ милостивѣишемȣ про-изволенію, како би всакомȣ нетꙗшко было по могȣт-ствȣ дати разположихомь на четири части сиесть оть всакаго дома наиболшега поболше, оть среднаго среднее, еште меншаго манше, оть наименшаго колико можно и такови трошакь кȣпитисꙗ и собирати чрезь народних тȣторовь отредихомь, како и вь богохранимȣю Епар-хию Бȣдимскȣю определихомь да они имѣють по вси мѣста вароша же, и селѣхь ходити, и ꙗко они неиз-вѣстни сȣште всюдȣ жителевь могȣтство, и число ихь в коемȣждо местѣ, тако свꙗштеници всакаго места на зактеваніе тȣторовь право и дȣшевно по тефтерȣ или регестрȣ парохиалпомȣ, колико кто отъ више определе-ниꙗ части дати могȣть да сказȣютъ, и началници вса-каго мѣста, что скореише без задржаніꙗ покȣпити да настоꙗть, и тȣторомь поклȣпленȣю сȣмȣ на квитȣ до врȣчають, да би что спешнее тое совокȣпленіе могла

савршитисꙗ а еже ли би кто таковꙋю багателнꙋю малою коюлиби часть дати оть здѣ положенни могꙋтствеи сꙋшть противилсꙗ, таковаго точію имꙗ одкꙋдꙋ и кто, гвсподіꙗ тꙋтори, да назнамеꙋють, что и ненадѣемсꙗ ми да би гдѣ слꙋчилосꙗ. Почто за показаніе намь како више насноменꙋто оть цес. и крал. велич. толь многіꙗ милости, не точию за его велич. интересь слꙋжаште форинть или по форинтꙋ дати, но и всехь именіе еште же и последнꙋю каплꙋ крви, за доброе потомковь нашихь ꙋживаніе и содржаніе наши милостивѣиши привилегіа жертвовати долженствꙋемь. Того ради вашимь благочестіамь, а особито господамь благолюбезнѣишимь братіамь архиереомь, протопопомь, и свꙗштеникомь, и всемꙋ високочестномꙋ клерꙋ, господамь благороднимь обркапитаномь, и всемь изредствꙋюштимь напоминаемь, что би на сицевꙋю потребꙋ и за великое наше счастіе давати на определеніꙗ горѣ четири части несмотрели, оннабо точкомь засредніꙗ и меншіꙗ опрѣдѣлишасꙗ, но не точію елико комꙋ више подароваль и не кою сꙋмою новце вь помошт дати да не поштедитесꙗ, но и инніꙗ к таковомꙋ даꙗнію колико болше ко ꙋсрдію, и за благочестіе и за садржаніе свободахь нашихь, и за ꙋживеніе и напредь болшіа и богатшіа милости, пооштравайте тое бо даꙗніе акиби на свꙗтаꙗ (!) мѣста давалисꙗ подобное биваеть, и за таковиꙗ бо на слꙋжбахь Божіихъ отслꙋжитисꙗ било би за мртвихь или живихь имена всачески бꙋдеть. Како и препорꙋчено пріимаюштимь оть вась новци вь регестерь да записꙋють, на что кои дает: которіа тꙋтори всюдꙋ ꙗко за општество трꙋждаюштимсꙗ, честию почитаите, и кто како могꙋтствень себе знаеть, да оть положеніꙗ горѣ четири части и више дати можеть ꙋсрдствено да приносить и даеть, малобо есть даꙗніе, обаче великіе приносить ползи, что скорѣише поспешитсꙗ, то лꙋчше за

насъ бѹдетъ. Едино да височаишаѧ господственаѧ слѹжба къ его цес. и крал. велич. ѹмедленіѧ нетрпить, дрѹго да и народъ нашъ от негоже помошть ожидаетсѧ под подизреніемъ и срамотою неостанетъ, при томъ и да видитъ его цес. и крал. велич. да и ми его величествѹ верніи и подданіи, какъ своемѹ милостивѣишемѹ Монархѹ, на всѧкѹю слѹжбѹ ѹсрдствено готовихъ во всакое времѧ есмы: и тако видѧште его цес. и крал. вел. насъ любовию синовскою ревнѹюштихъ, и всѧ своѧ за интересъ его велич. дати нештадѧштихъ, привилегіи милоствіѧ и стародревніѧ правици содержаватисе всюдѹ непременно милостиво подтврдетъ, свободность намъ по привилегіамъ ѹживати в напредъ без припетства, и болше подарѹетъ отъ всаки поместеи приложенихъ тѹжбахъ облагченіе ѹчинѧтъ, и всѧкіѧ милости о всѣкъ ѹповати несѹмѣно можемъ. Междѹ темъ началници всакаго мѣста, да би тѹторомъ за обштество трѹждаюштимсѧ всюдѹ отъ мѣста до мѣста, благохотно форшпонъ давати и честно отправлѧти инаго да нетворили би. Напослѣдокъ и паки вашимъ Благочестіамъ ѹсрдственимъ и добро сердечнимъ дателемъ бити, за всакіи обштіи напредакъ препорѹчаюште остаемъ и пребивамъ, в Карловцѣ ва нашои Архіепископо Митрополитской резиденціи. Авгѹста 12. дне 1735 года.

Викентіи Иоановичъ с. р.

(М. П.) К(іiръ) Стефанъ Любобратичъ с. р.

(М. П.) Никифоръ Стефановичъ с. р.
славонискіи.

(М. П.) Вѹкъ Исаковичъ с. р.
обршт воктъ маисторъ.

(М. П). Секѹла Витковиħъ с. р.
обркапетанъ.

(М. П.) Иосифъ Манастирли с. р.
обркапетан.

(М. П.) Ефтимие Витковић с. р.
капетан валѣски.
(М. П.) Хажи Гаврилъ Рашковичъ с. р.
штотъ риктеръ белиградскіи.
(М. П.) Стефань Вȣчковичь с. р.

102.

Митрополит Вићентије у свом писму од 10. Август 1735 из Карловаца потврђује ставропигију будимских и пештанских Срба.

Викентіи милостию божиею православныи митрополитъ бѣлградскіи и всего православнаго народа христиѧнскаго подъ державою царскою обретаюштагосѧ архиепископъ, и его величества совѣтник, такожде славнаго иллирико расциѧнскаго регȣларнаго полка протектор.

Смирение наше съ сию наше достопамѧтною Граматою всемъ благолюбезнѣишимъ господамъ братиамъ нашимъ православнимъ катедри нашеи покарѧюштимсѧ архиереомъ со всемъ клеромъ, тако и свѣтовнимъ всѧкаго достоинства сана же и чести господамъ синовом свѧтиѧ восточниѧ католичаскиѧ и апостолскиѧ цркве, смѣрности нашеѧ прелюбезнимъ чадомъ, в достоиное памѧтствованиѥ предлагаемъ сиѧ: Понеже блаженнѣишіи достоиниѥ памѧти свѧто почившін господинъ Арсеніи Черноевичъ бывшіи свѧто и перво И ȣ с т и н і и с к и ѧ катедри архиепископъ, и всемъ С р б л е м ъ и Болгаромъ патриархъ, и изводителъ п е р в ы и православнаго христиѧнскаго народа изъ тиранскаго ига и работи подъ сѣнъ и державȣ свѧтѣишаго и непобѣдимаго римскаго цесарскаго и кралевскаго величества, ихъ же достоиними милостиво съ многимъ (его) трȣдомъ добиеними правицами отъ цесарскаго величества изданними въ правовѣріи непоколѣбимо ȣтврди, и многаѧ полезнаѧ своим православнимъ синовомъ восточ-

нија церкве остави, и благоразумнѣ устрои. Међу коими достопамјатними дѣлами есть, съ прилучившимсја при немъ тогда Митрополити и епископи на 1698. года правилною своею граматою ради многоразличнихъ благословителнихъ винъ въ вароши пештанскои и будимскои долнои вароши Табани, отъ православнихъ свјатија восточнија католичаскија и јерусалимскија церкве синовъ созданија двѣ церкве, едина во имја свјатаго великомученика христова Георгија, другаіаже во имја сватаго великомученика Димитрија Муроточца изволилъ нарешти, и благословением съ више ему чрезъ благодатъ пресвјатаго и животворјаштаго духа даннимъ благословити и соутврдити, тија еже називатисја непремѣнно ставропигиами, и первими церквами у сему нашему народу въ державѣ цесарскаго величества, их же ни подъ епископа, ни подъ инаго коего меншаго духовнаго обладателја подъклонилъ, но подъ свою собственну, и по немъ будуштимъ того преимјачества наследникомъ јако церкви тако и христијанство подложилъ и клатвою завјазалъ, никому разорјати тои достопамјатнін свитокъ. Егоже ондешнѣе христијансво у оригиналу съ мемориаломъ намъ того престола (у сихъ странь), и власти духовнија височаишаго степена архиепископо митрополитсва воспримителю въ лицѣ цѣломъ соборѣ духовнихъ и мирскихъ властеи въ Карловцѣ држатомъ сутъ предложили, коего прочатше наипаче свѣтовнін нехотѣли тому разорену быти, но паче всјачески обдержавателну. Вѣдјашти же смѣрностъ наша его свјатѣишества достоино вѣчнија памјати дѣла, свјатија наредби, уставоположенија честнаја и непорочнаја, труды за народъ бывшија не усипаюштијаимиже и до нинѣшнаго времене и въ будушти родъ и родъ живемъ и живѣти будем благочестнѣ, не ради, прибитка коего или кому

насилиѧ хотѧште; но свѧтыи завѣтъ его со христиѩнствомъ хранѧшт, и на свою совѣстъ ѹзети еже разорити недерзаюште, но како его свѣтѣишество сѹтъ со своимъ тогда бившимъ клиром и братиѧми архиереи, и сѹштимъ епархіи бѹдимскиѧ епископомъ бившимъ Ѥвтимиемъ особито потверждениемъ писаниемь опредѣлили, и во всѧкое сохранение, и непоколѣбимо ѹтврждение предали, тако и мы истимъ начиномъ тоеже ѹтврждѹемъ и симъ тако и потомъ имѹштимъ, по намъ быти архиереом, и наслѣдникомъ нашимъ за сохранение препорѹчаемъ, а ежели кто разорит, онаѧ и сиѧ казаюштаѧсѧ отъ говора, самъ да отвѣтъ даетъ предъ владичнимъ престоломъ. Мы вини невозимѣемъ но сию настоѧштѹю граматѹ за всѧкое и всѣгдашнее ѹтврждение и сохранение непоколѣбимо издахомъ въ нашеи архиепископо митролитскои резиденціи карловачкои месеца Авгѹст 10. дне. 1735 год.

(М. П.) Викентіи Иоанновичь с. р.

103.

Митрополит Вићентије пише из Београда под 11. Октомб. 1735 год. Сабору епархије будимске, гди јавља, да је баш и сам цесарски декрет — ради слободног куплења новаца на подизање народне регименте — приспео, од којег декрета немачку копију истом писму прилаже, и препоручује ову народну ствар, да би већ једанпут иста регимента у ред довести се могла, и кад се вели једанпут иста подигне, остаће вечита слава народна. Тога ради народ велике трудове полагати мора, да би пожељену цељ достигао, јер не буде ли народ у прикупљању трошкова на подизање речене регименте своју ревност показао, то — вели — може ова славна регимента коме другоме — дакле страноме — у руке допасти, него би србски народ јошт и то изгубио, да би иста регимента престала више **народном** региментом звати се. Ово писмо од речи до речи овако гласи:

Викентіи божиею милостию православныи митропобѣоградскіи, и всего народа христиѧнскаго, подъ дер-

жавою цесарскаго величества обрештаюштагосѧ архиепископъ и его величества совѣтникъ. Такожде славниѧ отъ иллириско-расцианскаго народа строѧштиѧсѧ цесарскиѧ хѹсарскиѧ регѹларниѧ регименти протектор и проч.

Смиреніе наше пишетъ въ благохранимѹю епархію бѹдимскѹю благолюбезнѣйшемѹ господинѹ епископѹ кир Василию Димитриевичѹ, братѹ и сослѹжителю во Христѣ нашемѹ; Благоговѣннимъ протопопамъ сѧштеником и прочимъ причастникомъ: христолюбивомѹ господинѹ капитанѹ, и осталим господамъ офицѣром; почтенимъ же господаромъ, бировомъ ешкѹтомъ, трговцем и всемъ православиѧ восточнаго, и закона греческаго питомцемъ, смѣрности нашеѧ возлюбленимъ чадомъ, милости мира, и всѧкаго благополѹчиѧ отъ Господа Бога все ѹсердно просимъ и желимъ:

Со овимъ нашимъ архипастирскимъ писаніемъ вашемѹ благолюбию и всемъ православнимъ христиѧном извѧвлюемъ: Ѩко прошлиѧ почти естъ намъ отъ свѣтлаго и ѹзвишенаго совѣта воиничкаго ради допѹштениѧ трошка по целомѹ народѹ совокѹплѧти, на воздвижение славниѧ цесарск. отъ иллирико-расцианскаго народа нашего строѧштиѧсѧ регименти, пришелъ милостивеишіи декретъ, (отъ коего немачкѹ копию или исписъ посилаемъ), въ коимъ описѹетъ, да естъ всюдъ на все команде, администрацие, комитате, магистрате, и пехомбте, где сѧ годъ наш славныи народъ обретава, заповѣдъ издата, да безъ препѧтности нарежденими тѹтори, отъ народа трошакъ ѹ скоро можетсѧ покѹпити. Сего ради благолюбезнѣишіи господине епископе, со своею паствою, како обште народно приволене, и писма издане на народне тѹторе отъ вашега епархіи обштимъ совѣтомъ нарежденне неѹмедлѧите, елико скорѣише съ таковими наредбами, и милостивнимъ ц.

и крал. величества допуштениемъ оправити, и колико годъ кіиждо возможен естъ, любезно препоручаем, даса не отречете воспоможение сотворити, да бы единъ кратъ могли на послужение нихъ цес. и крал. велич. цѣлу регименту у штонтъ привести, и приказатиса, и на тую (регименту) пошедши трошак и учинени долгъ наплатити. Из коего вашего усердиа неточию милостъ царскаа к намъ благосклонителна будетъ, него еште и вѣчита слава народнаа останетъ, а еже ли въ томъ невозревнуете, и непоташтитеса, къ еже царскому величаству особито интересъ учинити, то неточию наша, что славна наша регимента въ другиа руки унаднетъ, и народна зватиса небудетъ, и толикіи трудъ, и трошакъ нашъ осуетитса, него еште предъ цѣлимъ свѣтомъ народу вечнти шпотъ и срамота последныа останетъ, чего ненадѣемса быти. Но паче како и дослѣ во всѣмъ послушливіи былисте, тако и садъ по преизлиха, на такову достохвално славу народню, неѣете са кратити, какъ мирянство тако и проче свяштенство помоштъ сотворити. Со симъ нашее архиерейское благословение предпославше остаемъ, въ резиденціи нашеи бѣлградскои, месеца Октомвра 11. день 1735. год.

(М. П.)

Викентіи Иованновичъ с. р.

104.

Предходеће писмо управљено је било на епископа будимског Василија, но овај исто писмо при себи задржи, и народним туторима у овој епархији за ово писмо неспомене. Кад митрополит зато дозна, напише из Футога под 29. Октомбра исте 1735 год. на саме обште-народне туторе Табана, Пеште и Сент-Андрије, а именно: Живану Бранковићу, Анти Продановићу, и Хаџи Ћири, где им на знање даје, да писмо за колекту послато

постоји у господина јепископа будимског, који је пропустио њима саопштити, него код себе задржао. Налаже им дакле исти митрополит, да у речи стојеће писмо од господина јепископа изишту, и по смислу истога што скорије дуг и трошак на подизање народне регименте — учињени — покупе, као што ће истоме јепископу и сам архијеп. о овом његовом поступку писати. — На обште-народне туторе управљено пак писмо од речи до речи гласи овако:

Благопочтеннымъ господамъ обште-народнимъ тѕторомъ кир Живанѕ Бранковичѕ, г. Анта Продановичѕ и киръ Хаџи Кири, и скѕпа быровомъ, ешкѕтомъ, и всѣмъ православнимъ христианомъ всѣхъ трехъ варошахъ наше архипастирское благословение и миръ посилаетсѧ.

Да благочестиѧ ваша разѕмѣниемъ отъ полномштнихъ депѕтиртовъ въ Карловцѣ нинѣ на Саборѣ бывшихъ, сва по редѕ дѣѧниѧ неразѕмѣлисте извѣстно сѕмнѥватисѧ не бѕдемъ; а наипаче каковиѧ милости народъ особливиѧ отъ цесар. велич. дарованиѧ, изъ неѧ свѧкъ видѣти можетъ каковоюползѕ и прибитокъ зе вѣчнѕю славѕ народа нашего полѕчилъ, каковиѧ дослѣ не имѣлъ, и всѣмъ добрѣ вѣдомо знаемъ, каковимъ начиномъ обште о саборѣ, по изданнои такожде одъ цесарс. велич. милости ради колекти, естъ совѣтомъ ѕчинило, да во всѧкои епархіи онредѣлѧтсѧ настоѧниемъ, и попечениемъ господина епископа и нарежденныхъ тѕторовъ господари со единимъ свѧштенникомъ, гдѣ тѕтори сами собою скораго ради совокѕпленіѧ недоспѣли би, по ѕчинненномѕ писмѕ, отъ народа новцѣ кѕпити, и дѕгъ онолики на региментѕ ѕчиннѣнны да исплатитсѧ, котори новци паки въ кассѕ народнѕю подполно завратѧтсѧ. И въ нашихъ овамо епархиѧхъ елико скоро возмоглосѧ ѕстроилосѧ, и люди разаслати и по народѕ ѕже ходѧтъ, и въ дрѕгихъ епархиахъ подобнѣ нареждение и писма потребита оправлена, и недвоимъ да всѧкъ, желаюштъ сво-

ем8 отечеств8 и потомкомъ напредка, неб8детъ поредъ того краинѣе 8сердие 8потребилъ, како бы общтество д8га свободилосѩ за честъ и вѣчн8ю слав8 8чиненнаго, и пако нѣкою с8ммою подкрѣпилсѩ. Почто колико полз8 и части отъ 8строенныѩ нинѣ регименти имѣемъ, аште исплатитсѩ и намиритсѩ, толико еште въ горшеи несреѣи и на подсмѣхъ б8демъ съ наложеннемъ великаго д8га, аште небреженнемъ нашимъ не исплатило бы сѩ. А како видимъ да господинъ епископ ем8 послатаѩ за колект8р8 писаниѩ толика, съ великимъ тр8домъ въ надеждѣ ползи писатаѩ, всѩ при себѣ 8держеваетъ, и ниже каковаго 8врежденіѩ по должности своіои ради колекти чинитъ, но ѩко бы последн8ю несреѣ8 народа и срама великаго онаковимъ небреженнемъ ожидавалъ, въ коимъ господинъ епископъ не само припѩтство обштеи среѣи творитъ, но еште и височаишаго цесар. велич. Указ8, и сл8жби замедлѣниє 8зрок8етъ, и понеже въ него, како и въ нем8 подобнихъ, Сатана вселилсѩ, и ничто добраго знаменати хоштетъ. Того ради вашимъ благочестиамъ препор8ч8емъ, отъ него господина епископа, за колект8р8 всѩколика писаниѩ къ себѣ иштите, (ем8 же и мы за истое писати хоштемъ) и сами со опредѣленними обштенародними т8тори, 8сердств8ите колект8 первѣе, въ тѣхъ трѣхъ варошахъ что скорше начати, и потомъ въ цѣлои епархіи межд8 собнѣ како разсмотрите разпредѣлитесѩ, и по единъ свѩштеникъ да ходитъ, и что болше 8сердств8ите, без всѩкаго задржаниѩ, аште ли же господинъ епископъ что возприпѩтств8етъ, како и слишалисмо, да не по должности 8вреждение скорое творилъ, но и воздержавалъ, то нам на вѣдомостъ таки сотворите. Въ прочемъ 8сердном8 за полз8, честъ, и слав8 нашего народа и потомковъ

ради своихъ препорꙋчаюште, остаемъ вашихъ благочестиахъ намъ въ дꙋсѣ всѧтѣмъ любезнѣишихъ чадъ

Смиреныи митрополитъ бѣлградски и всего народа архиепископъ, и его цесар. велич. иллирико-распиѧнскиѧ регименти хꙋсарскиѧ Протекторъ

Из Фꙋтога, 29. Октомбра
1735. год.

(М. П.)

Ꙋсердныи обоих благъ желатель.
Викентіи Иоановичъ. с. р.

На полеђини овога писма овако стоји: „Благопочтенним господамъ обште-народнимъ тꙋторомъ, и всѣмъ въ трехъ варошахъ Табанѣ, Пешти, и Сент-Андреи обретаюштимсѧ православнимъ христиѧномъ на прочитание надлежитъ намъ въ дꙋсѣ всѧтѣмъ сыномъ любезнѣишемъ. Въ Табанъ.

105.

Павао Ненадовић пише из Карловаца 9. Новембра 1735. свом стрицу потоњем митрополиту Павлу а тадањем ђенералном Јексаркꙋ у Београд, а подписује се „Авдиторъ Реторики“ ꙋ Карловци.

106.

Митрополит Вићентије у свом писму од 27. Новембра 1735 год. из варадинског Шанца (Новога Сада) из нова тражи помоћи за његову хусарску регименту. Као што се види овај митрополит више се заузимао за ову регименту, но за душевно и материјално унапређење свога народа.

„Племенитороднымъ господаремъ Бꙋдимскимъ, Пештанскимъ и Сентандреискимъ свиколикимъ желаемъ радоватисѧ.

Ваше писаніе изъ Бꙋдима сего 18. отпꙋштенно есмо пріимили и всѧ разꙋмѣли, а мало сѧ обрадовали. От

толиких времене, како смо исправе послали и царски декрет, да есть слобода купити и народню препорукѹ. И садъ кадъ потреба бѧше примити ѹсердное подѣаніе,извѣти примаю, гдѣ наивишѹ надеждѹ имѣхомъ помошть ѹлучити, отѹдѹ ничто, и таковием двоѹміемъ ниже когда что въ ѩвно полижителнои сѹми народнимъ расположеніемъ, что сѧ за тѧжко видитъ несѹмнѣваите сѧ, но во имѧ божіе нареждени тѹтори, поредъ допѹштеніѧ цесарскаго и народне препорѹки, да зачнѹтъ свое дѣло, и по возможности кіиждо по своемѹ ѹсердію да не оречетсѧ тѣмъ до рѹкѹ врѹчити, ако и не по написаннои сѹмы, временемъ бо по потребѣ народнои и онаѧ наполнѧтсѧ. Само сад да бы что ѹ времѧ было, живот намъ кредитори снѣдоша, и народни кредитъ конечне намѣрени погѹбити, ако ешге на од нас продѹленни термин на кратко времѧ неположимъ.

Зато тако благословеніе господне ѹлучили, немедлите нити кратитесѧ, и да бисте ва сѧ три поштене вароши код божіе, на региментѹ абіе потребѹюште могли насъ ѹзети да сѧ пошлет, и на то надѣюћисѧ и нѹждѹ трплѣћи, и сѣмо тамо тражећи, и ных намъ жао. Зато ѹчините то ѹзети таки, и по профіонтъ маисторѹ нетѣжиль овамо къ намъ послати. И то сѧ бѹдемъ от селѣ въ единомъ и дрѹгом надѣѧти, да не бѹдетъ съ празними рѣчми разговоръ но дѣла показане и ревности христіанске.

Прочее благодат божіѧ бѹди сь вами. Поштенородіѧхъ ваших!

Смиренни митрополитъ бѣлградскіи и архіепискѹпъ србски, и его цес. вел.совѣтникъ и проч.

Из Шанца Ноемвра 17. 1735.

Бѹдимцемъ и прочимъ.

Обоих благъ желатель
Викентіи Иоанновичь с. р.

107.

Тестаменат Саре Несторовића од 21. Декембра 1735 год. Овај тестаменат значајан је, што се у њему спомињу манастири у данашњој кнежевини Србији.

1735. годиште месеца Декемриꙗ 21. ѹ бѹдимскои долнои вароши Табань, при господари низѹ именовани таначниковь.

Ва име свꙗтие и живоначелние троици Оца, и Сина, и свꙗтаго Дѹха аминь.

Ꙗ Сара Несторова дашти годинами стара 68 лета, видећи себе нелагоднѹ на моемѹ одрѹ, своеволно призвавше от поштеногь танача заклети господари, и започинꙗм овѹ мою тестаментѹ ѹ бистрои памети бивши нареждѹем, што имам моега сиромаштва, кое ест ми Господъ Богъ подарио, не от оца, такожде ни от мѹжа ни от каковага Сародства предобила нисамь, кроме помошти от Бога што есамъ предобила, тако исповедѹемъ данась, што се мене затекло до данашнꙗга дна. Како доле последѹе. Првомь: Ѹ готови новцемь, кое есть ѹ долноме Белиградѹ при господари по именѹ, Живота Христићь и Василие Иосимович, кои есѫтъ на интересъ ѹзели, ѹ готовѹ новцѹ 300 фор. и словомъ велим триста форинти, како и темесѹћ сведочи, тако паки при господарѹ Филиппѹ Стоꙗновићѹ, ѹ готове новце кое есть под интересь 150 фор. како и темесѹћа болше хоће сведочити, и ѹ готовѹ новцѹ трефило се при мене 50 фор. и дѹжни есѹ мени ѹ варадинском Шанцѹ по именѹ Никола Црепић 14 фор. без темесѹћа. Тако паки ѹ госпође Альбѹровице коꙗ есть ѹ Шанцѹ ѹ варадинском, Андрее Поште свастъ 5 фор. како и темесѹћ сведочи.

Кое естъ ѹ готовѹ новцѹ трефило се сѹма 519 ф.

Тако истога показѹемъ мои дѹгъ, гди сам што дѹжна госпођи Маріи газдарици от кирие 2 фор.

И за мою душу уреждуемъ за сарандаре.

Како последуе: у Свети Ѥросалимъ 15 фор.

Ѹ свети Синаи светои Катерини 15 фор.

Ѹ свєтую гору монастиру Зографъ свєтаго мученика георгия 12 фор.

Ѹ долном Белиграду церкви 12 фор.

Ѹ ковински манастиръ 12 фор.

Ѹ Хопово манастирь 12 фор.

Ѹ Крушедолъ манастиръ 12 фор.

Ѹ грабовачки манастиръ 6 фор.

Ѹ Винчу манастирь 6 фор.

Ѹ Ѡзакь монастирь 12 фор.

Ѹ Раваницу монастирь 12 фор.

Храму свєтаго мученика Димитрия 20 фор.

Господину владики епископу 12 фор.

Свештеником овдешнїим свєтаго мученика Димитрия сарандар 12 фор.

И оцу велику духовнику 6 фор.

Оцу протопопи милостинє 4 фор.

Моему родителю Петру почившему сарандаръ 12 ф.

Моїои почившои маики Неранци сарандаръ 12 фор.

Тако ова два сарандара осталєм на мое господаре туторе, где би знали на надлежито место, да даду, и да исправе моему родителю и маики.

Тако паки уреждую 4 главе еванђелия 4 фор.

И на сиротинску страну на школу 5 фор.

Тако и трапезе приличне 4 преко целе године:

Тако Маринки сестричини моеи 25 фор.

Тако моему сестрићу Теодору 100 фор.

Тако Иованки сестричини мoои 25 фор.

Тако паки господину владики за молитву 4 фор.

Ова двоя дугмета сребрна кое есуть една на ђурдїи и друга у сандуку, Иоану и Адаму, а ђурдию без

дугьмета осталѧм моіои снаи Марии у селу Пантели и к тому готово 10 фор.

И моіои снаи кьери Юлиѧнки зубунь обе тепсие кое коштуе, што е сама носила — фор.

К тому показуемь што имам бакарно, едань ибрикь бакарни, една тепьсіа бакарна, една тенџера с капком, и една тепьсиѧ гвозъдена, и у сандуку, 3 парчета платна кое есть 75 аршина, и три велика чаршава и шестъ мали, и четири ѩстука, и една дуна, и едань іорганъ, и две перине и постелѧ дрьвена на коиои и лежим, и две иконе, и една суннѧ, и два сандука древена, и три древене столице, и еданъ асталь, и на асталу ћилим, и една книга рукописъ, и што естъ више писани бакарь и гвоздено, Иоанну и Адаму моимъ братиѣемъ. И што е пртено сукнено платно, да има на поле поделити Маринка Иоанна сестричине.

И с овим савршуемъ и заключуемъ ову мою тастаменту и крстомъ потврждуемъ, кои би ову мою тастаменту дрзнуо и необдржао, тако от мене осталѧм проклетство, од мое младости до данашнѥга дна, да има онъ ответовати пред богомъ за мои грехъ, ако би ово покварио.

П. Ш. ако би што претекло од више писане суме тако да буде храму свѧтаго мученика Димитриѧ.

И осталѧм туторе господара Ефтимиѧ Давидовића, господара Николу Давидовића.

(†) Сара Несторова дашти.

(М. П.) Господаръ Живко Ратковичь.

(М. П.) Димитрие Нешковичъ ѥшкутъ.

(М. П.) Ефтимие Давидовичъ ѥшкутъ.

(М. П.) Никола Давидовићъ и црквени слуга за ово все знае.

(М. П.) Данил Павлович писа и сведочи.

108.

Пуномоћно писмо, које је издао београдски сабор, год. 1735 својим члановима владици Стевану Љубибратићу, оберкапетану из Црнебаре Вуку Исаковићу и београдском бирову Гаврилу Рашковићу, да због народних ствари иду у Беч, и да у споразумлењу са народним агентом и пуномоштником тражи помоћи код бечког двора.

„Копиꙗ отъ пленипотенције обшто-народне.“

Ми ниже подписати са симъ ведомо творимо ва семъ им же надлежитъ знати, понеже извесно естъ дрзновение епискꙋпа* в. П. и егови наследителеи (ꙗже ва потребито време, его цесарског величества, и еговомъ славномъ саветꙋ воиничкомъ чрезъ нашего архиепискꙋпа белиградскога карловачкога господ. Виђентіꙗ Иоанновича, и васего славнаго клера и народа иллиричаскаго именемъ припоказано есꙋ) са васимъ тимъ, да паки речени госп. архиепискꙋпъ нашъ и митрополитъ са еговимъ клеромъ и народомъ, на ꙋчиненꙋ репрезентацию и горе посланꙋ протестацию своеи юриздикции црковнеи подобнꙋю резолꙋцию, и по реди ꙋчинене фиоленције (насиља) емꙋ и часто реченномꙋ своемꙋ клерꙋ и народꙋ (од) поменꙋтога епискꙋпа и его сагласници, по сꙋдꙋ великие сатисфакције полꙋчити можетъ. Наипаче потребито нам на то бити видити се, бꙋдꙋћи, да онъ госп. архиепискꙋпъ ꙗко глава цркви нашои, кои васа надлежаштимъ о томъ деле и потребности више темелито приказати и провидети, млога же ради тежние длгие болезни немошти на пꙋтъ подвигнꙋтисꙗ не смеетъ; неколико персонъ отъ нашихъ црковнаго, воиничкога и коморскога чина ка славнеишемꙋ его цес. велич. дворꙋ, и его дикастерии отслати.

---

* Овде је јамачно говор о Доситеју владици ваљевском. — Види о њему белешку у VI. Гласнику Ср. у. др. на Стр. 85,

И сего ради надеюшти се опакоти, ташталивости и ва ȣправлению делъ разȣмности, преосвештенога господина Стевана Любибратића[1] епископа костаиничкога, благороднога господина Вȣка Исаковича[2] краини сервиски оберштъ - вохтъ - маистора, и благопочастеннаго госп. Гаврила Рашковића[3] белиградские вароши бирова (иже аште котори из сихъ, или васи оних радu причинъ конaчно поити не могли би; то и дрȣгие на место ихъ подобнимъ начиномъ представлыют се, васемъ поменȣтимъ деле и оправданиемъ предъ васакимъ сȣдом, и инштанціи ва нȣтаръ или ванъ сȣда, где делати се иматъ, за наше истине и праведне и не сȣмнителие депȣтирте тие до времене нашегаваспетъ позвания избираемъ, нарежднемъ и отсилаемъ даюште имъ (дедепȣтиромъ) вакȣпе са нашимъ ва Виене пребивающимъ агентомъ и пленипотенциаломъ господиномъ Иваномъ Матȣлаомъ), поредъ превелеђия отъ славнеиши императоровъ и кралеи господеи нашихъ милостивнеишихъ датихъ, оправити са длжнимъ ва сакомȣ почтению ходити; на васака вапрошения, интимати, и рескрипти, подобне и крепко отговарати, колико крати дело времia, и слȣчаи вазиштетъ еднȣ и дрȣгȣ инстанцию, сȣд[illegible]сȣдце кротко по начинȣ старих, разделно или особито к намъ и нашеи црковнеи главе владаюшти, обдржавателних, бранителних и ȣсносителних, просити походити, и коначно васа она, кое за добро полазность, правицамъ нашимъ превилеђиамъ потребно целости бȣдȣтъ творити, оправляти целȣ васачаские плномоżность обештаюште, васе за право и драго ради имати), что годъ чрезъ избраними

[1] [2] [3] О поменутим лицима види Гласнику Ср. у др. 2-ги одељак „Грађа за нов. срп. Истор.“ Књига трећа Страна 280, 281, 282 и 283.

нащимъ депутирти и реченимъ нашимъ агентомъ и пленипотенциаломъ васемъ нашимъ оправдании учинено, уречено, оправлено, сложено, наместено, отлучено, определено будетъ, такоже изабрахомъ, поставихомъ, и наредихомъ, по крепости и свиделство сего нашего писанија уготованиемъ.

Ва Белиграде ва резиденціи.

Августа 15. дне
1735. год. У име Сабора:
Викентіи Иоанновичъ с. р.
(М. П.) Кір Никифоръ Стефановичъ с. р.
славонискіи.
(М. П.) Вукъ Исаковичъ с. р.
обршт-вахт-маисторъ.
(М. П.) Секула Витковичъ с. р.
оберкапетанъ.
(М П.) Иосифъ Монастирли с. р.
оберкапетанъ.
(М. П.) Евтимие Витковичъ с. р.
капетанъ валевски.
(М. П.) Хаџи Гаврилъ Рашковичъ. с р.
штотъ-риктеръ белиградски.
(М. П.) Стеванъ Вучковичъ с. р.
ешкутъ белиградски.

109.

Максим игуман манастира Аранђела Михајла и Гаврила у Грабовцу у свом писму од 10. Фебруара 1736. моли од будимског танача милостињу за овај манастир.

110.

Хаџи Гаврило Рашковић биров вароши Београда у свом писму из Варадина од 19. Јула 1736, јавља будимском бирову

Живану Бранковићу, како је по све лажна вест, да је владика тамишварски (Никола Димитријевић) избијо и за косе вуко митрополитовог ђенералног Јексарху.

„Благородныи господинъ бировъ мнѣ любезнѣшіи благозактеватели.

Понеже о моем тамо присѹдствіи таковыи междѹ вами гласъ бысть, да чрез лажнѹю информѹ поверовати были есте, ꙗко господинъ епископь темишварскіи есть госп. Генералъ Ексархѹ былъ; и за косе вѹкалъ, того ради о том нинѣ цѣло извѣстанъ сѹштество веденіе творим, да тое нѣсть конечно истина, но лажъ и лажна была информа, ниже тое да вѣрѹете бо не слѹчилосꙗ, и аште бы кои дрѹги тое вѣровати покѹсилъ бысꙗ, конечно да его от тога вѣроꙗтиꙗ отправите, зане не слѹчало сꙗ. По сих понизно молю и препорѹчѹю поради моего дѹга, да бы изволили пособствовати, и мнѣ контентацію ва возпріимити ѹчилили, кою любовъ во инних слѹчахъ отслѹжити неотрицаюсꙗ за проꙗꙗ остаю.

Вашего благородіꙗ.

Из Петроварадина.

Юла 19. 1736. года.

Ѹсердныи слѹга
Хажи Гаврилъ Рашковићъ.

Поздравъ всѣмъ обште пріꙗтелем о мнѣ вопроштаюштимъ.

111.

У једном писму из Карловаца од 28 Јула 1736. подписан је „Павель Иосифовичъ Реторъ в' карловачкои шестои школѣ.“ Из овога писма види се, да је већ у то доба било шест гимназијски разреда у Карловци.

„Почтенородныи господинъ Даріи мнѣ любезнѣишіи братъ.

Давно писати хотѣхъ, но незнах ели ви здравствуете, и живы есте; того ради нынѣ пишу ко братству вашему, вопрошающтъ о здравіи вашемъ. Такожде гос. отца и матерь и вся домашния поздравляю, купно же прошу частне отходите къ нашемъ дому, и нагледаите, и учите братію мою, и проштаваите, да не безчинствуют; азь же во всякои потреби елико моштем буду готовѣишіи ко службе при коем есмь.

Братства Вашега Любезнѣшіи братъ
Вь Карловцѣ, Иула 28. Павелъ Иосифовичъ.
1736 года. реторъ вь карловачкои шестои школѣ.

112.

Тефтер од звона или протокол умрлих у Будиму црквенске године од 1. Септ. 1735 до 30. Августа 1736. Овај је протокол значајан што је у њему назначен дан самрти српског мученика славног капетана **Пере Сегединца,** који је у Будимском граду на пијаци св. Ђурђа мученичку смрт на точку претрпио 24, Марта (по новом 4. Априла) 1736 год.

Даље помиње се оберштлајтнант Рајко (Прерадовић); и дан смрти Николе Пачића из Пеште, који је био народни тутор. Видимо, да је 31 Окт. 1735 г. умрьо Јосиф Ненадовић нотарош, стриц потоњег митроп. Павла, Јосиф је био више година заступник будимаца у Бечу.

Као најстарији протокол умрлих саопштавам овде по оригиналу.

„На 1735. лѣто Іанвара 25. данъ.

ЗНАТИСЕ У ОВОЈ ГОДИНИ КОЛИКО СЕ ЛЮДИ ПРЕСТАВИ ПРВОМЪ.

датум		фор.	новч.
29	Іанвaріа престависе Остоя корманошъ.	1	—
1	Ферфара господаръ Никола Пачић у Пешти	1	—
	И тогда се престави Іанко Ђебеџиа .	—	85
2	Престави се Бранисавъ старацъ . . .	—	85

датум		фор.	новч.
4	Престависе Павалъ Татковићъ . . .	—	85
7	Престависе Иованъ Арнаȣтинъ . . .	—	28^{2}
8	Престависе Павалъ Брница	—	85
10	Престависе Христа Бȣгаринъ к. Дȣнава	—	85
16	Престависе Ивана Паȣновича мати . .	—	85
19	Престависе Георгиа Арнаȣтина дете. .	—	11^{2}
22	Престависе Теодора Пачацие жена . .	—	85
23	Престависе Крсте Стоиковича детенце .	—	11^{2}
26	Престависе Раика Оберштлаитмана дете	—	85
27	Престависе Гркъ Грозанъ	—	85
6	Марта, престависе Иоаннъ Стоꙗновићъ.	2	—
7	Престависе маноилова кћи	—	85
9	Престависе Иоанна Мандича домаћица .	—	85
11	Престависе еданъ катана	1	—
11	Престависе Степанъ воденичаръ . . .	—	85
12	Престависе Ианково дете	—	—
15	Престависе баба Елица	—	28^{2}
25	Престависе Влае ћȣрчие домаћица . .	—	28^{2}
26	Престависе господ. Доичинъ	2	—
1	Априлиа ловчево ȣнȣче	—	11^{2}
3	Престави се Ранкова слȣшкиня . . .	1	—
4	Престависе Рома Анђелиа	—	85
6	Престависе Богоева домаћица	—	28^{2}
20	Престависе Тома боꙗциа	—	85
22	Престависе пана старац	—	28^{2}
24	Престависе Младеновъ синъ	2	—
24	Звонише Заке Симичиꙗ братȣ из шанца	—	—
30	Престави се стана Стефановица . . .	—	85
1	Маиа Престависе Вȣчко бакалъ . . .	—	28^{2}
3	Престависе Аћим Катана	—	—
10	Престависе Тода Арнаȣтинъ	—	85
3	Юниа Престависе Елена Кȣзмановица .	—	28^{2}
4	Престависе Иоана Ваплловича слȣшкиня	—	11^{2}
5	Престависе Петрова млада сирота . .	1	—
6	Престависе Милована бакала домаћица	—	85

датум		фор.	новч.
9	Престависе Филотіа Касапинъ	3	—
11	Престависе Иована Сбрсавова дете . .	—	11 2
13	Престависе Косте Летича дете . . .	—	11 2
23	Престависе Петра Милича дете . . .	—	11 2
1	Авгѕста. Грка Ианка жена	—	85
5	Престависе Аврама Исаковича дете . .	-	85
8	Престависе Цвее Калазлие синъ катана.	—	—
10	Престависе Иоана Демаге дете . .	—	28 2
15	Престависе Миличино дете	—	11
16	Престависе Лѕка касапинъ	—	85
18	Престависе Ианка Грка синъ	—	85
28	Престависе Малеша касапина кћи . .	—	85
29	Престависе Ћире бакала синъ . . .	—	11 2
5	Сеһтемвриа. Стоідиновића дете . .	—	11 2
6	Престависе Грађића дете	—	11 2
8	Престависе господара Малеша, (Надажди) жена ѕ Пешти	—	—
12	Престависе Симе Димитриевича дете .	—	11
18	Престависе максимова млада	—	28 2
30	Престависе чѕтѕрино ѕнѕче	—	11 2
1	Октомвріа Граиһева жена	—	28 2
4	Престависе Цвее тарничанина жена . .	—	85
7	Петра Грађића жена	—	28 2
9	Престависе старацъ Нешко	—	85
13	Престависе милице кѕарице дете . . .	—	28 2
18	Престависе Ћѕкиве Сосе къћи	—	85
20	Престависе Вѕкое	—	85
21	Престависе Гърка Юнка дете	—	11 2
22	Престависе Павао Пиперинъ . . .	2	28 2
28	Престависе Аврама Исаковича пѕница .		—
30	Престависе господара Иоана Степича домаћица	2 —	—
31	Престависе Иосифъ (Ненадовић) нотарошъ	3	—
6	Ноемвріа Трифѕнъ лѕлеціа престависе	—	—
10	Престависе Иоанъ алваціа	—	28 2

датум		фор.	повч.
13	Престависе баба Любица	—	28^{2}
22	Престависе Иоанъ Шіаковићъ	—	28^{2}
25	Престависе Сава ракиціа	—	85
25	Престависе Вȣинова баба	—	28^{2}
26	Декембриа. Престависе Сȣботина баба	—	85
2	Престависе Ђȣрађ касапин	—	85
3	Престависе Саве Калажлие дете . . .	—	11^{2}
3	Престависе Иоана Демаге дете . . .	—	11^{2}
4	Престависе госпођа Марица модонина .	—	—
5	Престависе госп. Ефтимие Кнежевић .	2	55
7	Престависе Ђȣрка абациа	—	—
10	Престависе Кȣзманъ Волȣѧръ	—	28^{2}
21	Престависе Балавога Неше жена . . .	—	28^{2}
21	Престависе госпођа Сара Коморанка .	4	—
22	Престависе Васа Поповъ	—	28^{2}
23	Престависе Михаила Меценѧкъ . . .	—	28^{2}
23	Звонише за Петра Марковића из Сент-	3	—
27	Андреи		
	Єнȣариа. Петра Давидовића детенце	—	11^{2}
1	Престависе Игнѧтъ Ковачъ	—	28^{2}
4	Престависе Ћире бакала домаћица . .	—	28^{2}
5	Прествввисе Михаила граћића дете . .	—	11^{2}
15	Престависе Антониевица из Ковина . .	—	85
17	Престависе Павалъ Милићъ	—	85
24	Престависе Трифȣна Лȣлечие дете . .	—	11^{2}
26	Престависе из Шошкота 1. дете . . .	—	—
30	Ферфара. Ђȣрица Вȣчковъ зетъ . .	—	28^{2}
2	Престависе Милиа пинтеръ	—	85^{2}
7	Дете Станишино	—	11^{2}
8	Дете Ђȣке Поганчевича	—	11^{2}
9	Дете Ђȣричино	—	11^{2}
14	Престависе Иовичина жена	—	28^{2}
14	Престависе Радоице чобана жена . .	—	28^{2}
15	Престависе немешъ Иосино дете . . .	—	—
16	Престависе Црни Стоѧнъ	—	—

датум		фор.	новч.
18	Престависе дете Вѫшнића	—	11 [2]
18	Престависе баба Рашина	—	—
1	Марта. Дорка Кѹзманова	—	85
2	Престависе Ђѹко Поганчевић	—	28 [2]
2	Престависе Митаръ Баичъ	3	—
3	Престависе Ђѹрко оберкапетанъ . . .	—	—
4	Престависе човекъ именомъ Голѹбъ . .	—	28 [2]
4	Престависе Димчинъ момакъ	—	28 [2]
5	Престависе Близнаковића мати . . .	—	85
9	Престависе дете Михаилово	—	11 [2]
10	Престависе дете Димчино	—	—
10	Петаръ Орестіевићъ	3	—
11	Ивана бѹгарина домаћица	—	28 [2]
13	Татковића мати	—	85
20	Никола Тодићъ	—	85
21	Иліа Ковачевићъ	—	85
23	Престависе г-ђа Антиница (Продановић)	—	—
24	Звонише **Пери капетанѹ сегединцу**	4	—
25	Престависе Иоанъ Теодоровићъ . . .	—	85
26	Дете Гросића	—	11 [2]
1	Априла. Престависе дете Аврамово .	—	11 [2]
9	Престависе Кралѫлъ Стефанъ	—	—
13	Престависе Радѹлъ	—	28 [2]
13	Престависе дете Иоанна Поповића . .	—	28 [2]
14	Дете Боѫнича	—	11 [2]
14	Дете Николино	—	11 [2]
18	Ивана Пеіно	—	11 [2]
18	Баба кошарѹша	—	28 [2]
22	Дете Петра Димића	2	—
24	Аћимъ Витићъ	—	85
25	Степанъ чѹтѹра	—	85
27	Господара Мишка домаћица	—	—
28	Ђѹка Кашичаровичъ	—	28 [2]
3	Маѫ. Престависе пѹница Авакѹмова .	—	28 [2]
5	Дете попа Ћире из Сентандрее . . .	—	11 [2]

датум		фор.	новч.
6	Престависе Гервасъ	—	—
7	Живана играчица	—	28 [2]
8	Баба чолошева	—	85
13	Дете Ивана Паȣновића	—	28 [2]
13	Престависе дете Аци Младена . . .	—	10
15	Дете Иоана Герчића	—	11
2	Данъ Иȣніа престависе савиница . .	—	88 [2]
4	Баба Бȣичина	—	—
4	Звонише Станики Божинои из Сентандреи	—	85
17	Дете Ђеоргіа Стоіановића	—	—
18	Господаръ Ранисавъ	—	85
18	Дете Нешково	—	11 [2]
19	Дете Иоана Міаиловића	—	11 [2]
27	Дете Міаила Пеића	—	10
30	Дете Грȣића	=	28 [2]
30	Дете Младеново	—	10
8	Иȣліа. Престависе Исакъ Радовановъ	—	28 [2]
10	Авгȣста. Дете Атанасино	—	11 [2]
17	Жена Шибалина	—	28 [2]
18	Дете Исаилино	—	11 [2]
18	Николе Кодачевића млада	—	85
19	Дете жене Баице	—	11 [2]
25	Баба Корȣна	—	28 [2]
27	Баба Цвета Огненовича	—	85
	Жена Николе Шȣше	—	28 [2]
	Иосифъ Брадоничъ	—	—
	Дете Стефаиа Милȣтиновича	—	28 [2]
	Дете Николе Кабакȣловића	—	11 [2]
	Дете Мишка толмачева зета	—	11 [2]
	Попа Игната сестра	—	28 [2]
	Дете Станисава ракиціе	—	85
	Димитріе Бабаћъ	—	11 [2]
	Дете Мишка Вацліе	—	85
	Дете Милована капамаціе	—	11 [2]
	Дете Иоанна Гаића	—	11 [2]

датум		фор.	новч.
	Дете Филипа Стоанoвића	—	85
	Дете Георгіа Стоановића	—	85
	Баба Лазе Ѥрнагића пунница	—	85
	Дете Ђуричине жене	—	11 2
	Дете Грує абаціе	—	85
	Дете попа Николинэ кћерн	—	23
	Дете Степићева зета	—	—
	Дете Иоана Цоина зета	—	11 2
	Мати Толмачева зета . , ...	—	28 2
	Дете Симе Вуића	—	11 2
	Вуча ћурчіа	—	85
	Страны человѣкъ	—	28 2
	Дете Остоа Завишића	—	11 2
	Странно момче код Николе абаціе . .	—	28 8
	Дете Филина Зета	—	85
	Престависе попъ Стоико	—	—
	Дете Томе Трифуновића	—	11 2
	Дете Куклендерова зета	—	11 2
	Дете Владисава Толмача	—	85
	Иоанъ Савићъ	-	85
	Дете Спасоево	—	28 2
	Дете Николе Миловановића	—	28 2
	Дете Иоана Нешкова Шогора	—	11 2
	Прикупишесе све суме заедно . . .	110	72

датум		фор.	новч.
	1735 лета.		
	Платих Иліи звонарꙋ	18	14
	Потрошка на звона ꙋже	—	75
	Каишъ на велико звоно	1	—
	1736 лета.		
	Платих звонарꙋ Василию	10	—
	На звоно ꙋже	—	45
		30	34

Преко овога трошка горе писанога претече новаца готови 80 фор. 38 новч.

113.

У овом спису од 1. Августа 1736, који овде у препису саобштавам, моли се митрополит Вићентије Јовановић архијепископу велико Новогородском и велико руском, да својим упливом изради помоћ од руске царице Ане на зидање саборне цркве у Београду па подизање школа, и да царица прими светске људе у војну академију, а свештенике у манастирске академије. — Исто тако моли, да пошаље царица школске и црквене књиге и одежде.

Преосвештенѣиши и премꙋжтественеиши господинъ архиепископъ велико новогородски, и велико рꙋски намъ въ свѧтемъ дꙋсѣ милостивеиши отецъ и благодетелъ.

Понеже бившим многолѣтним и различним разоренiѧм ꙋтѣснѣно отачество наше въ таковꙋю ништетꙋ достигло, да всачаским непогодам окрꙋжени, наꙋкъ и дрꙋканю (печатњꙋ) имети многих ради препинателеи неполꙋчихомъ поизволениа, аште и многажди просихом, неимѣемъ чимъ содржати. И саборниѧ цркви белиградскиѧ одавна начавши саздати, всачаски къ свр-

шению неимѣемъ чим привести, къ созиданию же и ѹтешению школномѹ коначно не имѣемъ иждивенія.

Народ же нашъ видяште по вся дни неѹченія ради злѣишемѹ неблагополѹченю въпадаюшти, того ради по длжности нашои пастирскои прочими архиереи нам саслѹжителними, никоего прибежишта въ нѹждахъ наших имеюште, кромѣ Бога и благочестивеишаго госѹдарства его императорскомѹ всепресветлеишемѹ величествѹ, да по превисокои къ народѹ нашемѹ своеи матернѣи милости елико болшо возможно бѹдетъ, ѹчениковъ мирскаго чина рода нашего, въ росискаго госѹдарства ѹчилиштах, а наипаче во академи Сан-петрбѹрскои и шлахетском кадетском корпѹсѣ, благоволит, содержати своим императорским иждивением. Подобне же и дѹховнаго чина люди наше въ тое благочестивое госѹдарство ѹченія ради приходяштія, благоволит ея императорское величество и светлеиши правителствѹюшти синодъ повелити во ѹчилиштния монастири примити и въ нѹждних къ прикормлению непризирати; такожде и жалование въ днех блаженія и вечно достоиния памяти перваго императора ѹчителем народа нашега славено латинскомѹ гречаскомѹ определенное, до нине неизданно, и въ бѹдѹштим времени слѣдѹюштее, книгами школними, црковними, гражданскими, и ризами црковними, Ея императорское величаство издавати да изволитъ намъ всемилостивѣише повелит, и сие всенижаишее прошение наше ея императорское все пресветлеишее величаство жалователною граматою съ приложеними печати и своя собственния рѹки подписаниемъ, въ нашѹю болшѹю надеждѹ, всемилостивѣише да благоволитъ ѹкрѣпити, всенишаишее просим, и в совершению цркви бѣлградския и созиданию школномъ по превисокои своеи императорскои милости да изволитъ нам дати рѹкопомошти. Ваше же преосве-

Живану Бранковићу, како је по све лажна вест, да је владика тамишварски (Никола Димитријевић) избијо и за косе вуко митрополитовог ђенералног Јексарху.

„Благородныи господинъ биров мнѣ любезнѣшіи благозактеватели.

Понеже о моем тамо присѫдствіи таковыи междѫ вами гласъ бысть, да чрез лажнѫю информѫ поверовати были есте, яко господинъ епископъ темишварскіи есть госп. Генералъ Ексархѫ былъ; и за косе вѫкалъ, того ради о том нинѣ цѣло извѣстанъ сѫштество веденіе творим, да тое нѣсть конечно истина, но лажъ и лажна была информа, ниже тое да вѣрѫете бо не слѫчилося, и аште бы кои дрѫги тое вѣровати покѫсилъ быся, конечно да его от тога вѣроятия отправите, зане не слѫчало ся. По сих понизно молю и препорѫчѫю поради моего дѫга, да бы изволили пособствовати, и мнѣ контентацію ва возпріимити ѫчилили, кою любовъ во иних слѫчахъ отслѫжити неотрицаюся за проя остаю.

Вашего благородія.

Из Петроварадина.

Юла 19. 1736. года.

Ѫсердныи слѫга
Хажи Гаврилъ Рашковићъ.

Поздравъ всѣмъ обште пріятелем о мнѣ вопроштаюштимъ.

111.

У једном писму из Карловаца од 28 Јула 1736. подписан је „Павель Иосифовичъ Реторъ в' карловачкои шестои школѣ." Из овога писма види се, да је већ у то доба било шест гимназијски разреда у Карловци.

„Почтенородныи господинъ Даріи мнѣ любезнѣишіи братъ.

Давно писати хотѣхъ, но незнах ели ви здравствуете, и живы есте; того ради нынѣ пишу ко братству вашему, вопрошаюштъ о здравіи вашемъ. Такожде гос. отца и матерь и вся домашния поздравляю, купно же прошу частне отходите къ нашемъ дому, и нагледаите, и учите братію мою, и проштаваите, да не безчинствуют; азь же во всякои потреби елико моштем буду готовѣишіи ко служби при коем есмь.

Братства Вашега Любезнѣшіи братъ
Вь Карловцѣ, Иула 28. Павелъ Иосифовичъ.
1736 года. реторъ вь карловачкои шестои школѣ.

112.

Тефтер од звона или протокол умрлих у Будиму црквенске године од 1. Септ. 1735 до 30. Августа 1786. Овај је протокол значајан што је у њему назначен дан самрти српског мученика славног капетана **Пере Сегединца,** који је у Будимском граду на пијаци св. Ђурђа мученичку смрт на точку претрпио 24, Марта (по новом 4. Априла) 1736 год.

Даље помиње се оберштлајтнант Рајко (Прерадовић); и дан смрти Николе Пачића из Пеште, који је био народни тутор. Видимо, да је 31 Окт. 1735 г. умрьо Јосиф Ненадовић нотарош, стриц потоњег митроп. Павла, Јосиф је био више година заступник будимаца у Бечу.

Као најстарији протокол умрлих саопштавам овде по оригиналу.

„На 1735. лѣто Іануара 25. данъ.

ЗНАТИСЕ У ОВОЈ ГОДИНИ КОЛИКО СЕ ЛЮДИ ПРЕСТАВИ ПРВОМЪ.

датум		фор.	новч.
29	Іануаріа престависе Остоя корманошъ.	1	—
1	Ферфара господаръ Никола Пачић у Пешти	1	—
	И тогда се престави Іанко Ђебеџиа .	—	85
2	Престави се Бранисавъ старацъ . . .	—	85

датум		фор.	новч.
4	Престависе Павалъ Татковићъ . . .	—	85
7	Престависе Иованъ Арнаѹтинъ . . .	—	28^{2}
8	Престависе Павалъ Брница	—	85
10	Престависе Христа Бѹгаринъ к. Дѹнава	—	85
16	Престависе Ивана Паѹновича мати . .	—	85
19	Престависе Георгиа Арнаѹтина дете. .	—	11^{2}
22	Престависе Теодора Пачацие жена . .	—	85
23	Престависе Крсте Стоиковича детенце .	—	11^{2}
26	Престависе Раика Оберштлаитмана дете	—	85
27	Престависе Гркъ Грозанъ	—	85
6	Марта, престависе Иоаннъ Стоꙗновићъ.	2	—
7	Престависе маноилова кћи	—	85
9	Престависе Иоанна Мандича домаћица .	—	85
11	Престависе еданъ катана	1	—
11	Престависе Степанъ воденичаръ . . .	—	85
12	Престависе Ианково дете	—	—
15	Престависе баба Елица	—	28^{2}
25	Престависе Влае ђѹрчие домаћица . .	—	28^{2}
26	Престависе господ. Доичинъ	2	—
1	Априлиа ловчево ѹнѹче	—	11^{2}
3	Престави се Ранкова слѹшкинꙗ . . .	1	—
4	Престависе Рома Анђелиа	—	85
6	Престависе Богоева домаћица	—	28^{2}
20	Престависе Тома боꙗџиа	—	85
22	Престависе папа старац	—	28^{2}
24	Престависе Младеновъ синъ	2	—
24	Звонише Заке Симичиѥ братѹ из шанца	—	—
30	Престави се стана Стефановица . . .	—	85
1	Маиа Престависе Вѹчко бакалъ . . .	—	28^{2}
3	Престависе Аћим Катана	—	—
10	Престависе Тода Арнаѹтинъ	—	85
3	Юниа Престависе Елена Кѹзмановица .	—	28^{2}
4	Престависе Иоана Вапловича слѹшкинꙗ	—	11^{2}
5	Престависе Петрова млада сирота . .	1	—
6	Престависе Милована бакала домаћица	—	85

датум		фор.	новч.
9	Престависе Филотіа Касапинъ	3	—
11	Престависе Иована Сбрсавова дете . .	—	11^{2}
13	Престависе Косте Летича дете . . .	—	11^{2}
23	Престависе Петра Милича дете . . .	—	11^{2}
1	Авгȣста. Грка Ианка жена	—	85
5	Престависе Аврама Исаковича дете . .	–	85
8	Престависе Цвее Калазлие синъ катана.	—	—
10	Престависе Иоана Демаге дете . .	—	28^{2}
15	Престависе Миличино дете	—	11
16	Престависе Лȣка касапинъ	—	85
18	Престависе Ианка Грка синъ	—	85
28	Престависе Малеша касапина кћи . .	—	85
29	Престависе Ћире бакала синъ . . .	—	11^{2}
5	Септемвриа. Стоꙗдиновића дете . .	—	11^{2}
6	Престависе Граћића дете	—	11^{2}
8	Престависе господара Малеша, (Надажди) жена ȣ Пешти	—	—
12	Престависе Симе Димитриевича дете .	—	11
18	Престависе максимова млада	—	28^{2}
30	Престависе чȣтȣрино ȣнȣче	—	11^{2}
1	Октомвріа Граићева жена	—	28^{2}
4	Престависе Цвее тарничанина жена . .	—	85
7	Петра Граћића жена	—	28^{2}
9	Престависе старацъ Нешко	—	85
13	Престависе милице кȣарице дете . . .	—	28^{2}
18	Престависе Ђȣкиве Сосе кћи	—	85
20	Престависе Вȣкое	—	85
21	Престависе Гърка Ꙗнка дете	—	11^{2}
22	Престависе Павао Пиперинъ . . .	2	28^{2}
28	Престависе Аврама Исаковича пȣница .		—
30	Престависе господара Иоана Степича домаћица	2 —	—
31	Престависе Иосифъ (Ненадовић) нотарошъ	3	—
6	Ноемвріа Трифȣнъ лȣлеціа престависе	—	—
10	Престависе Иоанъ алваціа	—	28^{2}

датум		фор.	новч.
13	Престависе баба Любица	—	28^{2}
22	Престависе Иоанъ Шіаковићъ	—	28^{2}
25	Престависе Сава ракиціа	—	85
25	Престависе Вȣинова баба	—	28^{2}
26	Декембриа. Престависе Сȣботина баба	—	85
2	Престависе Ђȣрађ касапин	—	85
3	Престависе Саве Калажлие дете . . .	—	11^{2}
3	Престависе Иоана Демаге дете . . .	—	11^{2}
4	Престависе госпођа Марица модонина .	—	—
5	Престависе госп. Ефтимие Кнежевић .	2	55
7	Престависе Ђȣрка абациа	—	—
10	Престависе Кȣзманъ Волꙗръ	—	28^{2}
21	Престависе Балавога Неше жена . . .	—	28^{2}
21	Престависе госпођа Сара Коморанка .	4	—
22	Престависе Васа Поповъ	—	28^{2}
23	Престависе Михаила Меценꙗкъ . . .	—	28^{2}
23	Звонише за Петра Марковића из Сент-	3	—
27	Андреи		
	Ѥнȣариа. Петра Давидовића детенце	—	11^{2}
1	Престависе Игнꙗтъ Ковачъ	—	28^{2}
4	Престависе Ћире бакала домађица . .	—	28^{2}
5	Преств вясе Михаила грађића дете . .	—	11^{2}
15	Престависе Антониевица из Ковина . .	—	85
17	Престависе Павалъ Милићъ	—	85
24	Престависе Трифȣна Лȣлечие дете . .	—	11^{2}
26	Престависе из Шошкота 1. дете . . .	—	—
30	Ферфара. Ђȣрица Вȣчковъ зетъ . .	—	28^{2}
2	Престависе Милиа пинтеръ	—	85^{2}
7	Дете Станишино	—	11^{2}
8	Дете Ђȣке Поганчевича	—	11^{2}
9	Дете Ђȣричино	—	11^{2}
14	Престависе Иовичина жена	—	28^{2}
14	Престависе Радоице чобана жена . .	—	28^{2}
15	Престависе немешъ Иосино дете . . .	—	—
16	Престависе Црни Стоꙗнъ	—	—

датум		фор.	новч.
18	Престависе дете Вуланића	—	11 [2]
18	Престависе баба Рашина	—	—
1	Марта. Дорка Кузманова	—	85
2	Престависе Ђуко Поганчевић	—	28 [2]
2	Престависе Митаръ Баичъ	3	—
3	Престависе Ђурко оберкапетанъ . . .	—	—
4	Престависе човекъ именомъ Голубъ . .	—	28 [2]
4	Престависе Димчинъ момакъ	—	28 [2]
5	Престависе Близнаковића мати . . .	—	85
9	Престависе дете Михаилово	—	11 [2]
10	Престависе дете Димчино	—	—
10	Петаръ Орестіевићъ	3	—
11	Ивана бугарина домаћица	—	28 [2]
13	Татковића мати	—	85
20	Никола Тодићъ	—	85
21	Иліа Ковачевићъ	—	85
23	Престависе г-ђа Антиница (Продановић)	—	—
24	Звонише **Пери капетану сегединцу**	4	—
25	Престависе Иоанъ Теодоровићъ . . .	—	85
26	Дете Гросића	—	11 [2]
1	Априла. Престависе дете Аврамово .	—	11 [2]
9	Престависе Кралюлъ Стефанъ	—	—
13	Престависе Радулъ	—	28 [2]
13	Престависе дете Иоанна Поповића . .	—	28 [2]
14	Дете Боюнича	—	11 [2]
14	Дете Николино	—	11 [2]
18	Ивана Пеіно	—	11 [2]
18	Баба кошаруша	—	28 [2]
22	Дете Петра Димића	2	—
24	Аћимъ Витићъ	—	85
25	Степанъ чутура	—	85
27	Господара Мишка домаћица	—	—
28	Ђука Кашичаровичъ	—	28 [2]
3	Маю. Престависе пуница Авакумова .	—	28 [2]
5	Дете попа Ћире из Сентандрее . . .	—	11 [2]

датум		фор.	новч.
6	Престависе Гервасъ	—	—
7	Живана играчица	—	28 [2]
8	Баба чолошева	—	85
13	Дете Ивана Паȣновића	—	28 [2]
13	Престависе дете Аџи Младена . . .	—	10
15	Дете Иоана Герчића	—	11
2	Данъ Иȣніа престависе савиница . .	—	88 [2]
4	Баба Вȣичина	—	—
4	Звонише Станики Божинои из Сентандреи	—	85
17	Дете Ђеоргіа Стоıановића	—	—
18	Господаръ Ранисавъ	—	85
18	Дете Нешково	—	11 [2]
19	Дете Иоана Міаиловића	—	11 [2]
27	Дете Міаила Пеића	—	10
30	Дете Грȣића	=	28 [2]
30	Дете Младеново	—	10
8	Иȣліа. Престависе Исакъ Радовановъ	—	28 [2]
10	Авгȣста. Дете Атанасино	—	11 [2]
17	Жена Шибалина	—	28 [2]
18	Дете Исаилино	—	11 [2]
18	Николе Кодачевића млада	—	85
19	Дете жене Баице	—	11 [2]
25	Баба Корȣна	—	28 [2]
27	Баба Цвета Огненовича	—	85
	Жена Николе Шȣше	—	28 [2]
	Иосифъ Брадоничъ	—	—
	Дете Стефаиа Милȣтиновича	—	28 [2]
	Дете Николе Кабакȣловића	—	11 [2]
	Дете Мишка толмачева зета	—	11 [2]
	Попа Игнıата сестра	—	28 [2]
	Дете Станисава ракиџіе	—	85
	Димитріе Бабаћъ	—	11 [2]
	Дете Мишка Ваџліе	—	85
	Дете Милована капамаџіе	—	11 [2]
	Дете Иоанна Гаића	—	11 [2]

датум		фор.	новч.
	Дете Филипа Стоѧновића	—	85
	Дете Георгіа Стоѧновића	—	85
	Баба Лазе Ѥрнагића пȣница	—	85
	Дете Ђȣричине жене	—	11 [2]
	Дете Грȣе абаціе	—	85
	Дете попа Николинэ кћерн	—	23
	Дете Степићева зета	—	—
	Дете Иоана Цоина зета	—	11 [2]
	Мати Толмачева вета . , ...	—	28 [2]
	Дете Симе Вȣића	—	11 [2]
	Вȣча ћȣрчіа	—	85
	Страны человѣкъ	—	28 [2]
	Дете Остоѧ Завишића	—	11 [2]
	Странно момче код Николе абаціе . .	—	28 [8]
	Дете Филина Зета	—	85
	Престависе попъ Стоико	—	—
	Дете Томе Трифȣновића	—	11 [2]
	Дете Кȣклендерова зета	—	11 [2]
	Дете Владисава Толмача	—	85
	Иоанъ Савићъ	-	85
	Дете Спасоево	—	28 [2]
	Дете Николе Миловановића	—	28 [2]
	Дете Иоана Нешкова Шогора	—	11 [2]
	Прикȣпишесе све сȣме заедно . . .	**110**	**72**

датум		фор.	новч.
	1735 лета.		
	Платих Иліи звонарꙋ	18	14
	Потрошка на звона ꙋже	—	75
	Каишъ на велико звоно	1	—
	1736 лета.		
	Платих звонарꙋ Василию	10	—
	На звоно ꙋже	—	45
		30	**34**

Преко овога трошка горе писанога претече новаца готови 80 фор. 38 новч.

113.

У овом спису од 1. Августа 1736, који овде у препису саобштавам, моли се митрополит Виђентије Јовановић архијепископу велико Новогородском и велико руском, да својим упливом изради помоћ од руске царице Ане на зидање саборне цркве у Београду па подизање школа, и да царица прими светске људе у војну академију, а свештенике у манастирске академије. — Исто тако моли, да пошаље царица школске и црквене књиге и одежде.

Преосвештенѣиши и премꙋжтественеиши господинъ архиепископъ велико новогородски, и велико рꙋски намъ въ свѧтемъ дꙋсѣ милостивеиши отецъ и благодетелъ.

Понеже бившим многолѣтним и различним разоренїѧм ꙋтѣснѣно отачество наше въ таковꙋю ништетꙋ достигло, да всачаским непогодам окрꙋжени, наꙋкъ и дрꙋканю (печатњꙋ) имети многих ради препинателеи неполꙋчихомъ поизволениа, аште и многажди просихом, неимѣемъ чимъ содржати. И саборнꙋю цркви белиградскꙋю одавна начавши саздати, всачаски къ свр-

шению неимѣемъ чим привести, къ созиданию же и ѹтешению школномѹ конечно не имѣемъ иждивения.

Народ же нашъ видяште по вся дни неѹчения ради злѣишемѹ неблагополѹченю въпадаюшти, того ради по длжности нашои пастирскои прочими архиереи нам саслѹжителними, никоего прибежишта въ нѹждахь наших имеюште, кромѣ Бога и благочестивеишаго госѹдарства его императорскомѹ всепресветлеишемѹ величествѹ, да по превисокои къ народѹ нашемѹ своеи матернѣи милости елико болшо возможно бѹдетъ, ѹчениковъ мирскаго чина рода нашего, въ росискаго госѹдарства ѹчилиштах, а наипаче во академи Сан-петрбѹрской и шлахетском кадетском корпѹсѣ, благоволит, содержати своим императорским иждивением. Подобне же и дѹховнаго чина люди наше въ тое благочестивое госѹдарство ѹчения ради приходяштия, благоволит ея императорское величество и светлеиши правителствѹюшти синодъ повелити во ѹчилиштния монастври примити и въ нѹждних къ прикормлению непризирати; такожде и жалование въ днех блажения и вечно достоиния памяти перваго императора ѹчителем народа нашега славено латинскомѹ гречаскомѹ определенное, до нине неизданно, и въ бѹдѹштим времени слѣдѹюштее, книгами школними, црковними, гражданскими, и ризами црковними, Ея императорское величаство издавати да изволитъ намъ всемилостивѣише повелит, и сие всенижаишее прошение наше ея императорское все пресветлеишее величаство жаловательною граматою съ приложеними печати и своя собственния рѹки подписаниемъ, въ нашѹю болшѹю надеждѹ, всемилостивѣише да благоволитъ ѹкрѣпити, всенишаишее просим, и в совершению цркви бѣлградския и созиданию школномъ по превисокои своеи императорскои милости да изволитъ нам дати рѹкопомошти. Ваше же преосве-

штенство смирено молимъ, ıакоже и до нинѣ православному нашему народу отечески благодѣтелствовало ест, тако и нинѣ да многомоштнимъ вашимъ ходатаиством и благодѣıанием сие всенижаишее прошение наше въ совршение привести и дѣломъ испанити благоизволити, и отъ синовъ нашего отечества тамо учениıа и иншихъ ради винъ приходıаштихъ милостивнаго своего отечестви призрениıа да не отвраштаете умилнѣ молим.

Ми же сицевимъ благодѣıанни и благоделствовани суште, о долго-дѣтнемъ и благо-получнѣмъ здрави и спасении вечном, Еıа императорско всепресветлеишаго величества и светлеишаго правителствующтаго синода, такожде и вашего преосвештенства всѣх благъ дателıа вишу просити обьвезующтесıа остаемъ.

В Карловци 1. Август
1736. год.

Вашегъ преосвештенства нашего во свıатемъ дусѣ милостивѣишаго отца и благодетела смиренни митрополитъ бѣлиградски всего народа архиепископъ, его цесарскаго величества совѣтникъ, смиренни богомолец.

Виѣентіи Иоанновичъ с. р.

(М. П.) Кир Стефанъ Любобратъ.

(М. П.) Никифоръ Стефановичъ с. р.
Славониски.

(М. П.) Вукъ Исаковиѣъ с. р.
Обршт-вохт-маисторъ.

(М. П.) Секула Витковиѣъ с. р.
Оберкапетанъ.

(М. П.) Иосифъ Монастерли с. р.
Оберкапетанъ.

(М. П.) Ефтимие Витковичъ с. р.
Капетанъ.

(М. П.) Хаџи Гаврилъ Рашковићъ с. р.
штотъ-риктеръ белиградски
(варошки судац.)
(М. П.) Стоѩнъ Вучковићъ с. р.

114.

Пештански Срби на свом састанку 10 Марта 1736 год. изабраше 12 тутора или старатеља, којима су ставили за дужност, да воде бригу о опште народним пословима, и да могу у име свеколике општине свршавати послове. Како су поштовали светињу овог старатељског положаја, види се из израза: „ако би неко од ових заклетих тутора неку званичну тајну непријатељу или странцу или својим домаћима исказао, тај да буде проклет од свију нас, и да се извргне из Сабора као оно Јуда.“

По оригиналу овде саопштавамо овај речени спис, који овако гласи:

„Вѣдомо творимо въ сѩкомъ належаштемъ мѣстъ идѣже бы сіе писаніе показалосѩ да могутъ вѣровати и за истину держати, како мы вси здѣшни жители пештанскіи православныи христиѩни восточніѩ свѩтиѩ ѥрусалимскіѩ црквe синови иже есть мати всемъ церквамъ, кьтитори же храма свѩтаго велико мученика Христова Георгіѩ сицево урежденіе междy нами сотворихомъ како да держимсѩ и свѩтую нашу ставропигиискую церковъ от ненавистниковъ наших да бранимъ, которыи брани творѩтъ на насъ и на вѣру православную, и еште к тому како цесарскому двору такожде и господствуюштимъ и прочимъ належаштимъ мѣстамъ молебнаѩ прошеніѩ предлагати, и милости искати за нашу вѣрностъ и службу его цесарскому двору показанную, ѩко да би возмогли от его цес. велич. милость получити да смиромъ съ церквомъ и съ законом нашимъ по старому календару пребудемъ, такожде и сіе кралевскои вароши у свакои правици и официахъ варошкихъ, и прави пургери да можемо быти, и еште к тому котори страни от нашего закона пришелъ и восхотелъ жителствоватъ всеи сло-

бодної вароши томꙋ слободно его трговиномъ или занатомъ живити се да бꙋдетъ. И тако на сіе дѣло иже на обштꙋю ползꙋ естъ, избрасмо дванадесѧтъ тꙋторовъ заклетих, которыи осемъ дѣле промишлѧтъ бꙋдꙋтъ и затимъ ходатаи быти. И сіи ниже подписани тꙋторꙋ въ ꙋречени данъ, егда собиратисѧ бꙋдꙋтъ, всѧки нелоностно да приходитъ егда позовꙋтсѧ на сабраніе, и аште которыи тогда неприденъ, тои штрофъ ꙋречени да платитъ в' церковъ, кромѣ болезни и въ домѣ неприключшимсѧ, и сверхꙋ того, аште бы котори от сих заклетих тꙋторовъ некоторꙋю таинꙋ неприѧтелю, или иновѣрцꙋ, или своимъ домашнимъ и проч: обѧвилъ тои да бꙋдетъ от всѣхъ насъ проклѧтъ, и от сабора да извержетсѧ ѧкоже Юда, и симъ 12-мъ тꙋторомъ да имѣютъ от насъ полномоштіе, и что они совѣштаютъ и саваршат, мы вьси соизволѧемъ совѣштанію ихъ, и что они совершатъ, контенти бꙋдемъ томꙋ. Когда же паки некое вѣликое дѣло приключитсѧ и нꙋжда позоветъ тогда всѣмъ собиратисѧ и о животѣ нашемъ и о потомковъ наших промишлѧти и ꙋправлѧти. И тако симъ заключаемъ и печатми нашими потверждаемъ и киждо имѧ свое собственꙋю рꙋкою подписꙋемъ.

Въ свободнои вароши Пешти, 1736. Марта 10.

(М. П.) Матеи Надашь Малешь.
(М. П.) Антоние Продановичь.
(М. П.) Георгіе Emanuel de Nikola.
(М. П.) Врето Коза.
(М. П.) Еѵтиміе Пачићъ.
(М. П.) Степан Георгиевичъ.
(М. П.) Петар Хажи Плавша
(М. П.) Хризос Иоанъ.
(М. П.) Ѳимотие Нешковић.
(М. П.) Никола Филиповь.

(†) Іковъ Ивановъ.
(†) Хердели Симѹнъ Демновичъ.
Теодоръ Хаџи Иванъ. (М. П.)
Грѹо Стоиковићъ (М. П.).
(†) Петаръ Каштро.
Никола Еманѹель Де. Н. (М. П.).
(†) Андреа Каштро.
Кѹзманъ Миклѹшъ (†).
Аврамъ Срдановичъ (М. П.).
(†) Филипъ Поповичъ.
Теодоръ Николичъ (М. П.).
(†) Маноило Маза.
Адамъ Милетићъ Веселинић (М. П.)
Христа Георгиевичъ (†).
Веселини Павалъ Милета (М. П.).
Атанасіе Ђѹрићъ (†).
Анто Нешковичъ (†).
Михаило Раиковићъ (†)
Михаило Вѹлковићъ (†).
Аврамъ Владиновићъ (†).
Димитри Апостолъ (†).
(†) Ачъ Петаръ.
(†) Апостолъ Саво.
(†) Милованъ Ивановичъ.
(†) Ачи Исакъ.
(†) Аврамъ Вѹкмановъ,
Пешти Петеръ (†).
(†) Лазаръ Вани.
(†) Чонка Аћимъ Ѳодоръ.
(†) Ђѹрађъ Ђаковићъ.
(†) Ћиро Димитровићъ.
(†) Страиніа Лѹкачъ.
(†) Живанъ Іанковићъ.
(М. П,) Павалъ Іанковићъ.

Сава Николичь (†).
(†) Ѥфьто Гавриловићь.
(†) Георгіе Владиславичъ.
(†) Пѹто Иосимовичь.
(†) Секерошь Мишко.
(†) Никола Чобрвановићъ контентъ горпемѹ писмѹ.
(†) Данилъ Маноиловичъ контентъ горнемѹ писмѹ.
(†) Георгіи Дамнановичъ контентъ горнемѹ писмѹ.
(†) Петръ Иовановичъ контентъ горнемѹ писмѹ.
(М. П.) Прилѹчився и азъ въ пештанскои свободнои и кралевскои вароши междѹ почтенными господари жителми, и видѣвъ ихъ согласіе и мирное состоѧніе, подписахсѧ собственном моіомь рѹком.

Партеніе Павлов протосѵггел.

1738 Иѹна 11.

(†) Ѧ прото презвитер Георђіе Пештанскои грчанскога обреда.

(М. П.) Ѧ Нѧгое Петрович контентъ горнемѹ писмѹ.

(М. П.) Ѧ Никола Братковићь контентъ горнемѹ

Азъ Исаиа Константиновичъ тогда бивши Ефимери пештанскиѧ церкви храма свѧтаго великомѹченика Георгіѧ подписахсѧ и контент томѹ совѣтѹ обштемѹ и своимъ печатомь потверждѹемъ (М. П.).

115.

Хаџи Гаврило Рашковић београдски биров у свом писму од 20. Марта године 1737. из Варадина жали се, да су га тамо уапсили због народних новаца.

116.

Сведочба краљевског персонала (Представника) барона Антонија Гражалковића, у којој сведочи пештанским Србима, да им тамошњи мађистрат спречава законито право, да могу би-

рати у варошки одбор на стотину представника својих 24 људи. Овај је спис од 20. Априла 1737 год.

NOS CAROLUS VI. DEI GRATIA ELECTUS Romanorum Imperator, Semper Augustus, ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohaemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae etc. Rex; Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Marchio, Moraviae, Comes Habsburgy, Tyrolis et Goritiae etc. Damus pro memoria. Quod loco Die et Anno datarum presentium Fideles Nostri Prudentes ac Circumspecti Cives et Incolae Liberae ac Regiae Civitatis Pesthiensis Graeci Ritus Catholici medio Fidelis pariter Nostri Egregii Matthiae Nadasdy Personali Praesentiae Nostrae Regiae exhibuerint et praesentaverint certam Protestationem latino idiomate Confectam, Tenoris Subsequentis. — Egregii Prudentes ac Circumspecti Cives et Incolae Liberae ac Regiae Civitatis Pesthiensis Graeci Ritus Catholici per formam Solemnis Protestationis, medio Egregii Mathiae Nadasdy sequentibus detegerent. Qualiter ipsi ad Senatum peratactae Civitatis, virtute benigni Excelsi Locumtenentialis Regii Consilii Decreti, ad benignam Suae Majestatis Sacratissimae Resolutionem in Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Quinto, Die vigesima Quinta Mensis May interventi et Specificatae Regiae Civitati Sonantis et Directi admittendi resoluti per Consequens ad viginti quatuor, et Centum Viratum resoluti intəligi deberent, quippe qui vult Finem, vellet etiam media ad Finem tendentia, taliterque resoluto ipsis officio senatoriali, medium sive via resoluta esse et admissa Censeretur, alias negatis mediis, et resoluto fine, exhibatam Suae Majestatis Sacratissimae resolutionem, ac excitatum Exccelsi Consilii Regii Decretum, vanum ac inoperosum esse, Opporteret, quod Citra laesionem Suae Majestatis Sacratissimae, et ejusdem Excelsi

Regii Consilii Authoritatis Supponi et admitti non poset. Ideo quando quidem electio ad Senatum e numero viginti quatuor Virorum per electam Comunitatem, et Magistratum fieri Soleret, indisputabititer Sequeretur Protestantes ad ipsum viginti quatuor Viratum admittendos esse, ut inde rite et legitime electio eorundem ad Senatum fieri quiret. Et rursus quia ad viginti quatuor Viratum, e Centum Viratu Promotio Consuevisset, ipsi autem e viginti quatuor Viratu ad Senatum Semper promovendi venirent pariter, indisputabiliter Sequeretur ipsos ad Centum Viratum quoque admittendos venire. Ita enim Comunis justitia, et aequitas requireret, ratioque Publici Svaderet, ut qui Comunia Onera Simul ferent Comunia quoque eorundem Beneficia et officia essent manifestum autem foret ipsos Protestantes a tempore revindicationis preattactae Civitatis e jugo Turcico et Comunibus Expensis, ac Virtutibus exoperatorum Privilegiorum ejusdem Civitatis Comunia, cum reliquis Concivibus publica Onera hucusque Supportavisse, ideoque tum ex praemissis, tum vero Sedibus ejus Graeci Ritus Civium in Viginti quatuor viratu demortuorum hujusmodi Officium gerentium vacantibus ipsisque Protestantibus, tanquam Superstitibus Competentibus, ad Officia exmissa Publica promotionem eorundem fieri debere. — His tamen non obstantibus, non Solum a Senatu, verum etiam viginti quatuor, et Centum Viratu Occassione in festo Sancti Georgii celebratae recenter preteritae Officiorum Restaurationis, per absolutum exclusi essent, et nentiquam eorsum ex ea fors ratione admissi, quod nulli in Centum viratu essent. Quia autem indubium esset perattacta Privilegia Comunibus expensis, et virtutibus exoperata esse, atque ipsos Protestantes in viginti quatuor viratu antea existentes, in usu eorundem Privilegiorum fuisse, et nec antea impetrationem ipsorum

Privilegiorum, nec post multis Annis, aliquem Centum Viratum exstitisse, Sed Magistratum dumtaxat, et viginti quatuor viratum, quo ipsi Protestantes assummi Consvevissent, et nec Super erigendo Centum viratu eadem Privilegia emanasse, quae si etiam per in Concessum emanassent, ibidem tamen ipsi Protestantes experiri nequirent, previo modo in usu eorundem Privilegiorum existentibus, et absque demerito eorundem ab inde excludi nequeunitibus. Ne tamen Sive in Constitutum praejudicium, Sin Centum Viratum, Sive in hujusmodi, Sin ad Officia Publica non admissionem in futurum Consensisse arguantur, eatenus solemniter Protestantur, Reservantque apud suam Majestatem Sacratissimam suisque debitis in locis querendi Remedium.

Unde Nos Super prelibatae Personali Praesentiae Nostrae modo previo exhibita et presentata Protestatione Praesentes Litteras Nostras extradandas duximus et concendandas. Datum in Libera Regia Civitate Nostra Pesthiensi Die Vigesima Sexta Mensis Aprillis, Anno Domini Millesimo Septingentissimo Trigesimo 7-mo.

(L. S.)

Lectum et extradatum per me
B. Antonium Grasalkovich
altefatae Sacr. Regiae presentiae in eodem
Locumtenentem et Consiliarium.

116.

Инштрукција како да се владају Биров и Таначници будимског српског Танача од 1637 год.

Инштрѹкционъ нашъ таначникомъ, ако би било по воли господарѹ бировѹ и осталимъ господаромъ таначникомъ.

1-во. Ѹ ѹречени пѹнтъ ѹ кои сахатъ сабиратисе ѹ варошки домъ да има сваки доходити, по првоме за-

зиваню кои не би хотео дођи тако, да ма штрофъ трпети 150 новч.

2-ги. Пѹнтъ. Да би господаръ бировъ пређе ѹреченога сахата отворилъ вароши домъ и сѹднѹ собѹ, да би господари таначници неходили по сокаци и око цркве.

3-ћи. Пѹнтъ, Каде дође кои партаи к поштеноме таначѹ, тако нека самъ господаръ бировъ говори и пита, а каде испита, тако по обичаю да истѹпи наполе партаи, а господаръ бировъ по редѹ да испита где како кои седи, и отъ свакога фотѹмъ ѹзети, и еданъ договоръ ѹчинити и господарѹ бировѹ дати, а све тихо и полагацко, ни мало не викати, и каде ѹђе паки партаи, тада сви поштени таначници да имаю миръ отъ беседе, нека самъ господ. бировъ беседи. Ако ли би кои господ. хотео што изговарати тако тихо нека изговара или цедѹломъ.

4-ти. Пѹнтъ. Несазивати партаи близѹ къ асталѹ, да не ѹдара рѹкомъ ѹ асталъ, или да се насланя на асталъ.

5-ти. Пѹнтъ. Никакви протокѹлъ естрахта никомъ не дати подъ варошкимъ печатомъ, нити на што паки варошког печата положи(ти) без знаня целога танача.

6-ти. Пѹнт. Никаква договора нити отговора двоица и троица чинити, него съ целимъ таначомъ и договоръ и отговоръ.

7-ми. Пѹнтъ. Да се ништа ѹ протокѹлъ не станя доклe се не отгласи предъ целимъ таначомъ како хаеротъ контрахтъ тако и ине свари.

8-ми. Пѹнтъ. Штогодъ имамо таини договора ѹ таначѹ, тако да сваки држи таіно по своемѹ юраментѹ, кои неби обдржао, тако дамѹ бѹде штрофъ по горнои инштрѹкціи.

9-ти. Пѹнтъ. Тако заради госп. нотароса да би се сваки пѹтъ находилъ код дома, наипаче како сѹ госп. на скѹпѹ, да би господаръ нотаросъ наипре билъ ѹ варошкомѹ домѹ, наипаче да би никимъ неходилъ безъ знаниа господара бирова, и да има положити юраменть меѣѹ господари таначници, да свою таинѹ ѹ себе хоће обдржавати.

117.

Никола Давидовић биров будимски 18. Јуна 1737 год. јавља владици будимском Василију Димитријевићу, да је митрополит Вићентије Јовановић умрьо 6 Јуна год. 1737.

„Преос. господинѹ господинѹ архиерею бѹдимскоме нашемѹ госп. оцѹ и благодетелѹ.

Известѹемо вашемѹ преос. како примисмо писание одъ гос. епискѹпа Николае,* такожде же и одъ госп. епискѹпа Максима писато Юна 4. данъ, из кога нами на ведомностъ даiѹ да се е гос. преос. архипастир и митрополитъ преставио естъ месеца Июна 6. данъ, бѹди емѹ вечна паметъ. За кои и ми не хотехомъ пропѹстити, доке известити вашемѹ преосвештенствѹ.

С коимно совершѹюћъ остаемо вашемѹ преосвештенствѹ ѕвагда послѹшна чеда, целѹюћи вашѹ десницѹ.

Дато ѹ долнои вароши бѹдимскои.

Ѹ Табани месеца Юна 13. данъ
1737 года.

Никола Давидовичъ бировъ.
Матиа Трифчинъ танач
Нотаръ писа.

118.

Објава будимског српског танача од 18. Марта 1738, у којој јавља за наредбу будимског ђенерала Грофа Јергера, по којој

* Димитријевића владике тамишварског.

под казном смрти (вешања) налаже, да се дошљаци из Темишварских крајева пријављују ђенералу због куге.

„По заповести и вкази негове екселенъцие госп. ђенерала бвдимскога гос. гос. графа Юргера, огласвесе и свакомъ се на знание дае овдашнемв бивателв и человекв; Ако би кои человекь или жена, младо или ти старо, како младо тако и големо дошло из Темишвара, или ти отвдъ преко Тисе своемв роћакв и приательв, такожде и страннемв человекв овдека в домъ на конакъ, или ти само на похођение и разговоръ: Тако онаи час да има се огласити господарв бировв (а биров већои инштанции), а такожде, ако би кои хотео одавде ити тамо к Тиси илити преко Тисе, да се има огласити гос. гос. ђенералв бвдимскоме за пасошъ: в томв ако би кои преств пио ове горне именовате заповести, хоће бити подъ самерти каштигв (за кое се хоће и вешала начинити кодъ комъпе). Того ради се чрес ове патентв свакоме добро на знание дае, да се има сваки полакь тога обдержавати (како веће и в цркви пвблично есть оглашено било), и о те именовате каштиге чввати и варовати.

Дато в бвдимскои долнои варошц Табани.

18. Маръта 1738.

119.

Наредба угарске дворске канцеларије од 30. Децембра 1738 год. да се турски поданици из Угарске иселе за 14. дана. — Ова је наредба издата због рата, који је на скоро и одпочет:

Prudentes ac Circumspecti

Nobis honorandi.

Innotuit Suae Majestati Sacramae, reperiri adhucdum Subditos Turcicos, qui etiam a tempore quo praesens Bellum Contra Portam Ottomanicam exortum est, in diversis Regni hujus Hungariae Partibus, contra interventam quoque eatenus prohibitionem Subsisterent, quo-

rum ulteriorem in Regno permansionem admittere nolens, benigne omnino resolvit Eadem Sua Mattas Sacrima: Ut praefati Subditi Turcici hic in Hungaria existentes, et Signanter illi, qui ante exortum ex factum Bellum, in ex fato Regno hoc Hungariae fixam mansionem non assumpserunt, Magistratibus locorum sese non Subjecerunt, et nec onera publica ad instar aliorum Regni Incolarum Supportarunt, Verum absque Solutione Tricesimae, vel etiam Telonii, Fundamento Solius tractatus Comerciorum cum Turcis ante hoc initi, erga Solutionem trium pro Centum Quaestum per Hungariam exercuerunt, a Die publicationis benignae hujus Resolutionis Suae imhoando intra Spatium Quatuordecim dierum e locis, ubi existunt, in ulteriore autem quatuordecim dierum aquo termino ex toto Regno hoc Hungariae exeant, Secus enim, Si nimirum effluxo hocce Termino aliquo deprehenderentur, pro hostibus habebuntur, et tractabuntur..

Proinde Civitati huic Serio intimatur, quatenus benignam hanc Suae Mattis Resolutionem in Gremio Sui quanto citius publicare debite observare, et effectuare effectuarive facere noverit, et non intermittat. Datum ex Consilio Locumtenentiali Regio Posonii Die 30. Mensis Decembris 1738 Celebrato.

Comes Joannes Palffy.

Ludovicus Ordody.

120.

Писмо владике Василија Димитријевића од 7. Марта 1739 год. у коме прво фали Будимце ради одбране народних привилеђија, а на крају писма говори о турском рату, који је оне исте године по српским крајевима беснијо.

„Поштенородни господари біровъ и таначъ намъ любезни.

Писание ваше сего 3 чртанное вчера пріели есмо любезно, и разумели, что дотичет се винограда покоине Панинице, да га Хажија неодатъ, бити еговъ; но тачію на поле делати га до врѣмена, то естъ до пришествіꙗ нашего; а тако и усопшега Влае, црковним епитропом и ва дошастви нашим, како црковна правда и декретъ привилегіиски повелеваетъ, тако остати хоштет. Тое нам драго, да сте ревнители правицѣ општих, и у напред препоручамо, да Богъ благи всѣмь даруеть здравіе, обаче ва такових прилучаев, бдите и настоите купне с нами, да би у временu и нашем и вашем, что необично и ва законе и обичаи и превелегіи, непочело се деꙗти; да от последних избежали би всакого подозреніꙗ, и злаго поминаніꙗ, и о томь небуди вам тешко, что писалисмо, нам како е извѣштено, тако смо и писали, а кадъ ніе тако, то е лучше и чисти сте от писаннаго, притом, что пишете да еште свештенника неима на Лазарети, о коме нам васма претешко и нѣугодно, почто како еште зимусъ писасте намъ ради попа Василіа, да е немоштан и прочаа, тако су нам писали и свештѣници, при свем да гос. архимандритъ Ѥросалимски своего попа Партеніа даетъ на таковое служеніе под Герзелезь,* и то е нам угодно било; потом тогдашних свештеници лети млади, и тако ми писали да тако будетъ, и они пакъ нам отписали дае учинѥно, а ово 3 месеца да ніе учинѥно; тое нешто врло зазорно, и от Бога и от света и прошле поште от единаго лица отуда писменне о том извештени смо, и писали свештеником, пак еште ничто от них неприели смо, чекам будуште поште. Ново слабо имѥмо толико слишите от здоль, да Турци градесе и [illegible]

---

* Герзелез (Mons S. Gerhardi) брег над Будимом, под којим је српска варош. С друге стране Герзелеза бејаше болница за кужне (Lazaret.)

шанацъ от крепких паласатов на Ягодини праветъ. Зде беше начело зимꙋсъ пꙋплично глаголатисе, да от Росіанов 30.000 солдать пеших и на кони ва помоштъ прети хоштꙋтъ, и садъ некако васма молчанію предадесе и едва да что бꙋдет а прежде небꙋдет: тꙋ цедꙋлицꙋ даите попꙋ Николи — — — — —. Прочее вас со всеми милости божіеи варꙋчаем. Поштенородіах ваших.

Марта 7 ꙋ Бечꙋ 1739.

Свакога блага желателъ
Василіи Димитріевичъ.

121.

Печатана сведочба санитетског веħа (Consilium Sanitatis) у Беoграду од 4. Априла 1739, у којој сведоче о стању здравља неких лађара, који су из Београда у Будим путовали. Ово је вêħе било стално, због куге, која је у оно доба често пустошила. Таквих је Санитетских веħа било у свима веħим варошима.

Weilen Vorweiser dieses Janko Kirschner, von Terstena in Sclavacken* — — — — gebürtig, im Koromanos von Ofen, — — — — — — — alt 40 Jahr von kurzer untersetzter Statur, dessen Kleidung ein alter weisser Keppernek — — — — — Haar braun, — — — — Angesicht langlicht und vollkommen — Augen grau, — — — — Bart braun und grau, samt fünf Haus-Knechten: Madjor Mihal, Salai Petar, Andras Dulai, Hanjo Martin, und Joannes Kopperniz — seinen Weeg von hier auf der Donau mittels einer Koellham-

* Тако су звали предео угарске, што лежи јужно од карпатских гора међу Дунавом и Тисом, због становника Словена.

mer - Zillen — — — — — — — — — — — — —
über Peterwardein, Vukovar und Feldvar vorbey nach Ofen zurück — — zu nehmen gesinnet, und darum bey allhiesig hoch-verordneter Sanitäts-Commission um eine glaubwürdige Attestation angesuchet: Als wird ihms Ianko Kirschner, — — — — weilen er samt bemelten Knechten von aller ansteckenden Krankheit rein befunden worden, — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — gegenwärtige Fede*, vermög welcher er und obbemelte Haus-Knechte — —
— allenthalben frey und ungehindert können ein- und durch-gelassen werden, jedoch nur dergestalten ertheilet, dass solche nicht anderst, als wenn sie an allen Orten, wo die Durchreise zu nehmen sein wird, von jeder Orts-Obrigkeit, oder angestellten Beamten, dass der durchpassirte Ort nicht inficiret seye, gewiss unterschrieben worden, gültig sein solle.

Urkund dessen beigefügte Fertigung.

Ex Consilio Sanitatis.

Belgrad, den 4. April
1739.

Johann Michael Schaidler, m. p.
Actuarius.

122.

Владика Исаија Антоновић у свом писму од 30 Јуна 1739 год. говори о Турској војни, и о свечаности, која је била у Бечу, кад је обзнањен мир са Француском и Шпанском.

„Благородномꙋ господинꙋ Живанꙋ почтение вароши бꙋдимские господарꙋ бировꙋ и мне ꙋсрдномꙋ и любазнеишемꙋ.

---

* Отуд у нас назив „Феда“ (Исправа.)

Како веће после наших родителѥ познаемо ваше господство нашего сародства и дома приѧтеле за оню любовъ, кою с покоинимъ нашим родителѥм имасте тако и ѹнапредак препорѹчам и молимъ, да би сте пазиратели били нашего дома, заштo како слишем да пѹстъ стоитъ й никога не естъ ва немъ, да би се коѧ штета нам неѹчинила, такоже пак и подрѹмъ како есте затворенъ, а момци ѹ виноградѹ на контомации, того ради молим, да би сте ваше господство оно вина из подрѹма ослободили, да би се могло комѹ ђѹтѹре продати, да неостане, како о томъ веће есмо писали и оцѹ проти, и господарѹ Иови Степићѹ нашем теткѹ, да би мѹштерию нашли продати, заштo трошка око виногради доста валѧ, а и за оно вина валѧ трошак да се чини и того ради ваше господство молимъ како поѹзданого приѧтелѧ дома нашего, назираите како свое, а ми пак, ако насъ Богъ поживи, хоћемо за таковѹю любовъ и доротѹ вашемѹ господствѹ свесръдно отслѹжити. Такожде ако сте ради разѹмети кое новине, есте цело с Француѕом и са Шпанином миръ, и опомадне есѹ топове ѹ прошлѹ неделю пѹцали и пѹплицирали; и францески елчиѧ великѹ трактацию чинио, и савъ дворъ, гди е он на квартирѹ како огнѥм горио от свештa около, гди савъ народъ тамо ишалъ гледати, и вино изнесли сардови доле и народѹ точе, и с пенџера ѧстие и протча давато, и тѹе народъ безмерни био, да сѹ един дрѹгога ѹгнѥтавали. Такожде слава Богѹ воиска многа сваки данъ врви доле и коници и пешци, сви кѹрфирштн даю помоштъ колико годе хоће, дворъ цесарски и воска сва прешла из Земѹна Београдѹ, и тако говоритсе, да поидѹтъ противо Тѹрчина, ако Тѹрчин небѹдетъ гди с воиском дочекати, то право под Нишъ и под Видинъ поидѹтъ; такожде за двадесетъ хилѧда воиске, чтoе било код Арада прешли сви ѹ Банатъ, и

намерают ити подъ Хршаву. Само даи боже срећню викторию, како ѵздам осе ѵ Бога и бѵдетъ, и саде чекамо зде кои добар гласъ оздо. С коим есам благородиѩ вашего.

Ѵ Бечѵ 1739 год.
Юна 30. дан.

Васе ѵсрднеиши богомолацъ
Исаіа Антоновичъ.

122.

Будимци молише владику тамишварског Николу Димитријевића да им нађе учитеља. На то им владика Никола вели, да би он радо послао учитеља, но он вели: „знате, да је наша варош Тамишвар недавно расељена и расијана и тамо и амо. (Јамачно због куге. Види бр. 118.) Писмо је ово од 19 Марта 1740. год.

„Благородніи господари вароши Табани мнѣ любезнѣишіи.

Из писаніѩ вашего, мнѣ 4-го текѵштаго отпѵштенаго, о просимом доволнѣ извѣстихсѩ обаче од сердца жалю въ таковом да немогѵ вамъ послѵжити. Сами добрѣ вѣсте, ѩко недавно варошъ наша разсѣѩла се и разсипаласѩ сѣмо и тамо, да и до нинѣ невѣдаемъ, гдѣ кои обрѣтаетсѩ и здѣшніи бо жители, кои засад здѣ находѩтсѩ, таковаго ѵченіѩ школскаго лишени сѵтъ пекуштсѩ от кѵдѵ им таковаго приобрѣсти бѵдѵ. Вы же своего мѣстнаго архіереѩ имѣете, кои долженъ естъ, ѩко и цѣлои епархіи, тако и о томѣ вашим добром немѣреніи, старостъ да имѣетъ, а сѣмѩ въ словесних разѵмѣхъ доброе, а не въ терніи посѣетсѩ, и в мѣсто пшеници чистиѩ волчецъ да не прозѩбнетъ, опасно стрѩгателно естъ. Благород. ваша иштите себѣ на иномъ мѣстѣ таковаго ѵчителѩ, аште камо обрѣсти можете, и намъ потомъ возвѣстите, ничто менше ми такожде бѵдемъ за таковаго попеченіе носити,

да вамъ можемъ послужити, и егда обрящтемъ благородіямъ вашим извѣстити буду. Въ прочемъ остаю,

Благородія ваших смиреныи митрополитъ тамишварски и Липове.

Из Тамишвара Марта 19.
1740 года

Усрдныи обоих благъ желателъ
Никола Димитриевичъ с. р.

123.

Тимотија Добриħ ешкут и Вукашин Прокоповиħ нотаријус београдски сведоче о новчаној размирици неких Београђана. Ово писмо написано је у Земуну 10. Август 1740.

Овај Тимотија Добриħ син је оног Зарије Добриħа из Будима, који је у почетку XVIII. столеħа био посланик будимски у Бечу, где је својски заступао интересе и будимске и општенародне (види број 90 прве збирке будим. и пештан. споменика) Тимотија Добриħ најпре отселио се у Паланку, према Илову, а позније у Београд, а после пада београдског настанио се у Паланци. Од ових Добриħа има још у Паланци.

„Ми доле подписатіи, не по миту, или по каковомъ пристрастию, но по чистои нашои совѣсти и души окрштенои християнскои, со симъ нашимъ писаниемъ свидѣтелствуемъ, и всѣмъ им же знати надлежитъ на знаніе творим, како покоиныи Георгіи не само што своe сермие ніе имѣлъ, него пріимилъ от господара Ѳеодора Живковича лаħу со хеспапомъ на трговину, за 1082 фор. и сдовомъ велимъ хиляду деведесет и два форинта, сь Георгіемъ Руссомъ, Георгіевимъ ортакомъ, за кои истіи еспапъ када се наплаħивао и прохесапіо, остало еште при покоином Георгію ортаку Русовомъ, да положи именоватому господару Ѳеодору Живановичу готови новаца 282 фор. и словом велимъ двѣ стотине осмъдесятъ и две форинте, за кое лучч-

шаго рада вѣрованіꙗ, да сеи есапъ пред нами естъ совершилсꙗ, имены и печати нашими потверждаемъ.

Дато ꙋ Земꙋнꙋ 10. Авгꙋста
1740 года.

(М. П.) Тимотиа Добриħ
белиградски ешкꙋтъ.

(М. П.) Вꙋкашин Прокоповичъ
бѣлиградскіи Нотаріꙋсъ

(М. П.) Ꙗ Михаиль Рашковичь сведетелствꙋемъ право по моеи совести и по дꙋшы християнской, да есть истино дꙋжность Тодорꙋ Живковиħꙋ покоини Ђорђие 282 фор. и словомь двеста и осамдесеть и два фор.

Ꙗ Андреи Богдановиħь сведетелствꙋем право по моиои совести и по дꙋши да есте покоини Ђеорђие дꙋжань Тодорꙋ Живковиħꙋ 282 фор. и словом двеста и осамдесетъ и два форинта.

Ꙗ Ђеорђе Рꙋсъ покоинога Ђеорђа ортакъ бивши, прѣво по моиои дꙋши сведочимъ, како и есте Ђеорђе дꙋжанъ платити свои талъ господарꙋ Тодорꙋ Живковиħꙋ, за кое ради полажемъ свои крстъ (†) М. П.

124.

Потиски крајишници и прваци сегедински у својој просби на царицу Марију Терезу год. 1740 жале се на патријарха Арсена IУ. Шакабенту, што овај смера, да им наметне за владику неког архиђакона Јована Георгијевића, за кога веле, да је по све неук, и да незна ни читати, ни писати. Моле потом Царицу, да по жељи целе тамишварске дијецезе потврди за владику народног љубимца архимандрита Симеуна Кристијана, председника тамишварске конзисторије. Своју молбу поткрепљују важним разлозима, представљајући Јована Ђорђевића као крајњу незналицу, и човека неморалног, а за архимандрита Симеуна веле: „да је муж отличних својстава, научан, способан и достојан тога места, да је не мале доказе показао своје добродетељи, и на го-

лему утеху целога народа посведочио. и учинио, да је од света народа љубљен. По овој просби, и ако није двор Јована Ђорђевића за темишварског но за вршачког владику потврдио, ал Симеуна Кристијана народњег љубимца ни за владику није произвео. Народња мржња служила је за препоруку улаку дворском Јовану, а љубав и штовање народно омразили су код двора врлог Симеуна. Он је умъро у Будиму 1759 као архимандрит, до своје самрти поштован од народа. Сарањен је код будимске цркве, и Будимци у знак свог поштовања узидаше мраморну плочу на црквеном зиду, на којој су забележене заслуге покојникове, са кратком бијографијом, из које дознаемо, да је честити Симеон био родом Рус, и да је у Шкокхолмском универзитету изучијо науке. У једном инвентару од 1770 год. нашао сам белешку, да је добри Симеон оставио Будимцима, као успомену, златан крст у брилијантима, који је добио од принца Јевђенија савојског. за његову велику научност. — Тај Јован Георгијевић постао је не само владика, по годину 1769 упливом царског комесара тако речи насилно буде наметнут за митрополита Карловачког. О њему вели наш славни архимандрит Рајић: „прво старање Јоанна архиепископа било је: „разорити и уничтожити все устроенное одъ почившаго Павла (Ненадовића Митрополита), да бы тѣмъ и паметъ его изгладилъ во архиепископіи. Тако во первихъ школи латинскія упраздни, якоже сотвори и въ поселеніи патриарха въ Карловцѣ, егда изгна росискія учители.“ Ово је онај исти горепоменути Јован Архиђаконъ, коме је срамота била, што деца боље читати и писати знаду од њега. То вели о поменутом Георгијевићу Рајић његов савременик, а сад да видимо шта о њему веле српски крајишници и Срби Сегединци.

Sacratissima Regia Maiestas, Domina Domina etc.

In recenter ultimatim Carlovicii Celebrato Graeci Ritus O. E. Nationis nostrae Concursu praeter Scitum Consensum et annuentia Nationis Patriarcha Arsenius Joannovich persvasis ad id reliquis etiam Dominis Ritus nostri Episcopis, quemdam Joannem Gyorgevich actu ad latus suum existentem, pro Casu Futurae proximae Vacantiae in aliquo Episcopatu in ditionibus Maiestatis Vestrae Sacratissimae degentium effecit, quod eundem

et non alium velit in Episcopum eligere et creare. Cum autem Sacratissima Domina Vigore Privilegiorum Nationi nostrae per Gloriosissimae reminiscentiae Praedecessoros et antenatos Sacratissimae Majestatis vestrae nobis benigne elargitorum ac etiam per Sacratissimam Mattem Clementissime Confirmatorum, ipsum quoque Patriarcham Status Saecularis cum Clero simultanee eligendum haberet, Patriarchae autem Episcopos Nationis Nostrae consecrare solum, et non eligere possent siquidem post Electionem Episcopi per populum suae dioecesis a Solo Clementissimo Sacratissimae Majestatis Vestrae nutu penderet, et quasi vero Sacratissima Maiestas Vestrae per Patriarcham et persvasos Episcopos nimium praejudiciose asecuratum Joannem Gyorgevich, neminemqe alium in Casu Vacantiae pro Episcopo eligere, et qua Summa Terrae Princeps Resolvere poset; His accederet Sacratissima Domina, quod Clementissimo, Majestatis Vestrae Saccratissimae nutui praescribere liceat, et deceat, nosterque Patriarcha Episcopos per populum illius Eparchiae electos, et per Sacratissimam Majestatem Vestram Clementissime jam resolutos Solum modo consecrare valeat; Nosque licet alterius Dioecesis unice ex eo ante Thronum Majestatis Vestrae Sacratissimae Supplices provolvimur, ne in Dioecesi quoque nostra emergente per Futura Vacantia nobis insciis, et non Consentientibus praejudicium tale inferatur, et per Dominum Patriarcham quispiam nefors indoctus et Idiota legere, Scribere, aut quidpiam intelligere valens pro Animarum Pastore intrudatur, propter quorum defectum Natio nostra Furtis Rapinis et Latrociniis asveta non solum Virtutem, et Regulam honesti sumopere aversatur, verum etiam Salutares Adhortationes (offerendo potius Iugulum) audire

dumtaxat recusat, hoc autem propter defectum peritorum Episcoporum, qui rudem plebem et Popones debito modo instruere vel non Sciunt et vel recusant, quod ipsum Administrationes et Commendae Regiae testare posunt, et siquidem praementionatus Joannes Georgevich non modo Studium Philosophicum, aut Theologicum, sed nec Grammaticam quidem attigerit, neque competenti modo quidpiam legere nihilominus aliquid inteligere possit; Si ob peccata Christianorum Concessum fuerit, talem pastorem Futurum, qualiter ergo Eidem Commissus Grex in lege divina, et in Ecclesia procedet, nam Lux apparens ipsae Tenebrae erunt, ejusque inclinatio et Sollicitudo non in alio quam profuse vivere dextra aut Sinistra juste vel injuste coligere consistet, non postremae etiam Considerationis esset, quod Idem Joannes Georgevich cujusdam Carlovicensis Lyricini Filius, adeoque Augustissimae Domus Austricae Subditus existens, spreto legitimo Monarcha suo, semet ad Partes Mohametanas recepisset, propter quod verendum esset, pro Casu eo, si insatiabili Mamonae pro Contento Sufficientes non praestarentur, ne forsitan iterato cum magno detrimento ad Partes easdem revertatur, sed neque videtur Sufficientes Authentica Domini Patriarchae pro eadem apud Thronum Saccratissimae Majestatis Vestrae Facta recommendatio, quasivero ipse Joannes Georgevich occasione proxime praeteriti Belli Turcici Sedulitate sua Nationis animos ad Partes Caesareas transeundi commoverit; Cum judicium Naturae Secum ferat Nationem talem, ad qualecunque negotium incitandi, aut persvadendi, hominem oportere esse ratione Magnorum Meritorum Virtutibusque illustratum, talentis, eloquentiae Consilio prudenti, repletum, dictus Joannes Georgevich destitueretur, sed caeca quasi occasione ad Gradum etiam Archi-diacona-

tus evectus est. Ideo ante Thronum Majestatis Vestrae Sacratissimae humillime provoluti de Genu Supplicamus, quatenus Fidelem Augustissimae Domui Suae Austriacae Nationem a malis talismodi occasionibus custodire et protegere, eandemque iuxta benignissime Collatorum Privilegiorum et S. S. Canonum tenorem a Simili Patriarchae et Episcoporum lubitu proprio facta Violentia defendere, Vacantemque Episcopatum Temesvariensem, apto Idoneo, et Merito non pro Patriarchae Verum Sacratissimae Majestatis Vestrae Clementi nutu, benigne, pro Gloria dei eligendo Subjecto providere Gratiose dignaretur.

Cum autem Reverendissimus Simeon Christian Consistorialis Praesidens Vir alioquin eximiarum qualitatuum peritus, activusque, aptus et Idoneus, et inopere potens non exigua hucusque virtutum suarum specimina cum ingenti Consolatione totius nationis ediderit, Semetque apud omnes amabilem reddiderit, ideo profundissima cum humilitate Majestatem Vestram Saccratissimam demisse exoramus, ut Titulatum Consistorialem Praesidem Simeonem Christian, pro actu Vacante Episcopo Temisvariensi Clementissime resolvere per idque totam Nationem consolare, ac ingentia praejudicia, et Confusiones Facile emergibiles taliter antevertere, pro innata erga Populos sibi subjectos Materna Pietate dignaretur, sub cujus alis ad ultimum vitae halitum Fideliter vivere Cupientes, ac pro Felici ejusdem Majestatis Vestrae Saccratissimae Gubernio vitam et Sanguinem offerentes vivimus, et emorimur.

Majestatis Vestra Sacratissimae.

(L. S.) HumillimiSubditi et Vasalli. O. E.
Graeci Ritus officiales Militiae Tiibiscaenae, ac etiam ejusdem Ritus Principaliores Liberae Regiaeque Civitatis Segediensis Cives.

125.

Горње писмо у српском преводу гласи овако.

„Најсветије краљевско величанство, госпођо најмилостивија.

На скоро прошлом сабору карловачком, где се искупио био наш народ, грчко источног обреда патријарх Арсеније, без знања, сагласија и дозволења народњег, пошто је наговорио господу јепископе, произвео је за владику неког Јована Ђорђевића, који се при њему налази, и кога држи за случај, ако би се упразнила нека јепископија у областима вашег величанства, желећи истога а не другога за владику изабрати и посветити. Пошто пак, пресветла госпођо, по сили привилегија, које су нами милостивно подарене од најславније успомене предшественика и предака вашег преосв. величанства, и које су од вашег преосв. величанства милостивно потврђене, народъ има право да бира и самог патријарха на саборв преко својих представника световних и свештеничких, а патријарсима и митрополитима пристоји право само посвећења, а никако избора владике, јер по избору владике чрез народ оне јепархије, највише потврђење избора јединствено зависи од увиђавности вашег најсветијег величаства. Но би ваше најсветије величанство од патријарха и наговорени јепископа одвећ предубеђено, могло овог обезбеђеног Јована Ђорђевића а не другог, у случају упразнења, за владику потврдити, као највиши земље господар. Из тога би произашло најосвећенија госпођо, да се најмилостивијој, вашег најосвећенијег величанства увиђавности сме и пристоји прописивати, а наш Патријар, од народа оне јепархије изабране, и од најосвећенијег вашег величанства најмилостивије потврђене владике може само посветити.

Но ми и ако смо из друге дијецезе јединствено само с тога припадамо престолу вашег прес. величаства, да не би се некако и нашој дијецези, кад би се скорим упразнила, без нашег знања и пристајања по таквој предрасуди господина патријарха, неки незналица и Идиот, који ни читати ни писати зна, нити што разуме, за духовног пастира натурио, по чијој би невештини народ наш пропао, који је иначе већ крајње напуштен и занемарен, навикнут на крађу, отмицу и ајдуштво, одвраћен од своје старе добродетели и закона правичности, немарљив за добре савете такве од себе одбија; а то све долази са оскудице научних јепископа, који овај задивљачен прост народ и попове, као што треба, ја ли не умеју или баш нећеју да поуче, што ће посведочити и царске администрације и царске војене управе. Ако би дакле преоименовани Јован Ђорђевић, који не само да није свршио философију или богословију, по ни граматичких наука дотакнуо се није, нити зна что правилно читати, а још је мање кадар разумевати, и ако се због грехова наших хришћана дозволи, да буде такви пастир, како ли ће њему поверено стадо напредовати у божијм законима и у вери, јер ово указавше се светило било би само сушта тама и помрчина, пошто је његова наклоност и страст само у томе, да раскошно живи, и да десницом и левицом поштено или непоштено прима. Не ће баш излишно и неумесно бити обратити пажњу вашег величаства, да је овај исти Јован Ђорђевић син некога карловачког тамбураша, и по томе као подајник вашег величаства презрео свога владаоца, и у мухамедовске пределе одбегао, и према томе може се сумњати, да би за случај кад би ненасићен мамоном и недовољан се осећао, и опет на исту страну повратио се на велику штету на-

шега народа. Но неће баш бити поуздана ни препорука господина патријарха престолу вашег пресветог величаства учињена, да је бајаги исти Јован Ђорђевић у последњем овом рату вредан био духове народа покренути да на страну ћесареву пређу. Пошто закон природе собом деноси, да такав народ, на ма какво предузеће покренути јали наговорити може само онај човек, који је за тај народ веома заслужан и одличан наравственошћу, а изредан говорник и испуњен мудрим саветима, и по томе би морао бити другчији човек но што је речени Јован Ђорђевић, који је по неком слепом удесу и до степена архиђаконства допрео.

С тога на коленима пригнути молимо се најпокорније пред троном вашег пресветлог величанства, да би вашем пресветлом дому верни народ, од таквих беда и злих удеса сачувати, заклонити, и према поменутим привилегијама и по светим канонима од подобне самовоље, и подобног насиља од стране патријарха и јепископа одбранити могао, а на упражњену јепископију тамишварску способног, вредног и заслужног човека, не по патриарховој препоруци, но по жељи народној потврдити изволело на славу божју и на велику срећу нашег народа.

Пошто је пак пречасни Симеон Кристијан председник консисторије тамишв., муж заиста одличних својстава, научан, способан и достојан и пре већ моћан, не мале доказе показао своје добродетељи, и на велику утеху целога народа посведочио, и учинио, да је од свију љубљен. С тога у најдубљој поданости најпокорније молимо се вашем пресветом величанству, да именованог председника консисторије Симеона Кристијана, јепископа темишварског најмилостивије наименујете, и

с тиме цео народ утешите, и превелике предрасуде и забуне, које се лако могу изродити, предупредите. — — — — — — — — — — — — — — — — — Најпокорнији поданици и вазали: Православне цркве источног обреда официри потиске милиције, као и истога обреда поглавари слободне и краљ. вароши Сегедина.

126.

Будимци одређују посланика, како веле у свом писму, по древном обичају, да од клера и славног народа војинставног и помјестног о сопственом трошку израде код двора у Бечу, да се избор патријарха Арсена IV. потврди. Овај је спис од 1740. год.

„Како блаженѣишем гос. гос. партіархъ здѣ благополучно пришелъ есть, и къ ея кралевскому величеству монаръхины нашеи въ Бечъ походитъ, и мы его блаженства благополучныи путъ за добро апробирамо, и како о единомъ труду, трошку времени, тако и прилики все милостивѣшія царскія општенародния привилегіи могли бы ся конфирмиратъ, и свакое урежденіе на ползу општенародну могло би ся устроитъ, будући да таковому делу сада наиприличнѣишее естъ времи, и прилика. И быше потреба по древномъ всенародномъ обичаю, да от клера и славногъ народа воинъственаго, и помѣстногъ нарежденна с трошкомъ пленипотенція за солицитирать конфирмацію привилегія и все народногъ управленія. А но видимъ да ни от клера, ни пакъ от славногъ народа воинственнаго и помѣстнаго непослати, ны урежды сутъ депутирти ны пленипотенціе: того ради нехотехомъ пропустити о семъ явити, да бы се не отложило таковое урежденіе депутаціе спленипотенціомъ на ползу, и добро все народное уредитъ, и поред блаженѣишаго госп. госп. послатъ. А ако за добро обрѣтаете, и от нашихъ крала от по-

мѣстна чина именовати, и ѹредити депѹтирте, а на нас припадаюштіи трошакъ ѹкратитисѧ небѹде, что на нас прилежатъ бѹдетъ, само да се незакасни дѣло, да бы се каковое препѣтіе не ѹчинило, да нас наши потомци до последка непроклинѧтъ. И о семъ цѣлѹ информѹ, и отвѣтъ иштемъ, с коимъ пребиваемъ.

Ва Табани.

7. Ѩнѹара 1740. Бировъ и Таначъ.

127.

Арадски оберкапетан Арсеније Вујић у свом писму из Арада од 31. Јан. 1741. јавља будимском српском таначу, да је он из Арада одређен, да прати патријарха Арсена IV Шакабенту у Беч, како би са осталим одређеним народним посланицима за нека народна дела, код двора цесарског одобрење постићи могли, а нарочито потврду патријарха Арсена IV. за поглавара српске цркве у Аустрији.

„Благопочтеніи и племенитородніи господіе таначи мнѣ любезнѣйшіи!

Писаніе ваше из Бѹдима изшедшаго 24. ко мнѣ отпѹштенное, за всѧ въ немъ состоѧштаѧсе исправно полѹчивъ извѣстихсѧ, паче же за его блаженства госп. Патріарха тамо сштасливое дошествіе, и къ Вѣны пошествіѧ намѣреніе, въ чемъ понѹждавате, что бы по древнемѹ обычаю депѹтирте од сеѧ краинѣ опрѣделили и надлежателнимъ трошком, вкѹпѣ съ его више титѹлиратимъ блаженствемъ, до Вѣны депѹтирали, о семъ есте нам от тѹдѹ и самъ госп. Паріархъ писалъ, и сицеваѧ воспомѧнѹлъ. Ѩ ваше намѣреніе, и таковѹю слогѹ за велми Благопотребитѹю быти находимъ. Обаче кромѣ тога мы от долгаго ѹже времене о том совѣтовахомъ и намѣрени быхомъ подобнаѧ ко пристоиномѹ ефектѹ привести, но мню, ѩко вам не невѣдателно было, да от краинихъ нелѣтъ есть кого либо дотолѣ депѹтирати, камо либо, дондеже от вишныхъ инштанціахъ

с тиме цео народ утешите, и превелике предрасуде и забуне, које се лако могу изродити, предупредите. — — — — — — — — — — — — — — — — Најпокорнији подани ци и вазали: Православне цркве источног обреда официри потиске милиције, као и истога обреда поглавари слободне и краљ. вароши Сегедина.

126.

Будимци одређују посланика, како веле у свом писму, по древном обичају, да од клера и славног народа војинставног и помјестног о сопственом трошку израде код двора у Бечу, да се избор патријарха Арсена IV. потврди. Овај је спис од 1740. год.

„Како блаженѣишем гос. гос. партіархъ здѣ благополвчно пришелъ есть, и къ еѧ кралевскомв величествв монаръхины нашеи въ Бечъ походитъ, и мы его блаженства благополвчный пвтъ за добро апробирамо, и како о единомъ трвдв, трошкв времени, тако и прилики все милостивѣшіѧ царскіѧ обштенародниѧ привилегіи могли бы сѧ конфирмиратъ, и свакое уреждені̂е на ползв обштенароднв могло би сѧ встроигъ, бвдвћи да таковомв делв сада наиприличнѣишее естъ времѧ, и прилика. И бѧше потреба по древномъ всенародномъ обичаю, да от клера и славногъ народа воинъственаго, и помѣстногъ нарежденна с трошкомъ пленипотенціѧ за солицитиратъ конфирмацію привилегіѧ и все народногъ вправленіѧ. А но видимъ да ни от клера, ни пакъ от славногъ народа воинственнаго и помѣстнаго непослати, ны врежднu свтъ депвтирти ны пленипотенціе: того ради нехотехомъ пропвстити о семъ ѧвити, да бы се не отложило таковое вреждені̂е депвтáціе спленипотенціомъ на ползв, и добро все народное вредитъ, и поред блаженѣишаго госп. госп. послатъ. А ако за добро обрѣтаете, и от нашихъ краѧ от по-

мѣстна чина именовати, и ꙋредити депꙋтирте, а на нас припадаюштіи трошакъ ꙋкратитисѧ небꙋде, что на нас прилежатъ бꙋдетъ, само да се незакасни дѣло, да бы се каковое припѣтіе не ꙋчинило, да нас наши потомци до последка непроклинѧтъ. И о семъ цѣлꙋ информꙋ, и отвѣтъ иштемъ, с коимъ пребиваемъ.

Ва Табани.

7. Ѧнꙋара 1740. Бировъ и Таначъ.

127.

Арадски оберкапетан Арсеније Вујић у свом писму из Арада од 31. Јан. 1741. јавља будимском српском таначу, да је он из Арада одређен, да прати патријарха Арсена IV Шакабенту у Беч, како би са осталим одређеним народним посланицима за нека народна дела, код двора цесарског одобрење постићи могли, а нарочито потврду патријарха Арсена IV. за поглавара српске цркве у Аустрији.

„Благопочтеніи и племенітородніи господіе таначи мнѣ любезнѣишіи!

Писаніе ваше из Бꙋдима изшедшаго 24. ко мнѣ отпꙋштенное, за всѧ въ немъ состоѧштаѧсе исправно полꙋчивъ извѣстихсѧ, паче же за его блаженства госп. Патріарха тамо сштасливое дошествіе, и къ Вѣны пошествіѧ намѣреніе, въ чемъ понꙋждавате, что бы по древнемꙋ обычаю депꙋтирте од сеѧ краини опрѣделили и надлежателпимъ трошком, вкꙋпѣ съ его више титꙋлиратимъ блаженствемъ, до Вѣны депꙋтирали, о семъ есте нам от тꙋдꙋ и самъ госп. Паріархъ писалъ, и сицеваѧ воспомѧнꙋлъ. Ѧ ваше намѣреніе, и таковꙋю слогꙋ за велми Благопотребитꙋю быти находимъ. Обаче кромѣ тога мы от долгаго ꙋже времене о том совѣтовахомъ и намѣрени быхомъ подобнаѧ ко пристоиномꙋ ефектꙋ привести, но мню, ѧко вам не невѣдателно было, да от краиних нелѣтъ есть кого либо дотолѣ депꙋтирати, камо либо, дондеже от вишныхъ инштанціахъ

па сицевая не произволисе, и сверхꙋ тога лиценція пошестію воздаствсꙗ. Понеже бо сих днех на предложеніе господина блаженѣишаго естъ отпꙋштенъ решкриптъ од высоко-славнаго кралевскако хоф-кригсрота, на здѣшнꙋю сл. командꙋ, въ коемъ лиценціꙗ издата, что бы от сеꙗ краини единъ официръ, съ господиномъ Патріархомъ до Вѣны, поити отпꙋстил се. Ꙋзрока ради того въ грꙗдꙋштіи бѣли понеделник бꙋдетъ здѣ от сеꙗ краини официровъ совокꙋпленіе, и въ тои оказіи единаго из междꙋ нас определити и съ потребитим трошкомъ абіе за его блажен. до Вѣни оправити бꙋдемъ, и за нами нимало коснꙋти не бꙋдетъ, само от прочих мѣстъ, что бы се къ пошествію подвизали въ прочемъ не отложꙋ нѣкоторіꙗ и от коморскіꙗ страни призвати персоны, и понꙋдити, да и они равно ꙗкоже и мы единаго отреде и са свим трошкомъ да оправꙗтъ. Бо нинѣ есть времꙗ, елико за обштенародніꙗ привилегіи конфирмиранꙗ настаꙗти, тако и за прочаꙗ дѣла обштества касаюштаꙗсꙗ промотреніе имѣти, и равно на начинъ стародревнꙗго обычаꙗ, ꙗкоже и со блаженыꙗ памꙗти Патріархом Арсеніемъ Черноевичемъ от трех состоꙗніи персоне депꙋтирате были, егда и привилегіи ꙋлꙋчили, съ коими и до нынѣ живимо, таковим начиномъ и сад, елико от страни часнаго клера тако славнаго воинственнаго и политичнаго чина персоне онакове, коториꙗ извѣстнꙋю вѣдомость от состоꙗніи народа нашего имѣютъ, съ его блаженством оправити надлежитъ всꙗчески, что бы се по краинѣи возможности тшталисе, и инзистирали, еда бы от високо славнаго двора каковыꙗ милости ꙋлꙋчити сподобили се. Въ прочемъ пребиваю вашихъ племенитородіахъ.

Ꙋ Арадꙋ Ꙗнꙋаріа 31. 1741 года.

Готов на слꙋжби

Арсение Вꙋиђъ обркапетанъ.

128.

Обр-капетан града Варадина Секула Витковић, као народни посланик одређен да са [осталим посланицима прати патријарха Арсена IV. у Беч по народном послу; у свом писму од 1. Фебруара 1741 из Варадина јавља Будимцима, да је он изабрат за посланика тамошњег народа. Ово је писмо у вези са бр. 127, 128, 130 и 131. О поменутом Оберкапетану Секули Витковићу види прву збирку спом. будим. број 184, и другу збирку бр. 101, 108, 113.

„Племенитородніи господари почтеннаго танача Табанскаго, Пештанскаго и Сентандреискаго, иже въ совѣтѣ обштенародномъ, намъ любезнаѧ.

Писаніе ваше под датѹмомъ Ианѹаріа 24. пріѧхомъ и въ немъ что пишете, за всѧ добрѣ известихомсѧ, како и за дашествіе госп. госп. блаженеишаго паріѧрха благополѹчно къ странамъ вашимъ, а комъ весма радѹемсѧ, ѧко все милостивни Богъ поспѣшилъ такимъ благополѹчіемъ его блаженствѹ еже за всѣхъ нась изрѧднѹю ползѹ бѹдетъ, совѣштаніе же вкѹпѣ со тамообрѣтаюштимсѧ благопочтенными господари за наше обште народное дѣло, ѧко оѹдобнѣише сада, и благоразсѹднѣише изобрѣтосте, съ его блаженствомъ опрѣделити и наредити депѹтирте со пленипотенціами и и трошкомъ от ваших странъ, ко соѹтвержденію правицъ, и оурѧжденію клера и славнаго народа нашего, еже и мы за благое сѹдихомъ, но и самомѹ его блажен. извѣстно есть: ѧко без допѹштеніѧ команди всѧкіи насъ немогохомъ до нынѣ тамо свободно имѣти, а по еликѹ нынѣ препорѹка дошла, тако съ нѣколики господами воинствени и коморскими, како съ господиномъ Андреемъ Андреевичем админ. и прочима, о томь доволно разговорившесѧ и по единаго офицѣра от краине и от прочих съ племенипотенціами, како и ѧ самъ от наше краине скѹпа со преосвѧштенним господиномъ епископомъ бачким, и трошкомъ колико за насъ

бѹде приготовившеса, тамо прїити бѹдемъ, само да его блаженство, како и оустмено говорисмо пречекали бы доклѣ намъ допѹштенѣ дошло бы, али и сада закоснѣнїа от насъ небѹдет, точїю да его блаженство и ваша братолюбїа претерпѣли бысте, доклѣ и мы от овѹдъ приспѣемъ оу чемѹ скѹпа ити, маншимъ трошкомъ проити до Вїенни бѹдетъ. О ком дѣлѣ всемилостивыи Богъ да благопоспѣшитъ, ми тамо, акоже предрекох скоро со всѣмъ готови бѹдем. Прочее же пребываемъ.

Племенитородїихъ ваших наших же любезных братїи.

Из Петроварадина

Фебрѹарїа 1 данъ 1741.

Слѹга понизнїи

Секѹла Витковићъ

обркапетанъ.

(L. S.) А за обштїи трошакъ, аште бы Господъ Богъ поспѣшилъ дѣлѹ, да бы коа полза видѣласа, и дождалоса толико от наше стране скоро изытн бѹдетъ. Ако о томъ ни мало закаснѣнїа бѹдетъ, а тако и от цѣлаго христїанства, само да бы била единость.

129.

Пуномоћије дато бирову будимском Петру Димићу од срп танача Марта 16., год. 1741, да са осталим народним депутирцима прати у Беч патриарха Арсена IV. како би код царског двора израдили потврду народних привилеђија.

„Пленипотенциа."

Ми низѹ именовати и подписати по силе настоаштихъ всакиа чести, достоинства и реда госп. вѣдомо творим, како обште-народногъ нѹжногъ дѣла ради, зактеваетсе от всехъ краинны, варошахъ, и мѣстъ, депѹтирти съ пленипотенциами да отпределетсе, и отпределени ва Виенѹ да пришлѹтсе, како от свештеногъ клера, тако и отъ славногъ народа, за избрание Бо-

гомъ избранаго, и намъ присылатаго госп. госп. блаженѣишаго Арсениа четвертаго всехъ Серьбовъ, Болгаровъ, и цѣлогъ Илирика Патриарха, архиепископа же Ипецъкаго, на вьдовствующти престолъ архиепископски прежде бивши белеградскіи, нынѣ Карловачки поглавара црквъ нашихъ и целогъ народа православногъ въ мѣсто блажение памети бывшаго архиепископа и Митрополита белградскогъ и васего православногъ народа христианскогъ подъ властию пресветлаго римског владениа. Тако и отъ насъ полномоштниа депутирти определить, и въ споменутое место отъслат надлежаше, и тоюжди вини ради избрахомъ, и наредихомъ за депутирта племенито родногъ господ. Петра Димича бирова кралевские слободние будимские вароши Табани, его же и сполномоштнемъ отъ насъ посилаемъ. Власт же и сила даетъ му се, по силе от насъ подъ варошкимъ обштим подписомъ и обичнимъ печатомъ потвержденихъ, и предложенихъ пунктахъ предлагаетъ, и солицитиратъ, како от его блаженства, тако и отъ Еа кралевскогъ величества, и толико елико пункти лаутоватъ будутъ, а ни више, ни манѣ. Запотверждение сего вѣроватиа Собственимъ подписомъ, и обичнимъ варошкимъ печатомъ въ мѣсто цѣлогъ обштества будимские вароши Табани подъкреплюемъ. Учинено въ будимской вароши

Табани Марта 16.

1741. год.

Н. Н. Намѣстни бировъ

Петаръ Кнежевичъ,

таначъ здѣшны, и весъ геманъ.[1]

---

[1] Геман-Gemeinde-општина.

130.

Друго пуномоћије будимског танача од истога датума и по истом предмету.

„Пленипотенція."

Бѹдѹчи нинѣишаго времене от Ея кралев. велич. милостивѣише поизволеніе ѹчинено, обште народнымъ депѹтиртомъ от свяштеннаго дѹховнаго, милитарскаго и камаралскаго чина во вѣнѣ собратися главѹ церковнѹю архіепископа и митрополита захтеваемаго Ея величаствѹ по силѣ нашихъ милостив. привилегіахъ за ѹтвержденіе репрезентирати (избраніе же по древнемѹ нашемѹ и нынѣ сѹштемѹ обычаю того ради оставилося) яко сѹдебъ божіихъ промысломъ ѹже чинно избратыи и поставленыи сѹштіи пастырь церковныи православныи архіепископъ Пекскіи и Патріархъ сербскіи его блаженство гос. гос. Арсеніи четвертыи намъ даровася, егоже безъ всякаго пріемлемъ сѹмнѣнія за нашего архіепископа и митрополита. Тако за потвержденіе нашихъ народныхъ милостивѣишихъ привилегиахъ и дрѹгихъ потребъ народнихъ. И мы такожде от нашея кралевскія свободныя бѹдимскія вароши Табани, полномоштныя нареждаемъ а имянно племенитороднаго господина Петра Димича нашего бирова варошкаго и съ нимъ Р. Хр. ихъ же и любезно препорѹчаемъ от нашея вароши и яко полномоштныя пріяти, и что они за обштее согласіе и всякое добро предлагати бѹдѹтъ одъ насъ обштихъ предлагати ся разѹмѣвати, наше естъ захтеваніе и по инстрѹкціи от насъ имъ данныя вмѣсто всѣхъ насъ, а не от себе дѣлати имѣютъ. За болшее же сего нашего полномоштія ѹтвержденіе нашимъ, варошкимъ обычнимъ обштимъ печатом потверждѹемъ.

Въ Табани, 16. Марта
1741 года. Бировъ и Таначъ.

131.

Сабор будимских Срба на свом састанку 31. Маја 1741 г. у свом пуномоћију, на ком су њи 76 општинара подписани, сведочи, да свеколика општина дели негодовање, које су и њихови номоћници изјавили владици будимском Василију, због нарушеног свитка саборског.

Сесионъ цѣлогъ обштества почтенна и кралевскиꙗ вароши Табани па предложеннѹю от госп. Петра Димића бирова табанскогъ, и депѹтирта цѣлогъ почтенног обштества нашегъ, тѫжбѹ, да госп. епископъ нашь неѹвѣрѹетсꙗ, да насъ низѹ именоватихъ и цѣлогъ обштества нашегъ естъ сопзволение, чтобъ ѹставленныи обдержавалсꙗ свитакъ и дата емѹ пленипотенциа, и инстрѹкциꙗ не по законеваню цѣлогъ обштества, естъ дата, но само от три от четири. Коего ѹзрока ради принѹждаемсꙗ собствени мы партикѹларны подписи и печати атестирати, да више именоватыи свитакъ, инстрѹкциꙗ и пленипотенциꙗ дата рнченномѹ госп. пленипотенциꙗлѹ нашемѹ естъ по законеваию цѣлогъ нашег обштества и насъ низѹ именоватих. Кое атестирѹемо и свѣдателствѹемо нашими низѹ ставленими подписи. Ѹчинено въ Табани 31. Маiꙗ 1741. год.

(М. П.) Петаръ Кнежевићъ Н. О. Б.
(М. П.) Живко Радковичъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ефтимие Давидовићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Василие Савићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ђеорђиꙗ Еремићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ђиро Краић ешкѹтъ.
(М. П.) Симеонъ Андреићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Иоаннъ Степпћ ешкѹтъ.
(†) Иоаннъ Милићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Иоаннъ Станковичъ ешкѹтъ.
(М. П.) Орестиꙗ Радишићъ.
(†) Пантелиꙗ Ивановићъ.

(†) Павал Максимовић.
(М. П.) Хаџи Иоаннъ Дамиановићъ.
(М. П.) Лацко Иосиповићъ.
(†) Владисавъ Лаушевић.
(†) Степанъ Савићъ.
(†) Иованъ Дашићъ.
(†) Михаил Поповићъ.
(†) Стоıанъ Радинъ.
(†) Петаръ Павловићъ.
(†) Симеонъ Дамиıановићъ.
(М. П.) Милутинъ Стефановићъ.
(†) Ианко Михаиловићъ.
(М. П.) Алекса Прерадовичъ.
(†) Никола Радоичићъ.
(†) Цветанъ Ђукићъ.
(†) Милованъ Иовановићъ.
(†) Петаръ Дожићъ.
(†) Димитрие Никетићъ.
(†) Ђеорђие Николићъ.
(М. П.) Михаилъ Стоıановићъ.
(М. П.) Илиıа Пеıковић.
(М. П.) Иосифъ Иосифовићъ.
(†) Кузманъ Касапинъ.
(М. П.) Степанъ Марковићъ.
(†) Тоша Здравковићъ.
(М. П.) Павалъ Миловановићъ.
(†) Стефанъ Богдановићъ.
(†) Момиръ Петровићъ.
(†) Мишко Боıнићъ.
(†) Михаилъ Томићъ.
(†) Исакъ Радовановић.
(М. П.) Давидъ Давидовићъ.
(М. П.) Ђеорђие Милићевићъ.
(†) Живко Ћебециıа.

(М. П.) Радоица Бузацик.
(М. П.) Ђира Ристићъ.
(†) Тадеа Неделковићъ,
(†) Иованъ Бѣло.
(†) Хатвани Ианошъ.
(†) Стоянъ Егарацъ.
(†) Атанацко Геркъ.
(†) Спасое Милутиновичъ.
(†) Богосавъ Михаиловићъ.
(М. П.) Николи Шиакъ.
(М. П.) Павалъ Гоиковићъ.
(†) Анта Певићъ.
(†) Петаръ Милићевићъ.
(†) Симеонъ Вуићъ.
(†) Цвета Ћириянинъ.
(†) Атанасіи Иовановићъ.
(†) Несторъ Николићъ.
(†) Тодоръ Живковићъ.
(†) Иованъ Туфегџићъ.
(М. П.) Никола Живановићъ.
(М. П.) Данилъ Павловићъ.
(†) Ђуки Пауновић.
(†) Ђурка Поповићъ.
(†) Кърста Стоиковићъ.
(†) Илия Кнежевићъ.
(†) Тодоръ Стефановићъ.
(М. П.) Кузманъ Милинковићъ.

132.

Значајно писмо из Пожаревца од 29. Авг. 1741, на ком је потписан „Стефан Бугарин обркнез вароши и диштрикта пожаревачкаго са сви кметови велики и мали“; осем обркнеза има још и других потписа. Ово је једино писмо из Пожаревца, а важно је, што се из њега дознаје, како су Срби мислили, пошто су из нова дошли под турску власт. На овом писму значајан је званичан

печат поменутог оберкнеза. (1734 год.) Из овога писма дознајемо и то, да су у Пожаревцу биле две цркве, велика је славила светог Арханђела, а доња црква светог оца Николаја.

„Поштенородни господарь бировь са остали поштени господари таначници здравствꙋите.

Обзнанꙋемо вашимъ господарствомъ како иде тамо нашъ еданъ варошанинъ именем Иованъ Ђꙋрићъ, поради своега сиромаштва, што е био дао покоиноме Спасою Стефановићꙋ на аманетъ, предъ оно време, када се започе бꙋрꙋшагъ с Тꙋрци, то есть една сꙋма 466 фор. и 6. к. И покоини Спасое не еданъ кратъ или два казивао еже за своега здравиꙗ казивао, где е оставио и онь свое новце кодъ брата Петра 450 дꙋката ꙋ истои Иованово 466 фор. и 6 кр. Паки такођеръ и на своиои смрти казао предъ свима нами долꙋ поднисати, да се Иованꙋ новци от они седамъ стотина дꙋката плате, како есте и ꙋ свои смртни тестаментъ ставио, и от нье покоини тако говорио, даће ньемꙋ Петаръ све верно и по тастаментꙋ исплинити. А саде како ми чꙋсмо, да таи господаръ Петаръ ради и дрꙋгомꙋ аманеть да изе, мало мꙋ е самъ Спасоевь миразъ. За ото цело протестирамо по свакомꙋ правомꙋ сꙋдꙋ или варошкомꙋ, или цесарскомꙋ, да се томꙋ сиромахꙋ наплати, такођеръ и за подꙋшие што е обештао на наше цркве, на великꙋ црквꙋ храмъ св. Архангела 100 дꙋк., и словомъ велимо сто дꙋк., такођеръи на донꙋ црквꙋ еднꙋ паросію 76 фор. храмꙋ светаго оца Николаꙗ. А сада како чꙋемо, да таи господаръ Петаръ Спасоевь миразшчиꙗ немисли платити, нити аманеть, што е покоини Спасое прими от своего кꙋма Иоана Ђꙋрића више реченꙋ сꙋмꙋ новаца, а онъ е сирома овамо имао некꙋ прешꙋ и глобꙋ на себе и сꙋдомь царевим плаћао, и на то сирома Иоанъ Ђꙋрићъ ꙋзео новце на интерешь, и до данашнега дна стои. А онь е си-

рома быо, пошао тамо в Бвдимъ, прошадшаго лета 1740, до од тога господара Петра взети свое добро, пакъ есв га одъ Баиске контромацие повратили, нисв мв допвстили пасировати. И онъ е сирома издангвбио, има 3 месеца коегде да бы мв се пвть пропвштио, и томв вчинио трошка заедно 50 ф. и пие могао тамо доћи.

Дакле ваше господарство, ели право да оваи сирома, толики интересъ, и трошакъ, и трвдъ, тегли поради своего добра, зашто смо писали и два крати и господарв Петрв и на господаре варошке да се овоме сиромахв негово добро пошле, и одъ тога да ние нами никаква отговоръ дошла.

А ти господарв Петре квде си се део, што ли мислишъ, со том ли ћешь главомь Спасоевь гробь носетити, што те е пред нами фалио, да ћеш мв веранъ бити, и по тастаментв исплинити, све штое онь от свога добра вредио, и за свою двшв подвшин вписао, онь е от свога добра био господарь, и слободан свое добро вредити в очи своеи смръти, да немислишъ да ће тои вами остати доклее Пожаревца и Пожаревчана. В црковним протоквлв стои, хоћете горко плаћати, и оште интересъ, да немислите, где смо ми остали в Тврскои страни, фала богв и царскои милости цръкве пою, како св и пошле, а народъ како е и био.

Месеца Авгвста 29.

в Пожаревцв 1741.

(М. П.)

Стефан Бвгарин обркнез вароши и диштрикта Пожаревачкаго са сви кметови велик и мали.

Момирь Велисавлевић.	Малень Георгевић.
Огнань Милковић.	Ђвка Дамнановъ.
Панда Костић.	Нешко Сиврић.

133.

Списак, колико је владика са свештеницима од Вудимаца узимао у течају године 1740 и 1741 у име назови „милостиње“

Specificatio Proventus Episcopalis et Sacerdotalis Anni 1740 et 41 vo videlices dedix.	Pro benedictione matrimonii et eleemosyna		Pro missis Gregorianis.		Pro Sepultura	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pantelia Ivanovits coactus	50	—	—	—	—	—
Orestius Radisits	8	25	—	—	—	—
Haschi Johannes	12	37½	—	—	—	—
Nicolaus Klaits	4	12½	12	37½	7	27½
Petrus Stojanovits	29	40	12	37½	7	—
Krsta Stojkovits	—	—	12	37½	4	12½
Zvejan Giukits	10	—	12	37½	—	—
Josa Bradovits	—	—	12	37½	—	—
Theodor Vutsenovits	8	25	—	—	22	62½
Item pro Patre	6	—	—	—	—	—
Kosta Simits	—	—	12	—	4	12½
Johannes Stepits	—	—	12	—	8	25
Petri Lukits conthoralis	8	25	10	60	10	60

Johannes Jagerovits	20	25	—	37½	4	12½
Stojan Radojkovits	8	—	12	—	—	12½
Guira Kraits	12	37½	8	—	4	25
Johannes qui mortuus et in cella Episcopi	—	—	12	—	12	12½
Nicolaus Muktits , ...	—	—	—	—	8	37½
Lazarus Radojtsits	20	—	36	37½	9	25
Grozda pro filia et nuru	29	—	12	—	8	60
Johannes Stankovits . . . . . , ...	—	—	—	—	4	25
Stanisa Szlovits	14	12½	—	37½	4	12½
Michael Dorgits	4	—	12	37½	2	12½
Misko Panits	45	—	12	—	8	—
Petrus Thomits et Nerantsa	—	25	—	—	11	25
Adam Thomits	8	—	—	—	6	85
Joan Janits	—	—	—	—	8	11½
Simeonis Vuits Conthoralis	—	37½	—	75	4	25
Akim Simits	12	—	24	—	26	60
Basilius Campanotriba	—	62½	—	—	4	62½
Idem	20	25	—	—	8	12½
Sabbas Thomits	8	37½	12	—	—	25
Milovan Joanovits	12	50	24	—	4	—
Schiffkönis Saponaria Conthoralis	16	—	—	—	5	12½
Mladenovitsiana	—	12½	24	37½	—	32½
Nicolaus Radoitsits	4	62½	12	—	—	—

133.

Списак, колико је владика са свештеницима од Будимаца узимао у течају године 1740 и 1741 у име назови „милостиње“.

Specificatio Proventus Episcopalis et Sacerdotalis Anni 1740 et 41 vo videlices dedix.	Pro benedictione matrimonii et eleemosyna		Pro missis Gregorianis.		Pro Sepultura	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pantelia Ivanovits coactus	50	—	—	—	—	—
Orestius Radisits	8	25	—	—	—	—
Haschi Johannes	12	37½	—	—	—	—
Nicolaus Klaits	4	12½	12	37½	7	27½
Petrus Stojanovits	29	40	12	37½	7	—
Krsta Stojkovits	—	—	12	37½	4	12½
Zvejan Giukits	10	—	12	37½	—	—
Josa Bradovits	—	—	12	37½	—	—
Theodor Vutsenovits	8	25	—	—	22	62½
Item pro Patre	6	—	—	—	—	—
Kosta Simits	—	—	12	--	4	12½
Johannes Stepits	—	—	12	—	8	25
Petri Lukits conthoralis	8	25	10	60	10	60

Gyira Kumrigy (Кумрић)	5	80	—	—	5	20
Nicola Giebetsia	12	37½	12	37½	5	37½
Idem	50	—	—	—	—	—
Josephus Petrovits	13	63	—	—	5	20
Petrus Dosits	24	—	36	—	12	—
Giuka Schevak	—	—	24	—	10	65
Stephanus Kossaratz	16	50	12	—	4	12½
Nicolaus Radovanovits	5	56½	—	—	4	—
Lazarus pro Kuzmano	72	—	—	—	—	—
Stojan Babits	8	25	12	—	—	—
Petrus Nonits	28	—	24	—	5	32½
Vaszo Lovtsevits	—	—	12	—	10	63
Joan Jankovits	4	22½	24	—	5	20
Kuzman Kapamatsia	37	—	—	—	—	—
Simion Popovits	—	—	—	—	5	20
Nicolaus Gracus	2	—	—	—	—	—
Szleptseva Baba	6	—	—	—	—	—
Nicolaus Savits	16	—	—	12	4	12½
Quaedam msea fomina	2	—	—	—	—	—
Szosza Stanojeva	8	25	12	37½	4	52½
Nicolaus Abatsia	2	—	—	—	5	20
Jakutae filia	12	37½	12	37½	4	12½
Joannes Nastits	3	—	12	37½	4	12½

133.

Списак, колико је владика са свештеницима од Будимаца узимао у течају године 1740 и 1741 у име на-зови „милостиње“.

Specificatio Proventus Episcopalis et Sacerdotalis Anni 1740 et 41 vo videlices dedix.	Pro benedictione matrimonii et eleemosyna		Pro missis Gregorianis.		Pro Sepultura	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pantelia Ivanovits coactus	50	—	—	—	—	—
Orestius Radisits	8	25	—	—	—	—
Haschi Johannes	12	37½	—	—	—	—
Nicolaus Klaits	4	12½	12	37½	7	27½
Petrus Stojanovits	29	40	12	37½	7	—
Krsta Stojkovits	—	—	12	37½	4	12½
Zvejan Giukits	10	—	12	37½	—	—
Josa Bradovits	—	—	12	37½	—	—
Theodor Vutsenovits	8	25	—	—	22	62½
Item pro Patre	6	—	—	—	—	—
Kosta Simits	—	—	12	—	4	12½
Johannes Stepits	—	—	12	—	8	25
Petri Lukits conthoralis	8	25	10	60	10	60

Johannes Jagerovits	20	25	—	37½	4	12½
Stojan Radojkovits	8	—	12	—	—	12½
Guira Kraits	12	37½	8	—	4	25
Johannes qui mortuus et in cella Episcopi	—	—	12	—	12	12½
Nicolaus Muktits	—	—	—	—	8	37½
Lazarus Radojtsits	20	—	36	37½	9	25
Grozda pro filia et nuru	29	—	12	—	8	60
Johannes Stankovits	—	—	—	—	4	25
Stanisa Szlovits	14	12½	—	37½	4	12½
Michael Dorgits	4	—	12	37½	2	12½
Misko Panits	45	—	12	—	8	—
Petrus Thomits et Nerantsa	—	25	—	—	11	25
Adam Thomits	8	—	—	—	6	85
Joan Janits	—	—	—	—	8	11½
Simeonis Vuits Conthoralis	—	37½	—	75	4	25
Akim Simits	12	—	24	—	26	60
Basilius Campanotriba	—	62½	—	—	4	62½
Idem	20	25	—	—	8	12½
Sabbas Thomits	8	37½	12	—	—	25
Milovan Joanovits	12	50	24	—	4	—
Schiffkonis Saponaria Conthoralis	16	—	—	—	5	12½
Mladenovitsiana	—	12½	24	37½	—	32½
Nicolaus Radoitsits	4	62½	12	—	—	—

130.

Друго пуномоћије будимског танача од истога датума и по истом предмету.

„П л е н и п о т е н ц і а."

Бꙋдꙋчи нинѣишаго времене от Еѧ кралев. велич. милостивѣише поизволеніе ꙋчинено, обште народнымъ депꙋтиртомъ от свѧштеннаго дꙋховнаго, милитарскаго и камаралскаго чина во вѣнѣ собратисѧ главꙋ церковнꙋю архіепископа и митрополита захтеваемаго Еѧ величаствꙋ по силѣ нашихъ милостив. привилегіахъ за ꙋтвержденіе репрезентирати (избраніе же по древнемꙋ нашемꙋ и нынѣ сꙋштемꙋ обычаю того ради оставилосѧ) ѧко сꙋдебъ божіихъ промысломъ ꙋже чинно избратыи и поставленыи сꙋштіи пастыръ церковныи православныи архіепископъ Пекскіи и Патріархъ сербскіи его блаженство гос. гос. Арсеніи четвертыи намъ даровасѧ, егоже безъ всѧкаго пріемлемъ сꙋмнѣніѧ за нашего архіепископа и митрополита. Тако за потвержденіе нашихъ народныхъ милостивѣишихъ привилегиахъ и дрꙋгихъ потребъ народнихъ. И мы такожде от нашеѧ кралевскіѧ свободныѧ бꙋдимскіѧ вароши Табани, полномоштныѧ нарваждаемъ а имѧнно племенитороднаго господина Петра Димича нашего бирова варошкаго и съ нимъ Р. Хр. ихъ же и любезно препорꙋчаемъ от нашеѧ вароши и ѧко полномоштныѧ пріѧти, и что они за обштее согласіе и всѧкое добро предлагати будꙋтъ одъ насъ обштихъ предлагати сѧ разꙋмѣвати, наше естъ захтеваніе и по инстрꙋкціи от насъ имъ данныѧ вмѣсто всѣхъ насъ, а не от себе дѣлати имѣютъ. За болшее же сего нашего полномоштіѧ ꙋтвержденіе нашимъ, варошкимъ обычнимъ обштимъ печатом потверждꙋемъ.

Въ Табани, 16. Марта
1741 года. Бировъ и Таначъ.

131.

Сабор будимских Срба на свом састанку 31. Маја 1741 г. у свом пуномоћију, на ком су њи 76 општинара подписани, сведочи, да свеколика општина дели негодовање, које су и њихови номоћници изјавили владици будимском Василију, због нарушеног свитка саборског.

Сесионъ цѣлогъ обштества почтенна и кралевскиѧ вароши Табани на предложеннѹю от госп. Петра Димића бирова табанскогъ, и депѹтирта цѣлогъ почтенног обштества нашегъ, тѫжбѹ, да госп. епископъ нашь неѹвѣрѹетсѧ, да насъ низѹ именоватихъ и цѣлогъ обштества нашегъ естъ сопзволение, чтобъ ѹставленныи обдержавалсѧ свитакъ и дата емѹ пленипотенциа, и инстрѹкциѧ не по закteваню цѣлогъ обштества, естъ дата, но само от три от четири. Коего ѹзрока ради принѹждаемсѧ собствени мы партикѹларны подписи и печати атестирати, да више именоватыи свитакъ, инстрѹкциѧ и пленипотенциѧ дата рченномѹ госп. пленипотенциѧлѹ нашемѹ естъ по закteваню цѣлогъ нашег обштества и насъ низѹ именоватих. Кое атести рѹемо и свѣдателствѹемо нашими низѹ ставленими подписи. Ѹчинено въ Табани 31. Маiѧ 1741. год.

(М. П.) Петаръ Кнежевићъ Н. О. Б.
(М. П.) Живко Радковичъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ефтимие Давидовићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Василие Савићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ђеорђиѧ Еремићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Ђиро Краић ешкѹтъ.
(М. П.) Симеонъ Андреићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Иоаннъ Степпћ ешкѹтъ.
(†) Иоаннъ Милићъ ешкѹтъ.
(М. П.) Иоаннъ Станковичъ ешкѹтъ.
(М. П.) Орестиѧ Радишићъ.
(†) Пантелиѧ Ивановићъ.

(†) Павал Максимовићъ.
(М. П.) Хаџи Иоаннъ Дамиановићъ.
(М. П.) Лацко Иосиповићъ.
(†) Владисавъ Лаушевић.
(†) Степанъ Савићъ.
(†) Иованъ Дашићъ.
(†) Михаил Поповићъ.
(†) Стоянъ Радинъ.
(†) Петаръ Павловићъ.
(†) Симеонъ Дамияновићъ.
(М. П.) Милутинъ Стефановићъ.
(†) Ианко Михаиловићъ.
(М. П.) Алекса Прерадовичъ.
(†) Никола Радоичићъ.
(†) Цвеанъ Ђукићъ.
(†) Милованъ Иовановићъ.
(†) Петаръ Дожићъ.
(†) Димитрие Никетићъ.
(†) Ђеорђие Николићъ.
(М. П.) Михаилъ Стояновићъ.
(М. П.) Илия Петковић.
(М. П.) Иосифъ Иосифовићъ.
(†) Кузманъ Касапинъ.
(М. П.) Степанъ Марковићъ.
(†) Тоша Здравковићъ.
(М. П.) Павалъ Миловановићъ.
(†) Стефанъ Богдановићъ.
(†) Момиръ Петровићъ.
(†) Мишко Бояничъ.
(†) Михаилъ Томићъ.
(†) Исакъ Радовановић.
(М. П.) Давидъ Давидовићъ.
(М. П.) Ђеорђие Милићевићъ.
(†) Живко Ћебеция.

(М. П.) Радоица Бвзацим.
(М. П.) Ђира Ристићъ.
(†) Тадеа Неделковићъ,
(†) Иованъ Бѣло.
(†) Хатвани Ианошъ.
(†) Стоянъ Егарацъ.
(†) Атанацко Геркъ.
(†) Спасое Милѹтиновичъ.
(†) Богосавъ Михаиловићъ.
(М. П.) Николи Шиакъ.
(М. П.) Павалъ Гоиковићъ.
(†) Анта Пеићъ.
(†) Петаръ Милићевићъ.
(†) Симеонъ Вѹићъ.
(†) Цвета Ћириянинъ.
(†) Атанасіи Иовановићъ.
(†) Несторъ Николићъ.
(†) Тодоръ Живковићъ.
(†) Иованъ Тѹфегџићъ.
(М. П.) Никола Живановићъ.
(М. П.) Данилъ Павловићъ.
(†) Ђѹки Паѵновић.
(†) Ђѹрка Поповићъ.
(†) Кърста Стоиковићъ.
(†) Илия Кнежевићъ.
(†) Тодоръ Стефановићъ.
(М. П.) Кѹзманъ Милинковићъ.

132.

Значајно писмо из Пожаревца од 29. Авг. 1741, на ком је потписан „Стефан Бугарин обркнез вароши и диштрикта пожаревачкаго са сви кметови велики и мали“; осем обркнеза има још и других потписа. Ово је једино писмо из Пожаревца, а важно је, што се из њега дознаје, како су Срби мислили, пошто су из нова дошли под турску власт. На овом писму значајан је званичан

Много кратне, много различне и много образне слꙋчаине прилике междꙋ вами и жителствомъ вароши Бꙋдимскіѧ ꙋзрокꙋють ово наше къ вам посланіе, коимъ принꙋжденны есмо вас понꙋдити, да поменете ꙋ Бечꙋ намъ с врхꙋ васъ от жителства бꙋдимскаго предложенное съ тꙋжбою доношеніе, еже бы от нас за отвѣтъ пріемше, ꙋстменно отвѣтствовасте съ обѣштаніемъ да сваке прилике озлоленіа и немира или прихода изисканіа, имь же бы то жителство ожесточилосе, блюстисе бꙋдете, до времене сꙋда нашего дꙋховнаго на то быти имꙋштаго. Въ скорои памети дрьжите наше собственно ꙋстменное ꙋ Сент-Андреи бывшее къ вамъ ꙋ Бꙋдимъ позваніе, при коем мы от васъ за отвѣтъ слышати имали, да вы сврхꙋ христіанъ бꙋдимских неимѣете никакове тꙋжбе, оны же аште и еже имѣють, да предложетъ намъ. На вторократное чрезъ господ. Нишкаго по препорꙋки нашеи бывшее къ Бꙋдимꙋ позваніе ино — непостоѧним образом отговористе, да въ том вы патріарха ꙋпотребити неѣете, но код немачког сꙋда о том распраѧти междꙋ вами бꙋдете. Кое дво-образное ваше, и имамъ, и неимамъ тꙋжити, отвѣштаніе, понꙋдило нас преждная поменꙋти, и тштатисе, да не и мы такових доживем временъ; въ присꙋдствіи того ради ꙋ Бꙋдимꙋ за пріатіе мира, и благопокорностъ христіаномъ бꙋдимскимъ совѣтовахом и всачески наклонили бѣхомъ, междꙋ коим пришедшее б. ваше и нагло походеште, ни при обѣдѣ остати хотеште ка концꙋ приветствовало неприсꙋдствꙋюштимъ же обоим партаѧмъ неможно бесѣдати изреченіе сꙋда, ни наклоненіе мира. И аште бы б. ваше до того времене бывшими слꙋчаи доволствовало се, ми нашим ово совѣтом, ово поꙋченіемъ, ово паки и высоким повелѣніемъ наклонили бы жителство тамошнее къ мирꙋ и послꙋшанію: но обаче, како ихъ кь намъ непрестанная

настоянія являють, обычно, и жесточае озлобляти, и немиръ узроковати последователним начиномъ поступате, а имено въ таковомъ празницѣ, вь немже невѣрныи Юдеи рожденна месію видетъ, вы вь таинѣ и жертви вазносимаго у церкви людем видѣти и молитисе вазбранисте, отлучивше их црковнаго вь таковъ дан дѣиствія, еже мы вышеею властію еже люде отчаянія свободити, околных инаго исповѣданія поношеніе от них удалити, чрез властную граммоту нашу разрѣшихом, свяштенником же таини и прочая дѣиствіа церковная савршати повелѣхомъ, иже сего ради, яко нашу властъ са послушаніем признаша брутални и несносно от васъ біены быша, яко таковое наложеніе боя на одрѣ болезненном лежати узрокует. Но и здѣ конца бѣдствіа своего неимутъ, за неже добро свѣдомія и искусніи свяштеники боем код дома удржасте, вь мѣсто же их неукія, но ниже слишавшіа когда надлежаштиа сяштенику знати, рукоположивше пристависте церкви таковои, яже бы по разсужденію околных сосѣдов что болшіа презвитери имѣти должна была. И аште бы подробну числити нам было от предложенных намъ паче всѣх услуженнаго мерити своими цѣлому клеру и народу нашему достоинѣишаго мужа протопопу Нестора Епитропскаго званіа лишисте, епитропства же весма не достоиному ниже вь том обходителному попу Гавріилу вручисте, болшая не помню.

Всѣми сими, и вь напред умышляемими случаи наша поглавита власть вредитсе, и за неже мнократнаго совѣта и указа нашего непослушасте, се послѣдне от высокыя Богомь данныя, Ея же крал. велич. утвержденныя власти приказуемъ и повелѣваем вамъ, всѣхъ такових престати, люде и сяштенике ни вь чемъ от злобляти, но вь мирѣ жити, аште же малѣишую черту еште предложет, ми сами сь освештеним колегиумомь

ꙋ персони тамо понꙋдитисе бꙋдем. Непреставших же вас обнадеждаем, да все тꙋжбе высочаишемꙋ надлежателствꙋ явити, от вас самих ꙋсиловатисе бꙋдемь. Мира же желаюште весма престати от таковых до сꙋда паки по велѣваем и есмы.

П. Вашеа.

Ꙋ Карловцѣ 9. Ꙗнꙋара 1742. Благъ желатель
Арсеніи четвртіи.

136.

Списак и ценовник црквених књига, које су будимски посланици купили из карловачке патријаршеске библиотеке Марта 18. године 1742. Од ове вељезаслушне и родољубиве породице Димића живи сад у Пешти јелини потомак Емил Димић члан угарске септемвиралне Табле (врховног суда).

„Реестръ.“

Марта 18. вь Карловцѣ 1742. года.

Господаръ бировъ бꙋдимски Петръ Димичъ и гос. Иоаннъ Миличъ епітропъ бꙋдимске церкве и школы бꙋдимскіи магистеръ Романъ, из библиотеке патріаршеске, которе книге отнесоша, цѣна книгам како слѣдꙋетъ:

1. Сѡборникъ великіи сь толкованіем еѵагелскимъ 8 дꙋката.

2. Два тома, „обедъ и вечера дꙋшевна“ 12 дꙋката.

3. Три тома, „бесѣди апостолскіи сь толкованиемъ“ 15 дꙋката.

4. „Ѳеаѳронъ велики“ еданъ 8 дꙋката.

5. Три часослова на мало коло, по 3 фор. 9 фор.

6. Ермологи две, на мало коло, по 3 фор. 6 фор.

7. Граматике велике 2 по 4 фор. 8 фор.

8. 30 десѧтословіи са оправом по 1 фор. и 8 кр. 34 форинта.

9. 50 бꙋквара рибничних по 34 кр. 27 фор. 40 кр.

137.

Значајно упутство сабора будимске јепархије дато посланицима на сабор карлов. год. 1744. Ово упутство написано је у 24 тачке, које су све важне. Но обраћамо пажњу нарочито на 23 и 24 тачку, у 23 тачки предлаже се, да сабор општи нар. моли царицу, да унуцима насрећног деспота Бранковића поврати бар неки део добара, што је њихова породица по сили дотацији од цара Леополда I. притјажавала, и да се ова добра употребе на васпитавање два млада грофа Бранковића, који у пајвећој оскудици живе. У 24 тачки покреће јепархијски сабор интернационално питање, у молби, да царица преко својих посланика посредује код млетачке републике у корист православних Срба у Далмацији, да се овима дозволи, да имају православног црквеног поглавара, кога би карловачки патријарх са синодом избрао.

„Слѵчаемъ всемилостивѣише дозволеннаго народнаго конгреса, что ѵ народѵ, како за ихъ крал. вел. интересъ, тако и собственнѵю пользѵ нѵждно и весма за потребѵ ꙗвилосꙗ быти: то мы цѣлыи свѣтлѣишемѵ дворѵ австрискомѵ, природно вѣрныи национь чрезъ ваше превосходителство опрѣделенаго въ томѵ высокаго кралевскаго комесара, ихъ кралев. велич. нашеи всемилостивѣишеи кралевѣ ѵ поданнѣи и глѵбочаишеи покорности и прошенію въ слѣдѵюштих пѵнктахъ.

1.

Понеже въ различныхъ мѣстахъ, а наипаче въ кралевскихъ свободнихъ варошахъ пѵбликаціꙗ милостивѣише конфирмованныхъ привилегіи неѵчинена, зато ихъ кралев. велич. поданнѣише молимъ, да бы чрезь свою кралевскѵю ѵнгарскѵю канцеларію, и конзиліѵма регіѵма, локѵмтененціалнаго высочаишѵ заповѣстъ повторитъ допѵстили, чтобъ такова пѵбликаціꙗ, вездѣ тамъ, гдѣ несовершена ѵчиниласꙗ.

2.

Како ѵ народѵ порꙗдка неимѣмъ, а от нѵжди есть тако по гласѵ милостивѣишихъ привилегіи молимъ за

поставленіе націоналнаго магистрата, которыи бы состоѧлсѧ из трехъ дȣховныхъ, а десеть мирскихъ персонъ.

3.

А должностъ того магистрата такова бы была, чтобъ народныѧ свободи хранили и обранивали от всѣхъ противностеи, тако да бы всѧ дѣла народнаѧ при свѣтлѣишемъ дворѣ оправлѧти, по милостивѣишихъ обштенародныхъ привилегіахъ слȣчитсѧ, от всѣхъ и всѧкихъ народныхъ персонъ тымъ долагаласѧ и правиласѧ, а во особности ни от кого ничего; да бы от тыхъ 13 персонъ, три различнаго чина, под именемъ депȣтаціе ȣ Вѣни постоѧнно стоѧли.

4.

Равно томȣ да бы ваздѣ, гдѣ нашего рода помѣшано во Ȣнгаріи людеи находитсѧ, паши націоналисти во всѧкомъ магистратѣ и вармеђахъ вь слȣжбȣ поставлѧлісѧ, того чтобь чрезь градацію, сенатори, бирови, солгабирови, виц-ишпани, и фы-ишпани впредъ бывали. Почтȣ гдѣ бы кои могао добити да бысѧ допȣштало.

5.

Не менше того, да бы ихъ кралев. велич. чрезь свою ȣнгарскȣю канцеларію и осталихъ кралев. велич. всѣхъ дикастеріахъ, по всѣмъ мѣстомъ и градомъ повелѣти изволили, да бы нашимъ націоналистомъ невозбранивали имобиліи, ѧко домы виногради и подобнаѧ кȣповати, и свободно на всѧкомъ мѣстѣ, градовъ и варошеи, где и то возможетъ, дȣћани держати и кȣпечествовати, такожде занатліамь ȣ цѣхȣ бивати, а наивише, да бы ихъ кралев. велич. забранили противитисѧ, гдѣ бы годъ Греческаго закона црькви подизалисѧ.

6.

Такожде да бы и немешемъ нашего націона заповѣдали ихъ кралев. велич. допустити сѣла и грунтове равноземцемъ унгарскихъ свободно куповати и держати.

7.

Къ тому же за утѣху народа съмиловати бы ся ея кралев. велич. чтобъ тѣхъ десетъ мирскихъ, котори бы въ такомъ магистратѣ быти имѣютъ, благородіемъ обдарити, слѣдователно и в пред всегда, ежели бы кому не от благороднаго племене на то избрану быти случилося, и того тим же помиловати, а всѣхъ вкупѣ тринацетъ изволили бы, титуломъ кралевских конзиліаровъ почтити.

8.

Изволили бы ихъ кралев. велич. за споможеніе обдержанія таковыхъ персонъ, и за фундацію школъ единъ доминіумъ поклонити.

9.

Равно више реченному магистрату, лучшаго ради духовнаго правленія, и междусобнаго согласія, да бы ихъ кралев. велич. милостивуише доизволили поставити во освештенномъ клерѣ духовныи Сvнодъ под президиумомъ госп. блаженнѣи. Патріарха, гос. епископа, гос. архымандрита, гос. игумена, гос. протопрезвvтера гос. ѥромонаха, и гос. свяштенника.

10.

Сила того Синода такова бы была, что бы всякаго безъ разнствия, которыи бы противу преданіи и обычаевъ црковнихъ погрѣшилъ, по канонамъ съ тимъ судити могли, и всякъ бы благодарно терпѣлъ то, что заслужитъ.

11.

Изволили бы, ихъ кралевск. величества не точію привилеги тѣхъ монастиреи, како ꙋ Сремꙋ, противъ коихъ пленипотенциалъ фирштa Одешкалки, неправѣдныи процесъ починаетъ, свободꙋ обдарити. Но и оны, кои безъ свободи писменнои на чꙋждемо Грꙋнтꙋ, како Бођан и проч. девето и десето даютъ, да бы ихъ кралевск. велич. на именте на томъ грꙋнтѣ что дѣиствително держатъ, свободою обдарити.

12.

Особливо ради монастира Марчи, кои отъ почетка и до днесъ нашемꙋ греческомꙋ законꙋ надлежитъ, а римокатолическогъ црковъ безъ фꙋндамента, насилнꙋю претензию чинитъ, да бы ихъ кралев. велич. конечніи раздѣлъ ꙋчинили, и ꙋ нашои посесіи монастиръ оставити заповѣдали.

13.

Во обштеже ради десетка да бы их кралев. велич. милостивѣише изволили, въ цѣломъ кралевск. ꙋнгарскомъ съ принадлежаштими частми, како Славоныи, Сремꙋ, Бачкои, и Банатꙋ ꙋ народъ, пꙋблицирати допꙋстити, да въ предъ, не томꙋ, комꙋ сꙋтъ десетакъ давали, но како клеръ и народъ нашего закона поредокъ ꙋчинитъ давати, имꙋтъ, кое бы на нꙋжде обштинске и воинске ꙋпотребити.

14.

Сверху того, понеже милостивѣишиꙗ привилегіи гласꙗтъ, что би национъ нашъ расциꙗнскіи само орꙋжиемъ слꙋжилъ, тако да би ихъ кралев. велич. изволили приказати никаковои краины или шанцевъ въ редꙋкцию допꙋштити, но еште выше въ добрыи поредок

и аинрихтѹнгъ поставити, и редукциратыя шанцы досада пакъ въ первыи штантъ (стање) милостивѡ поставити. Нити при таковомъ аинрихтѹнгѹ дрѹгаго национа офицѣровъ мѣшати, но само нашихъ националистовъ ѹпотреблявати.

15.

При томъ вседѹховне такођеръ и мирске безъ наследника остаюћи сѹпстанцие, да се отъ магистрата ѹ обштѹю касѹ ѹзима по тенорѹ привилегіи. Тестаменти епископски по канономъ святыхъ да остаютъ.

16.

Все милицiи по всех краинахъ конечно отъ свякия дацiи и роботы освободити бы, какъ свобода гласитъ.

17.

Также отъ всякия армицiи въ цѣлои Ѹнгаріи да бы все народа нашего милицiи свободно было, равно и свештенство.

18.

Равно томѹ имѣли бы ихъ крал. велич. надъ народомъ милость нашего национа подъ Јобађъ (спахинско поданство) недавати, како что ѹ Славоніи, Сремѹ и Бачкои находиться, но еште више таковихъ которие дѣиствително Јобађемъ стоетъ, освободити, да бы милостивимъ привилегиамъ преюдиціи не бивало.

19.

А понеже ѹ национу по землямъ въ различнихъ мѣстахъ а наипаче ѹ комитатѹ Печуйскомъ, Бараньскомъ, Везпремскомъ, и Толнанскомъ премноге обиде, како из прилога видѣти естъ, дѣлаются, да бы ихъ кралев. величъ комисию опредѣлили, коя бы равно, како садъ ѹ

Славоніи, отъ народа тѫжбе пріимила, и расправила и ѫредбѫ ѫчинила, да бы люди излишне теготе не терпѣли.

20.

При томъ Инкорпорацию кралевины Славоніи, и Принципата Срема и Бачке, котори жители всѣ ѩзика нашего, понеже милостивѣишимъ привилегиамъ противо стоитъ, изволили бы ихъ крал. велич. ѫ дѣиство неставити: но паче по тенорѫ свободи, самымъ орѫжиемъ имъ слѫжити, ѫчинити.

21.

Не менши того нашего национа людемъ котори по чѫждихъ посесиахъ находитсѧ, понеже по гласѫ привилегіи цѣлыи национъ свободнимъ миграціи, изволили бы ихъ кралев. велич. повелѣти таковѫ слободѫ не ѫкраштати, съ мѣста на мѣсто преселитисѧ, и свобода недвижимаѧ продавати, ѫ державі еѧ кралевскаго величества.

22.

А за показане всевисочаишои милости ихъ крал. велич. изволили бы при таковѫ аинрихтѫнгѫ нашои народнои милиціи поставити отъ националистовъ генераловъ, да бы чрезъ то исто вѣрност и охота къ слѫжбѣ высочаишои въ национѣ ѫмножаласѧ.

23.

На конецъ обштихъ всѣхъ гласомъ, поданнѣише их кралев. велич. молимъ, что бы национа нашего раихсгрофовъ и от фамиліи деспотскои два млада Бранковиħа, котори ѫ краинѣмъ падежѫ стоѧтъ не ѫпѫстити, но за ѫтѣхѫ народа в мѣсто их многихъ добръ, коториѧ послѣ першихъ тѫрскихъ воискъ фишкалѫ (цар-

ски правозаступник) подпала: за воспитание и обученіе ихъ пристоиною субсистенцию помиловали ихъ.

24.

Мимо све то, понеже народъ нашъ греческаго закона у кралевству Далмаціи, подъ властию славных республики венецианскои суштіи своего архиерея отъ 1725. лѣта не имѣетъ, и о томъ у господина патриярха нашего непрестанно просили. Тако ихъ кралев. велич. за высочаишую милостъ поданнѣише молимъ, да бы у томъ како о своеи кралевствѣ принадлежаштеи кралевинѣ височаише слово ходатаитства, чрезъ славных республики посланика милостивѣише учинити благоволили; да бы том слав. республики дозволениемъ свободно было, нашему господину Патріархи ондешнему пароду желаемаго епископа поставити и послати.

138.

Од свију дојакошњих предлога будимских Срба ово је најзначајнији и најважнији предлог, што су Будимци преко својих посланика поднели обште-народном сабору карловачком год. 1744. Овај исти предлог из нова су изнели на карловачки сабор год. 1748, а најзад и год. 1769.

Овај предлог Будимаца даје нам најсјајнији доказ о разборитости и свести тамошњих Срба, у њему веје дух, који далеко излеће пред оним мрачним временом у ком они живеше. Ни мало не губи овај предлог од своје важности, што је остао неизвршен, што га нехтеше пригрлити на жалост наши себични црквени поглавари. Народу припада част и слава, што је био толико свестан, те је стварао и износио такове предлоге, који доказују, колико је црно свећеинстве заостало у просвети изнад свога народа. Ни чим се неда оправдати она глупа и безкрајна себичност, непатријотско опирање оних митроносних црноризаца, ових православних јежовита, који су били тако ниски и себични, те се удружили политици „господствујуштих" противу најочитијих интереса свога од њих продатог народа. — Светла и светаје у нас потомака остала, успомена овога свесног

народа а осуда оним митронсеним грешницима за издајство најсветијих интереса нашега народа. Садржај овога предлога оправдаће оно, што рекосмо.

Ми имамо и концепт и свршену редакцију поменутог предлога, држимо да је овај предлог толико важан, да нам ваља показати разлике међу концептом и преписом. Желимо да ни једна реч оних наших дичних предака не угине, но да живи за вечита времена. Такви свесни радови нашега народа показујући ступањ његове културе, оправдаће пред свесним савременим и потоњим домаћим и страним оцењачима наше прошлости незаслужену судбу нашег народа, што по несрећи западе у туђинске крајеве.

„Вотовъ и зактеванѣ слободне кралевске печтенне бȣдимске вароши Табани господара, которыи хоштȣтъ имѣти одъ госп. Блаженѣишегъ Богȣ споспѣшаствȣюштȣ на престолъ архиепископски возшедшȣ, да бы на послѣдȣюштиѩ пȣнкти обѣшталсѩ цѣло и подпȣно обдержавати и таштателно исполнѩвати, како гос. блаж. тако и прочи епископи, и что би сѩ вь столичномъ градѣ и мѣстѣ (у Карловцима) писменно и печатми потвердели, а не ѩко преждныхъ нашихъ саборахъ бывало, которыи не малое ȣзроковали сȣштъ иждивение. И ни каковою чрезъ ихъ обштество ползȣ имѣло; что днесъ созиждȣтъ заȣтра разорѩтъ. И апте по силѣ слѣдȣюштіи пȣнктовъ господинъ блаженнѣишіи соизволитъ обдержаватисѩ, како его блажентсво, тако и прочіи господа епископи и обѣштаетсѩ въ цѣлости исполнѩвати (обштегъ ради покоѩ и ползи) и обѣштание свое рȣкописаниемъ и печатомъ потвердитъ: то ми его, и онъ нашъ до конца жизни нашеѩ, иначе никакоже.

Первыи.

Господинъ блаженнѣишіи да би никаковогъ соизволилъ савѣта и дѣла дȣховнаго, воинственнаго, или камералнаго, каковогъ либо оно било, особито по своеи вольи и со своими млађими (млађи конечно изъ са-

вѣта изгнати да бꙋдꙋтъ) чинилъ или творилъ, но къ его блаженствꙋ обште-народнимъ согласиемъ искꙋсне четире персоне, како отъ дꙋховногъ, воинственногъ, тако и отъ камералногъ чина, которие споменꙋте четире персоне въ конфирмацию да заключатсꙗ и съ конфирмацию его блаженства да потвердатсꙗ, избратъ наредит и савѣтниками поставити съ которими госп. блаженнѣишіи всꙗкаго дѣла ради совѣтъ држати и одговоръ имѣти, и кромѣ вѣдомости четири предречене и нареждене персоне, никаковогъ савѣта и дѣла конечно нетворилъ бы, нити его блажен. кромѣ ихъ, ни они кромъ его блаженства, нити пакъ его блажен. ни они кромѣ народа, но скꙋпа шнима и съ народомъ, а не ꙗко до нинѣ было: Что архиепископи особито по своеи воли со Совѣтомъ своихъ млађихъ что хотѣди то творили есꙋ. Откꙋдꙋ не ино, токмо конфꙋзие, и спотъ (порꙋга) религиовꙋ, неслоге, ꙋронъ и ꙋбитокъ цѣломꙋ народꙋ раждалсꙗ, о чемъ задовольно искꙋсни есмо. Такожде же како обшта народнаꙗ касса, тако и прочаꙗ архиепископскаꙗ сꙋпштанциꙗ да бꙋдетъ въ рꙋкахъ, и во власти споменꙋтихъ обштенародно избраниxъ четире персоне, а не ꙗко бивало млађимъ архиепископскимъ до рꙋкꙋ допꙋштати, чрезъ которе обште-народнаꙗ касса и архиепископска сꙋпштанциꙗ не ꙋмложила се но конечно пропала, ꙗко днесъ очевисно зримъ, отъ каковиꙗ би намъ потреби било обште-народнꙋ имѣти кассꙋ и въ ню собирати, а народъ би отъ споменꙋте касе никаковие ползи имѣлъ. Подобнѣ же предречена четире совѣтника да имадꙋ свакогъ лѣта отъ опште-народнихъ приходовъ хесапъ ꙋзимати, изнꙗвше оно, что по соизволению обштенародномꙋ его блаженствꙋ на трошакъ определилосꙗ бꙋдетъ.

Втори.

Господин блажен. никаковимъ образомъ да соизволитъ коего либо на празднию епархіи избратъ кандидата и кралев. велич. дворꙋ репрезентирати, и на епархию по своеи, и своихъ млађихъ воли, безъ знаню четири савѣтника и цѣлога народа поставити. Но юмꙋ же народъ саизволитъ и кого народъ изберетъ и видитъ достоина, како наꙋкомъ, тако и всѣми благими прави даровата, того кандидиратъ и репрезентирати дворꙋ кралѣв. велич. на епархию поставити ꙋчена (и школовата), искꙋсна, знаюшта добрѣ пасти паствꙋ а не смотрѣти, что онъ при дворѣ архиепископскомъ и епископскомъ заслꙋги чинилъ, юко до нинѣ было, за ꙋтоление кипюштихъ неслогъ. Подобнѣ ни свюштеника во своеи епархіи неꙋчена и недостоина безъ согласию вароши и места поставлюти.

Третіи.

Господин блаженнѣишіи кромѣ двадесютъ персонъ, котори народъ бꙋдетъ опредѣлилъ, во своемъ дворѣ да не иматъ више содержаватъ, неисчисленогъ трошка ради, юко въ скоро прешедшемъ времени било.

Четврти.

Господин блажен. конечно да неиматъ, въ своеи епархіи чрезъ себе и свое слꙋжителе бѣдныи народъ глобити, безмѣрно и неприлично ꙋзимати, но колико по народномꙋ согласию ꙋречено бꙋдетъ, чтобъ единождъ престала тꙋжба и плачъ од овецъ противъ пастирю, и не било бы цѣломꙋ религионꙋ нашемꙋ на ꙋничижение.

Пюти.

Господинъ блажен. окромъ школъ партикꙋларни да тштитсю всючески об͡ште-народне школе ꙋре-

дити, и ѹреждене содершавати, а не како въ скоро прежедшимъ временемъ слѹчилоса. Изъ школъ бо происходытъ третие рождение, архиепископи, епископи, свѧштеници и народъ.

Шестыи.

Изъ обштенароднѣ касе да имадѹтса наименше по 2 диака во инии кралевини и земльахъ непрестанно содержавати, и трошакъ на нихъ ѹпотреблювати, чтобъ и нашъ народъ единожди чрезъ своа почалъ, а не чрезъ иниа ѹста говорити.

Седмыи.

Господин блаженнѣишіи фамили своеи конечно толикога пристрастиа неимѣти, и окрестъ себе собирати и чрезъ ихъ какова доношениа и препорѹки примати. Такожде же еже отъ церковнаго стѧжаниа и обштаго, билобо въ коихъ либо вештехъ, движимихъ и недвижимихъ, въ животѣ и при смерти своеи отдатъ бы немогалъ. Но еже собою стажалъ естъ и стѧжетъ вса предреченнимъ четнремъ избраннимъ господаромъ совѣтникомъ со знанемъ обштенароднимъ до рѹкѹ во обштинѹ придадетса. Подобнѣ и прочіи епископи. А не ако въ скоромъ прешедшемъ времени дѣалоса.

Осмыи.

Господин. блажен. свитакъ отъ народа ѹреждени да таштитса цѣло и подпѹно обдержавати и недопѹштатъ, господомъ епископомъ преко свитка по своеи воли, ако они хоштетъ, тако и творити.

Деватіи.

Господинъ блажен. за каковѹю либо кривицѹ, да неимѣетъ епископа или кого отъ клера безъ знаниа цѣлаго народа штрофовати, или со степена низложити,

за уклонитисѧ поноженіѧ цѣлому религиону, ꙗко пред симъ бивало.

Десеты и.

Сваки епископъ по обштенародно установленомъ свитку да има отъ своихъ диоцезановъ свое надлежаштее (преко свитка конечно да недерзнетъ узимати, да не би чрезъ свое млађе, какоти ексархе, протопопе и прочее бѣдни народъ безмѣрно глобилъ, ни Мертваца цѣнилъ, неприличне вѣнчанице, и и милостине силою отъ бѣднихъ люди изтезивалъ, но еликому кто что своеволно соизволитъ дати, со тимъ да будстъ контент.

Единадесеты и.

Ни един епископъ да можетъ по своеи воли свѧштеника произвести на степенъ свѧштенства иного, не смотрѧ учен ли онъ или ни, но само имѣт ли задоволно новаца, тои и свѧштенства достоинъ[1], о чему задоволно експериенцие имѣемъ. Но его же варош и мѣсто изберетъ и видитъ искусна васемъ ꙗко наукомь тако и добрими прави[2], что бъ одъ его непроизходило цѣлому религиону и народу уничижение, но слава, когда бо сам невѣдѧетъ, како може иного научити.

Дванадесеты и (по концепту).

Едини киждо епископъ чтистеливъ бы былъ, не интереса своего ради, что въ некоторы (епархиѧ) рав-

---

[1] У концепту стоји још и ово: „Которое дѣло всеконачно мало видитсѧ богоугодно бытъ.“

[2] У концепту стоји: „Что бъ за свѣтилника билъ, а не за безчестіе религиону клиру и народу. Бо въ нѣкотори нынѣишніи епископи обичаи есть, несмотрети учен ли онъ на ползу ли будетъ народу, достоинли свѧштенства, но само ꙗко прѣдъ рѣкохомъ, имѣетъ ли онъ дуката, достоинъ есть свѧштенства. Одъ куду не ино раждаетсѧ токмо поношение и уничижение цѣлому религиону и народу нашему.“

стено видитсѧ, да ихъ (епископа) всѧ чѵвства не инномѵ, токмо къ безъмѣрномѵ и богомерскомѵ пѣнѧзо собранию склонена сѵтъ, которое, на послѣдакъ безъ свѧкое его инной ползы разхиштено бываетъ. Но народъ свои по своемѵ званию ѵчилъ бы, и позоръ острыи на емѵ подчиненыѧ свѧштеника имѣлъ бы, что б' и они въ парохіи своеи благочинно постѵпали, народъ ѵчили, а не развраштали чрезъ ихъ пиѧнства, псовке и битке со своимъ парохиѧннимъ. Весма бо редко и почти никогда слишахомъ что б' гдѣ нашегъ свѧштеника, Игѵмана, протопопѵ, попа ли хвалили, да онъ добро свои народъ по своемѵ званию ѵчитъ, и на пѵтъ благочинниѧ и благочестиѧ наставлѧетъ. Но то едино одъ предреченнихъ слишитсѧ: „Ха брате, надъ нашимъ протомъ, или попомъ не има човека, кои бы више вина поднео, како седне одъ подне до зорѣ може пити, да се не крене съ места. Ала баш е човекъ. Чѵешъ брате, не фатаи се ти съ нашимъ протомъ пити, не.

Что бы ни единъ епископъ своего ради интереса обштегъ дѵховника поставлалъ, котори ни самъ себе не зна лѣчити, а камо ли дрѵгогъ ѵврачевати, котори не вѣдаетъ себѣ разрѣшитъ, како можетъ инногъ ослободити, а да не исполнѧетсѧ (пословица) слѣпацъ слѣпца водитъ и оби въ ѧмѵ въ падѵтъ, но искѵсна въ всѧчемъ и силѵ дѵховенствиѧ знаюшта.

Дванадесѧтыи (по преписѵ).

Что бъ сваки епископъ при себѣ по два савѣника или тѵтора имѣлъ, которими би онъ могалъ о всѧкомъ дѣле договоръ имѣти, и ѵрежденимъ совѣт-

никомъ оглашиватъ. И когда би се епископу оныя диецези смертъ прилучила, что бъ споменути совѣтници или тутори присуствовали, да би се епископско имѣніе неразграблявало, яко по нинѣ было.

Ни единъ епископъ пособито са своими млађими, да има каковъ савѣтъ важныи или дѣло творити, о кромъ вѣдомости више именовати савѣтника и народа чинити или творити, то естъ процесъ каковъ почети; но должная будетъ архиепископу своему и савѣтникомъ и народу явити. И они о томъ старостъ да имѣютъ, нити пакъ особито да можетъ каковую епархию кодъ цесарскогъ двора претендиратъ. Одъ куду не инно, токмо неслоге раждаются.

Тринадесеты и.

Что би епископу и того хранилися, яко въ седмомъ лаутуеть пункту. И да би своему архиепископу повини были, за утоление несоединения.

Четиринадесеты и.

Да ни единъ епископъ дерзнетъ кого отъ своихъ диецезановъ анатемѣ или каковомъ отлучению подложитъ что многократно сталося; что не ино токмо мерзостъ и неслогу народу узрокуетъ.

Петнаести.

Чтобъ кіиждо епископъ во своеи епархіи по варошахъ и мѣстахъ тштался школи производити, по единогъ проповѣдника имѣти при себы. И о своемъ трошку поединаго диака непрестанно во инныхъ странахъ и землияхъ на науки имѣти. (Види VI. тачку.)

Шестнаесты и.

Чтобъ ни единъ епископъ особито своего агента во Вѣнѣ держалъ, но единаго обштенароднаго, и его

же его блажен. и народъ изберетъ, да бы единожди соединение въ народѣ было.

Седамнаестъ.

Господина блаженѣишаго на предреченныи начинъ за поглавара цѣлога клера и народа пріимити, и за его конфирмацию по предреченному, кодъ кралевскаго двора солицитиратъ.

Осамнаести.

Привилегіи обштенароднихъ солицитиратъ конфирмацию и публикацию, и никаковогъ пункта новогъ пріимити котори би закону и народу противенъ былъ.

Деветнаестыи.

Проситъ у его кралевскаго величества что би могли по силѣ нашихъ милостиво издатихъ привилегиахъ свою свободу уживатъ, како духовнимъ, тако и мирски чинъ въ цѣломъ его величества владѣнию обретаюштися. Како чтобъ намъ волно било, по варошахъ и селѣхъ церкве поправляти или из нова правити. По своему же язику окромъ креминални вештеи судъ держати, что би ся бѣдни народъ чрезъ толмаче и прокаторе (адвокате) негубилъ. И что би се наше тестаменте некварилe, нити пакъ что би нас по варошахъ и мѣстахъ насиловали римске праздновати празднике. Понеже несносимое естъ бреме народу двое праздновати празднике, и треће зла времена ради.

Двадесеты.

Просимъ у его кралевскаго величества намы допустити како есмо смѣшати во воиничкомъ и пургерском чину, тако да би могли сполу шнима и у суду сваkомъ сидѣти.

Двадесетъ првыи.

Потрошакъ которыи на нинѣшне походитъ депꙋтирте да би сѧ могалъ чрезъ колектꙋрꙋ изъ епархие повратити. Въ бꙋдимскои долнеи вароши Табанѣ подъписꙋемъ 1744. года Ꙗнꙋар 14. дне.

(М. П.)

Н. Н. В. Намѣстны бировъ
Петаръ Кнежевиђъ с- р.
и таначъ здѣшни и весъ гманъ.

139.

Осим оних горе наведених захтева од 21 тачке (по концепту 24), сабор будимских Срба на својој скупштини 14 Јануара издао је својим посланицима на карловачком сабору год. 1744 још и ову инштрукцију, која се у неким тачкама слаже са оним захтевима.

„Инштрꙋкціѧ."

Ог всѣхъ насъ обштихъ православіѧ христіѧнскаго въ бꙋдимскои вароши Табанѣ сꙋштихъ жителеи нашемꙋ избратомꙋ полномоштномꙋ депꙋтиртꙋ г. Петрꙋ Димиђꙋ, имꙋштемꙋ от страны нашеѧ, по данѣи емꙋ от нaъ полномоштнѣи пленипотенціи на нынѣ градꙋштіи всеосвештенныи обштенародныи конгресъ сего 1744 года Ꙗнꙋара 20. дне въ Карловцѣ предстати. По коеи имѣетъ онъ нашъ избратыи пленипотенціалъ всѧ наша здѣ захтеваніѧ и желаніѧ обште предлагати, и совершено во всѣмъ поредъ нашихъ всемилостивѣишихъ обштенароднихъ привилегіахъ за всѧкꙋю ползꙋ нашꙋ и обштꙋю себе садержати и ꙋправлѧти, да естъ на пꙋнктахъ; а

Перво.

Господинъ блажен. никаковимъ образомъ да соизволитъ коего либо на празднiѧ епархіи избиратъ кан-

дитата и кралев. велич. дворю репрезентирати, и на епархію по своеи, и своихъ млађихъ воли поставити: Но егоже народъ изберетъ и видитъ достоипа, како наукою, тако и всеми благими нрави даровата, того кандитиратъ и репрезентирати дворю кралевскаго вел. на епархію поставити, учена, искусна, знаюшта добрѣ пасти паству, а не смотрѣти, что онъ при дворѣ архіепископскомъ и епископскихъ заслуги чинилъ, ѩко до ньнѣ было, за утоленіе кипѩштихъ неслогъ. Подобнѣ ни свѩштеника во своеи епархіи неучена и недостоипа без согласіѩ вароши и мѣста поставлѩти.

Второе.

Господинъ блажен. конечно да неиматъ во своеи епархіи чрезъ себе и своихъ служителеи бѣдни народъ глобити, безмѣрно и неприлично узимꙗати, но колико по народному согласію уречено будетъ, чтобъ единожди престала тужба и плачъ отъ овецъ противъ пастиръ, и небыло бы цѣлому религіону нашему на уничижение.

Третіе.

Господинъ блажен. окромъ школъ партикуларнихъ да тштитсѩ всѩчески обште народне школе уредити, и уреждене содержавати, а не како скоро прешедшимъ временемъ случилосѩ.

Четвртое.

Из обштенароднiѩ каси да имутсѩ наименше по два діака во иніѩ кралевини и землѩхъ непрестанно содержавати и трошакъ на них употреблѩвати, чтобъ и нашъ народъ единожди чрезъ своѩ почалъ, а не чрезъ иниѩ уста говорити.

Пятое.

Господинъ блажен. свитакъ от народа урежденi да благоволитъ и цѣло и подпуно обдержавати; и недопуштатъ господомъ епископомъ преко свитка по своеи воли, яко они хоштутъ, тако и творити.

Шестое.

Господинъ блажен. за каковую либо кривицу, да не имѣетъ епископа или кого от клера без знаня цѣлаго народа штрафовати, или со степена низложити, за уклонитися поношенія цѣлому религиону, яко пред симъ бывало.

Седмое.

Ни единъ епископъ да можетъ по своеи воли кого произвести на степенъ свяштенства, но егоже варошъ и мѣсто изберетъ и видитъ искусна во всѣмъ, яко наукою тако и добрими нравы. Чтобъ от его не произходило цѣлому религіону уничиженіе, но слава, когда бо сам не умѣетъ, како можетъ иніия научити.

Осмое.

Чтобъ епископи своему архіепископу повини были за утоленіе несоединенія.

Девятое.

Чтобъ кіиждо епископь во своеи епархіи по варошахъ и мѣстахъ тштался школи производити, по единаго проповѣдника имѣти при себѣ. И о своемъ трошку по единаго діака непрестанно во иныхъ странахъ и землях на науки имѣти.

Десятое.

Чтобъ ни единъ епископъ особиго своего агента во Вѣнѣ держалъ, но единаго обштенароднаго

и егоже его блажен. и народъ изберетъ, да бы единождi соединеніе въ народѣ было.

Единонадесятое.

Трошки и иждивенія нашея, точию вароши самия, которня ми по саборахъ и на осталихъ потребахъ народнихъ до сада съ немалою сумою новаца, како спецификаціи о томъ покажутъ, издержали есми, да бы соборнимъ приволениемъ, на нашего господина епископа докопалося, да ихъ преосв. на цѣлую епархию расположитъ, и да намъ бонифицируется. Почто мы неможемъ сами, а за цѣлую епархію толикія потрошки издержавати, и обштества ради, всякаго лѣта интереси даваюћи, под оволикимъ дугом стояти.

Дванадесятое.

Да трудится нашъ избрати пленипотенціалъ со осталими всякаго чина господіами депутирти, чтобъ саборно доконалося и совершило, да код народнаго суштаго во Вѣнѣ агента, и от цѣлога народа от духовнаго, воснаго, и камаралнаго чина три персони изберутся, иже бы за вся тяготы народнія от всѣхъ странъ бываемія, за облагченіе код кралев. двора настояли, предлагали и непрестанно трудилися, да толикія неизчисляемыя по особито творяштіяся потрошки народъ конечному изгубленію неприводится.

Тринадесятое.

Над всѣмъ же тѣмъ, понеже и до сада еште конфирмиратія народнія привилегіи код здѣшнаго нашего свѣт. будимскаго магистрата стоятъ непублицирати, и зато да на ихъ опште о томъ декретъ директѣ непришелъ, того ради по краиньнѣи да поштится усердности код все освяштеннаго обштенароднаго сабора,

и код еѧ кралев. велич. на саборѣ присꙋдствовати имꙋштаго комисара, нашъ пленипонтенціалъ чтобъ о сабора цѣлаго, рекомендаціею кралев. велич. комисара декретъ за пꙋбликованіе здѣ при привилегіи изходатаилствовалсѧ. Со симъ совершивше въ бꙋдимскои долнои вароши Табанѣ, подписвемъ 1744 года Ѩнꙋара 14. дне.

(М. П.) Н. Н. Таначъ и всецѣлое вароши Табани обштество.

140.

Сабор будимске јепархије подноси своје жалбе противу мађарске световне и духовне власти опште народном сабору године 1744.

„Шпецификаціе от напасте и бѣдѣ наших бивших и биваемих намъ по слꙋчаю обште свѧштеникомъ въ ѥпархіи бꙋдимскои и столно белиградскои, которие свѧтомꙋ обоего чина, и достоинства саборꙋ са подобнимъ смѣреніемъ и кротостію плачевне предлагаемъ.

1-во. Что на доволное препитаніе и одѣѧніе слꙋжаштіи олтарꙋ от олтара неимеемъ.

2-го. Что парохіални христіани са понешеніемъ и роптаніемъ нашъ ꙋмаленнии свѧштенически приход, а наипаче годишни биръ, тешко намь едни издаютъ, а едни, коначно неиздаютъ.

3-тіе. Что христіѧни нас ни ва колибо напасти и гоненію от биваюштих намъ напастниковъ и неправедних како то десетков тако и иних контрибꙋціи, и отемлюштихъ силою наше движиміе и не движиміе сꙋбштанціе идеже би моштно било единемъ такмо добримъ словом! небране и не помоштствꙋѧтъ и не саболезнꙋютъ намъ, и не само не са болезнꙋютъ и незастꙋпают, но еште некоторіи семꙋ рꙋдꙋютсе, и еште инфирмираютъ и поштраваютъ наших напастниковъ на таковое

дело неправедное, а по некоторих мѣстех сѫштеническое поѵченіе ни почтоже вмѣнѧют и в посмѣхъ имѣютъ а дрѵзи и біеніемъ досаждѵють.

4-то. Како то ѵ Бѵдимѵ имѵште сѫштеници своинственимъ костомъ и трошком по един мали домъ, а дрѵги и неимѵште такмо под кирію, и по еданъ по два ли виноградка, ѵ недостаткѵ приходка от цркве, како би могли препитаніе свое имети, заокрѵжене и насажденне, и от них, господинѵ архіепископѵ Острогонскомѵ, и гос. епископѵ Веспримскомѵ и каптолонѵ Трьнавскомѵ десетке ѵ натѵри давати порціе и прочее контрибѵціе магистратѵ како и прочіи прости людие давати принѵждени есѵ.

5-то. Сѫштеници Светѧ Андреиски десетакъ не само даютъ архіепискѵпѵ Острогонскомѵ, но еште и на чеда своѧ котораа имеютъ са собою на единомъ хлебе и в единомъ домѵ живѵшта и пребиваюшта порцію и свакѵ контрибѵцію како прочіи парастници (сељаци) плаћаютъ: А сврхъ тога единих діаволскимъ наважденіемъ клеветами и хѵлними глаголи озлобише, а инимъ и досадише, еште же каковѵю либо вештъ землю или виноградъ кѵпити, или насадити, ради болшаго препитаніа властію контрактскою от землних господіи васпріѧтою ѵ гредѵшта времена возбранише.

6-то. По осталих селехъ и весѣх, а наипаче ѵ селѵ Помазѵ, от лѣта 1741. тако почели свѧштеником стѵживати и о злоблѧти, да не само десечаромъ весприскаго господина бискѵпа принѵждени били и сад есѵтъ давати десетке, но и от земених господеи ненадлежно како то протопопъ тамо сѵштіи кир Иоаннъ Константинович от 25. Мартъ свѧштенодеиствіе изредне испалнѧюштъ, и свои дом властним трошкомъ направленъ имеюштъ, прогнанъ и изгнанъ из него бистъ, а тако и остали не движимеи сѵбштанцін виноградовъ и ораћих землъ, и косаницъ, оба сѫштенника како протопопъ

Иоанъ, сице и попъ Димитріе, которіе своіою сопственою мукою снабденне имели, лишили се, а от оставшаго годишнаго плода землнаго брез васакіе поважности горше неже пахори на деветакъ принуждени есу. Еште же ва противо глаголаніи и нехотешту реченному протопопи, заштиштаюшти се обштенародними правицами и привилегіами, дати превектушу бискупскому десетакъ пренебрегши кралевскаго пресветлаго величества издате и конфирмирате правице и привилегіе, цертификаторіалне подъ литеромъ А. на процесъ произванъ бистъ.

7-мо и последне. Коначно нас от привилеђіи отцепити покушаютсе обштенароднихъ, понеже тои им естъ отвѣтъ, кад се им у чему случаю тужимо, каже: та слобода и таи обичаи може се обдржавати у долнеи земли, Срему, Банату, и Сервіи, а не зде сред мађарске земли, и тако нас на различних мѣстех различни ми оглобляютъ напастми, и сего еште употребляютъ ухиштренія; да би се могли лекчаише, аште би били у ее кралевскаго величества зазрени екскузирати се: Наше деланіе или економію на двое цепаютъ едну честъ на парохію оставляютъ, а другу под обште иго подлажутъ и от того и десетке и деветке от нас немилостивно са насиліемъ истежутъ. Другимъ на свое светце и праздникe вазбраняютъ, боемъ и смртію како ти у селу Перкату у комитату Столно Белиградскомъ мало нашего христіанина прошавшаго лѣта ва полю оруштаго на свтаго Стефана кр. угар. ондешни плебанушъ, (катол. поп.) именемъ Петра Голубовича умало изъ пушке неубил, пакъ му на вола избацил пушку, и вола тешко ранилъ. Третіе у том же комитату славномъ у селу Шошкоту, ондешни спахіе реда Исусова резиденціе коморанскіе, за усапши у кугу люди, на главу по дукатъ зовоми по маћарски тештъ-пинзъ (откупъ за

тело), оставьше тако пренаследовали люди, били арестомъ гонили, наипосле ꙋ селꙋ мађарскомъ Пазмандꙋ ꙋ темници димомъ мало не погꙋшили, дондеже изискꙋштее све до новца неꙋзели, а на после то имъ ответь ка нашим людемъ, идите откꙋдъ сте дошли, ми ћемо дрꙋги люди Тотови, Маџари, Швабе населити, ако вамъ есте горко, а што сте зде стекли, то ћете овде и оставити, и на такова и симъ подобна по васа времена местами трпимо, а помошти ни откꙋдъ до нинѣ полꙋчити немогохомъ. Аште нинѣ от пресловꙋштаго Богомъ, и его пресветлаго кралевскаго величества нарежденнаго христіанскаго сабора каковꙋю прохладꙋ и ослабленіе неполꙋчимъ, вонже по Бозѣ крепко ꙋповаемъ, и ка ногамъ свѧтаго сабора припадаемъ и остаемъ.

Мы обоего чина преваспоменꙋтіе
ѥпархіи бꙋдимскіе и Столно белиградскіе
како дꙋховніи сице и световніи
христіѧни.

142.

На поменутом сабору карловачком год. 1744. по решену народних посланика одобрен је овај свитак.

Свитакъ.

Отъ архиереискаго доходка отъ христианъ.

Отъ првобрачнаго 1 фор.
Вторыи бракъ 2 фор.
Третыи бракъ 3 фор.
Кои Юноша ꙋзима ꙋдовицꙋ или ꙋдовацъ дѣвицꙋ:
Отъ наиболшаго 8 фор.
Отъ среднѧго 4 фор.
Отъ меншаго 2 фор.
Отъ димницы 5 новч.

По милостинѧ егда идетъ самъ визитирати, и поѹчити народъ, или коего въ мѣсто себе ѹченаго ексарха пошлетъ, милостинѧ стоитъ на произволению и могѹтствѹ, и за милостиню црвки незатворити и христиѧне не отлѹчивати, и неѹдержавати чловѣка отъ погребенія — но како преставлшіисѧ ѹ тестаментѹ правомѹ оставитъ, съ тѣмъ да бѹдетъ контентъ, нити паки свештеници тестамента да пишѹтъ, но мѣстныи писаръ, и предъ мѣстнимъ поглаваромъ, или кого наредитъ поглаваръ и прави тѹтори, и тестаменти правіи да се обдержаваютъ, и свѧштенникъ можетъ, како доброволно понѹдити болнаго милостини ради: тако и при сочиненіи тестамента присѹтствоватъ всегда, поглавари же и изрѧдствѹюштіи воинственнаго чина, тако и помѣстнаго политичнаго осталіѧ христиѧны къ даѧнию милостини, да по оштрѧютъ и накормиваютъ добро-сердно, и всѧкаѧ милостинѧ, то ест: Парѹсіи, въ парѹсію, сарандари въсарандари, полъ сарандара, въ полъ-сарандари, парастаси, въ парастаси, тако и прочиѧ подъ каковимъ либо именемъ оны были да записѹютъ, и во свое време да отслѹжаютсѧ неотложно; а гдѣ димница была по 4 потѹри, и въ напредъ непремѣнно да останетъ.

Свѧштеническіи приходъ

За знамение и водѹ освѧштение и молитвѹ въ домѹ.
Родителници отъ наиболшаго 28½ новч.
Отъ меншаго 12 новч.
Отъ первобрачнаго 1 фор.
Отъ второбрачнаго 2 фор.
Отъ третобрачнаго 3 фор.
Кои Юноша ѹзима ѹдовицѹ, или ѹдовацъ дѣвицѹ:
Отъ наиболшаго 8 фор.
Отъ среднѧго 4 фор.
Отъ меншаго 2 фор.

Отъ болꙗрина проводъ и подѹшие 5 фор. и 14 н.

Отъ среднꙗго 3 фор. и 50 новч.

Отъ меншаго 80 нов.

Ако лі е весма ѹбогъ ничто, но тѹне да провождают.

Коемѹждо свꙗштеникѹ иже прилѹчитсꙗ на опѣлѹ 12 новчиħа.

Протопопи 12 нов.

За освꙗштеніе воды 12 нов.

От свечара за коливо и колачъ 16 нов.

И тогда владики да се неиштетъ милостина.

Биръ от наиболшаго 1 фор. 14 нов.

От среднꙗго 54 нов.

От велми сиромаха, или 15 ока жита, или 30 нов.

До седам лѣтъ младеническо опѣло, провод до гроба.

Водица и подѹшіе 1 фор. 20 нов.

За крштеніе младенца, аште изволꙗетъ дати кѹмъ свештеникѹ дишкрецію, тако и послѣдѹюштіи комѹждо на воли стоит.

За Литѹргію 28½ нов.

За коливо 40-то дневное и парастосъ 1 ф. 14 нов.

За маслосвештеніе коемѹждо свꙗштенникѹ прилѹчившасꙗ 28½ нов.

Преко године за воспоминаніе читѹли кои изволꙗеть 1 фор. 20 нов.

Кои колико изволꙗетъ глава еѵангеліа читати се; една глава 1 фор.

За ѱалтиръ кои хоштетъ 1 фор. 75 нов.

За молебанъ 12 нов.

Завѣтница 12 фор.

За освꙗштеніе води чрезъ лѣто 4 фор. 25 нов.

Вь заключеніи же сего ѹставо положеннаго прихода архіереискаго и сꙗштенническаго, содержавати се надлежателнаго свитка, аште обоими странами соизволе-

ніемъ воли ихъ за спасителныи быти познаетсꙗ, пред писатим начиномъ завѣштаваем толъ долго да содержитсꙗ, докꙋдꙋ вишнꙗго поспѣшеніемъ, и милостію крак. велич. поред милостивѣишиоъ привилегіи зактевателніи десетакъ за ꙋживаніе полꙋчитсꙗ, и потом разсмотренно ꙋставь инныи расположитсꙗ поред старыхъ свободахъ. А противꙋ сего ꙋставополеженнаго свитка творꙗштіи, или его неисполнꙗюшти, и неприличними дѣꙗніи разорꙗюштіи, канонскими ꙋстави да наказꙋеміи биваютъ. Однакожъ по самихъ милостивихъ привилегіахъ и приликою собою носꙗштею, аки слꙋжители божіи и свꙗштенници са своими приснокровними фамиліами свободно от данковъ, десетковъ, форшпановъ, и прочіихъ под каковимъ либо именемъ тꙗжестеи мирских всюдꙋ да содержараютсꙗ, а ежели бы, кто либо онъ билъ, каковіꙗ мирскіа тегоги, на сꙗштенники и ихъ приснокровніꙗ фамиліи налагалъ, или господствꙋюштимъ от такових совѣтовалъ, ꙗко от противника крал. велич. нам милостивѣише изданнимъ привілегіамъ, достоино сатисфакціа истезатисе хоштетъ. Во ꙋтвержденіе же сего обоими странами имени и печатми за крѣпкое содержаніе потверждаетсꙗ. Издадесꙗ въ Карловцѣ дне 15. Марта 1744. года.

(М. П.) Арсеніи четверти.

141.

Будимски општи сабор на свом састанку 8. Јануара 1744 год. избрао посланике на сабор у Карловце Петра Димића и Гаврила Станковића. (Од ове је породице био наш прерано умрли народни композитор Корнилије Станковић).

Въ днесъ 1744 года Месеца Ꙗнꙋара 9. дне.

Въ присꙋтсвіи цѣлаго танача поч. и из обштества собрати ниже подписати господари вси единосложно и согласно избраша госп. бирова Петра Димича,

за полномоштнаго депутирта отъ страны нашеѧ всецелиѧ вароши, на садъ грѧдуштіи обштенародныи конгресъ въ Карловецъ ити, и ему на денъ определисѧ по 3½ фор. диюрни, кромѣ онамо и натрагъ кола.

Господинъ Орестіи Радишичъ.
Георгіи Налбантъ.
Мишко Остоичъ.
Адамъ Несторовичъ.
Иоаннъ Цвѣтиновичъ.
Николаи Радоичичъ.
Степанъ Саввичъ.
Коста Стоиковичъ.
Петаръ Владисавлевичъ.
Стефанъ Богдановичъ.
Теодоръ Здравковичъ.
Срећко Исаковичъ.
Михаилъ Стефановичъ.
Мишко Груичъ.
Теодоръ Живковичъ.
Даніилъ Димичъ.
Иоаннъ Дишичъ.
Александеръ Прерадовичъ.
Теодоръ Стефановичъ.
Симеонъ Дамиановичъ.
Иоаннъ Белиѧ.
Милутинъ Стефановичъ.
Георгіи Миличевичъ.
Павелъ Максимовичъ.
Милованъ Ивановичъ.
Тома Димчичь.
Стоѧнъ Радинъ.
Владысавъ Лаушевичъ.
Ианко Михаиловичъ.
Атанасие Јанковичъ.

Димитрии Никетичъ.
Николаи Станковичъ.
Илиꙗ Пеꙗковичъ.
Лазаръ Радоичичъ.
Исаакъ Лазичъ.
Михаилъ Поповичъ.
Евтиміи Стоꙗновичъ.
Иовица Ковачевичъ.
Анта Пеичъ.
Фрѹша Робочанинъ.
Петаръ Дожичъ.
Петаръ Миличевичъ.
Давидъ Давидовичъ.
Ђира Кѹклендеровичъ.
Несторъ Николичъ.

143.

У протоколу општинском од 1744 год. нашао сам о поменутом избору посланика на карловачки сабор ову белешку 1744. Јануара 16.

Сего датѹма пође господинъ бировъ Петаръ Димичъ, с Гавромъ Станковичемъ на саборъ ѹ Карловце да се зна.

144.

У горе поменутом протоколу општинском од год. 1744 налазе се ови закључци општинског сабора у Будиму 3. Јуна 1744 год. о избору главног бирова или кмета.

„1744. Юніꙗ 3 дне.

Инштрѹкціꙗ

Господинѹ бировѹ и осталымъ таначникомъ что бы ѹ напредакъ болше ѹрежденіе и послѹшаніе междѹ нам было како.

1. Подобаетъ междꙋ нами любовъ да имѣемъ, и единъ дрꙋгаго по васеи можности да почитаемъ.

2. Обѣштаваетъ себе, господинъ Петаръ Кнежевичъ, всѧкаѧ варошка дѣла со совѣтомъ, иногда народъ ꙋ варошкіи домъ да сабира, от самога себе никакова проекта народꙋ чинити, но съ договоромъ таначкимъ и тако народꙋ ѩвити.

3. Господинъ бировъ долженствꙋетъ от свакаго таначника любо каковаго дѣла ради вотꙋмъ питати потомъ заключеніе ꙋчинити.

4. Госп. бировъ съ таначници, по дѣлꙋ кого ꙋ арестъ кадъ постави, без совѣта таначкаго и непꙋстити его.

5. На всѧко зване долженствꙋютъ господари таначници на времѧ пріити, окромъ пꙋти и болѣзни.

6. Когда П. Т. скꙋпа комꙋ ексаментъ чинитъ, или партаи ꙋнꙋтра есꙋ, прилѣжно всѧкіи по своемꙋ юраментꙋ послꙋшати, а не междꙋ собомъ с стране разговоръ имѣти.

7. Свакіи скꙋпа долженствꙋютъ таинꙋ варошкꙋ хранити, а не съ Гманомъ (општинарима) ꙋ винопитію, или коеи рекраціи себе искꙋсити, понеже и градскаѧ инстрꙋкціа остро того ради запрештава.

8 Ꙋ таначꙋ единъ на дрꙋгаго жестокимъ словомъ не тергнꙋтисѧ; но должни свои вотꙋмъ дати и ꙋ мирꙋ да останетъ.

9. За любовъ божію васачаски от себе плетке отметнꙋти, что сполѧ кое какве, или из междꙋ себе приносе да не вѣрꙋетсѧ, аколи сѧ таково слꙋчи, ꙋ себе дꙋгое времѧ не держати, но таначꙋ ѩвити, и оного кривца на средꙋ поставити.

10 Что сѧ годъ ꙋ протоколъ стави, при ономъ остати и крѣпко сѧ держати, а не кварити.

11. Что сѧ годъ ꙋ протоколъ стави, онаи исти данъ предъ цѣлимъ таначомъ от слова до слова да се очати, и вси да чꙋю.

145.

У истом протоколу налази се даље закључак од 23. Јуна 1744. о избору киш-бирова (општинског слуге).

„1744. Юнія 23. дне.

Инштрукція.

Кишбировска котому по сеи инштрукціи надлежитъ обдержавати ся.

1. Да имѣетъ всегда страхъ божіи предъ очима.

2. Свакогъ таначника, како и господина бирова почитати.

3. Никакову рѣчъ наполе неизносити, кою чуе у таначу, и чисто варошкіи домъ држати.

4. Между господари таначници никакве рѣчи несносити.

5. Ва сегда трезвену быти.

6. Ничто по себе творити, развѣ что ся заповѣди, ни выше ни мане.

7. Арестантомъ вино неносити, ни съ нима пити.

8. Кодъ господина бирова, сваки путъ на паради да се находи, то єстъ код дома.

9. Свакогъ бургера и бивателя здѣшнегъ коего цитира, или какову другу заповѣстъ варошку заказуе, со всякимъ респектомъ да имася обходити.

146.

По истом протоколу саопштавамо и ову наредбу општинску од 12. Јула 1744 гад. како да се влада „магистер“ или учитељ.

„1744. лѣта Юлія 12.

Инштрукція.

Магистеру како подобаетъ обдержаватися ему.

1. Надлежитъ всегда страхъ Божіи предъ очима имѣти, и у церкви читати и пояти небранится.

2. Пл. таначꙋ свагдаръ ꙋ покорности да бꙋде.

3. Катадневно гдѣ бꙋде на части не закаснꙋтисѧ но таки ꙋ сахатъ по подне ꙋ школꙋ прити, и ни единъ вратъ самꙋю дѣцꙋ оставити.

4. Како богатои тако и сиромашкои дѣци равно ꙋчепїѧ давати.

5. Позоръ имѣти, да не ꙋдараю око церкве дѣца, и ꙋ церкви смиренно да стою, и да се сѣмо тамо не обзирꙋ.

6. При слꙋжби божїеи трое дѣце ꙋ стихарꙋ ва сегда обꙋчени да находѧтсѧ.

7. Да се дѣца око Дꙋнава и по сокаци несвитаю, предъ свѧкимъ капи да скидаю, и чисто себе да держетъ.

8. Позарствовати, да се дѣца междꙋ собомъ ꙋ школи и по сокаци небию.

9. Ꙋ Седмици кад се праздникъ трефи, седмичнꙋ рекреацїю от нюдъ не держати.

11. И последне, прилѣжно дїаке книзи и всѧкои монери (како да се понашају) ꙋчити, что бы и ꙋчителъ от вароши похвалꙋ и возмездїе свое примилъ.

От почтенаго танача наредишасѧ господари Сѵмеонъ Андреевичъ, и Иоаннъ Миличъ да позорствꙋютъ на школꙋ, и сваке седмице два пꙋта да инквизираю.

147.

Списак или инвентар ствари и имаовине цркве будимске од 1 Јануара год. 1745, који је значајан као статистички податак, што показује стање Будимаца, и што из истога дознајемо за неке књиге „старе српске редакције.“

„1745. Ѩнꙋар 1. ꙋ Табани.

Шпецїфикацїѧ.

От ствари церковни что гос. Ефтимїе Давидовичъ, и Илиѧ Петковичъ церковни еинови на сахраненїе ꙋ рꙋке свое примише, прво.

2 Евангеліꙗ сребромь оковата.
1. Лытѹргіꙗ окована.
2. Евангеліꙗ не окована.
1. Страсное Евангеліє.
1. Литѹргиꙗ без окова.
12. минеꙗ.
1. Саборникъ сербски.
3. Пролога.
1. Транкъфиликон.
1. Пенди-костаръ.
1. Обшти минеи.
1. Требникъ московски.
1. Типикъ великъ.
2. Псалтира.
2. Апостола.
2. Охтоиха.
1. Триод постни.
1. Протоколь црковни.
1. Требникъ лавовски.
1. Летѹргіꙗ сербска.
1. Триод сербски.
1. Канникъ сербски.
1. Охтоих первогласникь сербски.
1. Стихологіꙗ сербска.
1. Правило свꙗтаго Меркѹріꙗ.
1. Стихологіꙗ рѹкопис сербски.
1. Стихологіꙗ.
1. Часословь сербски.
1. Книга образи 12 месеца.
2. Пѹтира от сребра позлаћени.
1. Дето от бакара позлаштенъ.
1. Кашика сребрна.
2. Креста сребромъ оковани.
1. Кѵвоть сребрнь, за свети Агнецъ.

1. Мали дето позлаштенъ.
1. Петохлебница сребрна.
1. Дето од калаѧ.
1. Блюдо сребрно.
1. Чиракь сребрнъ.
4. Поѧса от сребра позлаштени.
1. Поѧсъ от бакара позлаштенъ.
2. Кадилнице сребрне.
3. Кандила велика от сребра.
14. Кандила мала от сребра.
2. Мазаонице. от сребра.
1. Дискосъ от сребра позлаћенъ.
1. Дискос от сребра.
Сосѹди около соединеніѧ.
1. Чиракь от тѹча тровидни на просхомидіи.
1. Трићиле.
2. Чирака калаина.
2. Дето овилена.
2. Рѹчке за тѹмѧнь.
2. Легена от бакара.
2. Ибрика.
1. Сасѹд что свѧто миро стои.
5. Тасова от бакара.
5. Дето мали.
2. Калаиліе за наворѹ.
4. Дето мали.
3. Свилена фелона златом.
2. Дето омофоръ златне матеріе.
1. Дето от зелене кадифе.
4. Дето стара.
5. Стихара свилени.
4. Фелона от платна.
4. Стихара от платна.
7. Дервени чирака на престолѹ.

16. Стихарчића детиніи.
6. Петрахила от златне матеріе.
3. Дето проста от свиле.
3. Орара Диꙗконска.
8. Пари нарȣквица.
2. Свилена поꙗса.
4. Антимиса.
2. Аера. (Воздуха.)
2. Воздȣха.
4. Дарка.
3. Боште на тетрапод (траножац).
2. Чаршава свилена на налонъ.
1. Дето на престолъ.
3. Санетіꙗ свилена.
4. Ꙗстȣка от златне матеріе.
2. Ꙗстȣка свилена.
1. Звечка от тȣча.
1. Тась от тȣча.
1. Кафтань свиленъ.
1. Небо от свиле.
3. Завеса на олтаръ.
2. Бошче от картона на налонь (троножац.)
1. Образъ богородичанъ на платнȣ.
10. Бошчи от платна верло стари.
1. Алиꙗ велика.
14. Чаршава от платна.
15. Пешкира.
6. Пердета от картона.
2. Свилена чаршава на просхомидіи и на престолȣ.
6. Марама от платна.
6. Чирака гвоздени.
1. Дето петовидни от дервета.
2. Чирака дервени.
3. Барꙗка от свиле велика.

4. Барѩка дето мали.
7. Рифи тафѕте ѕ четири комада.
2. Флора, церна.
6. Икона велики с крѕнама.
6. Дето мали с крѕнами.
4. Иконе велике.
1. Таина вечера на платнѕ.
1. Икона на платнѕ свете троице.
1. Икона свѩтаго Георгіѩ са совим рамомъ.
11. Мали звонаца.
4. Звона повећа ѕ олтарѕ.
1. Велики саборникъ.
2. Книге обед и вечера
3. Беседа апостолски с толкованіемъ.
1. Театронъ.
1. Часловацъ.
1. Граматика.
20. Десето словіѩ.
25. Бѕквара.
1. Орарь от црвене материе.
1. Пѕтиръ и капакъ сребрнь.
1. Чаршавь на светои трапези бель.
1. Фелонь бель.
2. Дето бела фелона и 2 стихара.
1. Покровац на пѕтирь от зелене материе.
2. Иконе христове и пресѩтіѩ богородици.
1. Дискось сребрнь за теплотѕ.

148.

Списак од пореза, што је будимска јепархија давала на школе године 1745.

„Лѣта 1745. Ѩнѕаріа 22. дань вь церквах, кои сѕтъ вь горнеи и долнѣи епархіи нашего гос. епискѕпа Василіа Димитріевича.

Ђѵръ 10 форинти.
Коморанъ 25 форинти.
Острогонъ 10 форинти.
Сентандреискаѧ варошъ 150 форинти.
Чобанацъ 10 форинти.
Помазъ 25 форинти.
Калазъ 10 форинти.
Бѵдимъ 100 форинти.
Бата 15 форинти.
Пешта 50 форинти.
Шошкотъ 6 форинти.
Чипъ 5 форинти.
Ковинъ 25 форинти.
Ловра 15 форинти.
Цанкѵртаранъ (Адоњ) 5 форинти.
Алмашъ 25 форинти.
Пантеліа 10 форинти.
Столни Белиградъ 15 форинти.
Медина 8 форинти.
Кеђъ 5 форинти.
Великаѧ Нана 5 форинти.
Нѵріа Грабовачкаѧ 4 форинта
Идошъ 10 форинти.
Печварсаѧ нѵріа 20 форинти.
Сечѵи 12 форинти.
Жѵмберакъ 12 форинти.
Ланчѵгъ 20 форинти.
Борѧтъ 10 форинти.
Бѵдимиръ 10 форинти.
Петранскаѧ нѵріа 10 форинти.
Ѩковала 10 форинти.
Вилѧнъ 15 форинти.
Шиклеѵшъ 40 фоѳинти.
Бреме 15 форинти.

Болманъ 15 форинти.
Качвала 20 форинти.
Тарда 5 форинти.
Сѵлошъ 6 форинти.
Кишфалѵба 20 форинти.
Банъ 22 форинта.
Велики Иванъ съ нѵріею 6 форинти.
Маишъ 12 форинти.
Титошъ 12 форинти.
Мѵхачъ 6 форинти.
Сигетъ 10 форинти.

Порезъ по епархіи за школѵ знатисе.
1745. лета.

149.

Из протокола танача будимског видимо да су Будимци давали дарове градској господи по „старом обичају“ о новој години.

„1744 Дeкeмбер 16.

Таначъ с народомъ договорно ѵчинише титѵлъ госп. генаралѵ, плацъ маиорѵ, инжилирѵ, и штотъ лаитенантѵ да се ново лѣто честита, и сприличномъ дишкреціомъ да се нагледаю.

Подобне гос. Бѵргеръ маисторъ, штотъ рихтаръ, и шиндикѵшъ, на ново лѣто с малом дишкреціомъ старогъ обичаѧ ради да се нагледаю, тако договорисмо се.

Бѵргерь, и таначъ.

Петаръ Дожичъ.
Коста Стояновичъ.
Никола Радовичъ.
Михаила Поповичъ.
Мишко Поповичъ.
Петаръ Степановичъ.
Тодоръ Стевановичъ.

Исакь Лазићъ.
Тодоръ Живковичъ.
Илиа Петковичъ.
Димитріе Никетичъ.
Гос. Никола Давидовичъ.
Гос. Алекса Прерадовичъ.
Господин Дамıанъ Димичъ.
Петаръ Давидовичъ.
Живанъ Бранковичъ.
Орестіе Радишичъ.
Степанъ Марковичъ.
Никола Станковићъ.
Симеонъ Дамıановићъ.

150.

Налог краљевског намешништва из Пожуна од 16, Декембра 1743 по коме налаже мађистрату пештанске вароши, да призна српске народне привилеђије опште као и оне, што је ћесар Леополдо подаријо пештанским Србима год. 1704.

Egregie Domine Amice Nobis honorande.

Salutem et omnem filicitatem. Tametsi Privilegia Nationi Rascianae per Divos Hungariae Reges Clementer Concessa, ac per Sacram modo Gloriosissime Regnantem Suam Regiam Majestatem Benigne Confirmatae Praefatae Dominationi Vestra sub 12 Currentis, et recenter Praefati Mensis Novembris, eo fine, ut per eos quorum interest, rite observentur, annexa hac Clausula: In quantum in usu et Possessione Privilegiorum essent, Communicata existerint. Quia tamen memorata Natio Rasciana, Praescriptam Clausulam abrogandam Supplex expetiiset, Altefata Vero sua Majestas Regia humillimo ejusdem petito Benigne annuisset, huicque Regiae Camerae Hungaricae sub 10ma Praesentis Clementer demandasset, ut Supra memorata

Rascianorum Privilegia absque reflexione ad Praenotatam restrictivam Clausulam Suis locis publicare faciat. Hinc id ipsum Praefatae Dominationi Vestrae fine eo intimandum habuimus, quatenus Praerecensitae Nationis Rascianae Privilegia in conformitate praedeclaratae Benignae Resolutionis cum Exmissione annotatae Clausulae Sumere, taliterque observanda publicare facere velit. In reliquo Eandem Dominationem diu felicem vivere cupimus. Posonii die 16. Decembris 1743.

N. N. Sacrae Regiae Majestatis Camerae Hungaricae Consiliarii.

151.

Пештански Срби жале се царици Марији Терези, како их тамошњи мађистрат у њиховим привилеђијским правима ограничава. Ова је молба Пештанаца значајнаја, што се из ње види стање тамошњих Срба пре привилеђије, дакле за време турског господарства; даље се види, како су добили привилеђије, по којима би били равноправни са Њемцима и Маџарима; дознаје се још да је у оно доба, кад су добивене привилеђије (год. 1704) било 200 кућа српских, и најзад да је морало бити много Срба у Пешти, кад се тамошњи мађистрат побојао од великог броја српских становника. (Све списе, који се тичу пештанских Срба, добио сам од честитих пештанских српских тутора госп. госп. Малића и Лацковића.)

Allergnädigste Frau Frau!

Zu Euer K. K. Apost. Mayjestät allerhöchsten Gnadenthron unsere allerunterthänigste Zuflucht nehmend, sollen wir denen Höchstderoselben bereits überreichten Bittschriften folgendes allerunterthänigst nachzutragen, uns unterfangen, und zwar:

Erstens: Was die freye Ankaufung der Häuser und Gründe betrift, gebührt uns mit den deutschen, und Hungarischen Bürgern der Königl. Stadt Pest ein gleiches Recht, und dieses können wir uns der Verfassung

der Stadt Pest, ehe und bevor diese mittelst der Privilegien allergnädigst begabet worden, darthun, allermassen die Stadt vor erhaltene Privilegien unserer Vorfahrer und Voreltern mit den Bürgern von der deutschen und Hungarischen Nation in den Gassen und auf dem Platz untereinander gewohnet, und solchergestalten die Häuser, und Gründe bemessen, und eigengehabt, welches, weilen es stadtkündig ist, auch von dem Magistrat nicht in Abrede gestellt werden kann. Dieses Recht können wir auch aus denen erweisen, dass die Illyrische Bürger, mit den deutschen und Hungarischen die Privilegien gemeinschaftlich angesuchet, die diesfällige Unkosten auch miteinander getragen haben, wir es denn auch aus den Privilegien erhellet, dass solchen allen drey Nationen, nämlich der Illyrisch, Deutsch und Hungarischen zu gleichen Recht ohne nur die mindeste Ausnahme zu machen, ertheilet, auch solchergestalten publicirt worden, Wir dann die unsrigen ehrsinnigen Bittschriften Sub. litt. A. allegirte Inquisition beweiset, dass dieses gemeinschaftlich ertheilte, allergnädigstes Privilegium nicht nur allein gemeinschaftlich von allen drey Nationen ohne allen Widerspruch angenommen, sondern auch mittelst beschehenen aidlichen Verbindungen dahin bestärket worden seye, dass vorherbesagte drei Nationen so in widrigen, als günstigen Fällen gleichgehalten werden, und alle ihnen in den Privilegien ertheilte Wohlthaten gemeinschaftlich genüssen, und darüber festgehalten werden solle, welchem allem nach betrifft, dass die Illyrische Nation nach erhaltenen Privilegien in allen Gassen der Stadt, keine davon ausgenommen, Häuser und die dazugehörigen Gründe bemessen, und in den meisten Gassen annoch bis Heute besitzen, welches durch die Stadtgrundbücher satsam erwiesen wird.

Es bezeigen unter anderm die Stadtgrundbücher sub Nr. 1, dass der Nasta Visnya, noch zur Zeit in der Franziskaner-Gasse sein Haus habe, wie auch sub Nr. 2 dass der Georgius Vasiliev auf dem Sebastiani-Platz, dann sub Nr. 3, der Stephan Petrovits auf dem Fischplatz ein Haus besitze, zugeschweigen jener, welche unserer Nation in der Kecskemeter-, Pauliner-, Müller- und Dominikaner-Gasse eigen haben; welches unfehlbare Beweise sind, dass unsere Nation durch die Königl. Privilegien, und die zwischen allen drey Nationen nachgefolgten Verträge berechtiget seye, sich in allen Gassen und Plätzen der Königl. Stadt Pest, Grund und Häuser anzukaufen, niemallen aber dieselbe angehalten werden könne, sich nur mit einer einsigen Gasse, wozu von dem Magistrat die Dominikanergasse bestimmt werden will, zu begnügen.

Aus all Vorigen geruhen Euer K. K. Apost. Mayj. allergnädigst zu vernehmen, dass wir mit den Deutschen und Hungarischen Bürgern dero Königl. Stadt Pest vigore der allergnädigst ertheilten Privilegien ein gleiches Recht haben, und dass es wieder die Eigenschaft deren Privilegien, ja wieder Euer Mayjestät allerhöchste Gewalt selbsten seye, insoferne dem Magistrat zugelassen werden solle, zuwider der Privilegien, und diesen nachgefolgten Verträgen, Neuerungen eigenmächtig einzuführen, welches der bisanhero jederzeit bestandenen guten Einverständniss der eherbesagten drey Nationen höchstnachtheilig, mithin die bürgerliche Gesellschaft andurch beeinträchtiget, und daraus nichts als Unordnung entstehen würde. Wir dann auch in deren unsere ehrsinnigen Bittschriften sub G. H. F. et K. beygelegten allerhöchsten Resolutionen nicht das mindeste wegen einer allergnädigst anbefohlen seyn sollender Restriktion in Rücksicht auf unsere Nation, vielmehr aber

dass wir bey denen durch die Privilegien, erworbenen gemeinschaftlichen Recht, und Gerechtigkeiten erhalten werden sollen, begriffen ist.

Was hingegen die von dem Pester Magistrat so hoch angezogene Vermehrung unserer Nation anbetrifft, so sollen wir nur jenes allersubmissest bemerken, dass bey lange fürdauernden lieben Frieden sich auch andere Euer Mayjestät Unterthanen vermehren, und anwachsen, dieses aber uns um so weniger zur Last fallen kann, als nach dem allgemeinen Hauptgrundsatz der politischen Wissenschaften die Bevölkerung eines Staats sehr vorträglich sein.

Dass aber in Gegeneinanderhaltung der Vorigen mit denen jetzigen Zeiten die Anzahl unserer Nation zu Pest um eine namhafte Zahl derzeit verringert seye, veroffenbahrt sich ob denen, dass vor Alters unserer Vorfahren zu Kriegszeiten 400 und im Nothfall auch 500 Mann in das Feld gestellet, und 200 Häuser als ein Eigenthum besessen haben, wodoch der Zeit der Illyrischen Nation nicht mehr als 56 gehörig, von welchen 56 Häusern, wie in unseren ehrsinnigen allerunterthänigsten Bittschriften erwiesen worden, mittler Zeit mehr als 40 an Deutsche und Hungarische Bürger devolvirt worden, und actu von ihnen besessen werden, gefolgsam des Pester Magistrats vorgeben, gleich als ob unsere Anzahl sich so hoch erstreckte, dass es der Römisch-Katholischen Religion nachtheilig, um so mehr ungegründet seye, als in Vorige Zeiten, zu welchen unserer Nation in einer sehr grossen Anzahl in Pest domicilirt, hievon gar keine Frage gewesen, und die Katholische Religion jederzeit Religio Dominans verblieben, wie dann in den Städten Neusatz, Sombor, Szegedin und anderen vielen Städten im Königreich Hungarn von verschiedener Religion Bürger, welche mit einander ein

gleiches Recht genüssen, sich befinden, von denen Magistraten hingegen eine sogestaltige nichtige Besorgniss niemallen in Vorschein gekommen ist.

Was nun aber die von dem Pester Magistrat angeführte Vergleichung mit den Städten Ofen und Stuhlweissenburg in Beziehung auf die Einschränkung unserer Freyheiten, anbetrifft, so scheint selbe umsomehr das Wort für uns zu reden, als es gewiss ist, dass die Bürger unserer Nation in diesen beyden Städten gleich nach erhaltenen ihren Freyheiten den Genuss derselben auf eben die Art, wie dermallen fortzusetzen angefangen haben. Wir hingegen, genossen unsere in Pest habende Gerechtigkeiten, wie es unsere vorhinnige allerunterthänigste Remonstrationes beweisen, vom Anfange bis auf das letztverflossene Jahr gleich anderen unseren Mitbürgern; woraus denn keine Folge kann gezogen werden, dass wir auch wegen obbemelter Vergleichung unserer Rechte und Gerechtigkeiten sollen beraubet werden. Was aber

Zweitens: unser Recht sowohl in dem innern als auch äussern Rath angenommen zu werden anbelangt, reden die der Königl. Stadt Pest allergnädigst ertheilte Privilegien und die nachgefolgten Vorträge für uns das Wort, und bezeigen die unseren ehrsinnigen Bittschriften beigelegte Inquisitions-Acta, dass vermög denen Verträgen aus der Illyrischen Nation nicht nur allein Leute in den äusseren Rath, sondern auch in den inneren ohne Unterschied gewählt, und wie die gleich oben angeführte allerhöchste Resolutiones mit mehreren bezeigen, allergnädigst confirmirt worden.

Wiezumahlen aber der Pester Magistrat uns von denen Deutschsn und Hungarischen Bürgern vigore der allerhöchsten Privilegien und deren denenselben nachgefolgten Verträgen habenden Rechte und Gerechtigkeiten

nach und nach gänzlich auszuschlüssen, sich alle Mühe giebt und damit bereits so weit gekommen ist, dass von mehreren Jahren her bey vorgenommenen Restaurationibus Magistratus in dem inneren Rath von der Illyrischen Nation keiner candidirt, und da vor 6 Jahren der letzte von den wenigen so sich unter dem äusseren Rath der 24. befunden, Todes verfahren, auch dessen Stelle ex Natione nicht mehr ersetzet worden, und unter den 100 Männern dermahlen nur drey sich befinden.

Es will zwar der Pester Magistrat obangezogener allerhöchste Resolutiones, kraft deren wir mit den übrigen Nationen in den inneren und äusseren Rath und gemeiner Stadtämter aufzunehmen seyen, nur dahin verstehen, wo usus et observantia solche befestiget; da nun usus et observantia durch die Sub. Litt. A. obangeführte Inquisition offenbar, so kann die eigenmächtig und widerrechtliche von dem Pester Magistrat vorgenommene Ausschlüssung uns nicht praejudiciren, noch deren allerhöchsten Privilegien und Verträgen derogiren, sogleich dem Magistrat kein neues Recht zulegend. Als

Gelanget an Eure K. K. Apostol. Mayjestät unserer wiederholt allerunterthänigstes Bitten, Allerhöchst dieselben geruhen, in allermildester Beherzigung deren in unseren vorhinnigen und gegenwärtigen allerunterthänigsten Bittschriften angeführten Bewegursahen den allergnädigsten Befehl ergehen zu lassen, dass wir in Folge deren allerhöchsten Privilegien, und diesen nachgefolgten Verträgen bey unseren mit den Deutschen und Hungarischen Bürgern der Königl. Stadt Pest gemeinschaftlich habenden Gerechtigkeiten geschützet, mithin uns die Erkaufuug deren Häusern in allen Gassen und Plätzen der Königl. Stadt Pest, wie auch deren Gründen, freygelassen, und einige aus unserer Nation sowohl in den inneren als äusseren Rath und zu anderweitigen Stadtdien-

sten zugezogen und eingesetzet werden sollen. Die wir uns dieser allerhuldreichesteu Bittserhörung getröstende in tiefester Erniedrigung, und Ehrfurcht ersterben.

Euer Kays. Königl. Apostol. Mayjestät.

Allerunterthänigste samentliche
der Griechischen Kirche zugethanene Bürger
der Stadt Pest.

На полеђини ове просбе стоји написано:

Instantia Communitatis Illyricae Pestiensiensis Suae Majestati in eo porrecti, quod siquidem Illyrii Pestienses tam ante, quam post impetrata Concivilitatis Privilegia in usu Liberae Domorum emptionis, et ad officia Civilia applicationis in Civitati Pestiensi praefuissent, Sua Majestas tot Instantias Suas in deducta Libertatum Suarum restrictione de genu porrectas cordi Summere et per B. Resolutienem in libera domorum fundorumque emptione, ac at officia Civilia applicatione Supplicantes clementer confirmare Semel pro Semper velit.

152.

Будимци благодаре руском посланику и пуномоћном министру у Бечу при царском двору Ламинском што је њиховом бирову Кнежевићу био у помоћи ради опште народних ствари,

„Високородныи и превосходителнѣишіи ея императорскаго велич. таини совѣтникъ и гавалѣръ намъ гос. премилостивнѣишіи.

Вашемꙋ превосходителствꙋ о показаномъ намъ на всенижаишее прошеніе наше, всемилостивѣишем високимъ соизволеніи, того ради до нынѣ ꙋ глꙋбочаишои нашеи должнои понизности возблагодарити ꙋмедлили, понеже господинъ Кнежевичъ нашъ бировъ во отсꙋдствіи дѣломъ варошкимъ бывъ, сихъ днѣхъ пришелъ. Нынѣ же вси обштимъ благодѣтелствіи весма благодарни есми, но и вь бꙋдꙋштемъ времени присно, ꙗкоже ми сице и по-

томки наши, такое високое отеческое благодѣтелство чествоватъ ѕсердно хоштемъ, и о вашемъ благодѣтелствѣ, ѩко о благодѣтелѣ нашемъ, и високои фамиліи Бога всемогѕштаго, о здравіи, долгоденствіи же, и благополѕчіи сердечно молити обште вси обвезѕемсѧ. Прочее просимое нами въ дѣиство произведено быти ѕ понизности ожидаюште, насъ же обште и надалше милости високои рекомандирѕюште, непрестанно ѩкоже и воистиннѣ есми пребываемъ.

Вашего прев. и проч.

Въ Табанѣ 9. Авгѕста 1745.

Всенижаиши и покорни

Н. Н. Биров и таначь здѣ.

Гос. биров Петаръ Кнежевичъ, Петръ Димичь, Саввичъ, Краичъ. И. Стефановичъ, С. Андреичь, И. Миличь, П. Павловичь, Л. Стефановичъ, Авр. Рашковичь нотаръ.

(С поља на полеђини стоји овај адрес): Высокородномѕ превосходителномѕ госп. Лѕдовикѕ Ланцинскомѕ кавалерѕ ордина свѧтаго Александра еѧ Императорскаго велич. всеѧ рѕсіи дѣиствоѕателно камергерѕ таиномѕ совѣтникѕ чрезьвычаиномѕ посланикѕ и полномочномѕ министрѕ обретаюштемѕсѧ при дворѣ еѧ кралев. велич. венгерскои богемскои.

Во Вѣнѕ.

153.

Друго писмо Будимаца истом руском посланику, у коме моле да он својим упливом припомегне, да се њима пошаље уважени проповедник слова божија Симеон Кристијан. То је онај исти Симеон Кристијан, за кога моле Потиски граничари и Сегединци, да га царица Марија Тереза потврди за владику тамишварског, (види бр. 124 и 125).

Высокородныи и превосходителнѣишіи еѧ императорскаго велич. таиныи советникъ и кавалѣръ, господине намъ премилостивѣишіи.

Ми бѹдимскіе граждане, иже сѹтъ восточныѧ церкве, аште и пріѧхомъ смѣлостъ, всепокорно ѹпотребити перо наше, къ превосходителствѹ вашемѹ, обаче не сего ради, да бы ми помишлѧли достоиних нась быти и кореспонденціи, но того ради, что рихтеръ (судија-биров) нашъ племенитыи Петръ Кнежевичъ, возвратѧсѧ из Вѣни, зѣло похвалилсѧ милостивимъ превосходителства вашего къ немѹ с низхожденіемъ, ѹбо да не ѧвимсѧ министерскомѹ и кавалерскомѹ вашемѹ благоѹтробію неблагодарни, дерзаемъ симъ отозватисѧ всенижайше за оное благодарѧ представлѧюште насъ самихъ къ повелѣніамъ вашимъ готовихъ. — И междѹ симъ пріемлемъ паки дерзновеніе единимъ прошеніемъ потрѹдитъ, ѹповаѧ, что по вашеи ко многимъ национа нашего людемъ показанои милости, и насъ благоѹтробнѣ ѹслишите, а имѧнно да бы приложитъ свое милостивое стараніе благоволили, гдѣ и каковимъ образомъ сами за благоразсѹдить и изобрести изволите, что бы високодостоиннѣйшаго проповѣдника слова божіѧ госп. Сѵмеона Кристіана въ нашихъ краѧхъ ѹставитъ въ просвештеніе всеѧ бѣдныѧ и помраченыѧ Націи нашеѧ, и аште сіе пожеланное нами благополѹчіе полѹчимъ средствомъ вашимъ изволите повѣритъ превосходителство ваше, что ми, и потомки наши бѹдѹтъ обвезани. О васъ благостъ божію милостъ, и пребиваемъ.

Превосходителства вашего високіѧ его къ намъ милости.

Все покорнѣиши слѹги
Н. Н. Биров и таначь здѣ.

Въ Табани 9 Иѹліѧ 1745.

Въ присѹдствіи и тѣхъ приволеніемъ.
Гос. биров Петаръ Кнежевичъ.
Петар Димичъ.
Ефтиміи Давидовичъ.

Василіи Саввичъ.
Кvро Краичъ.
Иоаннъ Стефановичъ
Сvмеонъ Андреичъ.
Иоаннъ Миличъ.
Петаръ Павловичъ.
Лацко Стефановичъ.
Авраамъ Рашковичъ нотариꙋсъ.

154.

Будимци жале се патријарху Арсену IV. противу свога владике Василија Димитријевића, за кога веле, да је за 48 дуката запротијо неког сабова, а свог кувара запопијо, који незна оченаша.

„Блаженнѣишіи и словеснѣишіи госп. госп. патріархъ намъ отецъ и патронъ все милостивѣишіи.

Неизреченною обтѧгоштенны скорбію ѩко христіѩнскіѩ сины, принꙋждаемсѧ первее блаженствꙋ представитъ вашемꙋ за кое от слѣдꙋюштіи отъ васъ иштемъ ремедиꙋмъ (Лек), а гдѣ славныи хофкригсратъ то мы вѣдаемъ, и часто до Беча ходимъ. Того ради первее б. прибѣгаемъ вашемꙋ, и на слѣдꙋюштаѧ по силѣ кралевскіѧ варошіи и славногъ магистрата, и нашихъ вѣрнихъ славнои и слободнои вароши ꙋпотребленыхъ заслꙋгъ, до послѣдниѧ каплы крвы наши протестирамь На господ. епископа нашегъ и его подслѣдꙋюштими титꙋли отставлаемъ, нити его за епископа познаваемъ, дондѣже, не отговоритсѧ и на то блаженство ваше сатисфакцию соизволите дати, аште ли не вы, то славныи хоф-кригс-ратъ и канцелариѧ бꙋдетъ сама изискиватъ, когда мы по должности нашои бꙋргерскои обѩвимъ. Его безъꙋмное безъчестие кралевскои вароши и варошкіи бꙋргера, можетъ быти, да и незнаетъ

что естъ кралевскія варош и почтены бѵргери. Ѩко слѣдѵетъ изъ его малоразсѵдны бѣседъ.

Первомъ и первомъ господина бирова нашегъ хѵнсфѵтиралъ, ѩко бирова кралевскія вароши, и депѵтирта цѣлогъ општества нашегъ под тимъ самъ остаетъ, допдеже не изидетъ на краи, и протчимы неприличнимы титѵли прилична словеса архипастирахъ надобно его и словеснѣишимъ титѵлиратъ, при томъ и намѣстногъ бирова, таначъ, и весъ почтеныи гманъ; знали онъ штогодъ, како се крадѵ новцы исподъ цесарскогъ печата. Надали се видѣти Сентъ-Андрею а и по славны вармеђа достае замео. Еште къ томѵ кралевскѵ варош салва венія г . . . . . називалъ, дакле и бывателя г . . . . , и кто бывателя? Славна командаи с вѣтліи мађистратъ и люди мађистратскіи. Такожде и свитка да не има, а на свиткѵ и его подписъ и 12 епискѵпа и 13 архиепискѵпскіи, ако оны од свое рѣчы ѩко рацы мыле, то непостоѩнство, а что, непостоѩнство, и наимеишаѩ дѣца разѵмѣютъ что естъ непостоѩнство, сирѣчъ лажа, а что лажа? Слѣдѵюштаѩ разѵмѣютсѩ. А что говоритъ, да отъ нашеѩ вароши приходка неимѣетъ, сребролюбие никода може решти имѣю; а что Сребролюбие? Знаетсѩ. А како онъ несребролюбивъ, когда просто од сабова за 48 дѵката на свѩштенство поставилъ, а наипаче предъ призиванием живо творѩштаго дѵха обѵставилъ призивание, бо еште несколико дѵкатъ не пріимилъ, говоређи хоћеш цѣло датъ, аште недашъ и небѵдеши, и безъ емци непризналь, может бытъ что повѣлеваетъ дѵхѵ свѩтомѵ зѣло страшно дѣло. А что естъ за пенѩзи поставление? симонія, а что симонія? да вапрошаетъ Златоѵстаго на дѣтесѩ, онъ что инны ничто не знаетъ. Кѵхара за попилъ, запоплаетъ которыи оченаша незнаютъ. Пастирско воистинѵ дѣло. Ѩкое его епископа

непознаваемъ нити познати хоћемъ, но ставропиђіи держатисꙗ бѹдемъ, кою отъ давнихъ лѣтъ имѣемъ. Въ томъ ѹмилно Его блаженства вашег просимъ сатисфакцию, аште небѹдетъ, то вѣдаемъ гдѣ проситъ бѹдемъ, понеже отъ како на сию епархию стѹпилъ пꙗт кратъ код насъ божественѹю слѹжилъ слѹжбѹ, и то не побожносты ради, но али за пенꙗзеи поставлюћи свештен. Въ протчыхъ пребываемъ

Блаженства вашегъ въ бѹдимскои вароши Табани Маꙗ 19. денъ 1741 год.

Всенижаишіꙗ и къ ѹслѹгамъ готовы
Н. Н. Намѣсни велич. бировъ и таначъ здѣшныи.

155.

Карактеристичне црте из друштвеног живота српског народа од год. 1741. занимљива, што нам даје слику из породичног живота знатнијих српских породица, Бранка Тукелије, Капетановића и још других.

„Поштеномь и благоразѹмном варошкомь овдашном таначѹ, и благородномѹ господарѹ варошком бировѹ, ешкѹтомь, нам же г. братиам, любезним желимо здравствовати.

Са сваким решпектомъ сию нашѹ инштанцію предлагаемо и изꙗвлюемо, како од прошлога некого времене иошть кад госп. Тѹкели Ранко есте себе ѹ Свети Андреи девицѹ поискивао, тако и нашъ оваи госп. шогоръ Живанъ Капетановичь од Сегедина заедно есте био онамо ѹ Свети Андреи. И тако дошаль овде ѹ варошъ поштенѹ ѹ госп. Антоніꙗ Милошевића домь, и онде бивши есте омиловао себе девоикѹ за дрѹга имати госп. Николе Станковича кћерь, и они веделисе онда, и омиловало едно дрѹго и даровао девоикѹ колико могао. Потомь прошло мало времена, ми писали

една книгу дому поштеном каде ћемо доћи, да учинимо данъ, кад хоће бити весеља. Тако они намь никакова отговора нису отписали. Пакъ опеть есмо писали, и и тада нисмо ништа примили. Садъ о вашару сегединскомь есмо и персономь господаромь Николомь Станковичем говорили од устъ заедно и са госп. Костомь Ћирићем. На кое веће наипоследне есте намь дозволио господарь Николае свою кћерь, и обрекао намь, да ми за шогора нашего Живана а са саветомъ заедно негова шогора Косте, и тако целу и тврду паролу есу намъ дали. На кою паролу, ми есмо престали, и они што есу от нась на девоикину страну искали све колико пописали, и оно о вашару онда све колико надлежеште купили и саставили потребна штое годь искао: какото чоху, свилу, пештемаље чизме,ципеле и друге церемоние, кое есте залтевао све подпуном преуготовили есмо.

И к тому терминъ урекли 2 неделје дана, и даће нам цело међу тимь отговорь учинити прави терминъ, кадћемо доћи, и довле се болше са своиомь женом договори, ест ли код девоике неино потребно преуготовано или ние. Међу тимь ми чекајући одговоръ, стиже посланикъ Гаврил Поповићъ од госп. Николе, и с книгомь заедно, ва коиои пишу, да мати девоикина неда девоике на далеко, и ние му брата домэ, и неможе бити, и повратили ципеле натраг. И тако ми сви скупа остасмо смуштени, како господинъ капетанъ и цели домь его, а тако и ми и остала фамилија, госп. кумови, приятели от толико страна, што смо потрудили се и дошли на веселіе и савъ колики трошакъ учинили, и потрошили како надлежить частно и поштено и с колма преуготовили се били заедно. И тако пакъ чловека нашего посласмо, да виде чо се тан посао такавь чини, то ние лепо, и посланикъ на два дни пређе отишао и

разумео све колико, и предъ насъ пакъ опетъ Шорокшаръ изишао, и намъ казао, да се колики остали неђею, али девоика хоће. Него ходите биће наше зактеванѥ, и тако ми пакъ по речи нашего посланика есмо у Пешту дошли, и из Пеште, пакъ гласьника послали, и гласъ нам есте дошао, да мати девоикина неда, и неће зета, али пакъ девоика хоће, на кое и сведочбу имамо савь поштени госп. домь гос. Анте Милошевића, да девоика есте каилъ, али мати неда. Иоштъ међу тимь пакъ есу частно и поштено од нась понуждени, да нась несрамоте, и с нама штпотъ (поругу) не чине, мисмо люди страни, а толики трошакь учинили ние право да останемо под срамотом, аратось и трошка и свега коликога, теке да се несрамотимо, и прочаа теке дасурачуемо. И ва кратце у наипоследнем пункту есу нам отказали отговорь, од дома гос. Николина, ми другоичие девоике недаемо тамо на далеко, него ако хоће таи момакь овде купити гди кућицу, и да овде остане, такомь кондициомь хоћемо дати девоику, а другоичие нећемо. Ми пакь и на то есмо контенти, били среклисмо, хоћемо, ви кажите гди место и кућу, ми ћемо положити 300 фор. или 400 фор. или и 500 фор. теке да неостанемо у срамоти, зашто люди за срамоту нисмо нити смо се ради срамотити. Пакъ опеть и тако нису каиль, него нась држе за будале. Ми хвала Господу Богу нисмо ничие будале, да они се с нама, тако вексираю, и поносе како са едним будалама, ми за то протишталуемо, за наше поштенѥ иштемо доволну нашу сатисьфакцію, а тако и за нашъ толики трошакь и толику дангубу нашу, како ми тако и кола наша пошто люди есмо, и свою целу речь и паролу обдржавамо, на гос. Николу протишталуемо, зашто онъ нама давао есте речь и паролу онаку, да ће нам свою кћерь дати, пакь удара натрагъ, и нась како едне будале

држи. Протишталѵемо, иштемо правицу, и сатисьфакцію, с коимь препоручуюћи се, остаемо ожидаюћи од п. в. танача милостивние резолуціи.

Јанко Пантеловичь од Варада
Живанъ, Капетановичь од Сегедина.

156.

Царица Марија Тереза овом својом повељом од 21. Октобра 1741 год. потврђује патријарха Пеħског Арсена IV, за поглавара православних Срба у аустријским областима.

NOS MARIA THERESIA

Divina Favente Clementia, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Regina, Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Mantuae, Parmae, et Placentiae, Limburgi, Luxemburgi, Geldriae, Wirtembergae, Superioris, ac Inferioris Silesiae, Princeps Sveviae et Transylvaniae, Marggravia Sacri Romani Imperii, Burgoviae, Moraviae, Superioris et Inferioris Lusatiae Comitissa, Princeps Habsburgi, Flandriae, Tyrolis, Ferretis; Kyburgi, Goritiae, Gradiscae, et Comitatus Atrebatensis, Landgravia Alsatiae, Comitissa, Namurci, Domina Marchiae, Slavonicae, Portus Naonis et Salinarum, Nec Non Mechliniae.

Notum facimus et tenore praesentium memoriae commendamus, quorum interest universis; Dum quinque circiter ab hinc Annis exorto cum Porta Ottomanica Bello Orientalis Ecclesiae Graeci Ritus Patriarcha in Ippeck Venerabilis atque devotus Arsenius Joannovich amore ac fidelitate erga Augustam Domum Nostram ductus relicta ibidem sede sua Patriarchali, amplisque proventibus ad ditiones Nostras se se contulisset, Sacra Caesarea Regiaque Majestas honoratissimus quondam ac Amantissimus Dominus Genitor Noster

pientissimae recordationis pro ea, qua adversus egregiam atque fidelem Nationem Illyricam de praefata Augusta Domo Nostra adeo bene meritam sempcı ferebatur, propensione ac clementia, ipsi Nationi capite suo Ecclesiastico per Venerabilis atque devoti Vicentii Joannovich, paulo ante e vivis decessum eotum Orbatae ac interim providere voleus, eundem Patriarcham Arsenium Joannovich in illius Locum provisionaliter suffecit, qui etiam tum ad summe dicti pie defuncti Domini Genitoris nosri, tum et propriam hucusque satisfactionem Nostram, Commissa sibi Administratione Ecclesiastica egregie functus est. Postquam vero modo Nobis memoratae Religionis atque Nationis Clerus et Populus demisse institit, ut prafatum Patriarcham Arsenium Joannovich in hacce sua dignitate Patriarchali benigne confirmaremus, Nosque dictam Gentem Illyricam seu Rascianam non minori ac Praedecessores Nostri complectimur affectu et benignitate, petitioni illius lubenter omnino deferre, nullae haesitavimus, proindeque Eundem Patriarcham Arsenium Joannovich ob Conspicuas Ejus virtutes, compluresque tali Antistite condignas animi dotes et ornamenta, preclaram itidem scientiam ac doctrinam, et vitæ morumque integritatem, nec non ob constantem ipsius erga Nos devotionem, fideique Zelum in diversis occasionibus optime comprobatum, proque fiducia Nostra imposterum quoque continuandum ex certa Nostra scientia, sano Consilio animoque bene deliberato, deque potestatis Nosrae plenitudine, ac authoritate suprema non solum in Patriarchali dignitate clementer confirmavimus, verum etiam actuale super universo Clero ac Natione Rasciana in Reguis et Provinciis Nostris haereditaris degente Caput Ecclesiasticum ac Metropoltam designavimus, et nominavimus, prout Eum vigore praesentium clementer

confirmamus et constituimus, ita quidem, ut tanquam a Nobis rite cofirmatus Patriarcha, et constitutus Gentis Illyricae seu Rascianae Orientalis Ecclesiae Græci Ritus Metropolita seu Archi-Episcopus plenaria facultate omnes Ecclesiae et Religionis suae Metropolitianas functiones per agendi, omnibusque aliis consuetudinibus, Juribus ac praerogativis Eidem qua tali competentibus, quamdiu in debita erga Nos, et Augustam Domum Nostram, uti plane confidimus, devotione et fidelitate, persistet, absque ullo impedimento, aut Contradictione, per totam Diaecesim suam Metropolitanam, libere ac pacifice uti, frui, et gaudere possit ac valeat. Harum Testimonio Literarum manu Nostra subscriptarum, et Sigillo Nostro Regio majori munitarum. Quae dabantur in Arce Nostra Posoniensi die Vigesima Prima Mensis Octobris Anno reparatae Salutis supra Millesimum Septingentesimo quadragesimo primo, Regnorum Nostrorum Secundo.

MARIA THERESIA.

Josephus Comes ab Harrach.

Ad Mandatum S. R. M. proprium

Augustinus Thomas N. D. a Wœber.

157.

Писмо будимског танача писато Патријарху Арсену IV. 22. Априла 1746. године.

Априла 22. 1746 года бысть оть тапача послатое писмо господину патриарху.

Блаженнѣишіи и свтѣишіи госп. госп. архиепископъ. Пекскіи и патриархъ, намъ госп. отецъ милостивѣишіи.

Вашего блажен. текуштаго сего 9. отпуштеное милостивое писаніе примивше, въ коемъ немалое негодованіе вашег блаженства на насъ показуемое видѣхомъ.

Мы невѣми, въ коем пѹнктѣ или ва чемъ, да бы причинѹ толикои въ блажен. на насъ ѩзви могли дати, ниже мы власти каковиѩ иштемъ, по слѹжениемъ званіѩ нашего малаго должности своѩ исполнѩюште, ѹтѣшаемсѧ. Того ради ваше блажен. благоволите насъ аки чада своѩ имѣти, а мы всегда должности сыновскіѩ незабѹдемъ, но непрестанно пребѹдемъ.

Вашего блаженства и свѩтѣйшаго нашего оца и архиепискѹпа милостивѣйшаго.

Всенижайшіи и покорнѣйшіи
Н. Н. бировъ и тапачъ здѣ.

158.

Одговор Патријарха Арсена IV. будимском бирову Кнежевићу.

„Писмо послатое намъ отъ патриарха.

Въ нѹжно нами видѣти естъ, что вы недоволни ѹ той славной вароши своимъ бировствомъ, но еште протежете се взискати себѣ и властъ дѹховнѹю, Патриаршескѹ и архиерейскѹ, коѩ вамъ ни отъ Бога, нити отъ цесар. велич. дата естъ, или что по самоволію вашемъ слѣдѹетъ, лыбо иним мѣтежников Наставленіемъ, да отъ васъ манифести разсилаютсѩ, кое намъ ѹбо доволенъ бѹди и ти и пособствѹюштихь ти оброки своими иныхъ аѵторитетовъ и власти неказаисе, аштели ны то опако ѹвидитъ, и разѹмиемъ кто коѩ, и ти кто, и здравствѹи, а отвѣтомъ к намъ насосіе неѹмедли. Арсеніи Четвртыи.

159.

Будимци пишу председнику тамишварске конзисторије Симеуну Христијану, како при свој претњи патријарховој нећеју га напустити, но да ће га својски бранити.

„Априла 22. 1746 отслатое писмо отъ тапача госп. президентѹ (председникѹ тамишварске консисторие) кое сице согласѹетъ.

Вашему слав. что недавно разумѣвше предносимъ, то есть, аки бы миръ тамо между ихъ блажен. вашемъ слав. въ мѣсто процеса отъ нѣкихъ учинитися искалъ, коему мы не токмо ради, но и срдечно въ самое дѣиство произвѣстися желаемъ. Токмо ради Бога единаго, ползи обштія, и цвѣтуштія ради Србскія младости молимъ, чтобъ начатое при благои надеждe дѣло, въ таковомъ мирѣ неутолилося, но и за вашея преч. памятъ незабытную почелося, да бы оное при помошти Божіеи и добрихъ приятелеи далше промовиралося, и ка самыи благополучія конецъ привелося въ томъ, како видѣти, на собственія нашея, но обштія ползи и того благополучія иштемъ; оубо обѣштанныи намъ концептъ просимъ какъ наиболшимъ начиномъ вѣдаетъ оного сочинивше, послати намъ благоволите, мы по Бозѣ на васъ возложивше надежду уповаемъ, того скоро васприяти. Якоже и въ ревности нашея после вашему явихомъ и се изволите изъ писма ихъ блаж. видѣти, како намъ писавше грозятъ. Но мы держаштеся правдѣ и еи ревновати неустрешаемся. Въ прочемъ желаемаго концепта получи надеждно уповаюште имамъ.

160.

Патријарх Арсен IV мрзећи будимског бирова Петра Димића, што је овај као народни посланик у Бечу код царског двора заступао права будимских Срба, у свом писму од 30 Априла 1746 год. труди се, да танач и народ од бирова одвоји, како би овога тим лакше понизио.

Ихъ блажен. пишетъ въ почтену таначу изъ Виени отъ 30. Априла 1746 и сице гласитъ.

Дивно видѣлосе намъ ваше синовское писание отъ 22. сего дне конацъ пріемшаго Месеца намъ посланое, и того ради что цѣли благознам. таначъ себе из-

винятъ изволитъ, отъ нѣкоемъ нашемъ намъ незнаемомъ негодованіи, которіи извѣтъ намъ нечаянъ указался, занеже写 дослѣ прегрешение къ намъ цѣлаго тамошнога танача неотштѵтихомъ. Аште ли сей отъвѣтъ естъ написаное отъ насъ госп. бировѵ Петрѵ Кнежевичѵ самомѵ, воистиннѵ тои зѣло несгодныи естъ потомѵ, что его господарство продрзливостъ и повреждение нашея намъ отъ Бога, святия црвве, и цесаро кралевскаго величества данныя власти и юриздикціи отъ оригиналниxъ и исписныхъ по всеи народѣ, и по таборахъ разсеянниxъ вредниxъ и метежниxъ манифестовъ доволно освидѣтелствована намъ естъ, слѣдователне съ нимъ единимъ дѣло намъ естъ, и бѵдетъ разѵмѣтисе, каково междѵ нами господиномъ бировомъ разанствие естъ. Васъ же всѣхъ въ всегдашнеи пріязніи отеческои имамы, немогѵштеи вѣровати, да христолюбіа ваша въ совѣсти своеи поткнѵстесе соизволите и приобштитися продерзливости онаковои, которіи правичное наказаніе слѣдовати неоставимъ. Благонравнымъ убо и мирнимъ миръ отъ Бога желаемъ, и сами съ прислатіемъ архипастирскаго благословенія остаемъ.

Благозпаменитаго танача.

Арсеніи Четвртіи.

161.

На предходеће писмо одговарају Будимци, бранећи свога честитога бирова Петра Димићаод лажних доношаја, што је нарочито неки сплеткам поп Гаврило, омражен од свег народа, из освете достављао Патријарху којекакве сплетке противу бирова, који је од свег народа поштован био, и који је на многима народним саборима достојно и свесно заступао опште народне интересе.

„На кое писмо отсласе отвѣтъ 6 Мая 1746.

Ваше блаженства при самомъ концѣ прошлаго нынѣ месеца къ намъ обштемѵ таначѵ въ милости писатое, подобаюштею частію примивше писаніе, из него разѵ-

мехомъ, ꙗко ваше блаженства на насъ чадѣхъ своихъ, никаковое негодованіе оштѵтисте. Мы обште сви безъ изꙗтіꙗ вь таковоиѵпователпои надежде, себе и вь бѵдѵштемъ обештаваемъ, сіи есть, под благослов. архипастирстваваштего вь сегда живѣти, и слѵжби нашꙗ и старихъ временъ, сотворепіꙗ и всегда дослѣ знатно показапіꙗ, слѣдователно и в предъ по потребѣ обновлꙗти не престанем. Чтоже госп. наштего бирова касаетсꙗ, ꙗви би то онъ нѣкаꙗ писма а еште въ народ по себѣ, и безъ наштего вѣденіꙗ оправлꙗлъ, того дослѣ междѵ нами небивало, еште менше вь предъ чаемъ чтобъ слѵчило се. Но еште инога обштаго дѣла слѵчаи каковъ прилѵчилсꙗ, и ми ꙗко часть обштаго народа здѣ хотꙗште за совѣтъ знатнимъ членамъ народнимъ чьто нибѵдъ писать, то обштихъ насъ договором, какь и дослѣ всегда бывало, творимъ, и таковаꙗ наша писма немнимъ чьтобъ нашимъ вьсемилоствиштіѣмъ обштенароднимъ цесарскралевскимъ привилегіамъ на противъ, чести и санѵ ахипастирста ваштего нарѵшеніе, и всемѵ обштествѵ на чтетѵ бывала, но паче на созиданіе и желаемѵю ползѵ, за совѣтъ и благоволителное разсѵжденіе писахом, и ногдаже и повѣлени быхомъ, народнимъ о обштеи ползѣ писатъ, еже ли чьто негодпо иногда въ подобнихъ писемъ нашихъ в. бл. ꙗвилосꙗ, покорно просимъ милостивно намъ благоволите ꙗвити, амы ꙗкоже и всегда и вьпред пребиваемъ присно.

Нижаиша чада биров и таначъ.

162.

Будимски српски оппти сабор са таначом, доноси школске уредбе, које су за оно доба веома удесне биле.

Овај закључак је од 21. Маја 1746 год.

„Лѣта 1746. Маꙗ 21. биша следѵюшти господари на совѣтѵ ради школскаго ѵрежденіꙗ, и на се-

дамъ пунктова следуюшти быша контенти, сви здѣ подписати кои пунктови есу слѣдуюшти.

Перво. Да нитко неима урежденія у школи чинити, но самъ префектъ, пити что заповедати са магистромъ.

Друго. Децу скоро из школе неизвадити.

Треће. Да се оцеви на наказаніе магистрово несрде, но да буду контенти, како магистеръ дете каштигуе.

Четврто. Безъ знанія и брез соизволенія магистерова, да дете нитко ни у илнчу, ни у виноградъ, никудъ, во време школно води, крозь кои узрокъ бива децама штета, ако би тко дете от школе заустaвио.

Пето. Ако кому господину или свештенику кое дете согреши, да неима се тко усудити дете бити, ни за ухо вући, ни у цркви ни на сокаку, ни на каковому другому месту.

Шесто. Да децу нитко из школе не изводи, ни изива, ни да звоне, нити чьто да послую.

Седмо. Да у школи подъ капомъ и с палицомъ питко неулази, и ако тько хоће чьто сь магистромъ беседити, да има клопнути у врата, и чекати, докъ или кое дете изиће, или самъ магистеръ.

Еште ктому предато, да е сваки дужанъ часть достойную магистромъ давати, а аште онъ другого бы чьто увредилъ либо у чимь, то да има объявити господину бирову и госп. бирови префекту и поделу будеть слѣдовати наказаніе. И — присутствоваше господари якоже зде.

Први госп. ешкути сви и госп. бивши оваго года.

Паки госп. Петаръ Давидович.

Госп. Михаило Поповићь.

Мишко Поповићь

Димитріе Никетићь.

Димитріе Ландипанть.
Петаръ Стоиповић.
Иоапъ Цветиновић.
Иліа Пеаковић.
Степанъ Савић.
Петаръ Милићевић.
Иоанъ Радивоевић.
Петаръ Барбирь.
Мишко Грвић.
Степанъ Марковичъ.
Крста Стоиковићъ.
Даніиль Апостоловићъ.
Петаръ Нопићъ.
Несторъ Николићъ.
Иованъ Миливоевићъ.
Лазаръ Павловићъ.
Михаило Стефановићъ.
Кузманъ Радоичићъ.
Мишко Остоићъ.
Петаръ Дожићъ.
Живко Петровићъ.
Симеонъ Дамияновићъ.
Срећко Исаковићъ.
Ианко Михаиловићъ.
Стоянъ Радинъ.
Тодоръ Здравковићъ.
Иосифъ Иосифовићъ.
Стефанъ Богдановићъ.
Фрвша Робоћанъ.
Илиа Радишићъ.
Иоапь Продановићъ.
Исакь Радовановићъ.
Милутинь Стефановићъ.
Атанацко Ианковићъ.

Георгіе Налбанъ.
Георгіе Миліћевићъ.
Мишко Поповићь.
Никола Радоичићь.
Теодорь Стефановићь.
Никола Станковићь.

163.

Поп Гаврило Михајловић, о коме смо мало пре поменули, да би се свом владици умилио, доставља му разне политичке новости, и неке домаће сплетке.

Преосвештенѣши и словеснѣиши господинъ госп. мнѣ архипастіръ и благодѣтель премилостивѣйши.

Господинъ генераль Штірънгь есть комендірать у Маілонть, и последни декреть ожіда отъ славнога хоф-кригс-рота, кому команду предати, кое будемь в. п. всенизно известити, когда поидемь, и кто на команди останеть. Месеца Юниа или око Кечкемета, или Доброцина хоће таборь немачки бити оть 60.000 воиника. Наши есу благополучно ушли у Маілонтъ. Мачари коначно не пріма́ю конф-штаерь. Колоніч есть прімасъ регни у Пожуну за кое Мачари негодуют. Траотсумь Сексарски, абатъ хоће быти бечки кардіналь. Всепонізно и покорно извѣштую в. п. архіпастірству духовно, что пішеть мнѣ любезникъ єдінь, како Кнежевићь са неколіци есть по свихь епархіахь пісаль, противь господ. блаженѣишаго, и архідіакона, кое пісмо есть добавіль господинь патріархь, и то есть све віновать, и научитель и подсрекатель учітель, непрестано и свуда хулећи и уніч іжавајући господина блаженнѣишаго и проче господіе архіерее. И зато есу у Токаи отішли моліти ђенерала, да умоли господина патріарха да імь опрости. Всепокорно молімь. в. п. духовне да остане, видите да есамь пропао и погубіосе. Сь коімь себе пре-

порочѹю архіпастірской мілости и остаю целѹюћи свѧтителскѹ десніцѹ.

19. Априла ѹ Бѹдимѹ.

1746 год.

В. П. Архіпастірства, моего всемилостивѣишаго господина и благодетелѧ остаю ніжаішіи рабь и слѹга до смерти.

Гавріиль Міхаіловічь.

164.

Поменути сплеткаш поп Гаврило продужује јављати свом патрону владици Василију Димитријевићу за неке политичке новости и местне сплетке.

Преосвештеннѣишіи и словеснѣиши госп. госп. мнѣ архипастиръ и благодетелъ премилостивнѣиши.

Архипастирствѹ все понизно извѣштѹю, что но веле показѹют, капитѹлацію совершенѹ съ генѹвеским принципомъ, кои съ Шпаніюмомъ и Францѹзомъ, против кр. вел. от Хѹнгаріе воевалъ, безъ сваке причине, а бѹдѹћи ѹ алианци како есѹ наши претерали Шпаніюла прево мора, и самирили се. Тако есѹ и целѹ Генѹвескѹ ѹзели, како и капитѹлаціѧ показѹетъ. От всехъ градовъ целога дѹката Енѹвеска, за 23 сахата, да будѹтъ све капіе отворене цес. крал. воѧкомъ на квартиръ. Сви воѧци енѹвески да се имадѹ дати ѹ робство со отлошеніемъ орѹжіѧ, аште ли котори противит се, без сваке милости попалити, и побити. По сви градова енѹвески да бѹдѹтъ. Крал. вел. от Хѹнгаріе коменданти, и имъ да се врѹчитъ, сва мѹнициѧ и ателеріѧ, и профѹнтане. Славнаѧ репѹбликъ енѹверска да има заповедити, како по градовом тако и по местомъ свимъ покорати се, и контрѹбѹцію крал. вел. от Хѹнгаріе нарежденимъ доности и давати. Что естъ ѹ банки енѹвеской от кралевства Францѹска, и Шпаниолста, цесаро кралевство

величество от Хѹнгаріе да има ѹзети. Принцъ епѹвески до еднога месеца съ своими шестъ сенатори ѹ Віенѹ придетъ, и от цес. кралев. вел. милости искати. Здѣ благодареніе бѹди вышнемѹ, и вашими архипастирскими молитвами све здраво и мирно, и верло неколико ихъ срамлюют се от своихъ дѣлъ, како ономаде естъ Кнежевичъ наредио ѹ три пѹтѹне просити на школѹ вина и на господина ѹчителѧ и проче магистре. Тако есте люто ошпотао и ѹ великои срамоти остао, (ако зна), зашто мало родило, а дрѹго досадило се людма рефене, и даванѣ. Междѹ тимъ мене архипастирскои милости превръштаюштъ, остаю целѹюћи светителскѹ десницѹ.

16. Септембра ѹ Бѹдимѹ
1746 года.

В. П. архипастирства моегоже все милостивѣишаго благодѣтелѧ, и патрона
нижаиши слѹжителъ.
Гаврилъ Михаиловичъ.

165.

Као прилог за статистику српских досељеника у Будиму износимо протокол српске православне општине од год. 1741. Овај прилог стоји у свези са бр. 164 из прве збирке споменика.

„Н а ч е р т а н і е."

Сверхꙋ код свѣтлаго магистрата от танача и обштества греческаго закона въ Табанѣ здѣ ко отверженію ихъ страдателнаго дꙋга, от 5496 ф. 8 $\frac{3^{1}/_{2}}{5}$ захтеватыѧ и 22. Септембра года тексꙋштаго 1741 полꙋченыѧ сꙋпрепартиціи, показꙋюштее, что реченныи таначъ и обштество ко кралевскои порціи на сеи годъ плаћати, и также, что кииждо ихъ на всякꙋю форинтꙋ по 2 ф. 9 кр. числѧетъ, ко истребленію воспомѧнꙋтыѧ дꙋга тѧжести снести во едино, ѧкоже.

№		Платити кралев. порцію		Да платитсѧ по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
1	Петаръ Давидовичъ	20	$21\frac{4}{5}$	47	47
2	Ефта Давидовичъ	18	$53\frac{2}{8}$	40	36
3	Николаи Давидовичъ био биров год. 1737—1738 .	42	42	91	$48\frac{1}{2}$
4	Мишко, Тодоръ и Иоаннъ Поповичъ	33	$21\frac{6}{40}$	71	$42\frac{1}{2}$
5	Чипчи Ференцъ	3	18	7	6
6	Павелъ Максимовичъ	15	$15\frac{6}{8}$	32	49

№		Платити кралев. порцію		Да платитсѧ по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
7, 8	Димитріи Нешковичъ	24	19 1/5	52	17
9, 10	Несторь Пантеличь	20	13 4/5	43	30
11	Георгіе Поповичь	7	49 38/40	16	50 1/2
12	Димитріи Никетичь	18	22 38/40	39	31 1/2
13	Димитріи Нешковичъ	—	50 2/5	1	48
14, 15	Георгіи Еремичь	1	46 1/5	3	49
16	Антоніи Неделковичь	—	50 2/5	1	48
17	Александер Прерадовичь (син Раика Прерадовића оти-	22	32 2/5	48	27 1/2
18	Раико Прерадовичь (шао у Русію и постао ђенерал)	6	29 35/40	13	58 1/2
19	Георгіи Николичь	24	36	52	54
20	Лацко Иосипповичь	14	42 3/8	31	38 1/2
21	Стоико Грубичь	10	34 4/5	22	45
22, 23	Александаръ Прерадовичь био биров 1758 и 1759	1	31 4/50	3	17 1/2
24	Кузманъ Золановичь	6	10 4/8	13	17 1/2

25	Михаиль Ивановичь био биров 1730 год.	12	$31^{38}/_{40}$	26	$56^{1}/_{2}$
26	Ђурка Ианковичь	1	21	2	$54^{1}/_{2}$
27	Живко Ратковичь био посланик у Бечу	8	51	19	2
$27^{1}/_{2}$	Тома Димшичь	14	$4^{4}/_{2}$	30	17
28	Димитріи Михаиловичь	9	$32^{4}/_{5}$	20	30
$28^{1}/_{2}$	Николаи Божичь из Ковина	—	$16^{1}/_{5}$	—	35
29	Антоніи Поповичь	6	$8^{27}/_{40}$	13	$12^{1}/_{2}$
30	Петарь Никетичь	—	$19^{4}/_{5}$	—	43
31 } 32 }	Орестіи Радишичь био биров 1732 год.	3	—	6	27
33	Ианко Михаиловичь	—	18	—	39
34	Степань Марковичь	—	$7^{1}/_{5}$	—	$15^{1}/_{2}$
35	Никола Стоиковичь	—	$14^{2}/_{5}$	—	$30^{1}/_{2}$
36	Иосифь Николичь стари биров	—	$14^{2}/_{5}$	—	$30^{1}/_{2}$
37	Сабо Марковичь	—	$59^{2}/_{5}$	2	9
38	Коста Живановићь	3	$28^{4}/_{8}$	7	$28^{1}/_{2}$
39	Продань Радовићь	1	$32^{2}/_{5}$	3	$18^{1}/_{2}$
40	Никола Стоиновићь	6	$18^{6}/_{8}$	13	$34^{1}/_{2}$
41	Иоань Стефановићь	1	$49^{4}/_{5}$	3	$56^{1}/_{2}$
$41^{1}/_{2}$	Николаи Божићь	1	$49^{4}/_{5}$	3	$56^{1}/_{2}$
42	Субота Табакь	3	$15^{3}/_{5}$	7	$^{1}/_{2}$
$42^{1}/_{2}$	Теодосіи Кабакуль син првог бирова будим. Михаила	4	$55^{36}/_{40}$	10	36
43	Орестіе Радишићь	1	$51^{3}/_{4}$	4	—

№		Платити кралев. порцію		Да платисса по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
44	Петръ Чолошевићь	8	$23^2/_3$	18	2
45	Стоиша Табакъ	7	$29^2/_3$	16	6
46 } 47 }	Иоаннъ Станковичъ и Мишко Поповичъ	1	12	2	35
$47^1/_2$	Илко Костичъ	13	9	28	$16^1/_2$
48 } 49 }	Петръ Дожичъ	1	3	2	$15^1/_2$
50	Маргарета попова	— 4	$16^4/_8$	9	$11^1/_2$
51	Ефта Давидовичъ	— 1	$40^4/_5$	3	37
$51^1/_2$	Никола Давидовичъ	—	$32^1/_5$	1	52
52	Риста Тодоровичъ		$34^1/_5$	1	$13^1/_2$
$52^1/_2$	Дмитаръ Нешковичъ		$48^3/_5$	1	$44^1/_2$
53	Антоніи Милошевичъ	—17	$41^{22}/_{40}$	38	$2^1/_2$
54	Никола Станковичъ	6	$49^4/_8$	14	$40^1/_2$
$54^1/_2$	Дмитаръ Михаиловичъ	—	54	1	56
55	Петръ Дожичъ	—18	$16^{14}/_{40}$	—	17
56	Иоаннъ Станковичъ	—	$32^2/_5$	39	10
57	Петръ Димичъ биров 1740—1749, 1751—1752 . .	—	$21^3/_5$	1	$46^1/_2$

58	Атанацко Ђрошовичъ	5	$55\frac{4}{5}$	12	$44\frac{1}{2}$
59	Антоніи Милошевичъ	—	$32\frac{3}{5}$	1	10
60, 61, 62	Димо Апостоловичъ	—	$39\frac{3}{5}$	1	25
63	Радоица Костичъ	—	$10\frac{4}{5}$	—	$23\frac{1}{2}$
64, 65	Иосифъ Николичъ	8	$7\frac{4}{5}$	17	29
66	Радоица Костичъ	6	$40\frac{4}{8}$	14	21
67	Михаилъ Поповичъ	16	$37\frac{4}{8}$	53	44
68	Иванъ Чолаковичъ	1	3	2	$15\frac{1}{2}$
69	Марія Обрадовичъ	—	$23\frac{2}{5}$	—	$50\frac{1}{2}$
70	Аввакумъ Томиħъ	7	$25\frac{14}{50}$	15	57
71	Иоаннъ Цвѣтковичъ	16	$38\frac{2}{8}$	35	$46\frac{1}{2}$
72	Михаилъ Ивановичъ	1	$10\frac{1}{5}$	2	$30\frac{1}{2}$
73	Мишко Паниħъ	14	$1\frac{4}{5}$	30	10
74	Младенъ Апостолович	19	$57\frac{2}{40}$	42	$53\frac{1}{2}$
75	Даніилъ Апостоловичъ	18	$26\frac{22}{40}$	39	39
76	Стоянъ Радоиковичъ	31	$19\frac{2}{40}$	67	20
77, 78	Петаръ Димичъ	—	$14\frac{2}{5}$	—	$30\frac{1}{2}$
79	Петръ Малешевичъ	3	9	6	$46\frac{1}{2}$
80	Александерь Прерадовичъ	1	30	3	$13\frac{1}{2}$

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
81	Пеакъ Вѫиловичъ	2	3 4/5	4	26 1/2
83	Иосифъ Николичъ	1	4 4/5	2	19 1/2
84	Дамиѩнъ Димичъ	1	28 1/5	3	9 1/2
85	Ефта Давидовичъ	1	4 4/5	2	19 1/2
86	Стефанъ Савичъ	12	34 14/40	27	1 1/2
87	Антоніи Милошевичъ	3	58 4/5	8	34
88	Попъ Несторъ Живановичъ	12	22	26	35 1/2
89	Ћиро Живковичъ	8	19	17	53
90	Маріѩ Божичина	5	55 1/5	12	43 1/2
91	Теодосіѩ Давидовица	6	21 3/5	13	40 1/2
92	Маріѩ Божичина	2	1 3/5	—	—
93	Теодоръ Стефановичъ	8	50 2/5	19	—
94	Георгіи Милићевићъ	18	9	39	1 1/2
95} 96}	Церковъ и школы	—	—	—	—
97	Ђѹка Стефановичъ	—	43 1/5	1	33
98	Мишка Панића дућанъ	—	25 1/5	—	54 1/2
99	Живко Остоѥвићъ	—	37 4/5	1	21 1/2

100	Мартинъ Диаковичъ	—	$43\frac{1}{5}$	1	$33\frac{1}{2}$
101	Иоаннъ Цвѣтиновичъ биров 1729, и саб. посл. 1730	—	$21\frac{3}{5}$	—	$46\frac{1}{2}$
102	Вукое Мерћенъ	—	36	1	$17\frac{1}{2}$
103	Теодоръ Павловичъ	1	$35\frac{2}{5}$	3	$24\frac{1}{2}$
104	Теодосій Кабакулъ	1	$35\frac{2}{5}$	3	$24\frac{1}{2}$
105	Петаръ Марковичъ	1	3	2	$15\frac{1}{2}$
106	Риста Вуичићъ	1	$35\frac{2}{5}$	3	$24\frac{1}{2}$
107 108 109	Стари црьковніи дућанъ	—	—	—	—
110 111	Крьста Челебія	2	6	5	31
112	Авраамъ Исааковичъ	13	$8\frac{2}{5}$	28	$14\frac{1}{2}$
$112\frac{1}{2}$	Михаилъ Стефановичъ	5	$14\frac{2}{5}$	11	$16\frac{1}{2}$
113	Иованка Ковачевичина	—	54	1	56
114	Орестій Радишићъ	13	$52\frac{4}{5}$	29	50
115	Никола Димитріевичъ	1	12	2	35
116	Иоаннъ Пауновичъ	1	12	2	35
117	Обрадъ Николичъ	2	33	5	29
118	Неда Николина	2	32	5	27
119 120	Несторъ Николичъ	5	$22\frac{4}{5}$	11	34
121	Орестіе Радишићъ	2	$34\frac{4}{5}$	5	33

№		Плаћати кралев. порцію		Да платитсѩ по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
122	Нешковица	2	$10\frac{1}{8}$	4	$41\frac{1}{2}$
123	Живанъ ћебежіѩ	5	54	12	41
124	Симеонъ ћебежіѩ	—	54	1	56
125	Станко Ивановичъ	12	$2\frac{5}{5}$	25	53
125	Гаѩ Константиновичъ	15	15	32	47
127	Попъ Иоаннъ Стоиковичъ	1	3	2	$15\frac{1}{2}$
128	Паѵель Гоиковичъ	2	54	6	14
129	Иосіфъ Татковичъ	2	6	4	31
130	Живко Петровичъ	6	$13\frac{4}{8}$	19	51
131	Лазо Живановичъ	23	$17\frac{2}{8}$	50	4
132	Лꙋка Маринковичъ	4	$43\frac{14}{40}$	10	9
133	Паѵелъ Пеичъ	3	30	7	31
134–135	Лазо Живановичъ	1	$40\frac{5}{5}$	3	37
136	Лазо Георгіевичъ	4	$50\frac{2}{5}$	10	24
137	Стефанъ Ѩнковичъ	6	$7\frac{4}{8}$	13	11
138	Петръ Димичъ	44	$30\frac{3}{5}$	95	$41\frac{1}{2}$
139	Маріанъ Николићъ	2	$2\frac{4}{5}$	4	$24\frac{1}{2}$

$139\frac{1}{2}$	Дмитаръ Георгъ	3	$22\frac{4}{8}$	7	$15\frac{1}{2}$
140	Стоянъ Малешевичъ	2	$39\frac{3}{9}$	5	43
141, 142	Ђуко Еремичъ	28	33	61	23
143	Иоаннъ Радивоевичъ	4	$39\frac{13}{40}$	10	$\frac{1}{2}$
144, 145	Никола Вукадиновичъ	6	30	13	$58\frac{1}{2}$
146, 147	Петръ Димичъ	—	$37\frac{4}{8}$	1	22
148, 149	Проданъ Радоевичъ	7	$53\frac{4}{40}$	16	57
150, 151	Кузманъ Димичъ	16	$37\frac{4}{8}$	35	45
152	Иоаннъ Дамяновичъ	12	$23\frac{38}{40}$	26	40
153, 154	Момиръ Петровичъ	8	$49\frac{26}{40}$	18	$58\frac{1}{2}$
155, 156	Васо Савичъ бировъ од 1749 —1751 год. . .	12	$17\frac{2}{5}$	26	$25\frac{1}{2}$
157, 158	Дмитаръ Домичъ	1	$24\frac{3}{4}$	3	2
159, 160	Ћиро Краичъ	23	12	49	53

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
161, 162	Кузманъ Милинковичъ	8	$26\frac{4}{40}$	18	$8\frac{1}{2}$
163	Ђуко Лукичъ	2	$43\frac{4}{5}$	5	53
$163\frac{1}{2}$	Иосифъ Костичъ . . . . :	3	54	8	$23\frac{1}{2}$
164	Иоцко Стоичъ	—	$28\frac{4}{5}$	1	$2\frac{1}{2}$
165	Тадеа Неделковичъ , ...	3	$14\frac{2}{5}$	6	58
166, 167	Іаковъ и Иосифъ Ненадовичъ браћа Митроп. Павла	6	$34\frac{1}{5}$	14	7
168	Иоаннъ Прерадовичъ	8	$56\frac{2}{5}$	19	13
169	Николаи Дожичъ нынѣ Стоиковичъ	18	$58\frac{2}{40}$	40	47
170	Симонъ Поповичъ	7	$22\frac{4}{5}$	15	$52\frac{1}{2}$
171	Лацко Иосиповичъ	—	$25\frac{1}{5}$	—	55
172	Филиппъ Поповичъ	9	$32\frac{36}{40}$	20	32
173	Гаврилъ Поповичъ	2	$27\frac{2}{5}$	5	17
175	Соса Ђукина	11	$18\frac{2}{40}$	24	$18\frac{1}{2}$
176	Дмитаръ Стефановичъ	2	$31\frac{1}{5}$	5	25
177	Марко и Илиа Вуиловичъ	19	$4\frac{4}{8}$	41	1
178	Антоніи Милошевичъ	1	21	2	54

178	Груя Ракичъ	8	$4\frac{4}{8}$	17	22
179	Иоаннъ Станковичъ.	30	30	65	$34\frac{1}{2}$
180	Ђуко Пауновичъ	7	$17\frac{28}{40}$	15	41
181	Јанко Ђебежія	4	$25\frac{4}{8}$	9	31
182	Владисавъ Лаушевичъ	—	$28\frac{4}{5}$	1	$1\frac{1}{2}$
183	Иоаннъ Мандичъ	—	45	1	$36\frac{1}{2}$
184	Петръ Ноничъ	—	$37\frac{4}{5}$	1	22
185, 186	Тома Трифуновичъ	3	$46\frac{4}{5}$	8	$8\frac{1}{2}$
187	Никола Ђиричъ	5	39	12	8
188	Гаврилъ Иоанновичъ	3	$13\frac{4}{5}$	6	57
189	Петръ Стоиновичъ.	2	$20\frac{2}{5}$	5	$1\frac{1}{2}$
190	Иоаннъ Цвѣтиновичъ биров г. 1729 и саб. посл. 1731	2	$20\frac{2}{5}$	5	$1\frac{1}{2}$
192	Георгіи Николичъ	3	45	18	4
191	Михаило Томичъ	6	$22\frac{4}{8}$	3	$43\frac{1}{2}$
193	Попъ Несторъ Живановичъ	1	3	2	15
194	Иоаннъ Лукич	1	45	3	46
195	Стефанъ Марковичъ	2	$45\frac{6}{8}$	25	55
196	Симонъ Лазаровичъ	10	$19\frac{22}{40}$	2	12
197	Станко Тодоровичъ	2	$38\frac{2}{5}$	45	40
198	Иванъ Иосиповичъ	19	$36\frac{6}{8}$	2	10
199	Ђиро Краичъ	2	6	4	31

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
200 201 202	Иосифъ Иосифовичъ	9	54	21	12
203	Стоꙗнъ Радоиковичъ	3	$21^{2}/_{5}$	7	13
204	Павелъ Ивановичъ	11	36	24	57
205	Иоанъ Арсеновичъ	6	24	13	46
206	Радȣлъ Бȣгаринъ	2	6	4	31
207	Тодоръ Здравковичъ	9	$50^{34}/_{40}$	21	$10^{1}/_{2}$
208	Аћимъ Вȣиловичъ	1	$19^{2}/_{5}$	2	51
209	Стоꙗнъ Нешковичъ.	1	$24^{3}/_{5}$	3	2
210	Димитріе Чȣтȣричъ	1	48	3	$52^{1}/_{2}$
211	Ђиро Миланковичъ	3	$59^{2}/_{5}$	8	35
212	Госп. Раико Прерадовичъ	10	48	23	$13^{1}/_{2}$
213	Стоꙗнъ Радинъ	10	$—^{3}/_{40}$	21	$30^{1}/_{2}$
214	Ианко Арнаȣтъ Николинъ	4	$50^{22}/_{40}$	10	$24^{1}/_{2}$
215	Дмитаръ Чȣтȣричъ	2	6	4	31
216	Ђȣрица Вȣковичъ	4	$37^{2}/_{5}$	9	58
217	Манда Чȣтȣрина	—	$32^{2}/_{5}$	1	9

218	Никола Давідовичъ	1	$46^{3}/_{5}$	3	48
219	Живанъ Радовановичъ	6	$5^{4}/_{40}$	13	5
220	Деметеръ Нешковичъ	1	$42^{2}/_{5}$	3	$40^{1}/_{2}$
221	Стефанъ Веселиновичъ	14	$12^{36}/_{40}$	30	$33^{1}/_{2}$
222	Анна Моисилова	2	$12^{12}/_{40}$	4	$41^{1}/_{2}$
223					
224	Петаръ Кнежевичъ	33	$24^{6}/_{8}$	71	31
225					
226	Милутинъ Стефановичъ биров 1723 год.	8	$55^{4}/_{8}$	19	11
227	Симонъ Андреевичъ	14	$54^{34}/_{40}$	32	4
228	Симонъ Даміановичъ	15	$14^{28}/_{40}$	32	47
229	Томасъ Беланскіи	—	$59^{2}/_{5}$	2	8
230	Петръ Кнежевичъ	—	$43^{1}/_{5}$	1	$32^{1}/_{2}$
231	Иованъ Живановичъ	5	$25^{1}/_{5}$	11	$39^{1}/_{2}$
232	Иованъ Иличъ	4	18	9	15
233	Проданъ Везинковичъ	1	3	2	15
234	Малыи Коста	4	$34^{4}/_{5}$	9	31
235	Иованъ Пауловичъ	2	$15^{1}/_{5}$	4	$50^{1}/_{2}$
236	Проданъ Морацкіи	3	$4^{2}/_{5}$	6	$36^{1}/_{2}$
237	Ђуко Еремичъ	1	$15^{3}/_{5}$	2	$42^{1}/_{2}$
238	Петръ Пинтеръ	1	$51^{3}/_{5}$	4	—
239	Иаковъ Трифуновичъ	7	54	17	39

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
240, 241	Стоянъ и Ђиро Велковичъ	13	$2\frac{28}{40}$	27	$3\frac{1}{2}$
242	Михаило Квадичъ	2	12	4	44
243	Алексиа Вѹичичъ	5	51	12	$34\frac{1}{2}$
244	Дмитаръ Никетичъ	2	$4\frac{2}{5}$	4	28
245, 246	Георгіи Албанъ	1	3	2	$15\frac{1}{2}$
247	Петаръ Веселинъ	2	45	3	55
248	Мишко Грѹичъ	2	$54\frac{3}{5}$	6	$14\frac{1}{2}$
249, 250	Стефанъ Богдановичъ	7	$6\frac{3}{5}$	15	17
251	Авраамъ Димитровичъ.	1	30	3	$13\frac{1}{2}$
252	Иованъ Каменаровичъ.	1	$9\frac{2}{5}$	2	$29\frac{1}{2}$
253	Кѹзманъ Станковичъ	2	$15\frac{3}{5}$	4	$51\frac{1}{2}$
254	Ђѹрко Балићъ	2	$15\frac{3}{5}$	4	51
255	Кѹзман Моичъ	1	$49\frac{4}{5}$	3	$56\frac{1}{2}$
256	Сеђко Исааковичъ	5	$49\frac{1}{5}$	12	$32\frac{1}{2}$
257	Кѹзманъ Вѹлѹаръ	3	$53\frac{4}{40}$	8	11

258	Сѵмонъ Вȣичъ	2	$40\frac{4}{5}$	5	44
259	Никола Иовановичъ	2	$41\frac{4}{5}$	5	48
260	Богосавъ Рацъ	2	33	5	29
261	Атанасіи Иовановичъ	10	$—\frac{12}{40}$	21	$30\frac{1}{2}$
262	Максимъ Поповичъ	—	$43\frac{1}{5}$	1	33
263	Стефанъ Краићъ	1	34	3	22
264	Васо Ловацъ	4	$31\frac{4}{5}$	9	$44\frac{1}{2}$
265	Кȣзманъ Месарошъ.	3	$4\frac{1}{5}$	6	35
266	Сакмари Петаръ (у ранијии прот. Петић.) . . .	2	39	5	$20\frac{1}{2}$
267	Стоѧнъ Вȣковичъ	3	$21\frac{4}{5}$	7	$14\frac{1}{2}$
268	Петръ Словичъ	5	$40\frac{2}{5}$	12	12
269, 270	Манда Чȣтȣрина	3	$54\frac{6}{8}$	8	25
271	Иоцко Видаковичъ	2	$37\frac{88}{40}$	5	40
272	Иованнъ Иоанновичъ	7	$14\frac{28}{10}$	15	35
273	Атанасіи Георгіевичъ	4	$44\frac{34}{10}$	10	13
274	Сава Канижанинъ	4	$23\frac{2}{8}$	9	26
275	Бȣраћъ Арсеновичъ	1	$34\frac{2}{5}$	3	23
276	Иоаннъ Калевичъ	3	$52\frac{1}{5}$	8	19
277	Владиславъ Еремичъ	1	21	2	54
278	Дмитаръ Петровичъ	4	6	8	$48\frac{1}{2}$
279	Попъ Митаръ Марѧновичъ	—	$48\frac{3}{5}$	1	44
280	Никола Георгіевичъ	2	33	5	29

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
240 241	Стоянъ и Ђиро Велковичъ	13	$2^{28}/_{40}$	27	$3^{1}/_{2}$
242	Михаило Квадичъ	2	12	4	44
243	Алексиа Вȣичичъ	5	51	12	$34^{1}/_{2}$
244	Дмитаръ Никетичъ	2	$4^{2}/_{5}$	4	28
245 246	Георгіи Албанъ	1	3	2	$15^{1}/_{2}$
247	Петаръ Веселинъ	2	45	3	55
248	Мишко Грȣичъ	2	$54^{3}/_{5}$	6	$14^{1}/_{2}$
249 250	Стефанъ Богдановичъ	7	$6^{3}/_{5}$	15	17
251	Авраамъ Димитровичъ.	1	30	3	$13^{1}/_{2}$
252	Иованъ Каменаровичъ.	1	$9^{2}/_{5}$	2	$29^{1}/_{2}$
253	Кȣзманъ Станковичъ	2	$15^{3}/_{5}$	4	$51^{1}/_{2}$
254	Ђȣрко Балићъ	2	$15^{3}/_{5}$	4	51
255	Кȣзман Моичъ	1	$49^{4}/_{5}$	3	$56^{1}/_{2}$
256	Сеђко Исааковичъ	5	$49^{1}/_{5}$	12	$32^{1}/_{2}$
257	Кȣзманъ Вȣлȣаръ	3	$53^{4}/_{40}$	8	11

258	Сѵмонъ Вȣичъ	2	$40^{4}/_{5}$	5	44
259	Никола Иовановичъ	2	$41^{4}/_{5}$	5	48
260	Богосавъ Рацъ	2	33	5	29
261	Атанасiи Иовановичъ	10	$—^{12}/_{40}$	21	$30^{1}/_{2}$
262	Максимъ Поповичъ	—	$43^{1}/_{5}$	1	33
263	Стефанъ Краиħъ	1	34	3	22
264	Васо Ловацъ	4	$31^{4}/_{5}$	9	$44^{1}/_{2}$
265	Кȣзманъ Месарошъ	3	$4^{4}/_{5}$	6	35
266	Сакмари Петаръ (у ранијии прот. Петиħ.)	2	39	5	$20^{1}/_{2}$
267	Стоıанъ Вȣковичъ	3	$21^{4}/_{5}$	7	$14^{1}/_{2}$
268	Петръ Словичъ	5	$40^{2}/_{5}$	12	12
269, 270	Манда Чȣтȣрина	3	$54^{6}/_{8}$	8	25
271	Иоцко Видаковичъ	2	$37^{38}/_{40}$	5	40
272	Иованнъ Иоанновичъ	7	$14^{28}/_{10}$	15	35
273	Атанасiи Георгiевичъ	4	$44^{34}/_{10}$	10	13
274	Сава Канижанинъ	4	$23^{2}/_{8}$	9	26
275	Ђȣраħъ Арсеновичъ	1	$34^{2}/_{5}$	3	23
276	Иоаннъ Калевичъ	3	$52^{1}/_{5}$	8	19
277	Владиславъ Еремичъ	1	21	2	54
278	Дмитаръ Петровичъ	4	6	8	$48^{1}/_{2}$
279	Попъ Митаръ Марıановичъ	—	$48^{3}/_{5}$	1	44
280	Никола Георгiевичъ	2	33	5	29

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
281, 282	Томасъ Ꙗнковичъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	51
283	Иованнъ Чолошъ	1	$8\frac{2}{5}$	2	27
284	Бела Ꙗленацъ	1	39	3	33
285, 286	Милованъ Пеичъ	1	39	3	33
287	Живко Петровичъ	3	24	7	$18\frac{1}{2}$
288	Васо Павловичъ	2	24	5	$9\frac{1}{2}$
289	Исакъ Вуковичъ	2	$50\frac{4}{40}$	6	6
290	Стефанъ Богдановичъ	1	39	3	33
291, 292	Крзманъ Лазаровичъ	3	12	6	53
293	Иованъ чобанъ	2	$59\frac{4}{5}$	6	27
294	Гаврилъ Вуковичъ	5	$13\frac{1}{5}$	11	13
295, 296	Ћиро Кукленде ровичъ	3	42	7	$57\frac{1}{2}$
297	Иосифъ Ћириһъ	2	$44\frac{2}{5}$	5	$52\frac{1}{2}$
298	Баба Живана	4	$8\frac{2}{5}$	8	54

299	Тома Станковичъ	1	$50^2/_5$	3	$57^1/_2$
300	Иованка Петрова	5	$19^{12}/_{40}$	11	$27^1/_2$
301, 302, 303	Станика Иовановичина	4	30	9	$40^1/_2$
304	Иліа Живановичъ	3	$16^4/_5$	7	$3^1/_2$
305	Ђурка Иınковичъ	1	$45^{28}/_{10}$	3	$47^1/_2$
306	Штивліа	3	$46^{26}/_{40}$	9	$6^1/_2$
307, 308	Мишко Остоевичъ	11	$55^4/_8$	25	$38^1/_2$
309	Петръ Словичъ	1	$1^4/_5$	2	$3^1/_2$
310	Павелъ Гавриловичъ	1	$51^2/_5$	3	$58^1/_2$
311	Вукое Мерђенъ	19	18	41	30
312	Аввакумъ Томичъ	1	$58^2/_5$	4	15
313	Стоянъ Стояновичъ	1	$7^2/_5$	2	25
314	Живко Копчићъ	1	$1^4/_5$	2	$13^1/_2$
315, 316	Дмитаръ Нешковичъ	7	3	15	$9^1/_2$
317	Спасое Милутиновичъ	11	$1^4/_8$	23	42
318	Ђуко Николичъ	4	$50^2/_5$	10	24
319	Дмитаръ Нешковичъ	1	$10^1/_5$	2	30
320	Миля Тодоровица	1	$6^4/_5$	2	$42^1/_2$
321	Милица Трифунова	1	$46^4/_5$	3	50

№		Плаћати кралев. порцію		Да плаћаютъ по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
322	Тодоръ Мираікъ	1	$5\frac{4}{5}$	2	22
323	Павель Івановичъ	1	$49\frac{4}{5}$	3	57
324	Петръ Раиковичъ	3	$33\frac{3}{5}$	7	39
325	Іосифъ Трифуновичъ	5	$46\frac{4}{8}$	12	25
26	Никола Клаичъ	5	$22\frac{38}{40}$	11	$34\frac{1}{2}$
327, 328	Сімунъ Кузмановичъ	2	$51\frac{3}{5}$	6	$8\frac{1}{2}$
29, 30	Іованнъ Ягеръ	7	$10\frac{6}{8}$	15	$26\frac{1}{2}$
331	Іоаннъ Божичъ	7	$58\frac{22}{40}$	16	29
32, 33	Павелъ Остоичъ	2	12	4	44
34	Мишко Лазаровичъ	1	$36\frac{2}{5}$	3	$27\frac{1}{2}$
35	Савва Вуичъ	3	$9\frac{22}{40}$	6	$47\frac{1}{2}$
336, 337	Радоица Чекићъ (Ова породица „Чекића„ још постоји, но се променом вере пoњемчила, и сада се зове Чеки) (Csekö)	5	$36\frac{2}{8}$	12	$\frac{1}{2}$

338–341	Коста копачъ	1	$55\frac{1}{5}$	4	8
342	Марцика Сибинкинъ	4	$51\frac{4}{5}$	10	$27\frac{1}{2}$
343	Іоаннъ Радоичићъ	1	$55\frac{4}{5}$	4	9
344	Ђурко Петровичъ	7	$2\frac{2}{5}$	15	$8\frac{1}{2}$
345	Максимъ Радосавлевичъ	1	$5\frac{4}{5}$	2	24
346	Стоянъ Петковичъ	4	30	9	$40\frac{1}{2}$
347	Петръ Продановичъ	2	10	4	$39\frac{1}{2}$
348–350	Ђурица Милосавлевичъ	8	$10\frac{2}{40}$	17	33
351–352	Стефанъ Юнићъ	1	$9\frac{2}{5}$	2	$27\frac{1}{2}$
353	Ђурица Маринковичъ	1	$1\frac{4}{8}$	2	$13\frac{1}{2}$
354	Петаръ Симичъ	1	$39\frac{2}{5}$	3	34
355	Радосавъ Радинъ	1	$46\frac{4}{5}$	3	50
356	Никола Станивуковичъ	1	$59\frac{2}{5}$	4	17
357	Михаило Вукашиновичъ	6	$7\frac{2}{5}$	13	8
358–359	Петръ Павловичъ	9	$5\frac{34}{40}$	19	34
360	Іованнъ Настичъ	3	$14\frac{34}{40}$	6	59

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
361	Никола - Настичъ	5	$1\frac{4}{5}$	10	49
362	Стоянъ Вукашин	3	$17\frac{22}{40}$	7	$4\frac{1}{2}$
363	Іованн Продановичъ	4	$56\frac{22}{40}$	10	$37\frac{1}{2}$
364	Ђурко Вуковичъ	2	$17\frac{36}{40}$	4	57
265	Михаилъ Живановичъ	1	$39\frac{4}{5}$	3	35
366	Станисавъ Лазићъ	4	$4\frac{2}{5}$	8	$45\frac{1}{2}$
367	Петръ Милосавлевичъ	2	$9\frac{2}{5}$	4	38
368	Димитріи Плавшићъ	2	$41\frac{4}{5}$	5	$48\frac{1}{2}$
$368\frac{1}{2}$	Савва Плавшићъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	51
369	Іовица Ковачевичъ	8	24	28	$3\frac{1}{2}$
370	Савва Даміановичъ	1	$19\frac{5}{5}$	2	51
371	Никола Дачићъ	13	30	29	$3\frac{1}{2}$
372	Іованнъ Георгъ	1	$31\frac{4}{5}$	3	18
373	Никола Крстичъ	1	$49\frac{4}{5}$	3	$56\frac{1}{2}$
374	Михаило Станковичъ	—	$30\frac{2}{5}$	1	$5\frac{1}{2}$
375	Никола Крстичъ	1	$30\frac{2}{5}$	3	$14\frac{1}{2}$
376	Петръ Димичъ	1	48	3	52
377	Дмитаръ Нешкович	1	$55\frac{1}{5}$	4	$7\frac{1}{2}$

378	Ђȣрко Іагеръ	1	$4\frac{2}{5}$	2	$18\frac{1}{2}$
379	Петръ Стоꙗновичъ	16	$46\frac{1}{5}$	36	$3\frac{1}{2}$
380	Стоꙗнъ Радȣиковичъ	—	$16\frac{1}{5}$	—	$34\frac{1}{2}$
381	Петръ и Даніилъ Паѵловичъ	—	$16\frac{1}{5}$	—	$34\frac{1}{2}$
382	Милиꙗ Пинтеръ	—	$7\frac{1}{5}$	—	15
383	Стоꙗнъ Терзиꙗ	5	51	12	34
384	Антоніи Тодоровичъ	4	$20\frac{2}{5}$	9	20
385	Вȣица Станисавлевичъ	5	$24\frac{12}{40}$	11	35
386	Сребра Моѵсина	4	2	8	40
387	Никола Атанасіевичъ	4	$31\frac{86}{40}$	9	$44\frac{1}{2}$
388, 389	Ђȣко Ловацъ	2	6	4	31
390, 391	Живанъ Ђебежиꙗ	—	45	1	37
392	Станисавъ Кȣзмановичъ	1	$29\frac{2}{5}$	3	$12\frac{1}{2}$
393, 394	Іованнъ Казаровичъ	5	$50\frac{36}{40}$	12	$34\frac{1}{2}$
395	Іованъ Радивȣковичъ	5	$50\frac{28}{40}$	12	$34\frac{1}{2}$
396	Никола Грȣичъ	4	$28\frac{4}{5}$	9	$38\frac{1}{2}$
397	Раико Виглешичъ	1	$53\frac{1}{5}$	4	3
398	Ђȣрко Сȣботичъ	2	$37\frac{3}{5}$	5	38
399	Томасъ Петровичъ	5	$52\frac{4}{8}$	12	37
400	Іованнъ Ꙗнићъ	8	27	18	$10\frac{1}{2}$

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
361	Никола -Настичъ	5	$1\frac{4}{5}$	10	49
362	Стоянъ Вукашин	3	$17\frac{22}{40}$	7	$4\frac{1}{2}$
363	Іоанн Продановичъ	4	$56\frac{22}{40}$	10	$37\frac{1}{2}$
364	Ђурко Вуковичъ	2	$17\frac{36}{40}$	4	57
265	Михаилъ Живановичъ	1	$39\frac{4}{5}$	3	35
366	Станисавъ Лазићъ	4	$4\frac{2}{5}$	8	$45\frac{1}{2}$
367	Петръ Милосавлевичъ	2	$9\frac{2}{5}$	4	38
368	Димитріи Плавшићъ	2	$41\frac{4}{5}$	5	$48\frac{1}{2}$
$368\frac{1}{2}$	Савва Плавшићъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	51
369	Іовица Ковачевичъ	8	24	28	$3\frac{1}{2}$
370	Савва Даміановичъ	1	$19\frac{5}{5}$	2	51
371	Никола Дачићъ	13	30	29	$3\frac{1}{2}$
372	Іоаннъ Георгъ	1	$31\frac{4}{5}$	3	18
373	Никола Крстичъ	1	$49\frac{4}{5}$	3	$56\frac{1}{2}$
374	Михаило Станковичъ	—	$30\frac{2}{5}$	1	$5\frac{1}{2}$
375	Никола Крстичъ	1	$30\frac{2}{5}$	3	$14\frac{1}{2}$
376	Петръ Димичъ	1	48	3	52
377	Дмитаръ Нешкович	1	$55\frac{1}{5}$	4	$7\frac{1}{2}$

378	Ћȣрко Іагеръ	1	$4\frac{2}{5}$	2	$18\frac{1}{2}$
379	Петръ Стоꙗновичъ	16	$46\frac{1}{5}$	36	$3\frac{1}{2}$
380	Стоꙗнъ Радȣиковичъ	—	$16\frac{1}{5}$	—	$34\frac{1}{2}$
381	Петръ и Даніилъ Паѵловичъ	—	$16\frac{1}{5}$	—	$34\frac{1}{2}$
382	Милиꙗ Пинтеръ	—	$7\frac{1}{5}$	—	15
383	Стоꙗнъ Терзиꙗ	5	51	12	34
384	Антоніи Тодоровичъ	4	$20\frac{2}{5}$	9	20
385	Вȣица Станисавлевичъ	5	$24\frac{12}{40}$	11	35
386	Сребра Моѵсина	4	2	8	40
387	Никола Атанасіевичъ	4	$31\frac{36}{40}$	9	$44\frac{1}{2}$
388 } 389 }	Ћȣко Ловацъ	2	6	4	31
390 } 391 }	Живанъ Ћебежиꙗ	—	45	1	37
392	Станисавъ Кȣзмановичъ	1	$29\frac{2}{5}$	3	$12\frac{1}{2}$
393 } 394 }	Іованнъ Казаровичъ	5	$50\frac{36}{40}$	12	$34\frac{1}{2}$
395	Іованъ Радивȣковичъ	5	$50\frac{28}{40}$	12	$34\frac{1}{2}$
396	Никола Грȣичъ	4	$28\frac{4}{5}$	9	$38\frac{1}{2}$
397	Раико Вигдешичъ	1	$53\frac{1}{5}$	4	3
398	Ћȣрко Сȣботичъ	2	$37\frac{1}{5}$	5	38
399	Томасъ Петровичъ	5	$52\frac{4}{8}$	12	37
400	Іованнъ Ꙗнићъ	8	27	18	$10\frac{1}{2}$

№		Плаћати кралев. порнію		Да платитсꙗ по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
401	Хатвани Ꙗношъ	6	$19^1/_5$	13	35
402	Захариꙗ Анастасіевичъ	4	$21^{26}/_{40}$	9	23
403	Ꙗнко Торбаръ	4	50	8	$57^1/_2$
404	Илиꙗ Станоевичъ	3	12	6	33
405	Радосавъ Сент-Іванацъ	4	$55^1/_5$	10	34
406	Стоиша Рашинъ.	2	$49^1/_5$	6	$8^1/_2$
407	Цвѣо Черноевичъ	4	$56^{28}/_{40}$	18	$37^1/_2$
408	Минко Арадацъ	6	$10^2/_5$	13	$16^1/_2$
409	Ісаило Станивȣковичъ	3	$14^2/_5$	6	58
410	Іваннъ Милићъ	8	27	18	10
411	Михалъ Живановичъ	8	$47^2/_8$	18	$53^1/_2$
412	Остоꙗ Завишићъ	1	$57^{34}/_{40}$	4	14
413	Крста Іосиповичъ	6	$12^4/_5$	13	22
414	Илиꙗ Петровичъ	1	39	3	33
415	Радованъ Ковачъ	1	3	2	15
$415^1/_2$	Никола Дожичъ	8	$13^4/_8$	17	41
416	Радосавъ Димитровичъ	3	48	8	10
417	Іоаннъ Вȣковичъ	4	48	10	$19^1/_2$

418	Цвѣанъ Михаиловичъ	2	$40\frac{4}{5}$	5	46
419	Іванъ Дамиаиовичъ	—	$23\frac{5}{5}$	—	$50\frac{1}{2}$
420	Никола Радовановичъ	—	27	—	55
421	Герго Вуковичъ	1	27	3	$7\frac{1}{2}$
422	Петръ Стојановичъ	—	$25\frac{1}{5}$	—	57
$422\frac{1}{2}$	Ћиро Країћъ	—	27	—	$58\frac{1}{2}$
423	Филіппъ Томичъ	1	$33\frac{3}{5}$	3	23
424	Антоние Пеичъ	—	$21\frac{3}{5}$	—	$46\frac{1}{2}$
425	Влајо Бурчић	—	$21\frac{3}{5}$	—	$46\frac{1}{2}$
426	Антоніи Пеичъ	7	24	15	$54\frac{1}{2}$
427	Петръ Ранисавлевичъ	4	$12\frac{12}{40}$	9	$2\frac{1}{2}$
428	Владисавъ Лаушевичъ	9	$5\frac{22}{40}$	19	$32\frac{1}{2}$
429	Милованъ Івановичъ	2	39	5	42
430	Перица Милуттновичъ	—	$16\frac{1}{5}$	—	$34\frac{1}{2}$
431	Сређко Ісааковичъ	—	$25\frac{1}{5}$	—	$53\frac{1}{2}$
432	Марија Обрадовичъ	—	18	—	39
433, 434	Илија Кнежевичъ	1	$22\frac{4}{5}$	2	$58\frac{1}{2}$
435	Стојанъ Радоиковичъ	—	$21\frac{3}{5}$	—	$46\frac{1}{2}$
436	Јевта Радовановица	1	$22\frac{3}{5}$	2	$56\frac{1}{2}$
437	Ћира Живковичъ	4	$46\frac{4}{5}$	10	$16\frac{1}{2}$
438	Іосифъ Радосавлевичъ	—	54	1	56

№		Платити кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
439} 440}	Лацко Стоꙗновичъ	1	$33^{3}/_{5}$	3	$21^{1}/_{2}$
441	Попъ Василіе нынѣ Іосіпъ Цвѣтиновичъ	7	$30^{2}/_{5}$	16	$8^{1}/_{4}$
442	Никола Ђȣрвичъ	8	$45^{3}/_{5}$	18	50
443	Владысавъ Лаȣшевичъ	—	$39^{3}/_{5}$	1	26
444½	Паґа Вȣкова	—	$39^{3}/_{5}$	1	26
444	Петръ Димитріевичъ	—	$21^{3}/_{5}$	—	$46^{1}/_{2}$
445	Марко Топалъ	2	$44^{2}/_{5}$	5	$53^{1}/_{2}$
446	Петръ Топаловичъ	2	$31^{2}/_{5}$	5	$25^{3}/_{4}$
447	Стефанъ Младеновичъ	—	54	1	56
448	Михаило Гавриловичъ	2	45	5	$54^{3}/_{4}$
449} 450}	Доичинъ Цвѣичъ	1	$31^{2}/_{5}$	3	$19^{1}/_{4}$
451	Теодоръ Живковичъ	17	$1^{38}/_{40}$	36	37
452	Ꙗнко Михаиловичъ	14	$14^{5}/_{5}$	30	37
453	Живанъ Бранковичъ	6	$49^{4}/_{8}$	14	$40^{1}/_{2}$
454	Ꙗнȣта Радовановица	4	$38^{12}/_{40}$	9	$57^{3}/_{4}$
455	Іованнъ Лȣкичъ	3	40	7	53

456	Іанко Михаиловичъ	1	12	2	$34\frac{1}{2}$
457	Иліꙗ Черновичъ	—	54	1	56
458	Поп Велко	1	$49\frac{2}{5}$	3	$55\frac{1}{4}$
459	Иліꙗ Кнежевичъ	18	$36\frac{6}{8}$	40	$\frac{3}{4}$
460	Дмитаръ Томичъ	6	$18\frac{4}{8}$	13	34
461 } 462 }	Никола Радоичичъ	10	3	21	$36\frac{1}{2}$
463	Адамъ Илиђъ	2	$\frac{2}{5}$	4	19
464	Мариꙗ Лаличина	3	$8\frac{36}{40}$	6	46
465	Перица Милѹтиновиђъ	4	$55\frac{1}{5}$	10	33
466	Милованъ Ивановичъ	11	$35\frac{22}{40}$	24	$55\frac{1}{4}$
467	Іованъ Крстичъ	2	$26\frac{2}{5}$	5	14
468	Маноило Петровичъ	3	$50\frac{4}{40}$	8	$14\frac{1}{2}$
469	Іваннъ Стефановичъ	32	$26\frac{2}{8}$	69	$44\frac{1}{4}$
470	Петръ Барбиръ	4	$19\frac{4}{5}$	9	$18\frac{1}{2}$
$470\frac{1}{2}$	Іоаннъ Дашичъ	5	$19\frac{4}{5}$	11	$27\frac{1}{2}$
471	Ранисавъ Ратковичъ	1	$13\frac{4}{5}$	2	$38\frac{1}{2}$
$471\frac{1}{2}$	Анна Ђѹрина	1	$13\frac{4}{5}$	2	$38\frac{1}{2}$
472	Петръ и Даніил Павловичъ	13	$22\frac{38}{40}$	28	$46\frac{1}{4}$
473	Іваннъ Дѹдварацъ	1	$39\frac{4}{5}$	3	$33\frac{1}{2}$
474	Милиꙗ Пинтеръ	5	$11\frac{2}{5}$	11	$9\frac{1}{4}$
475	Попъ Велко Георгіевичъ	8	$23\frac{22}{40}$	18	$2\frac{1}{2}$
476	Владысавъ Ђѹрчіꙗ	5	$22\frac{4}{8}$	11	$33\frac{1}{2}$

№		Платити кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
439) 440)	Лацко Стоиновичъ	1	$33^{3}/_{5}$	3	$21^{1}/_{2}$
441	Попъ Василіе нынѣ Іосіпъ Цвѣтиновичъ	7	$30^{2}/_{5}$	16	$8^{1}/_{4}$
442	Никола Ђуркичъ	8	$45^{3}/_{5}$	18	50
443	Владисавъ Лаушевичъ	—	$39^{3}/_{5}$	1	26
$444^{1}/_{2}$	Пага Вукова	—	$39^{3}/_{5}$	1	26
444	Петръ Димитріевичъ	—	$21^{3}/_{5}$	—	$46^{1}/_{2}$
445	Марко Топалъ	2	$44^{2}/_{5}$	5	$53^{1}/_{2}$
446	Петръ Топаловичъ	2	$31^{2}/_{5}$	5	$25^{3}/_{4}$
447	Стефанъ Младеновичъ	—	54	1	56
448	Михаило Гавриловичъ	2	45	5	$54^{3}/_{4}$
449) 450)	Доичинъ Цвѣичъ	1	$31^{2}/_{5}$	3	$19^{1}/_{4}$
451	Теодоръ Живковичъ	17	$1^{38}/_{40}$	36	37
452	Юнко Михаиловичъ	14	$14^{5}/_{5}$	30	37
453	Живанъ Бранковичъ	6	$49^{4}/_{8}$	14	$40^{1}/_{2}$
454	Юнута Радовановица	4	$38^{12}/_{40}$	9	$57^{3}/_{4}$
455	Іованнъ Лукичъ	3	40	7	53

456	Іанко Михаиловичъ	1	12	2	34 1/2
457	Иліꙗ Черновичъ	—	54	1	56
458	Поп Велко	1	49 2/5	3	55 1/4
459	Иліꙗ Кнежевичъ	18	36 6/8	40	3/4
460	Дмитаръ Томичъ	6	18 4/8	13	34
461} 462}	Никола Радоичичъ	10	3	21	36 1/2
463	Адамъ Илићъ	2	2/5	4	19
464	Мариꙗ Лаличина	3	8 36/40	6	46
465	Перица Милȣтиновићъ	4	55 1/5	10	33
466	Милованъ Ивановичъ	11	35 22/40	24	55 1/4
467	Іованъ Крстичъ	2	26 2/5	5	14
468	Маноило Петровичъ	3	50 4/40	8	14 1/2
469	Іваннъ Стефановичъ	32	26 2/8	69	44 1/4
470	Петръ Барбиръ	4	19 4/5	9	18 1/2
470 1/2	Іоаннъ Дашичъ	5	19 4/5	11	27 1/2
471	Ранисавъ Ратковичъ	1	13 4/5	2	38 1/2
471 1/2	Анна Ћȣрина	1	13 4/5	2	38 1/2
472	Петръ и Даніил Паѵловичъ	13	22 38/40	28	46 1/4
473	Іваннъ Дȣдварацъ	1	39 4/5	3	33 1/2
474	Милиꙗ Пинтеръ	5	11 2/5	11	9 1/4
475	Попъ Велко Георгіевичъ	8	23 22/40	18	2 1/2
476	Владысавъ Ћȣрчіꙗ	5	22 4/8	11	33 1/2

№		Плаћати кралев. порцію		Да платится по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
476½	Тіосавъ Станисавлевичъ	—	$23\frac{2}{5}$	—	$50\frac{4}{2}$
477	Тодоръ Павловичъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	51
478	Никола Дожичъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	51
479	Стефанъ Марковичъ	—	36	1	17
479½	Стоянъ Очо	1	$14\frac{4}{5}$	2	$40\frac{3}{4}$
480	Гаврило Табакъ.	1	$1\frac{4}{5}$	2	$13\frac{1}{2}$
480½	Стефанъ Марковичъ	15	$24\frac{12}{40}$	33	$7\frac{1}{4}$
481	Іеремія Радоичичъ	1	$48\frac{2}{5}$	3	$53\frac{1}{4}$
482	Никола Ковачићъ	1	34	3	22
483	Адамъ Несторовичъ	2	$48\frac{3}{5}$	6	$2\frac{3}{4}$
484	Тодоръ Івановичъ	2	$46\frac{3}{8}$	5	$57\frac{3}{4}$
484½	Петръ Димитріевичъ	11	15	24	$11\frac{1}{4}$
485	Савко Пеичъ	4	$16\frac{14}{40}$	9	$10\frac{3}{4}$
486	Іосифъ Кузмановичъ	1	$33\frac{3}{5}$	3	21
487	Анна Вучичинъ	4	$13\frac{4}{5}$	9	$5\frac{1}{2}$
488	Атанацко Јанковичъ	3	57	8	$29\frac{3}{4}$
489	Аћимъ Симићъ	2	$41\frac{28}{40}$	5	$47\frac{1}{2}$
489½	Никола Стефановичъ	3	$10\frac{2}{5}$	7	$49\frac{1}{2}$

490	Іованнъ Алексић	2	$4\frac{4}{5}$	2	$28\frac{1}{2}$
491	Манȣелъ Бȣгаринъ	1	$19\frac{2}{5}$	2	$50\frac{3}{4}$
492	Максимъ Николичъ	1	30	3	$13\frac{1}{2}$
493	Сабо Павловичъ	3	$11\frac{2}{8}$	6	51
494	Нешко Глȣхи	1	$19\frac{1}{5}$	2	$50\frac{3}{4}$
82	Теодоръ Кабанȣловичъ	2	$3\frac{3}{5}$	4	27
	Сȣмма тѣхъ	2398	$5\frac{5}{20}$	5164	31

Нынѣ послѣдȣютъ жилѣри (кирајџије) или кодъ нȣмери.

5	Нешко Ковачевичъ	2	$54\frac{6}{8}$	6	$15\frac{1}{2}$
12	Мишко Ћебежіа	4	3	8	$42\frac{1}{2}$
13	Стана Ȣдова	1	$34\frac{4}{8}$	3	23
70	Стоіанъ Ћȣрчіа	3	9	6	$46\frac{1}{2}$
125	Цвѣтанъ Ћȣкичъ	1	$1\frac{2}{8}$	23	42
128	Іоаннъ Владысавлевичъ	2	$50\frac{1}{8}$	10	24
	Латȣсъ	27	33	59	$13\frac{1}{2}$

№		Плаћати кралев. порцію		Да плаћают по репартиціи	
		фор.	кр.	фор.	кр.
183	Ђурка Бачичъ	4	30	9	40
206	Рако Радуловичъ	1	48	3	$12\frac{1}{2}$
210	Митаръ Стефановичъ	2	$1\frac{4}{8}$	4	21
215	Петръ Димитріевичъ	3	$1\frac{4}{8}$	6	30
221	Васо Продановичъ	2	$1\frac{4}{8}$	4	21
246	Іовица Маринковичъ	4	9	8	$55\frac{1}{2}$
265	Ђуко Станковичъ	4	$22\frac{4}{5}$	9	$24\frac{1}{4}$
267	Георгъ Албанъ	9	$15\frac{6}{8}$	19	55
311	Анна Савичинъ	2	42	5	$48\frac{2}{4}$
334	Илиа Савичъ	3	42	7	$57\frac{1}{4}$
390} 391}	Мишко Ђебечіа	4	3	8	$42\frac{1}{2}$
430} 440}	Мануелъ Георгіевичъ	11	$25\frac{4}{8}$	24	$33\frac{1}{4}$
442	Михаелъ Димичъ	5	24	11	$36\frac{3}{4}$
471	Іосо Лацко	1	48	3	$52\frac{1}{2}$
$489\frac{1}{2}$	Симонъ Митровичъ	3	15	6	$59\frac{1}{4}$
	Сумма тѣхъ	91	$2\frac{22}{40}$	195	$2\frac{3}{4}$

Совокупнаѧ Сумма				
Отъ домашныхъ или нумерах	2398	$5^{5}/_{20}$	5164	31
Отъ жилѣровъ или кодъ нумерахъ	91	$2^{22}/_{40}$	195	$2^{3}/_{4}$
Сумма суммарумъ . . .	2489	$7^{32}/_{40}$	5359	$33^{3}/_{4}$

Егдаже придержаштеесѧ дужнаго на знаменованіе

Смотритъ показуетъ дуга тѧжестіи	5946	$8^{3\frac{1}{2}}/_{5}$	—	—
Разположеноже точію	5359	$33^{3}/_{4}$	—	—
Было бы тако еште плаћати	136	$34^{4\frac{1}{4}}/_{5}$	—	—

166.

Писмо Митрополита Вићентија од 5. Августа 1735 год, у коме јавља, осечким Србима, да је ћесар Карло VI. потврдио илирико-расцијанску регименту хусара.

Овај стари споменик нашао је честити Давид Миланковић из Осјека, у тамошњем жупанијском Архиву.

„Викентіи, божіею милостію православни митрополитъ бѣлградски и всего народа христіѧнскаго вь државѣ римскаго Імператора обрѣтаюштаго сѧ архиепискѹпъ и его цес. велъч. совѣтникъ. Такожде его цес. крал. велич. славніѧ илирикорасціанскіѧ новоѹстроеніѧ регименти хѹсарскаго полка протекторъ.

Понеже со овимъ нашимъ извѣстителнимъ писаніемъ вашимъ христолюбіам дѹховнаго и мирскаго состоѧніѧ извѣстити обшта возхотѣхомъ, коимъ начиномъ отъ вась благочестіѧ посланіѧ сь пленипотенціею депѹтирти есѹ на термин определени вси пришли, и от всеосвѧштеннаго дѹховнаго и мирскаго чина обштенароднаго сабора достонадлежателно приемлени и за полномоштніа депѹтирти почтени били, и вь присѹтствіи ихъ екселенціи госп. генерала графа от Траѹна вси обрѣлисѧ, и пѹбликацію конфирмаціе нинѣ на ново сверхѹ милостивѣиших привилегіах отъ цес. велич. благоѹтробнѣише изданѹю, есѹ прилѣжно слишали и разѹмѣли, како его цес. крал. велич. сего времене склонителнѣише натѹралною милостію кь своемѹ любезномѹ цѣломѹ народѹ показалисѧ, и привилегіи обштенароднихъ многими вѣрними заслѹгами и кровопролитіами полѹченіа со свободами нашими древними всюдѹ нерѹшимо и крѣко содержаватисѧ потвердили, да может вь них ѹживати и веселитисѧ ѹтѣшно. А понеже его цес. крал. велич. и вес непобѣдимѣишіи двор австріискіи преко вь нашихъ таковіѧ милости полѹчившихъ, и до днес заслѹги вѣрности и многіѧ показаніѧ от нихъ храбрости во фри-

шкои содержаютъ памяти, тако упованіе несумѣное имѣютъ, како и чрезъ ихъ високографскую екселенцію комисара дали на нинѣшнѣмъ сабору милостиво припомянути, что би противо толикихъ цес. крал. милостех и народъ зналъ оніа вѣрними и вь напредъ заслугами обслуживати и стопам своих предковъ послѣдовати.

Того ради и ми христолюбіамъ вашимъ яко сами одъ устъ его цес, вел. таковая припоминанія милостиво слишавше, вь сем и особито всяким респектом препоручаемъ нашему милостивому монарху и госп. всякія штедроти намъ показиваештему, вь постояннои якоже и дослѣ вѣрности пребудите и служби достоинія по краинеи сили и возможности тштателно покажите, противо его велич. супостату яко вѣрни храбрости покажите, крови своя за потомци и наследници вашия, и за содержаніе милостивѣишихъ привилегіахъ, яко оци и дѣди ваши пролити и послѣдньую капльу непоштадите, будучи его цес. вел. не точію обштянародніа привилегіи нам потвердити удостоился, но благоутробіем своим и любовію кь народу нашему позволил и регуларнои хусарскон или коничкои регименти устроенои бити, и тия достоинством и чести како и своя регименти почтил. Отъ сюду благочестія ваша лагко разсудити могут, како овая нам вь том част и слава всему народу покажется, а за благую вь напред надежду вся тая знаменуют, а от того цес. велич. чинит знаюштя постоянія нашего народа вѣрности, и многія храбри заслуги. Того ради причини и новоустроившуюся регименту народу милостивѣише подаровал и народнимъ да именуется именем. Кь тому же позволеніе дал, и от народа нашего истои регименти обрстера избрати, о коеи регименти славнои сами их цесарское и кралевскос величество старатися и содер-

жавати, како и прочія регуларни региментн хоштут. А яко не бѣ великаго трошка и наложеннаго дуга, регимента сь конми и мундиром и прочими надлежаштими привелася, да уже шест компанія ко осталимъ региментам цесарским и отишли, и другія четири вь скором времени поити оправляти требует, и яко о саборѣ нинѣшнѣм обштим обоего чина совѣтом есте се нѣкая сума новаца собрати на вес народ расположила: Тако уповаем несумнѣнно да хоштете разумѣти вь том славу и чест вь сего народа, не хоштятеся бранити, Аште би и не имѣли више, токмо что ест опрѣделено дати, а тое собраніе со изволеніем цесарскаго величества чинится, и вь том великую милост бити разумѣваите, а какову ползу, чест и славу, за тое возимѣем, есми ползи доста вь началѣ имѣли и вся́к сь полною надеждою да уповает, да хоштем и вь напред имѣти. На законеваніе же обштее надеждею да уповаем да хоштем, и други свитак вь приволеніем высокочестнаго клера и славнаго обоего сана народа изложихомъ.

Котори за благи и сносително познан и приемлен бистъ, и чрез ваших депутиртов послани хотя же увѣдѣти, и за крепкое оного содержаніе имени нашего почертаніем и печатію, обичнаго положеніем за единакое по всѣх епархіах содержаніе, потвердихом, уповаем да и ваша благочестія оною сь доброю волею восприимите. О прочем же за краткости времене вь мѣсто нашего писанія, господамъ вашим депутиртом о болшем извѣстіи словом глаголати съ препоруkою оставлаем, коим аште небудет надлежаштую дати диурну о пришествіи их, тако благословени били, лѣпо их намирите и контентираите, да и други крат вь такових случаехъ вас послужает, и тштети сами нетерпѣли би что и неправо би било. Ми же яко же и всегда архи-

пастирсвою скупа и отческую любовію ꙗко чадом и госп. нашим сконителнѣйши со прислатіем нашего архипастирскаго благословеніꙗ остаемъ вь карловачкои нашои архиепископомитрополитскои резиденціи. Года 1735. Августа 3. дне.

(М. П.) Викентіи Іоановичъ с. р.

167.

Пуномоћно писмо јепархије славонијске, диштрикта и нахија, поља Југова, нахије Воћинске и нахије Ораовичке за камералне депутирце.

„П л е н и п о т е н ц і ꙗ“

Епархіи славонискіꙗ диштриктовъ и наіꙗ, поꙗ югова, наіе воћинске, и наіе ораовичке депутртовъ камералскихъ.

Понеже настоꙗштаго времени по прошенію ꙗснѣ въ бозѣ преосвꙗштенѣишаго и премушт. госп. госп. архиепископа и митрополита Викентіꙗ Іоановича, обштенароднаго протектора, его цес. крал. велич. кое ихь ꙗсньеиши двор милостивно естъ допустил бити сабору за услишаніе милостивно издатіꙗ его цес. крал. велич. резолуціи, како бисꙗ обдержали поред привилегіꙗ наши, такожде и теготи нашꙗ понизно предложити, кое нам допуштено ест. Зато ми ниже именовати епархіи Шлавонскіꙗ цѣлое христіꙗнство избравше по между себе наша брата сиꙗ именом: С у б о т у к н е з а из М и о л ц а, и Р а д о в а н а З у б и ћ а из К о м е т н и к а мѣсто (васѣх) нас тужби свꙗтѣишему собору предложити и цѣлим обштествомпоред привилегиах держатисꙗ п никаго тенора привилегіискаго неопадати, што за пріꙗтіе пріꙗти, што за неприꙗтіе непримати. Зато даемо им сию нашу пленипотенцию, да могу вь мѣсто всѣх нас доносити и предлагати, на кое и подписуемось и

сь нашими крстови потврждвемо (вамѣсто) васех наших печати ради болшаго верованиꙗ.

Юговополѣ и Вировитица шанац.

(М. П.)

† Село Слатина кнез Степан са сви христіꙗни.
† Село Вранешевци кнез Марко са сви христіꙗни.
† Кнез Михаил са сви христіꙗни села Сопіꙗ.
† Кнез Петко са сви христіꙗни села Вилѣва.
„ Кнез Львтовои са сви христіꙗни села Бвковице.
„ Кнез Лвка са сви христіꙗни села Козице.
„ Кнез Новак са сви христіꙗни села Мельани.
„ Кнез Ввк са сви христіꙗни села Бистрице.
„ Кнез Никола са сви христіꙗии села Надовци.
„ Кнез Міꙗт са сви христіꙗни села Оришца.
„ Кнез Радоица са сви христіꙗни села Новаци.
„ Кнез Новак са сви христіꙗни села Капинца.
„ Кнез Дока са сви христіꙗни села Мединаца.
„ Кнез Радосав са сви христіꙗни села Бакиђа.
„ Кнез Свбота са сви христіꙗни села Миолца.

(Печать.)

Каравинска села всего провизвриата.

† Кнез Ввкман са сви христіꙗни села Гаћишћа.
† Кнез Ђвраћ са сви христіꙗни села Речине.
„ Кнез Остоꙗ са сви христіꙗни села Детковца
„ Кнез Гаспаръ са сви христіꙗни села Брезовица.
„ Кнез Теодор са сви христіꙗни села Градине.
„ Кнез Лвка са сви христіꙗни села Двгога.
„ Кнез Ђвро са сви христіꙗни села Рвшани.
„ Кнез Матеи са сви христіꙗни села Базіꙗ.
„ Кнез Мато са сви христіꙗни села Бвдровца.
„ Кнез Іоанъ са сви христіꙗни Ирсизовца.
„ Кнез Біела са сви христіꙗни села Борова.

„ Кнез Милосав са сви христіѧни села Пчелиһа.
„ Кнез Станко са сви христіѧни села Вѕданице.
„ Кнез Петко са сви христіѧни села Цабѕднья.
„ Кнез Новак са сви христіѧни села Кѕсонье.
„ Кнез Симо са сви христіѧни села Хѕма.
„ Кнез Никола са сви христіѧни села Лисичине.
„ Кнез Іоанъ са сви христіѧни села Корнаша.
„ Кнез Вѕковои са сви христіѧни села Криваѧ.
„ Кнез Нинко са сви христіѧни села Кѕзма.
„ Кнез Радованъ са сви христіѧни села Кометника.
„ Кнез Теодор са сви христіѧни села Секѕлница.
„ Кнез Тадіѧ са сви христіѧни села Мельани.
„ Кнез Іоанъ са сви христіѧни села Дреновца.

Воһинска наіѧ.

† Кнез Сава са сви христіѧни села Шелирдиһа.
„ Кнез Радивои са сви христіѧни села Пѕшине.
„ Кнез Паво са сви христіѧни села Поточана.
„ Кнез Никола са сви христіѧни села Балница.
„ Кнез Іовица са сви христіѧни села Риенца.
„ Кнез Милован са сви христіѧни села Мацѕше.
„ Кнез Риствои са сви христіѧни села Лѕкавца.

От Ораовичке наіе.

† Кнезъ Никола Сараиліѧ са сви христіѧни.

От Нашичке наіе.

† Кнез Степан са сви христіѧни и Ђѕрађ Грачанин.

От пожежкога полѧ наіе.

† Кнез Вѕкъ Шеица.

От Дѧковачке наіе.

† Кнез Симо повѕчанин са свимъ диштриктомъ.

На полеђини стои ово: Пленипотенціѧ епархіи Шлавонијскіѧ, Юговаполѧ, наіе воһинске и ораовичке депѕтиртовъ камералскихъ.